

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ FAKULTA

DISERTAČNÍ PRÁCE

Praha, 2016

Barbora Brettlová

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ FAKULTA

Hudební umění

Hudební produkce

DISERTAČNÍ PRÁCE

K OTÁZKÁM HUDEBNÍCH POŘADŮ V ČT II.

Barbora Brettlová

Vedoucí práce: Prof. Noemi Zárubová Pfeffermannová

Oponent práce: PhDr. Jiří Štílec, Mgr. Rafael Brom

Datum obhajoby:

Přidělovaný akademický titul: Ph.D.

Praha, 2016

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC FACULTY

Art of music

Music production

DISSERTATION

**THE ISSUES OF MUSICAL PROGRAMS ON CZECH
TELEVISION II**

Barbora Brettlová

Supervisor: Prof. Noemi Zárubová Pfeffermannová

Opponent of dissertation: PhDr. Jiří Štílec, Mgr. Rafael Brom

Date of defense:

Allotted academic title: Ph.D.

Prague, 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem disertační práci na téma

K otázkám hudebních pořadů v České televizi II.

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne .....

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Disertační práce s názvem K otázkám hudebních pořadů v ČT II řeší problematiku oprávněnosti výskytu vážné hudby na obrazovce České televize, jejího množství zastoupení a vztah k ostatním hudebním žánrům ve vysílání. Porovnává počty vyrobených hodin jednotlivých hudebních žánrů v různých časových obdobích Československé televize a České televize v Praze (Hlavní redakce hudebního vysílání, Tvůrčí skupina Radima Smetany a Vítězslava Sýkory, Centrum divadelní a hudební tvorby a Centrum divadelní, hudební a dětské tvorby), zejm. v letech 1980 – 1990, 2000 – 2005 a 2006 – 2012 s výzkumy předního českého muzikologa Mikuláše Beka, které pojednávají o hudebních preferencích obyvatel ČR a jsou ve svém rozsahu a zpracování ojedinělé. Práce se rovněž snaží poukázat na důležitost výroby populárně naučných pořadů, které vychovávají diváky pro náročnější hudební žánry symfonické, operní a komorní hudby. Zmiňuje rovněž nezbytnost týmové práce s ohledem na dostatečně široké spektrum nabízených hudebních pořadů a oceňuje odborné hudební vzdělání potřebné pro výrobu těchto pořadů.

Abstract

Dissertation titled Issues of musical programs on Czech Television II deals with the legitimacy of the occurrence of classical music on Czech TV, its quantitative volume and its relationship to other musical genres in the broadcasting. It compares the number of produced hours of the various musical genres at different times of Czechoslovak Television and Czech Television in Prague (the main redaction of musical broadcasting, Creative group Radim Smetana and Vitezslav Sykora, the Music and drama department and the Drama, music and children's department), esp. during years 1980 - 1990, 2000 - 2005 and 2006 - 2012 with researches of a leading Czech musicologist Mikulas Bek which deal with musical preferences of the Czech population and are unique due to its scale and treatment. The work also seeks to highlight the importance of making popular educational programs that improve viewers' orientation in more demanding genres of symphonic, opera and chamber music. It also mentions the necessity of teamwork with respect to a sufficiently broad range of music programs and appreciates musical education needed for the production of these programs.

Obsah:

- Úvod (1 – 3)
- I. Vážná hudba na obrazovce ČT – ano, nebo ne? (4 – 28)
  - II. Vážná hudba jako „páteř“ a kvalitativní vzor pro všechny hudební a hudebnědramatické pořady ČT (29 – 37)
  - III. Je vážné hudby na obrazovce ČT málo, dost, nebo příliš? (38 – 43)
  - IV. Základní rozčlenění pořadů vyrobených CDHT a CDHDT v letech 2006–2012 (44 – 84)
    - IV.I. Dle obsahové formy (44 – 55)
    - IV.II. Dle obsahové typologie (55 – 84)
  - V. Vážná hudba, ostýcháme se jí, nebo ji máme rádi? (85 – 106)
  - VI. Posлуhač (divák) klasické/vážné hudby a jeho vztah k hudbě na internetu a nákupu hudebních nahrávek (107 – 118)
  - VII. Magazín a krátké zpravodajské formy typu zpráva, informace v porovnání s propracovanějšími a složitějšími formami pořadů – záznamy symfonické a komorní hudby (119 – 126)
  - VIII. Koncert (127 – 132)
  - IX. Dechová hudba (133 – 139)
  - X. Country (140 – 144)
  - XI. Folková hudba (Folk) (145 – 149)
  - XII. Lidová hudba (hudební folklor) a jejich hudební forma lidová píseň (150 – 155)
  - XIII. Populární hudba (POP-music) (156 – 160)
  - XIV. Jazz (161 – 164)
  - XV. Tanec, balet (165 – 167)
  - XVI. Tres faciunt collegium (168 – 172)
  - XVII. Neřestný úl Bernarda Mandevilla aneb Úvahy o veřejnoprávnosti média z úhlu pohledu, který by asi mnoho lidí neočekávalo (173 – 176)
- Závěr (177)
- Poděkování (178)
- Prameny a literatura

Seznam příloh: č. 1 Seznam grafů

                          č. 2 Seznam tabulek a schémat

Seznam použitých zkratek

CDHT – Centrum divadelní a hudební tvorby
CDHDT – Centrum divadelní, hudební a dětské tvorby
ČR – Česká republika
ČSOB – Československá obchodní banka
ČST – Československá televize
ČSSZ – Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ – Český statistický úřad
ČT – Česká televize
EBU – European Broadcasting Union
ED – Emy Destinové
EN – Externí náklady
EU – Evropská unie
HAMU – Hudební akademie múzických umění
HRHV – Hlavní redakce hudebního vysílání
IN – Interní náklady
KLP – Koniash Latin Press
LFŠ – Letní filmová škola
MHF – Mezinárodní hudební festival
MJF – Mezinárodní jazzový festival
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MTF – Mezinárodní televizní festival
OF – Obsahová forma
o.p.s. – Obecně prospěšná společnost
OTYP – Obsahová typologie
OT - dtto
PCUP – Producentské centrum uměleckých pořadů
PJ – Pražské jaro
Provys – název jedné z interních databází ČT
RGŘ – Rozhodnutí generálního ředitele
SAP – název jedné z interních databází ČT
Sb. - Sbírky
TS – Tvůrčí skupina
VÚ – Výrobní úkol

Úvod

„Velmi mne rozladuje, že pozoruji zjevný úpadek schopnosti kulturního vnímání ve společnosti. Kvalitní kulturní statky jsou vyměňovány za lacinou zábavu, která je pomocí mediálních masáží povyšována na jejich místo. Je to velmi nebezpečná tendence, protože je všudypřítomná a nové generace nedostávají adekvátní díl kvalitních uměleckých podnětů.“¹

Jiří Bělohlávek

Téma disertační práce s názvem *K otázkám hudebních pořadů v ČT – II* volně navazuje na moji bakalářskou práci *Česká televize v letech 1992–2005 se zaměřením na tvorbu hudebních pořadů* a na magisterskou práci *K otázkám hudebních pořadů v ČT*.

Mnoho mých kolegů volbu těchto témat považovalo za odvážný počín, neboť v hudebních kruzích bývá často s určitými smíšenými pocity zmiňováno a diskutováno zastoupení hudby – a zejména vážné – v České televizi, přesněji řečeno, vývoj zastoupení vážné hudby po roce 1989. Jistě k tomu přispívá i výborná pověst předlistopadové hudební redakce (Hlavní redakce hudebního vysílání – dále také jen „HRHV“) v tehdejší Československé televizi, v mnoha ohledech promyšleně profilovaná v oblasti hudebních žánrů. Jak tedy takto promyšlená koncepce ověčená jmény skvělých osobností, jako byli např. Dr. Jiří Pilka nebo Radim Smetana a Vítězslav Sýkora, mohla později dospět k žánrově pro mnohé ne úplně uspokojivé nabídce v oblasti vyrobených hodin klasické/vážné hudby a nutnosti reagovat a bránit se veřejně i v rámci ČT proklamovaným výroky typu: *„Vážná hudba na televizní obrazovku nepatří, kdo chce vidět koncert, ať si na něj zajde...“?*

Kde se stala chyba? Tato otázka mne trápila několik let a výsledkem je tato disertační práce. Má v podstatě jediný hlavní cíl. Shromáždit maximum dostupných informací k tomu, aby tento výrok vyvrátila a došlo k pochopení toho, proč je tento výrok nesprávný. Aby již nikdo povoláný k výběru programu v ČT nic podobného říkat nechtěl, protože bude vědět, z jakého důvodu se podobnými proklamacemi vzdělaný

---

¹ Bělohlávek, Jiří. Zvuk stříbra [rozhovor; autor Petr Šimůnek]. *Forbes*, roč. 2016, č. 1, s. 108.

člověk pouze nechtěně ztrapní a poněkud profesně deklasuje. Zkrátka společenské faux pas.

Člověku by se chtělo, viděno optikou roku 2016, napsat něco ve smyslu: *Nikdy bych si nedovolila jakkoli pochybovat o profesní způsobilosti mých kolegů, vzdělaných hudebních skladatelů či muzikologů. Stáli u zrodu mnoha hodin kvalitních, krásných hudebních a hudebnědramatických pořadů. To je ohromný kus odvedené kvalitní práce. Jednu věc však, bohužel, podcenili, a to se jim ve výsledku vymstilo. Nebyli schopni (ale ono to nebylo ani v jejich popisu práce) dostatečně vysvětlit význam vážné hudby na televizní obrazovce ostatním významným lidem okolo sebe tak, aby jim oni na oplátku vyšli vstříc a ve výrobě hudebních pořadů je sami podporovali. Ekonom není povinen se vzdělávat v oblasti vážné hudby a hudební dramaturg, nebo kdokoli jiný se záměrem vyrobit hudební pořad, musí být ve vlastním zájmu, vzhledem k úzkému profilu specializace svého oboru, ochotný a schopný vysvětlit svůj záměr tak, aby došlo ke vzájemnému pochopení a podpoře. Vážná hudba sama o sobě, jakkoli je krásná, toho schopná není.*

Osobně nepochybuji, že se o to mnohokrát snažili. Otázkou ale je, jestli lidé delegovaní do funkcí rozhodujících o programu a výrobě v ČT těsně po listopadu 1989 vůbec měli ochotu jim naslouchat.

Devadesátá léta v ČT byla plná bezohledných a dravých změn, pro příklad si představme reálnou situaci v minulosti, kdy se na poradě s vedením Radim Smetana a Vítězslav Sýkora dozvěděli, že je propuštěna většina jejich kolegů z důvodu optimalizace. To vám vezme slova a přemýšlíte, kdy asi dojde řada na vás a jak uživíte vlastní rodinu. Bohužel, je to taková pachuť provázející devadesátá léta minulého století, dravost, bezohlednost a nedostatečné ohledy na kvalitu nabídky hudebních programů. Diktát trhu nepochopitelně implementovaný do veřejnoprávního média. S následky toho všeho se dodnes vyrovnáváme.

V postatě považuji faktickou likvidaci kvalitní a fungující HRHV jako počátek veškerých dalších problémů s vážnou hudbou na obrazovce pozdější veřejnoprávní televize. Ti lidé totiž zažili takový šok, že se začali bát, aby si vůbec udrželi zaměstnání. Neměli to lehké.

Dále si uvědomme, že obor hudebního managementu vznikl až po roce 1989. Předtím se samozřejmě objevovali nadaní propagátoři vážné hudby, jako jsou např. Dr. Václav Holzknicht nebo Ilja Hurník, ale žádná ucelená koncepce, jak propagovat vážnou hudbu, neexistovala.

Za minulého režimu tato dovednost od hudebního dramaturga (v nějaké zásadní míře) prostě nebyla vyžadována. O hojném zastoupení vážné hudby na televizní obrazovce nikdo nepochyboval. Tak kde schopnost propagace tohoto žánru téměř ze dne na den vzít? A v situaci, kdy je vám možná tak trochu dáváno najevo, že můžete být vlastně rádi, jste-li stále zaměstnaní v instituci, která právě zrušila mnoho pracovních míst?

Svou disertační prací asi nepotěším zastánce jednoduchých, přímočarých závěrů. Cílem mého snažení není v žádném případě nikoho urazit, to bych považovala za osobní selhání, neboť si vážím svých vzdělaných kolegů s dlouholetou praxí v oboru, pro který rozhodně musíte mít talent. Pokusím se pouze sdělit svůj názor, a pokud bude v rozporu s myšlenkami někoho jiného, uvedu, z jakého důvodu si myslím opak.

I. Vážná hudba na obrazovce ČT – ano, nebo ne?

Bývalá ředitelka programu ČT Kateřina Fričová údajně pronesla výrok:

„Vážná hudba na televizní obrazovku nepatří. Kdo chce vidět koncert, ať si na něj zajde.“

V této kapitole jej dám do souvislostí s dalšími:

„Celá společnost podléhá dojmu, že peníze jsou to jediné, oč v životě jde. Stačí si otevřít libovolné noviny. I v neekonomických rubrikách se řeší, jak ekonomika roste či neroste a úspěch se poměřuje přímo či nepřímo v penězích.“²

*Jan Lamser,
člen představenstva ČSOB*

„Vážná hudba na televizní obrazovku patří. Kdo chce vidět koncert, měl by mít možnost vybrat si z reprezentativní nabídky hudebních a hudebnědramatických pořadů ČT, která ilustruje kulturní vyspělost obyvatel naší republiky a reflektuje i aktuální kulturně-společenské trendy.“

Autorka

Mnoho lidí, kteří si přejí, aby hudba (zejména vážná) získávala ve vysílání ČT větší prostor, často argumentuje tím, že se ČT nechová dle svého statutu veřejnoprávní televize a tím, že nevysílá více pořadů vážné hudby, porušuje svoje poslání statutem stanovené. Je to pravda? A co teprve ustanovení uvedená v kodexu, nebije to podle nich přímo do očí? Ale co? Kde je vlastně ten pomyslný milník, od kterého by se podle těchto lidí chovala veřejnoprávní televize správně?

---

² Lamser, Jan. Vztít hrábě a jít pomáhat [rozhovor; autorka: Tereza Radváková]. *Umění darovat: čtvrtletník pro obnovu české filantropie*, roč. 2014, č. 8, jaro, s. 14.

Kdo nám to řekne? Pojdme se podívat na vybraná ustanovení těchto dvou dokumentů, která se nás týkají a mohla by leccjakou otázkou zodpovědět:

„Kodex ČT

zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání“

Již v preambuli kodexu se hovoří o pro mne velmi důležitých věcech, zejména:

„Zákon o České televizi předjímá přijetí kodexu, který má stanovit zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání závazné pro Českou televizi a její pracovníky. Zákon určuje, že se porušení kodexu kvalifikuje jako porušení pracovní kázně podle zvláštního právního předpisu, zákoníku práce. Proces schvalování tohoto dokumentu Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR spolu se zmíněným odkazem na zákoník práce pak znamená, že se z norem obvykle samoregulačních, stanovených a přijímaných samotným médiem, stávají de facto normy pracovněprávní.

Jakkoliv tradice většinou upřednostňuje při chápání výrazu „kodex“ etický rozměr a s ním spojenou určitou míru obecnosti pojmosloví i obsahu zakotvených postupů, zákon v tomto případě předpokládá přijetí souboru norem, jež budou vymahatelné, a tedy dostatečně určité a konkrétní.³

Zde je tedy vše zatím popsáno jasně. Tato ustanovení se stávají určitou zárukou odpovědnosti delegovaných osob za jejich „činy“, pokud by někdo o nich měl pochybnosti a tyto pochybnosti prokázal. Dále cituji:

„Jednotčím motivem formulace následujících zásad a pravidel se stal záměr přispět k rozvoji veřejné služby, kterou poskytuje Česká televize. Kodex má sloužit nejenom jako vodítko pro správné rozhodování při řešení konkrétních otázek a problémů televizního vysílání, ale současně představuje závazek kvality daný divákům a veřejnosti.“

Forma koncertu se zdá někomu nedostatečnou zárukou kvality pro diváky a veřejnost? Proč? Vždyť tato hudební forma přežila staletí, od barokního koncerta grossa po klasický a klasicko-romantický koncert, a je jedním ze základů celé

---

³ Česká televize, web. Dostupné [on-line] na: <http://www.ceskatelevize.cz/> [cit. 23. června 2016].

koncertní tvorby i v současnosti. Nevidím tedy jediný důvod z hlediska kvality, proč by se mělo o uvádění koncertu na televizní obrazovce diskutovat.

Instrumentální koncert pro různé nástroje je velikým obohacením koncertního provozu a zároveň lákadlem celého večera, protože kromě orchestru, jehož zvuk je velmi zajímavý a mnohotvárný, přináší pro návštěvníky, nebo, chceme-li pro náš případ televizní diváky, (většinou) další prvek obohacení ve formě sólisty. Jelikož spektrum hudebních nástrojů je velmi pestré, a tudíž i koncerty jsou psané pro mnoho druhů hudebních nástrojů, můžeme se setkat s koncertem pro housle, violu, violoncello, klarinet, trubku, klavír, hoboj, flétnu, fagot, lesní roh, harfu a mnohé další. Zde figuruje mnoho jmen významných autorů těchto koncertů, jakož i sólistů, kteří jejich geniální díla neméně skvěle interpretují. Může jít o české autory a sólisty, nebo umělce zahraniční, záleží, jakou dramaturgickou koncepci večera (pořadu) si zvolíme.

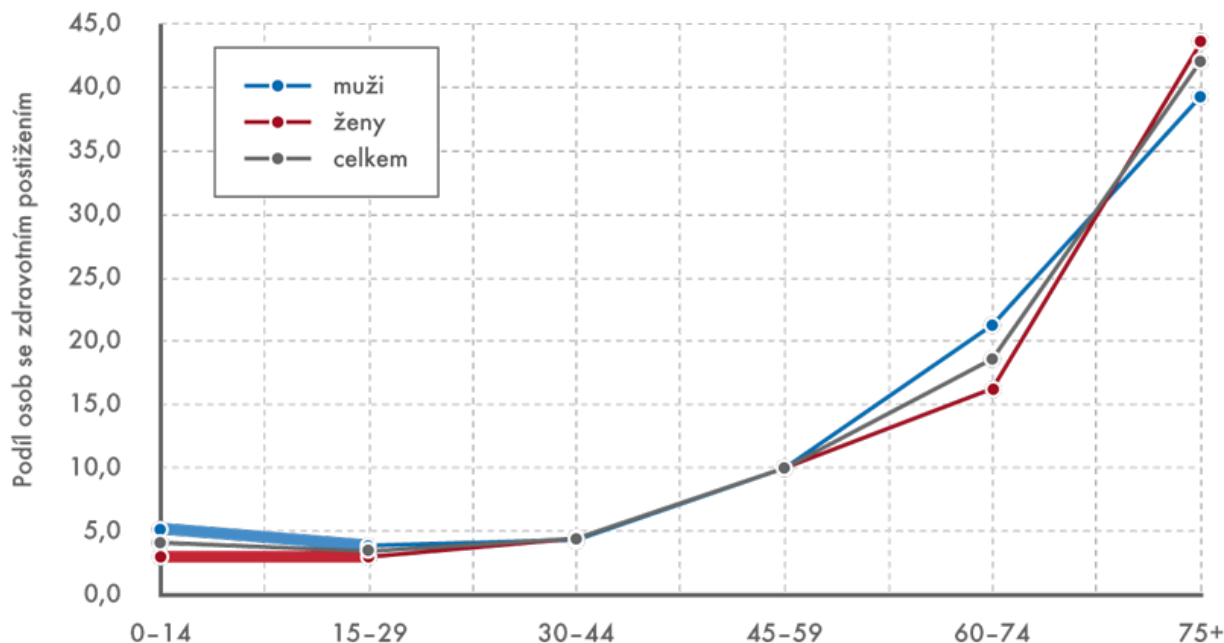
Máme to štěstí, že žijeme v oblasti s dlouholetou hudební tradicí, dokonce byly Čechy v minulosti označovány jako „konzervatoř Evropy“ a jedna z nejstarších konzervatoří Evropy, Pražská konzervatoř, dodnes vychovává vynikající sólisty typu Adama Plachetky nebo Josefa Špačka. Máme být právem na co hrdi a byla by škoda tento potenciál nechat ležet ladem a nevyužít. Je to jako schovávat na půdě cenný poklad, který za celý život nechceme nikomu ukázat. Vždyť je to zbytečné a v rozporu i s dalšími ustanoveními tohoto kodexu:

„Kodex vychází z pojetí veřejné služby zajišťující přístup k informacím, kultuře, vzdělání a zábavě pro všechny občany. Česká televize v tomto smyslu představuje otevřený veřejný prostor pro setkávání zkušeností, postojů a prožitků vlastních různým lidem a skupinám žijícím na území České republiky. Tím mimo jiné napomáhá informační a kulturní seberealizaci rozmanitých menšin, jež se ocitají mimo hlavní proud názorů, kultury a zábavy, při současném poznání těchto menšin většinou.“

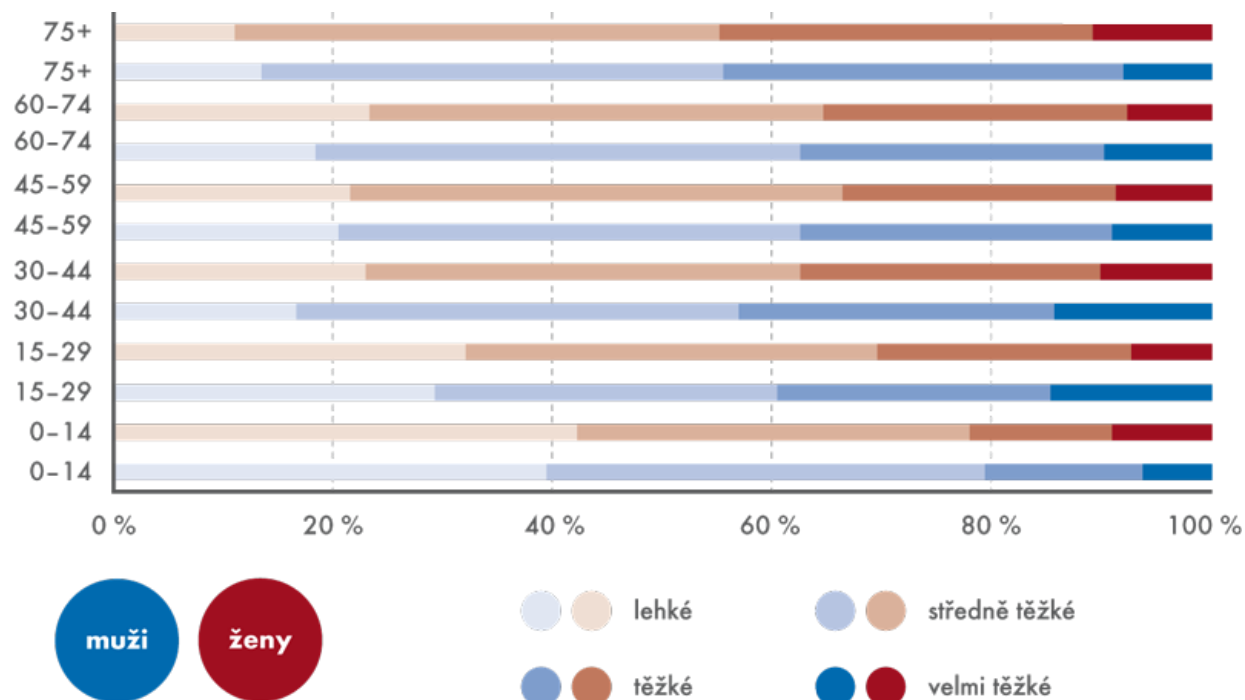
Porovnejme tedy výrok typu „Kdo chce vidět koncert vážné hudby, ať si na něj zajde“ s výše uvedenou (zvýrazněnou) větou. Vážná hudba nepochybně součástí kultury tvoří, má tedy právo být na obrazovce ČT. Šla jsem ale ještě dále, hledala další souvislosti. Zamyslela jsem se nad tím, že podle vyjádření Českého

statistického úřadu trpí desetina obyvatel České republiky zdravotním postižením⁴ (1 077 673 osob), konkrétně:

Graf č. 1: Věková struktura osob se zdravotním postižením v roce 2012 (v %)

Graf č. 2: Míra zdravotního postižení podle pohlaví, věku a typu postižení v roce 2012

⁴ Český statistický úřad. *Statistika & my* [měsíčník], roč. 2014, č. 4. Dostupné [on-line] na: <http://www.statistikaamy.cz/> [cit. 23. června 2016].

Z tohoto přehledu jasně vyplývá, že pro mnoho lidí může být značně komplikované si na koncert dojít, nebo se na něj nějak vůbec dostat (např. bez cizí pomoci). Jejich zdravotní postižení může mít také za následek, že nebudou schopni celou dobu koncertu v sále vydržet, nebo se vůbec s povahou svého omezení nemohou podobných kulturně-společenských akcí zúčastnit. Zdravotně postižení lidé v produktivním věku mají také většinou problém sehnat zaměstnání, a když jej již mají, nebývá většinou štědře honorované. Je tedy otázka, zda si výdaj na zakoupení vstupenky raději neušetří na něco jiného. Třeba na televizní poplatek, díky kterému budou mít možnost sledovat pestrou nabídku pořadů, které na obrazovku veřejnoprávní televize patří. Každopádně kvůli sledování televize nemusí vyrážet nikam ven, mají ji v pohodlí svého domova a to je pro ně významný bonus. Pro ilustraci uvádím následující:

Tabulka č. 1: Počty invalidních důchodců v ČR rozčleněných dle stupně invalidity a jejich průměrný důchod

Stupeň invalidity	1. st. invalidity	2. st. invalidity	3. st. invalidity
Počet invalidních důchodců	158 761	64 963	195 763
Průměrný důchod v Kč	5992	6690	10 281

Zdroj: ČSSZ, údaje k 31. březnu 2014⁵

Tabulka č. 2: Průměrná výše starobního důchodu v ČR, počet vyplácených důchodů v ČR, počet důchodců a výdaje na důchody v ČR

Průměrná výše starobního důchodu (v Kč)	Počet vyplácených důchodů v ČR	Počet důchodců v ČR	Výdaje na důchody (v mld. Kč)
11 066	3 479 777	2 857 229	275,76

Zdroj: ČSSZ, údaje k 30. září 2014

⁵ Sovová, Eva. Z padesáti tisíc na sedm. Podívejte se, jak vám invalidita srazí příjem. *iDnes* 5. června 2014. Dostupné [on-line] na: http://finance.idnes.cz/invalidita-prijem-0my-/penze.aspx?c=A140604_103123_poj_sov [cit. 23. června 2016].

V kontextu nízkých příjmů výše uvedených skupin obyvatel působí obdivuhodně následující údaje o návštěvnosti koncertů vážné hudby podle věku⁶, ze kterých můžeme pozorovat vyšší návštěvnost respondentů ve vyšších věkových kategoriích:

Tabulka č. 3: Návštěvnost vážné hudby podle věku

věk kategorizovaný	Vážný koncert R (respondenti, posledních 12 měsíců)			celkem
	žádná návštěva (v %)	1–2 krát (v %)	3 a vícekrát (v %)	(v %)
do 24 let	91,4	6,6	2,0	100,0
25–29	83,3	11,9	4,8	100,0
30–39	85,1	10,9	4,0	100,0
40–49	87,5	10,2	2,3	100,0
50–59	82,5	14,5	3,0	100,0
60 a více	77,5	14,7	7,9	100,0
celkem	84,8	11,4	3,9	100,0

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*

Zde je namístě pro úplnost uvést fakt, že od platby televizního poplatku (aktuálně činí 135 Kč měsíčně) je možné být za určitých podmínek osvobozen. Cituji:

*„Osvobození od poplatku je řešeno v zákoně č. 348/2005 Sb. v platném znění. **Fyzické osoby mohou být osvobozeny ze zdravotních nebo ze sociálních důvodů. Osvobození ze zdravotních důvodů se týká osob s úplnou nebo praktickou slepotou obou očí a osob s oboustrannou úplnou nebo praktickou hluchotou, pokud jsou osaměle žijící. Osvobozeny jsou tyto osoby rovněž v případě, kdy žijí společně v domácnosti s jinou osobou splňující podmínky osvobození ze zdravotních důvodů. Osvobození ze zdravotních důvodů se nevztahuje na domácnosti, kde je alespoň jeden člen domácnosti, který jinak splňuje podmínky pro***

⁶ Bek, Mikuláš. *Konzervatoř Evropy?: k sociologii české hudebnosti*. Praha: KLP, 2003, s. 47, tabulka č. 12.

poplatníka dle § 3 odst. 2 zákona a na kterého se osvobození ze zdravotních důvodů nevztahuje.

Osvobození ze sociálních důvodů může uplatnit fyzická osoba v případě, že:

- a) jde o jednotlivce, jehož čistý příjem za uplynulé kalendářní čtvrtletí je nižší než **2,15násobek** životního minima
- b) žije v téže domácnosti s dalšími osobami a součet jejího čistého příjmu a čistých příjmů těchto osob za uplynulé kalendářní čtvrtletí je nižší než **2,15násobek** životního minima osob žijících v této domácnosti.⁷

Máte-li to štěstí, jste zdravý a ve vašem městě sídlí třeba i regionální symfonický orchestr, máte právo chtít slyšet i jiné skladby, než mají aktuálně na repertoáru, a zhlédnout sólistu, který zrovna vystupuje jinde. To naráží i na fakt pestrosti nabídky pořadů, kterou deklaruje kodex ještě dále níže.

Nemusíte být ale nutně „jen“ zdravotně postižený, aby se vám hodil fakt, že za vážnou hudbou nemusíte vyrážet nikam ven. V roce 2012 trávilo na rodičovské dovolené čas se svými potomky 301 000 žen a 5200 mužů⁸. To je pro představu zhruba trojnásobek počtu obyvatel Olomouce. I když se vám podaří děti včas večeř uspat, nemůžete je nechat bez dozoru doma a odejít si dopřát kulturní zážitek. Přidejme si k tomu ještě fakt, že váš manžel nebo manželka, podle toho, kdo se rozhodne na rodičovské dovolené zůstat, přispěje do rodinného rozpočtu v průběhu 2, 3 nebo 4 let – podle toho jak si sám zvolí – celkovou částkou 220 000 Kč⁹, takže v podstatě žijete z jednoho „pořádného“ platu a výdaje vám narozením dítěte naopak dramaticky vzrostou.

A to jsme dosud mluvili o finanční situaci manželů. Když budeme citovat údaj ze studie provedené Gender studies, o. p. s., v roce 2011¹⁰, dozvíme se, že počet dětí narozených svobodným matkám odpovídá 34,5 %. V roce 2006 uvedlo téměř 60 % žen žijících se svými dětmi bez partnera, že jejich čistý měsíční příjem

⁷ Česká televize, web. Zákonná úprava televizního poplatku [zák. ke stažení; pdf]. Dostupné [on-line] na: <https://karty.ceskatelevize.cz/custom/doc/zakon.pdf>, s. 3 [cit. 23. června 2016].

⁸ Rodičovskou si loni vzalo jen 5200 mužů. 50krát méně než žen. *Právo*, 27. srpna 2013. MPSV, web. Dostupné [on-line] na: <http://www.mpsv.cz/cs/16093> [cit. 23. června 2016].

⁹ *Tamtéž*.

¹⁰ Hasmanová Marhánková, Jaroslava. Matky samoživitelky a jejich situace v České republice. „Sandwichová generace“ – kombinování práce a péče o závislé členy rodiny (dětí a seniory). *Gender studies*, web. Dostupné [on-line] na: http://genderstudies.cz/download/samozivitelky_sendwicheva.pdf, s. 3nn [cit. 23. června 2016].

nedosahuje deseti tisíc korun. To se již dostáváme na hranici příjmové chudoby, stanovené měsíčně na jednoho člena domácnosti¹¹.

Důvodů, proč člověk zvolí nabídku koncertu ve veřejnoprávní televizi oproti koncertu, na který si lístek musíte koupit, může být ještě několik dalších, např. ve čtvrtém čtvrtletí roku 2015 činila obecná míra nezaměstnanosti 4,5 %¹². Občané ČR zahrnující tento statistický vzorek měli vpravdě existenční starosti a zřejmě ne úplně jako prioritu výdaj na koupi vstupenky na koncert.

Pojďme dát tyto informace do souvislosti s dalšími zajímavými údaji, které uvádí ve své publikaci *Konzervatoř Evropy?* Mikuláš Bek¹³:

Tabulka č. 4: Návštěvnost koncertů vážné hudby v populaci ekonomicky aktivních podle příjmu

měsíční příjem R	Vážný koncert R2		celkem
	žádná návštěva (v %)	navštívil/a (v %)	(v %)
do 5000	84,0	16,0	100,0
5001–6000	81,1	18,9	100,0
6001–8000	91,7	8,3	100,0
8001–10 000	87,9	12,1	100,0
10 001–12 000	81,7	18,3	100,0
12 001–14 000	77,3	22,7	100,0
14 001 a více	75,0	25,0	100,0
celkem	83,9	16,1	100,0

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*

¹¹ Hranice ohrožení příjmovou chudobou dle složení domácnosti za rok 2010, potřebný čistý měsíční příjem domácnosti – jednotlivce v roce 2010 činil 9329 Kč. Šustová, Šárka. Roste podíl osob pod hranicí příjmové chudoby. Český statistický úřad. *Statistika & my* [měsíčník], roč. 2012, č. 6. Dostupné [on-line] na: https://www.czso.cz/documents/10180/20555411/1804120620_21.pdf/926df11d-05ba-456a-9b84-63368874bfc7?version=1.0 [cit. 23. června 2016].

¹² Český statistický úřad, web. Dostupné [on-line] na: www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace [cit. 23. června 2016].

¹³ Bek, M., *op. cit.*, s. 48, tabulka č. 14, a s. 49, tabulka č. 15.

Tabulka č. 5: Návštěvnost koncertů vážné hudby podle dojmu z ekonomické situace domácnosti

dojem z domácnosti R	Vážný koncert R			celkem (v %)
	žádná návštěva (v %)	1–2 krát (v %)	3 a vícekrát (v %)	
chudá	90,6	5,6	3,8	100,0
průměrná	85,1	11,6	3,3	100,0
bohatá	76,3	16,3	7,4	100,0
celkem	84,8	11,3	3,9	100,0

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*

Tedy, návštěvy koncertů rostou se zvyšujícím se příjmem respondentů. Zatím jsme ještě nezmínili další důležitý aspekt ovlivňující české domácnosti. Zadluženost, která přispívá k tomu, že si občané mohou dovolit daleko méně kulturních zážitků, než by možná chtěli, a budou vděční za kvalitní nabídku hudebních pořadů, které jim poskytne veřejnoprávní televize.

Dnes je poměrně běžné půjčovat si značné sumy na vlastní bydlení. Je to jistě skvělá možnost, jak se osamostatnit a dopřát si pohodlný komfort vlastního soukromí. Dalším úvěrem si můžete být i přiměřeně vybavit a na leasing si pořídit auto. Vše vypadá navenek skvěle. Pak se již mnoho lidí pouze ve skrytu duše modlí, aby vše včas stihli zaplatit, nepřišli o svůj příjem a neonemocněli. Zažívají nemalý stres. Na konci měsíce jim možná po splacení všech jejich závazků nezbyvá mnoho.

Takto pokračovat by se dalo ještě dlouho. Šlo mi však o výčet pouze ilustrativní. Pokračujme dále ve znění vybraných částí preambule *Kodexu ČT*:

„Na základě programu Rady Evropy pro veřejné vysílání Česká televize především:

- a) Vytváří svými pořady orientační bod pro všechny členy společnosti a podporuje soudržnost společnosti a integraci všech jednotlivců, skupin a společenství; zvláště se pak musí vyvarovat jakýchkoli forem kulturní, sexuální, náboženské či rasové diskriminace a společenské segregace.“

Orientační bod pro všechny členy společnosti – vážná hudba má výhodu generacemi prověřené hodnoty ve společnosti. Je však důležité, aby byla pro všechny členy společnosti také dobře dostupná, aby byly její kvality vhodně zprostředkovávány.

Můžete se narodit sice s hudebním talentem, ale do rodiny, kde nikdo jiný touto dispozicí obdařen nebude. To mimo jiné znamená, že budete vyrůstat v úplně jiném prostředí než dítě, které se narodí do hudební rodiny, kde bude odmala ve své zálibě vedeno, maminka mu např. zazpívá, tatínek zahraje na hudební nástroj a společně se naučí noty a rytmus. Někdo má ale alespoň osvícené rodiče, kteří jeho talent rozpoznají a chtějí mu umožnit s hudbou kontakt. A nemusí být ani příliš majetní, když bude k dispozici dostatečně široká nabídka kvalitních hudebních a hudebnědramatických televizních pořadů v ČT. Ono to tu totiž už jednou, kdysi, k dispozici bylo.

Jedním z důvodů, proč píšu tuto práci, je, že jsem měla možnost vyrůst na úžasných pořadech typu *Hudba z respira*, *Chvilka hudby*, *Chvilka poesie*. Měla jsem možnost sledovat úchvatné televizní zpracování oper typu *Prodané nevěsty* s Gabrielou Beňačkovou. Dodnes mne dojímá scéna, kdy se ona jako Mařenka strachovala, zda vše nakonec dobře dopadne, to napětí, obavy, a vlastně kouzlo pěveckého a hereckého umění zároveň. Jako malé dítě jsem tím byla zcela pohlcena.

Moji rodiče dokonce trpělivě vydrželi všechny mé taneční kreace před televizní obrazovkou u operet a vystoupení orchestru a baletu ČST. Nepřišlo mi zvláštní, ale naopak zajímavé a samozřejmé, že je na televizní obrazovce běžně k dispozici např. cyklus folklorní hudby. Pokud zde poznamenáte, že adoruji svým způsobem činnost HRHV před listopadem 1989, máte plnou pravdu. Ona si totiž svoji obhájkyňi tímto způsobem, téměř od kolébky, sama a velmi příjemně vychovala. Jako dítě mne nějaký ideologický nános vpravený cíleně na televizní obrazovku příliš nezatěžoval, jednoduše člověk nebyl natolik vyspělý, aby věděl, co to je, a dokázal jej dešifrovat (a v hudebních pořadech jej také většinou tolik nebylo).

Tohle není sentimentální výčet hezkých vzpomínek, ale názorná ukázka, co s dítětem udělá, je-li obklopeno kvalitními kulturními podněty. Bude je pak vyhledávat a obhajovat po celý život. A dokonce bude v dospělosti trávit nemálo času

sepisováním argumentů, proč je mimo jiné vážná hudba důležitá kromě toho, že nám přináší radost. Pokračujme ale dále v ustanovení *Kodexu ČT*:

- b) *Představuje fórum pro veřejnou diskusi, v níž je možno vyjadřovat nejširší možné spektrum názorů a hledisek. Poskytuje nestranné a nezávislé zpravodajství, informace a komentáře.*
- c) *Vytváří pluralitní, invenční a rozmanitou programovou nabídku, která splňuje vysoká etická a kvalitativní měřítka, a nepodřizuje snahu o kvalitní výstup tlakům trhu.*
- d) *Vytváří a strukturuje programová schémata a programy, které mohou zaujmout širokou veřejnost, a přitom zůstávají vnímavými vůči potřebám menšinových skupin.*

Věta „*Nepodřizuje snahu o kvalitní výstup tlakům trhu*“ je, myslím si, jedna z esencí veřejnoprávní televize. Ten rozdíl mezi komerčními formáty typu seriál pro ženy, kdy maximálně početně skupině vyrobíme pořad šitý na míru à la láska, intriky, emoce, „nemoci“. Pořad vyrobený za účelem co nejefektivnějšího prodeje reklamního času – a teď skutečně proti němu opravdu nejsem zaujatá, nechť se na něj podívá kdokoli, komu se bude líbit, a já nad ním neohrnuji nos. A na druhé straně pořad typu *Zahajovací koncert Pražského jara*, nebo záznam koncertu významného smyčcového kvarteta, anebo... dosadte si jakékoli jiné významné těleso. Zde vzdáváme úctu prověřené kvalitě, kulturní historii, kulturní události, umění skladatelů i interpretů. Deklarujeme tím, že prosazujeme kvalitu, kulturní hodnoty. *Tyto pořady nestojí proti sobě, jak to bývá někdy mylně interpretováno, jedná se o diametrálně odlišné věci, a tak je třeba s nimi nakládat.* Tyto typy pořadů mají svůj účel, každý jiný. Chci tím říci, že zatímco v komerční televizi na záznam koncertu z logických důvodů nenarazíte, protože vám sledovaností nepřinese takový zisk, ve veřejnoprávní televizi má na svoje fungování prostě nárok. A mimo jiné, vedle něj a bez jakékoli „vědatorské“ averze, ať si na obrazovkách veřejnoprávní televize existuje seriál pro ženy, má tam také své místo (viz výše uvedený odst. d).

Vážná hudba má nepochybně potenciál zaujmout široké vrstvy, je jen třeba s tímto materiálem vhodně pracovat. V dnešní době je důležité, aby lidé, kteří mají kvalitní hudební vzdělání (v televizi jsou jimi míněni zejména hudební dramaturgové),

byli obdařeni schopností tyto své poznatky přetransformovat přijatelnou formou i pro ostatní, zkrátka umět je zaujmout a získat pro svou věc. Vždyť i výrok o nízké sledovanosti hudebních pořadů (viz pak ještě dále uvedeno v odst. i kodexu), jakkoli není v souvislosti s veřejnoprávní televizí relevantní, se dá brát dvojím způsobem:

- a) Je to špatné, pořad sleduje málo lidí, asi nás zruší.
- b) No to je výborné, když si představím, kolik Smetanových síní Obecního domu by zaplnili lidé, kteří se dívali, tak je to super, jakou jsme poskytli alternativu těm, kteří z nějakého důvodu (viz uvedeno v kapitole výše) přijít nemohli. Zvláště, když víme, že pořady vážné hudby jsou velmi oblíbené se vzrůstajícím věkem posluchačů. Když rozšíříme řadu a uděláme něco atraktivního pro mladé a i naše nejmenší diváky, je to solidní start. Chce to ještě větší pestrost, aby bylo čím dalším zaujmout. Potřebujeme další prostor.

Zde bych chtěla ještě zmínit jednu věc. Když jsme jednali o přenosu koncertu, vždy mne mrzelo, že jsme získávali na jeho vysílání poměrně velmi omezená práva. Samozřejmě chápu, byl to obchod za účelem dosažení zisku, upřímně dnes trend, ale v podstatě to byla s omezeným rozpočtem hudební redakce ne úplně nejchytřejší taktika od našich smluvních partnerů. Buďme upřímní, pro těleso, které se objeví v ČT, je to především reklama. Ustoupením z urputných vyjednávacích podmínek by té reklamy získali více a třeba i nabídku širší spolupráce, když by si to ta redakce mohla dovolit a bylo by to pro ni výhodné. Pak se vám totiž i ta ucelená hudební nabídka pořadů bude budovat lépe, když si ji mj. budete moci snáze finančně dovolit. Mám dojem, že ti osvícenější tuto příležitost rozpoznali, ale bylo by třeba v tomto směru ještě mnohé vyjednat.

Pokračujme ale dále v citaci kodexu:

- e) *„Odráží rozmanitost filozofických koncepcí a náboženských vyznání ve společnosti s cílem napomáhat vzájemnému porozumění a toleranci a podporovat soudržnost mnohonárodní a multikulturní společnosti.*
- f) *Aktivně přispívá k lepšímu poznání, pochopení a šíření národního a evropského kulturního dění a dědictví.*

Zde je výstižně sdělena jedna velmi krásná vlastnost hudby – hudba nezná hranic, nehovoří cizími jazyky, vlastně může tvořit krásný komunikační most mezi jednotlivými národy. Nahrávka Dvořákova *Larga* ze symfonie č. 9 *Novosvětské* se dokonce dostala za hranice naší planety, byla vyvezena do vesmíru. Hudba Antonína Dvořáka nepotřebuje překlad do japonštiny, a přesto jí tato kulturní země téměř nábožně uctívá.

- „h) Dbá na to, aby programová schémata obsahovala významný podíl původní tvorby, zvláště celovečerních filmů, dramatické tvorby a dalších tvůrčích počinů, a má na zřeteli potřebu spolupráce s nezávislymi výrobci a filmovým sektorem.
- i) Rozšiřuje divácký výběr tím, že poskytuje nabídku programových služeb, jež komerční vysílatelé normálně neposkytují. Nepovyšuje kritérium sledovanosti pořadů ani rychlosti informace nad jejich maximální možnou kvalitu.“

Hudba je prověřená hodnota sama o sobě. Poměřovat ji sledovaností pátečního večera skutečně není na místě, což ale neznamená, že je špatné sledovat, kolik lidí a jaké jejich skupiny se dívají. To je třeba brát nejprve jako výchozí orientační bod a potom jako zpětnou vazbu toho, jak se nám propagace vážné hudby na obrazovce daří a vyvíjí. Kolik nových diváků jsme přitáhli a zaujali. Ale rozhodně ne jako kritérium toho, zda vážnou hudbu na obrazovce vysílat, nebo ne, jak jsem již v předchozích odstavcích kodexu doložila.

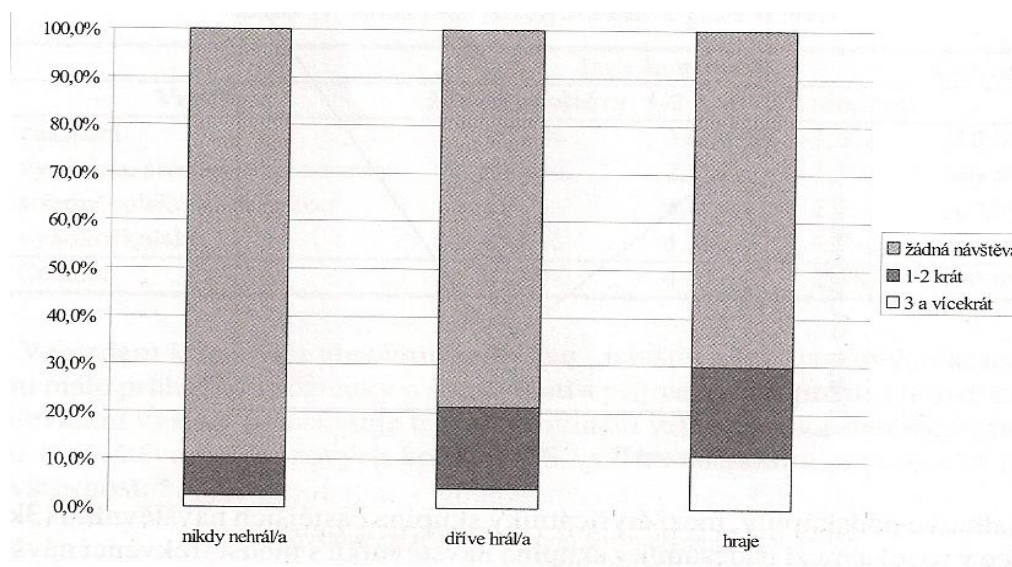
Hudba Bachova a Mozartova zde byla několik staletí před tím, než vůbec televize vznikla, a žije do značné míry nezávisle na ní. To ale neznamená, že by na obrazovkách veřejnoprávní televize neměla mít své místo. Právě naopak. Svoji kvalitativní náročností však vyžaduje zvláště odbornou péči. Proto zastávám názor, že vážnou hudbu by měli popularizovat lidé, kteří v ní získali předchozí profesionální průpravu.

Nebezpečí toho, když dovolíme hudební pořad vymýšlet v podstatě komukoli, kdo o to bude mít zájem, spočívá v tom, že možná bude mít i zajímavý a nevšední nápad, jak vážnou hudbu popularizovat, těžko ovšem vytvoří ucelenou koncepci propagace vážné hudby a nenadělá (nechtěné) chyby. Nebude mít totiž, vinou absence odborné kvalifikace, v ruce nic než svoje amatérské nadšení, byť žádoucí a vítané.

Abych vysvětlila svoji myšlenku – mohu napsat článek o tom, jak je prospěšné čistit si zuby, možná někoho zaujmu, ale těžko asi širokou veřejnost zasvětlím do tajů stomatologie a budu schopná dát věci do žádoucích souvislostí. Od toho máme odborné vzdělávací instituce a je rozdíl mezi tím, když někdo absolvuje základní uměleckou školu a Hudební fakultu Akademie múzických umění. Vysvětlím. Je to jako absolvovat kurz první pomoci a vystudovat lékařskou fakultu. Na míru mojí snahy pomáhat lidem to nebude mít žádný vliv – ovšem efekt rostoucího vzdělání mi značně rozšíří možnosti. Řečeno obrazně – nejen zastavím krvácení, ale pokud budu mít příslušnou specializaci, v ideálním případě úspěšně odoperuji.

Tím ovšem nechci snižovat důležitost hudebních amatérů-nadšenců jako divácké základny, neboť jak se přesvědčíme v následujících kapitolách této práce, s hudebním vzděláním návštěvnost koncertů a obliba vážné hudby rostou.

Graf č. 3: Návštěva koncertů vážné hudby podle hry na nástroj

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*¹⁴

Není snad ani v lidských silách, aby byl člověk nastaven na to, že kdykoli zapne televizní obrazovku, chce být právě kultivován. Někdy ano, leč jindy chce např. sledovat kriminálku. Může být unavený a ani by pozornost u něčeho náročnějšího neudržel. Proto je důležité, aby programová nabídka byla pestrá, aby si člověk mohl vybrat pořad mj. podle toho, v jaké se nachází momentální kondici.

¹⁴ Bek, M., *op. cit.*, s. 51, graf 15.

A také je důležité, aby náročnější typy pořadů byly zpracovány lákavě a patřičně propagovány. Jak? Tak, že nebudou stát někde osamocené, ale budou promyšleně propagovány spolu s ostatními.

Trochu nechápu, když máme k dispozici dvě vysoké umělecké hudební školy úžasné kvality a minimálně jednu konzervatoř vychovávající špičkové hráče (a teď ať se, prosím, nedotknu všech ostatních kvalitních pedagogů a talentovaných žáků na jiných uměleckých školách), proč ve znělkách alespoň na ČT art nevidíme a neslyšíme opravdové umělce? Zvláště u mladých lidí, kteří stojí na začátku své umělecké kariéry, by to byl oboustranně velmi výhodný počin. Představovalo by to minimální náklady na vstupu pro ČT, zviditelnění sólistů, kteří mají před sebou slibnou budoucnost. To jim může usnadnit rozjezd kariéry a ČT vytvořit jedinečnou osobní vazbu s umělci, která se může za několik let zúročit v participaci na jejich prestižních projektech za podmínek, řečeno, přátelských, a ne tak zcela ve své povaze obchodních.

Výroky typu: „*Toto nezapadá do schématu*“, by bylo podle mne třeba do jisté míry přehodnotit. Jsem přesvědčena o tom, že právě široké publikum, často unavené po náročném dni v práci, by právě zaujala svojí pestrostí taková „prskavka“ jako provedení virtuózního kousku v podání houslisty Josefa Špačka. Nebo je libo známou árii v podání zatím méně známé pěvkyně, laureátky mezinárodní soutěže? Nebude to příští Magdalena Kožená? Znáte klavíristku Veroniku Böhmovou? Líbí se vám, jak hraje na klavír Martin Kasík, laureát mezinárodní soutěže Pražské jaro, nebo jste spíš příznivcem jejího dalšího vítěze Ivo Kahánka? Že vám Ivo ještě nikdy nezahrál Liszta? Každý den něco jiného, na co se můžete těšit? Takové vytržení ze všednosti běžného dne? Není to zajímavé? No, rozhodně by to před vámi neměl nikdo vědomě ukryvat, použijeme-li menší dávku humoru. *Právě to, co je proměnlivé, barevné, zajímavé, každý den jiné, to zaujme.* A pak, když někoho takto poznáme, chceme se o to víc podívat, jak bude hrát klavírní koncert na záznamu nebo přímém přenosu z prestižního festivalu. Vytvoříme mu diváckou základnu a odvedeme poctivý kus práce.

To je rozdíl mezi tím, když o uměleckých událostech „jen“ informujete (krátká informace – reportáž, že se něco děje), a tím, když dáte někomu prostor předvést, co doopravdy umí. Tím se stanete od informátora o kulturní akci jejím spoluvůrcem

a vaše *prestíž* vzroste. Jedná se totiž o žádoucí a oceňované kvalitativní vymezení se oproti komerčním vysílatelům. Zajímavými projekty vytěžit maximálně svoji odlišnost danou zákonem o televizním vysílání veřejné služby, garantované *Kodexem ČT* a *Statutem ČT*. Pojdme ale dále:

„Česká televize si musí zakládat na otevřenosti, nestrannosti a nezávislosti. *Musí však také dostát povinnosti stát vždy na straně lidské důstojnosti, základních lidských práv a svobod a úcty k přírodě a kulturnímu dědictví. Programy České televize ovládá tvořivost, tolerance a kritické myšlení.*“

Zde je opět akcentovaná tvořivost, důležitá vlastnost toho, jak upoutat pozornost a získat pro kvalitní kulturní žánr své diváky.

„*Účelem existence televize veřejné služby je zajistit veřejnosti zdroj informací, kritické reflexe, umělecké tvorby a zábavy, které jsou chráněny před lobbistickými tlaky. Česká televize přispívá k vytváření prostoru svobody slova, myšlení a tvorby, v němž může vyrůstat demokracie. Informuje, poskytuje kritickou reflexi událostí, vzdělává a baví v ovzduší úcty k člověku, k jeho dílu i ke všem formám existence.*“

O vzdělávací funkci hudby se ještě zmíním v následujících kapitolách. Zde pouze uvedme obecně známý fakt, že hudební průprava má pozitivní vliv na lepší učení cizích jazyků. V podstatě vnímáním hudby školíte svůj mozek na kvalitnější identifikaci i jiných zvuků, což má za následek lepší, v ideálním případě úplně správnou výslovnost cizích slov.

Také mi je zde velmi sympatické uvedené spojení hudby a zábavy, v optimálním případě se přece jedno překrývá s druhým, tedy hudba nás baví a přináší nám radost.

„*Předpokladem úspěšného plnění takto obecně vytyčeného poslání je poznání potřeb občanů a jednotlivých diváckých skupin, proto bude Česká televize neustále hledat a posilovat zpětné vazby s veřejností. Snaha po sebeuplatnění či slávě musí být podřízena pokoře vůči rozmanitosti společnosti i televizního publika.*“

Existuje mnoho pořadů, které budou mít větší sledovanost než pořady s tematikou vážné hudby jako záležitosti pro „zatím“ menšinové publikum. Je namístě a správné, že ustanovení předchozích tří citovaných odstavců jim místo ve vysílání ČT přesto zajišťují, jako již mnohé jiné předchozí.

Poznání potřeb jednotlivých občanů – v další kapitole mnohokrát ocituji výsledky bádání předního českého muzikologa Mikuláše Beka. Ten odvedl jedinečnou práci tím, že se hudebními preferencemi obyvatel ČR zabýval a své výsledky publikoval v knize *Konzervatoř Evropy?*, čímž nám poskytl jedinečné vodítko o tom, jaké oblíbě se jednotlivé hudební žánry liší. To můžeme dát do souvislostí s tím, jaké hudební pořady byly v ČT vyráběny, a jak tedy preference obyvatel ČR doposud byly, nebo nebyly naplňovány.

„Pracovníci, kteří se podílejí na vysílání veřejné služby, musejí splňovat vedle odborných požadavků také požadavky mravní. Odpovědnost jedinců, kteří oslovují statisíce lidí, je mimořádná i tím, že je stvrzována v nepřetržitém procesu a za všech objektivních i subjektivních okolností. Týmovou prací každodenně pomáhají rozvoji demokratické společnosti, obohacují veřejnost o nové poznatky, dávají prostor svobodné výměně názorů, pomáhají zachovávat tradiční hodnoty lidského života, rozvíjejí kulturní identitu a přispívají k orientaci ve světě.“

„Pro kodex je nejvyšším a nepominutelným kritériem, k němuž zavazuje humanistická tradice v tomto nejširším slova smyslu, *respekt k lidské důstojnosti založený na úctě k veškerým projevům existence.*“

Je skutečně důležité, aby si pracovníci takto významné instituce byli vědomi i své morální odpovědnosti vůči ostatním lidem, kterým zprostředkovávají vysílané pořady. Vzdělání a praxe totiž nejsou automaticky zárukou slušného a odpovědného jednání. Rovněž dopad vysílaných pořadů tím, že televizi má doma opravdu většina z nás, je obrovský. Věřím, že se tento potenciál, ve smyslu otevřené výzvy pro propagaci kvalitních forem vážné hudby, stane výzvou, hozenou rukavicí, kterou nemálo z nás s potěšením zvedne a pokusí se kvalitně naplnit.

Dílčí závěr

Analýzou *Kodexu ČT* byla zodpovězena stěžejní otázka existence vážné hudby na obrazovce veřejnoprávní televize. Byl zejména vyvrácen dosud obecně přežívající omyl, že je třeba o existenci vážné hudby na obrazovkách veřejnoprávní televize diskutovat. Není. Ustanovení *Kodexu ČT* její existenci dostatečně zaručují,

bylo předloženo několik důkazů o tom, že se vyskytuje výrazné množství skupin lidí, pro které je možnost dostupnosti vážné hudby na televizní obrazovce velmi důležitá.

Dalším stěžejním dokumentem ČT je *Statut ČT*. Pojdme se podívat na vybraná ustanovení, která se vztahují k našemu tématu:

„STATUT ČT

Článek I – POSTAVENÍ ČESKÉ TELEVIZE

- 1. Česká televize je právnickou osobou zřízenou s účinností od 1. ledna 1992 zákonem č. 483/1991 Sb., o České televizi, v platném znění (dále jen zákon o ČT).*
- 2. Česká televize poskytuje službu veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky za účelem naplňování demokratických, sociálních a kulturních potřeb společnosti a potřeby zachování mediální plurality.*
- 3. Česká televize je oprávněna vykonávat za podmínek stanovených právními předpisy podnikatelskou činnost, která souvisí s předmětem její činnosti a která nesmí ohrozit její úkoly.“*

Zde je opět velmi vhodně definován závazek ČT vyrábět a šířit televizní programy vysoké kvality. „Zachování mediální plurality“ mj. pro mne také znamená, že právě veřejnoprávní televize bude onou zajímavou protiváhou komerčně zaměřeným stanicím, jejichž nabídka pořadů je z pochopitelného hlediska chudší o formáty, které jsou sice z hlediska kvality neoddiskutovatelné, mohou být velmi zajímavé, nicméně protože nemají takový záběr publika, nemají šanci přinést komerční televizi to, co je pro její činnost stěžejní – finance za prodej reklamního času, pevně spojené s – pokud možno – co nejvyšší sledovaností pořadu. V tomto světle se i velmi zajímavě jeví ustanovení bodu 3 tohoto článku, zejména ustanovení, že *podnikatelská činnost ČT nesmí ohrozit její úkoly. Tedy podnikejme, nicméně žádný ekonomický graf a křivka sledovanosti by se v ČT neměly stát imperativem pro výběr programu, pokud je kvalita zaručena.* Právě tato idea totiž odlišuje veřejnoprávní televizi od komerční.

Tvorba a šíření televizních programů za účelem naplňování mj. i kulturních potřeb. To jsou důležitá slova. Nejen šířit, ale i tvořit. V dalších částech této práce se věnuji zkoumání toho, do jaké míry, resp. v jakém poměru by měly být hudební

pořady pouze šířeny (např. nákup pořadu) nebo i tvořeny. Obecně zastávám názor (a myslím si, že je to názor rozšířený i u mnoha mých kolegů), že vysíláním velkého množství nakoupených pořadů lze relativně „levně“ uspokojit ideu o naplňování kulturních potřeb, nicméně bez investice do vlastní tvorby – resp. výroby pořadů se bude hůře vytvářet charakteristický obraz hudební redakce, o udávání „tónu“ v uměleckém světě nemluvě. To vyžaduje mnohem větší investice finanční a v neposlední řadě také co se nápadů na pestrost vyráběných pořadů týká. Přesto se spousta věcí dá udělat chytře a ani při tom nemusíme tolik utratit, viz mé předchozí úvahy o uměleckých znělkách. Kdo chce, způsob hledá, a najde. Pojdme ale pokračovat dále ve znění *Statutu ČT*:

„Článek II – VEŘEJNÁ SLUŽBA ČESKÉ TELEVIZE

1. Hlavními úkoly veřejné služby v oblasti televizního vysílání stanovené zákonem o ČT, jsou zejména

- poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů;*
- přispívání k právnímu vědomí obyvatel České republiky;*
- vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel se zřetelem na svobodu jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti;*
- rozvíjení kulturní identity obyvatel České republiky včetně příslušníků národnostních nebo etnických menšin;*
- výroba a vysílání zejména zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež.“*

Zamysleme se nad zmíněným rozvojem kulturní identity obyvatel ČR. ČT má mimořádnou šanci výrobou kvalitního portfolia hudebních a hudebnědramatických pořadů zasáhnout široké spektrum diváků různých kategorií. Jak jsem již zmínila, je to velmi rozšířené médium, součást dennodenního života většiny obyvatel ČR.

Uvedu příklad. S malým dítětem do přibližně 7 let nemáte šanci navštívit koncert vážné hudby. Není natolik vyspělé, aby vydrželo sedět a poslouchat po celou dobu koncertu. Někdy ani pozdějším věku. Kdo si to chce vyzkoušet, reálně riskuje, že se celá událost stane utrpením nejen pro dítě, ale také pro ostatní posluchače a umělce, které dítě začne rušit. Výsledek bude katastrofa. Vy rodič blázen, dítě nešťastné, všichni okolo mají zkažený umělecký zážitek. Naproti tomu si představme pohodlnou domácí atmosféru, kdy rodiče sledují na ČT art *Rigoletta*. Vašemu téměř čtyřletému dítěti se to k překvapení všech okolo kupodivu líbí. Vydrží sledovat relativně dlouho. Když ho to omrzí, odejde si kreslit a pak spinkat. Ještě druhý den „o těch hezkých písničkách“ mluví. Žádné násilí se nekoná, dítě se zajímá, kdy budou zase dávat „opelu“. *Filharmoniků na ulici* se zatím bojí, uvítalo by něco kresleného.

„2. Česká televize naplňuje veřejnou službu v oblasti vysílání zejména tím, že

- *vytváří a šíří nejméně čtyři televizní programy, popřípadě další multimediální obsah a doplňkové služby na území České republiky,*
- *jako provozovatel multiplexu veřejné služby sestavuje společně s Českým rozhlasem souhrnný datový tok a odpovídá za jeho správu a jeho předání k šíření zemskou sítí vysílacích rádiových zařízení,*
- *poskytuje teletextové služby,*
- *poskytuje audiovizuální mediální služby na vyžádání,*
- ***vytváří archivní fondy, udržuje je a podílí se na jejich využívání jako součásti národního kulturního bohatství...“***

Zde, prosím, znovu apeluji na to, jak je důležité získávat k hudebním, hudebnědramatickým a jiným kulturním pořadům co nejširší rozsah licence. Rozhodně bych se nebála, že pak nebude co natáčet. Rozsah hudebního bohatství se jen tak nevyčerpá a dojde pouze k narůstající pestrosti nabízených pořadů, což je žádoucí meta. V České republice je široká základna regionálních filharmonií a divadel, kde mnohdy vznikají kvalitní zpracování. Nejenom vzhledem k tomu, že běžná umělecká profese není nijak štědře honorovaná, by si tito umělci zasloužili, aby se o nich víc vědělo, byla by to pro ně jistě cenná motivace. Na druhou stranu chápu ten boj o peníze za poskytnutí svolení k natáčení pořadu a udělení licence k jeho užití, když např. čistý měsíční příjem průměrného člena Pražského

filharmonického sboru není vyšší než dvanáct tisíc korun¹⁵. Je to smutné, vzhledem k tomu, jak dlouho školení profesionálních hudebníků trvá, co všechno musejí umět. Ale to je již podnětné téma pro jinou práci, ne moji.

- *„v souladu s technologickým vývojem aplikuje další rozvoj ve všech oblastech televizních technologií, vyvíjí činnost v uplatnění nových vysílacích technologií včetně výroby a šíření multimediálního obsahu a dalších doplňkových služeb,*
- ***podporuje českou filmovou tvorbu a kulturní projekty, spolupracuje s kulturními, uměleckými a charitativními organizacemi či společnostmi...“***

Jak jsem již zmínila, máme to štěstí, že v ČR existuje mnoho kulturních institucí podporovaných státem, a je zde tedy záruka kvalitní základny, ze které lze čerpat. Jakou výhodu máme např. oproti USA, kde velká část kulturních uskupení žije a zaniká s přízní donátorů a zvláště na regionální úrovni to musí být mnohdy velmi obtížné. Financování kulturní sféry v ČR (aktuálně zhruba 0,61 % ze státního rozpočtu)¹⁶ nechť, prosím, posuzují jiní. Oceňuji rovněž vysoký podíl mediálního partnerství s kulturními institucemi, který ČT poskytuje. Pokračujme dále ve znění statutu:

- *„v oblasti zpravodajských a publicistických pořadů zajišťuje regionální vysílání*
- *prostřednictvím televizních studií pro území jejich působnosti a zřizuje síť domácích a zahraničních zpravodajů,*
- *poskytuje rozšiřující služby k vysílaným pořadům prostřednictvím dostupných technických prostředků,*
- *poskytuje veřejnosti informace a obsah vysílání prostřednictvím internetových stránek a aplikací ČT,*
- *nakupuje licence k užití záznamů audiovizuálních děl od zahraničních a tuzemských nositelů práv a smluvně poskytuje licence k užití jí vyrobených záznamů jiným osobám v tuzemsku a v zahraničí,*

---

¹⁵ Kroupa, Mikuláš. Konec hudebníků v Čechách? *BBC*, 5. října 2005. Dostupné [on-line] na: http://www.bbc.co.uk/czech/domesticnews/story/2005/10/051005_cz_philharmonic_unions_pckg.shtml [cit. 23. června 2016].

¹⁶ KAT. Památky snad najdou ve státním rozpočtu zakopaný poklad. *ČT24*, 7. listopadu 2015. Dostupné [on-line] na: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1615222-pamatky-snad-najdou-ve-statnim-rozpocetu-zakopany-poklad> [cit. 23. června 2016].

- ***podílí se na výzkumu sledovanosti mediálního trhu, analyzuje divácké ohlasy svých pořadů.***

Toto je cenná informace o tom, že si ČT přeje být otevřená podnětům svých diváků, a pokud se odezva vhodně interpretuje a slouží k zvýšení kvality produkce, je to skvělé a zcela na místě.

„3. Česká televize opatřuje alespoň 70 % vysílaných pořadů skrytými nebo otevřenými titulky a alespoň 2 % vysílaných pořadů vyrábí v českém znakovém jazyce nebo opatřuje simultánním tlumočením do českého znakového jazyka pro osoby se sluchovým postižením a dále alespoň 10 % vysílaných pořadů zpřístupňuje pro osoby se zrakovým postižením.

4. Česká televize poskytuje další služby a vyvíjí podnikatelskou činnost, která souvisí s předmětem její činnosti a která neohroží plnění jejích úkolů.

5. Česká televize je aktivním členem Evropské unie vysílatelů (EBU/UER), sdružení rozhlasových a televizních vysílatelů veřejné služby, a členem dalších mezinárodních organizací, ve kterých se podílí na rozvoji spolupráce televizí veřejné služby. Česká televize udržuje přímé vztahy s veřejnými televizními stanicemi a tvůrci v zahraničí, zejména v EU. Česká televize každoročně organizuje Mezinárodní televizní festival Zlatá Praha.

6. Česká televize přispívá k rozvoji vzdělání a výzkumu v televizních oborech.“

Je velmi přínosné, že ČT tříbí svá kvalitativní měřítka členstvím v mezinárodních společnostech zabývajících se veřejnoprávním vysíláním. Je zde prostor pro to, přebírat již osvědčené formáty a vyhnout se zbytečně chybám, kterými místo nás prošli jiní a jsou ochotni tyto poznatky sdílet. Mezinárodní televizní festival Zlatá Praha je ideální platformou pro výměnu kulturních informací, příjemná setkání a navazování kontaktů, jež jsou nejen v kulturním a obchodním světě nezbytné.

„Článek III – GENERÁLNÍ ŘEDITEL

1. Generální ředitel zejména

- *jedná jménem České televize;*
- *řídí činnost České televize;*

- v mezích zákona a statutu stanoví organizaci České televize a vydává vnitřní předpisy formou rozhodnutí;
- může pro svou činnost zřídit poradní orgány. Poradním orgánem generálního ředitele je **Kolegium generálního ředitele a Etický panel zřízený Kodexem České televize.**

2. Generální ředitel činí právní úkony jménem České televize, u písemných právních úkonů k vytištěnému nebo nadepsanému názvu České televize připojí svůj podpis.

3. Generální ředitel České televize v případě své nepřítomnosti písemně pověří zastupováním některého z vedoucích zaměstnanců na prvním stupni řízení dle organizačního řádu.

4. Zanikne-li výkon funkce generálního ředitele ve smyslu § 9 odst. 6 zákona o ČT, do doby jmenování nového generálního ředitele řídí Českou televizi v souladu s ustanovením § 9 odst. 12 zákona finanční a provozní ředitel (dále jen „zástupce generálního ředitele“).

5. Generální ředitel je ze své činnosti odpovědný Radě České televize.

6. Generální ředitel předkládá Radě České televize k projednání a/nebo schválení na základě zákona:

- Statut České televize,
- rozpočet, přehled pohledávek a závazků a účetní závěrku České televize ověřenou auditorem,
- návrhy dlouhodobých plánů programového, technického a ekonomického rozvoje,
- návrhy na zřízení nebo zrušení televizních studií; čl. VI.1 tohoto Statutu ČT zůstává tímto ustanovením nedotčen,
- návrhy na jmenování a odvolání ředitelů televizních studií,
- návrhy na pronájem nemovitostí nebo jejich částí na dobu delší než tři měsíce, na převod, popřípadě zatížení nemovitostí nebo jejich částí,
- návrh na jmenování a odvolání členů Etického panelu,
- Kodex České televize.“

Velmi by mne potěšilo, kdyby mí kolegové z hudební branže usilovali o členství v poradních orgánech generálního ředitele. Je to významná možnost, jak efektivně hovořit o důležitosti hudebních a hudebnědramatických pořadů na obrazovce veřejnoprávní televize.

„Článek IV – RADA ČESKÉ TELEVIZE

- 1. Rada České televize plní své úkoly v souladu se zákonem o ČT, který jí vyhrazuje postavení orgánu, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti České televize.*
- 2. Činnost Rady České televize se řídí jednacím řádem.*
- 3. Poradním orgánem Rady České televize ve věcech kontroly hospodaření České televize je Dozorčí komise.*
- 4. Rada jmenuje a odvolává generálního ředitele České televize.*
- 5. V pracovněprávních úkonech vůči zaměstnancům sekretariátu Rady České televize respektuje Česká televize v mezích zákoníku práce usnesení Rady České televize, přijatá v této věci.“*

Zde vlastně platí totéž, co jsem již popsala ve svém předchozím komentáři.

„Článek IX – PŘÍSTUP K INFORMACÍM

- 1. Česká televize plní informační povinnosti včetně povinnosti poskytovat údaje podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění.*
- 2. Statut České televize, Kodex České televize a svoji organizační strukturu uveřejňuje Česká televize na svých internetových stránkách.*
- 3. Česká televize je oprávněna chránit své duševní vlastnictví a obchodní tajemství.“*

Ustanovení bodu 3 výše uvedeného článku je důvodem, proč nerada do svých prací uvádím příliš konkrétních čísel. ČT, ač ze své povahy veřejnoprávní, je ve své podstatě neustále poměřována co do efektivity výroby pořadů s jinými televizními stanicemi, které jsou však komerční. Z toho důvodu zde vzniká konkurence, o tato data je zájem a na druhé straně já osobně naopak zájem nemám, aby moje práce někomu podobným způsobem sloužila. Jejím účelem totiž nejsou primárně čísla. Sazebníky se stejně neustále mění a není nic tvůrčího na tom, nechat si vypracovat v systému SAP rozpočet na pořad.

Musím se rovněž přiznat, že jsem lidem z ČT skutečně vděčná, že mne v roce 2006 zaměstnali a umožnili mi naučit se spoustu zajímavých věcí, ke kterým bych se jinde pravděpodobně nedostala. Velmi mne baví práce, kterou jsem měla možnost dělat, a to také nebývá v každém zaměstnání pravidlem.

Závěr kapitoly

V této kapitole jsem rozebrala vybraná ustanovení *Kodexu ČT* a *Statutu ČT*. Byla zodpovězena otázka existence vážné hudby na obrazovce veřejnoprávní televize a v dalších kapitolách práce se budu věnovat tomu, v jaké míře a v jakých žánrech by se vážná (a nejen vážná) hudba měla ve vysílání veřejnoprávní televize objevovat.

II. Vážná hudba jako „páteř“ a kvalitativní vzor pro všechny hudební a hudebnědramatické pořady ČT

Vážné hudbě bývá vyčítáno, že k televizní obrazovce nepřitahuje dostatečně početné a široké divácké spektrum. Děláme však skutečně vše proto, abychom oslovili co nejvyšší možný počet diváků? Je vyráběna dostatečně odpovídající nabídka hudebních a hudebnědramatických pořadů, která může oslovit konkrétní cílové skupiny? Kde hledat relevantní hodnotící ukazatele, podle kterých tyto věci posuzovat?

Pojďme se podívat na zdánlivě banální tabulku s počty žáků mateřských, základních a středních škol v aktuálním školním roce (2015/2016). Již v mateřské škole se děti setkávají s hudbou, mají možnost si vyzkoušet hru na „Orffovy hudební nástroje“ (dřívka, tamburínu, triangel apod.). V základní a střední škole je dokonce hudební výchova součástí vyučovacích osnov. Proč pro ně nevyrábíme dostatek pořadů speciálně „šitých na míru“, které by se mohly stát v ideálním případě pro pedagogy vhodným doplňkovým materiálem a pro žáky vítaným zpestřením?

Tabulka č. 6: Počty dětí a žáků mateřských, základních a středních škol (údaje v tisících, sledované údaje v časovém období 2010–2014, jde o odhad)

školní rok	mateřské školy	základní školy	střední školy
2010/2011	328,6	789,5	477,3
2011/2012	342,5	794,6	452,9
2012/2013	354,3	808,0	428,6
2013/2014	363,6	827,7	409,7

Zdroj: webové stránky MŠMT¹⁷

¹⁷ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, web. Výkonová data o školách a školských zařízeních – 2003/04–2013/14. Dostupné [on-line] na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vykonova-data-o-skolach-a-skolskych-zarizenich-2003-04-2013> [cit. 23. června 2016].

Jak jsem již upozornila v předchozí kapitole, vážná hudba je disciplína sice krásná, nicméně náročná, a proto by bylo vhodné vypracovat ucelený systém pořadů, které by se navzájem podporovaly, doplňovaly a vlastně by si diváka večerního programu koncertu vážné hudby dopředu vychovaly. Bylo by určitě zábavné a potřebné např. formou animace (i když vím, že výroba těchto pořadů je právě jedna z nejdražších) zasvětit nejmenší děti do tajů not a rytmu. Vždyť, přijde-li žáček na jednu z prvních hodin do lidové školy umění, paní učitelka mu vysvětluje rytmus např. tím, že si s ním hází jablíčka nebo spolu tleskají.

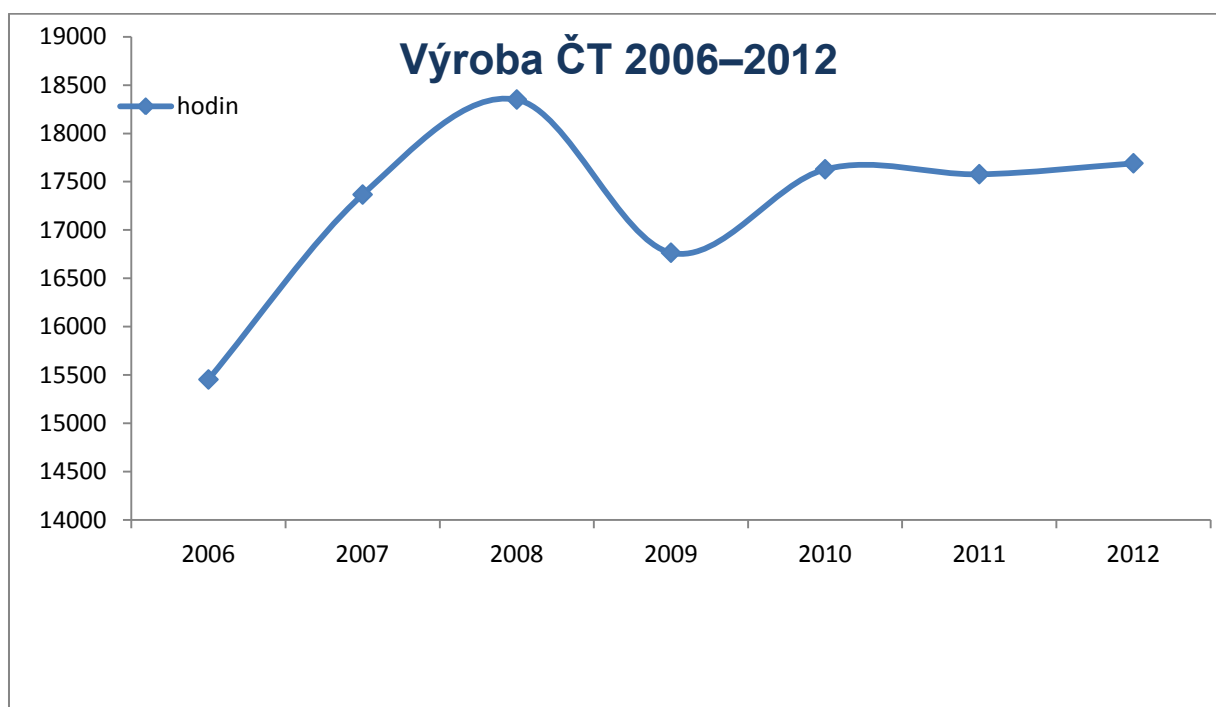
Ale na rozdíl od jedné paní učitelky, která si bude s jedním žáčkem házet jablíčko (nebo např. na hodině hudební nauky si takto může hrát navzájem několik dětí ve třídě), *televize může uplatnit maximalizaci tohoto užitku* tím, že vyrobí atraktivní animovaný pořad s hopsajícími jablky, popř. jiným materiálem, kterým *má šanci oslovit tedy zhruba 328 000 předškolních dětí*, jejich mladších nebo starších sourozenců, pokud to bude opravdu vtipné tak i jejich rodičů, pedagogů a v podstatě kohokoli, kdo se zrovna dostane před televizní obrazovku. Když se podaří velkým štěstím zajistit šikovného začínajícího animátora, který poskytne licenci k užití svého produktu bez neomezení, bude tu základ pro zlatý fond hudebních pořadů, které mohou být kdykoli dostupné na i-vysílání. Víím, že není vždy jednoduché spolupracovat se začínajícími tvůrci, ale je to prostě něco za něco. Pomůžete někomu začínajícímu prosadit se a na oplátku se vám třeba podaří získat zmiňovanou přidanou hodnotu.

Princip manufaktury krásně zafunguje, podstata veřejnoprávní televize rozkvetne ve své pravé podstatě. Takto samozřejmě zafungují i další kvalitně zpracované hudební pořady. Například krátký, vtipný animovaný spot, který bude představovat jednotlivé hudební nástroje. Pokud předškolnímu dítěti nebo dítěti na prvním stupni základní školy ukážete takto hravou formou hudební nástroje, bude odvedeno velké množství kvalitní práce. Nestane se, že když pak později, náhodou, ve čtyřiceti letech navštíví vánoční koncert klasické/vážné hudby, bude se vás opatrně ptát, co že to hraje zrovna za nástroj. To je fagot? Nebo hoboj? Cože, anglický roh? A to, co se zapichuje do podlahy, to je viola? Ne, ne violoncello, nezlobím se, že se ptáš, já taky nerozumím tomu, jak se staví dům, a ty to umíš, mohu odpovědět, ale také by ta konverzace mohla vypadat jinak, poučeně.

A o to jde. Jsme malý národ, ale máme šanci být vzdělaný, hudbymilovný a kultivovaný národ. Vychovat si svého diváka, poskytnout mu od začátku kvalitu ve zpracování úměrném jeho věku a nalákat jej na další skvosty, do kterých postupně dozraje a bude se na ně těšit. Nabídka kanálu ČT art je pestrá, ale pro děti v mateřských školách a minimálně na prvním stupni základních škol, jak víme, prostě není tvořena, i když některé děti se této nabídce stejně neodbytně dožadují, což mohu potvrdit z vlastní rodičovské zkušenosti. ČT art začíná ve 20.00 hodin vysílat, tato cílová skupina odchází spát. Když dětem nebudou zajištěny odpovídající specializované hudební pořady, nabídne jim někdo jiný něco jiného. A pozornost dětského diváka nebude vůči hudbě zaměřena, což je škoda.

A mají všechny děti hudební sluch? Existuje na to nějaký výzkum? Ano, mají, jinak by se totiž nemohly naučit svoji mateřskou řeč, kterou získávají odposloucháváním zejména od své matky, jak jsem byla poučena mými vzdělanými kolegy v oboru hudební psychologie¹⁸. Do jaké míry jej potom následně kultivují, je už věc jejich okolního prostředí, a zde je tedy posléze ohromný potenciál – prostor pro nás, který čeká na své využití.

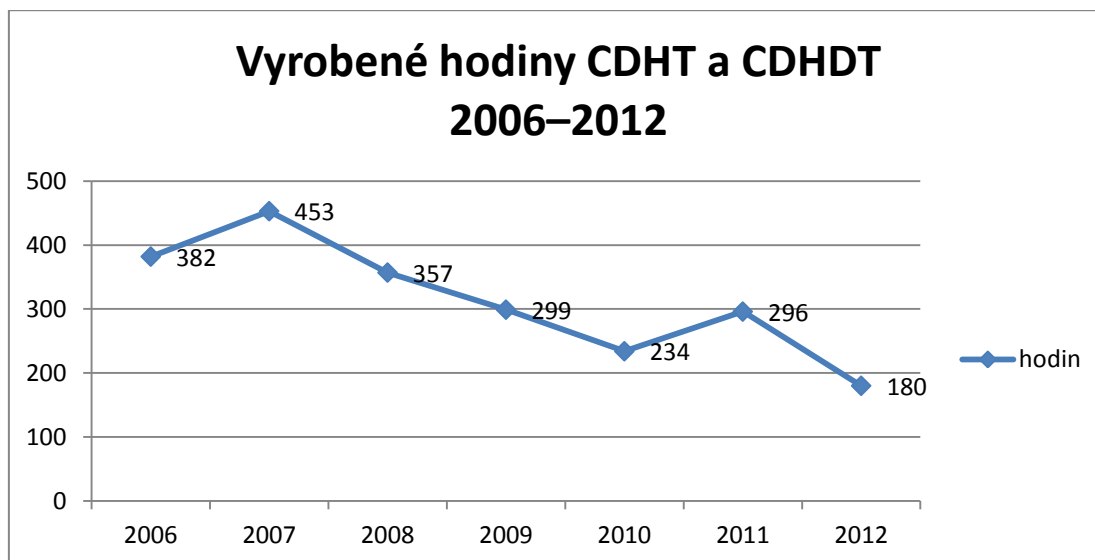
Graf č. 4: Počty vyrobených hodin pořadů ČT celkem v letech 2006–2012

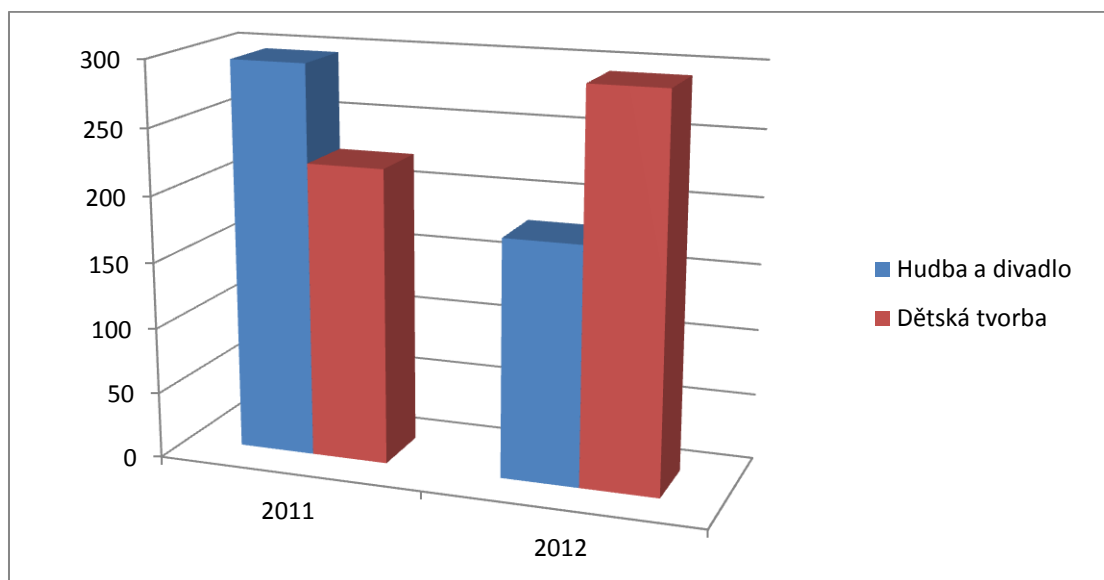
¹⁸ Otázku hudebního sluchu jsme diskutovali s kolegy v rámci předmětu metodologické minimum u prof. J. Vičara na HAMU.

Pojďme sledovat ukazatele, které nám řeknou, jaký je poměr mezi výrobou pořadů ČT a pořady z dílny Centra divadelní a hudební tvorby (CDHT; 2006–2010) a Centra divadelní, hudební a dětské tvorby (CDHDT; 2011–2012):

Graf č. 5: Počty vyrobených hodin CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

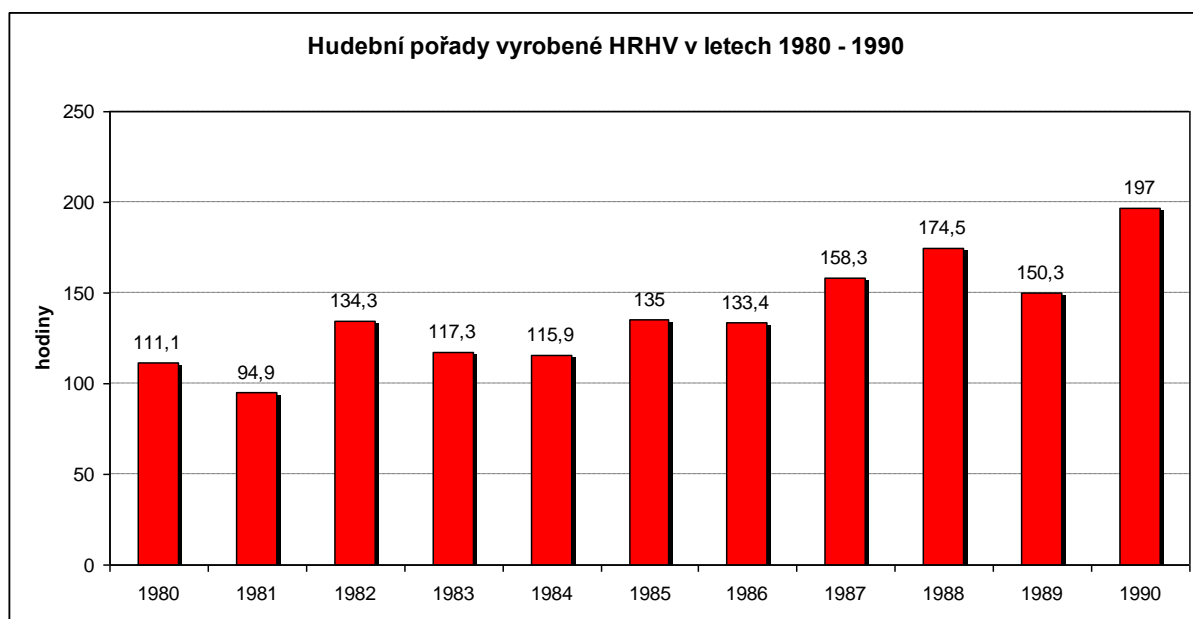
Graf č. 6: Poměry zastoupení hudební a divadelní tvorby a dětské tvorby v období let 2011 a 2012 (CDHDT)

Změnila se nějak rapidně divácká základna hudebních pořadů v období let 2006–2012, a tedy zejména mezi lety 2011 a 2012? Myslím, že ne. Proč tedy došlo k snižování výroby hodin pořadů? Prostor pro hudební pořady je spíše třeba

z výše uvedených důvodů spíše navyšovat. Byla nutná tato změna? Proč je z přibližně 450 hodin v roce 2007 najednou 180 v roce 2012? Tím se množstevně zhruba dostáváme výrobou hudebních a hudebnědramatických pořadů na úroveň zhruba roku 1990. Jsou to velmi podobná čísla.

Graf č. 7: Hudební pořady vyrobené HRHV v letech 1980–1990

Jenže, před rokem 1989 se vyrábělo celkově méně pořadů než v posledních letech (tedy zde nejzazší vzorek z roku 2012), kdy přibýly nové vysílací programy ČT24, ČT4 Sport a Děčko. A tedy produkce „předlistopadové“ HRHV byla ve vyšším procentuálním poměru k počtu vyrobených pořadů celkem. Značně se také lišila obsahovou náplní jednotlivých vyráběných pořadů.

Tabulka č. 7: Procentuální poměry HRHV na celkové produkci Československé televize v letech 1980–1989

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
ČST (v hod.)	6485	6552	6527	6750	7037	7042	7211	7448	7611	7776
HRHV (v %)	6	5,5	5,6	nezjištěno	5,7	5,2	4,9	5,2	5	5,3

Určitou odpovědí na otázku poklesu vyrobených hodin hudebních a hudebnědramatických pořadů v roce (nejen) 2012 může být rozbor těchto pořadů z hlediska jejich obsahu a složení (*obsahové formy a obsahové typologie*), jak uvádím v dalších kapitolách této práce. Konkrétně mám na mysli poněkud velmi výrazné zastoupení některých žánrů (rocková hudba, klipy), které z hlediska celkové koncepce struktury pořadů svým počtem až možná příliš vyčnívaly (zejména léta 2006 a 2007).

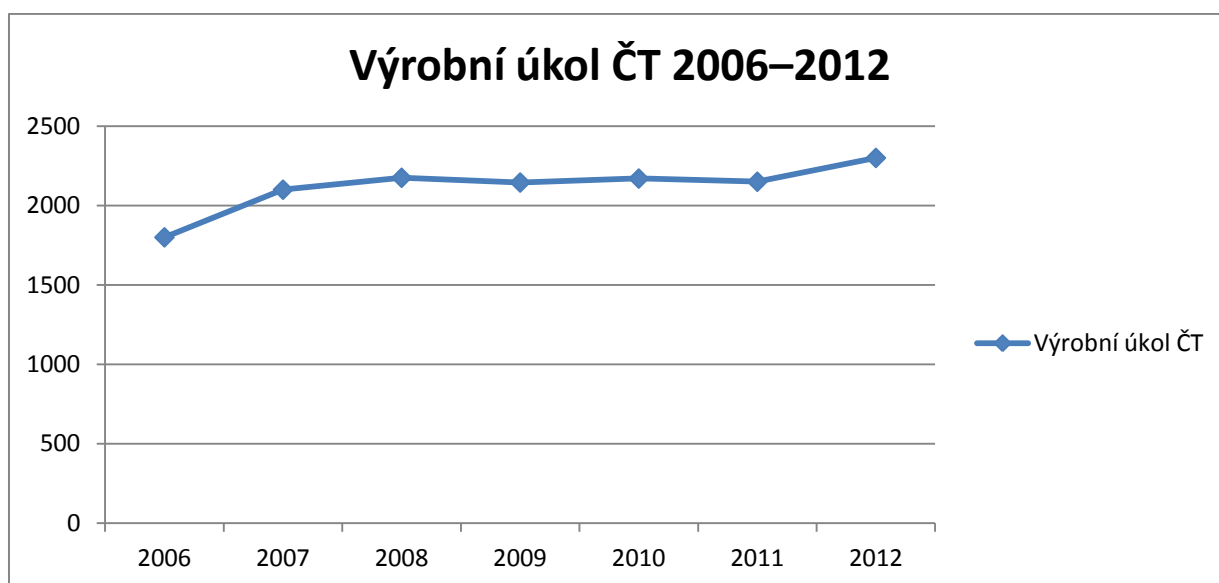
V dalších letech tedy poměr jejich zastoupení klesl a došlo k snížení počtu hodin vyrobených hudebních pořadů. Osobně bych se spíše přimlouvala ne za snižování počtu vyrobených hodin, ale za (do určité míry) nahrazení těchto žánrů jinými z oblasti (nejen) vážné hudby. Pestrost a vzájemná podpora mnoha hudebních žánrů je to, oč mi jde.

Uvádím rovněž náklady na výrobu pořadů ČT celkem (tzv. výrobní úkol) v letech 2006–2012 a náklady na výrobu pořadů v CDHT a CDHDT v období let 2006–2012, rozčleněné dle externích a interních nákladů.

Tabulka č. 8: Náklady na výrobu pořadů ČT 2006–2012 celkem, uvedeno v mil. Kč

rok	přímé náklady na výrobu pořadů (výrobní úkol)
2006	1800,0
2007	2100,0
2008	2175,0
2009	2145,0
2010	2170,0
2011	2150,0
2012	2300,0

Graf č. 8: Vývoj Výrobního úkolu ČT v letech 2006–2012

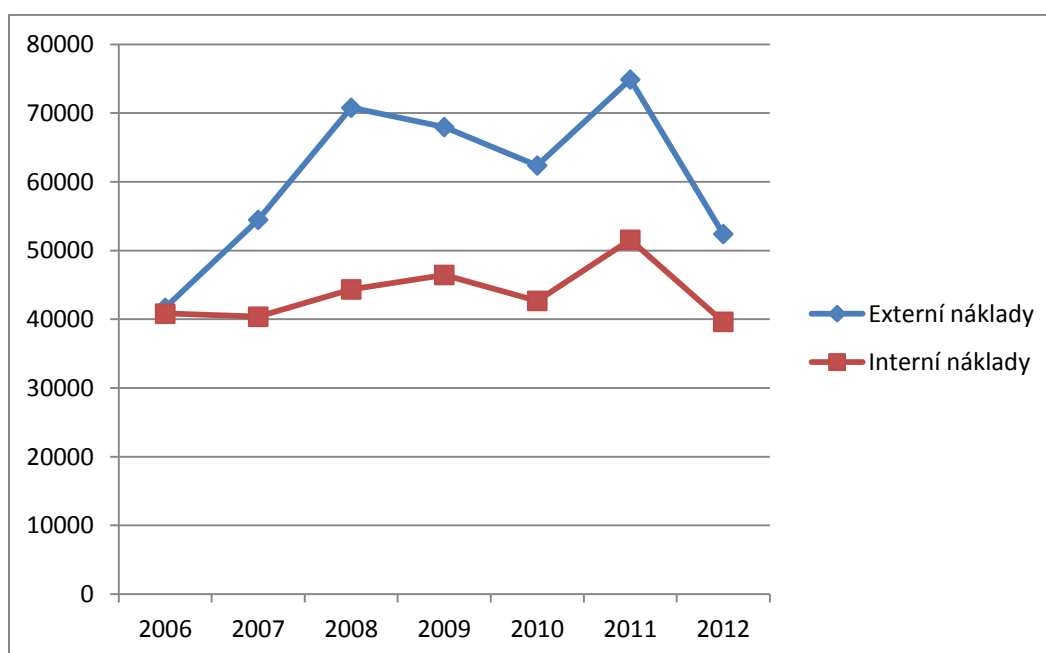
Tabulka č. 9: Náklady do výroby pořadů CDHT a CDHDT 2006–2012, uvedeno v tis. Kč

rok	externí náklady	interní náklady
2006	41 674,4	40 827,3
2007	54 483,1	40 381,8
2008	70 793,4	44 356,9
2009	67 981,1	46 461,2
2010	62 388,4	42 688,9
2011	74 890,9	51 572,6
2012	52 417,5	39 640,5

Zřejmě by se očekávalo, že bude žádoucí se snažit zajistit pro výrobu hudebních pořadů a chod celého centra více peněz z Výrobního úkolu ČT. Ano, to je samozřejmě pravda, nebudu říkat, že ne. Je ale rovněž v první řadě důležité, než se bude žádat o další peníze na výrobu kvalitních a žánrově vyvážených hudebních pořadů, aby se v centru vyráběly zejména ty pořady, které do něj v dobrém slova smyslu primárně patří, a aby se eliminovala výroba těch, jejichž zařazení není tak úplně jisté a podle mého názoru ne zcela správně ukotvené. Co tím chci říci? V následující kapitole bude možné vysledovat, že není tak úplně třeba

podporovat v hudební redakci vznik dokumentu zabývajícího se poruchami příjmu potravy – anorexií –, tím nechci nijak snižovat nebezpečí tohoto závažného onemocnění, jen říkám, že to není ani hudební, ani divadelní pořad, proto by se prostředky z výroby tohoto pořadu (dílu cyklu) mohly přesunout na záznam operety nebo country koncertu či baletu.

Graf č. 9: Vývoj interních a externích nákladů na výrobu pořadů v CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

Záznam opery či operety bude samozřejmě dražší, jak je vidět, na žádost o navýšení prostředků do výroby centra by stejně došlo. Jen je, podle mého názoru, v první řadě důležité optimalizovat náklady z vlastních zdrojů. Jak dále uvidíme, výroba určitých finančně nákladných žánrů (opera, opereta, symfonická hudba, komorní hudba, lidová píseň, ale i např. country hudba) je značně poddimenzovaná a neodpovídá úplně tomu, co by se podle mého názoru v hudební redakci natáčet mělo nejvíce. Hudební redakce má v tom nejlepším slova smyslu znít pestrou škálou kvalitní hudby.

Ráda bych ještě v této souvislosti zdůraznila, že disertační práce je prací teoretickou, proto ji chápu jako otevřenou platformu pro uplatňování svých nápadů, sdělování názorů. To, že jeden dokument označím jako nevhodný pro určitou jinou skladbu pořadů, rozhodně neznamená, že bych si nevážila práce příslušného

dramaturga, která je nezpochybnitelně dlouhodobě kvalitní. Jen se pouze v rámci této studijní „licence“ snažím o modelování určitých situací trochu jinak, protože „na papíře“ je to snadné a může to přinést mnoho dobrého. Už jen šanci podívat se na věci jinak, v jiných souvislostech.

Jsem si vědoma, že v praxi se u tvorby a výroby (nejen) hudebních pořadů jedná o dlouhodobý proces, který podléhá schvalování mnoha lidí. Ti jsou obvykle v situaci, kdy většinou zvítězí všestranně přijatelný kompromis a změny nejsou mnohdy snadno realizovatelné.

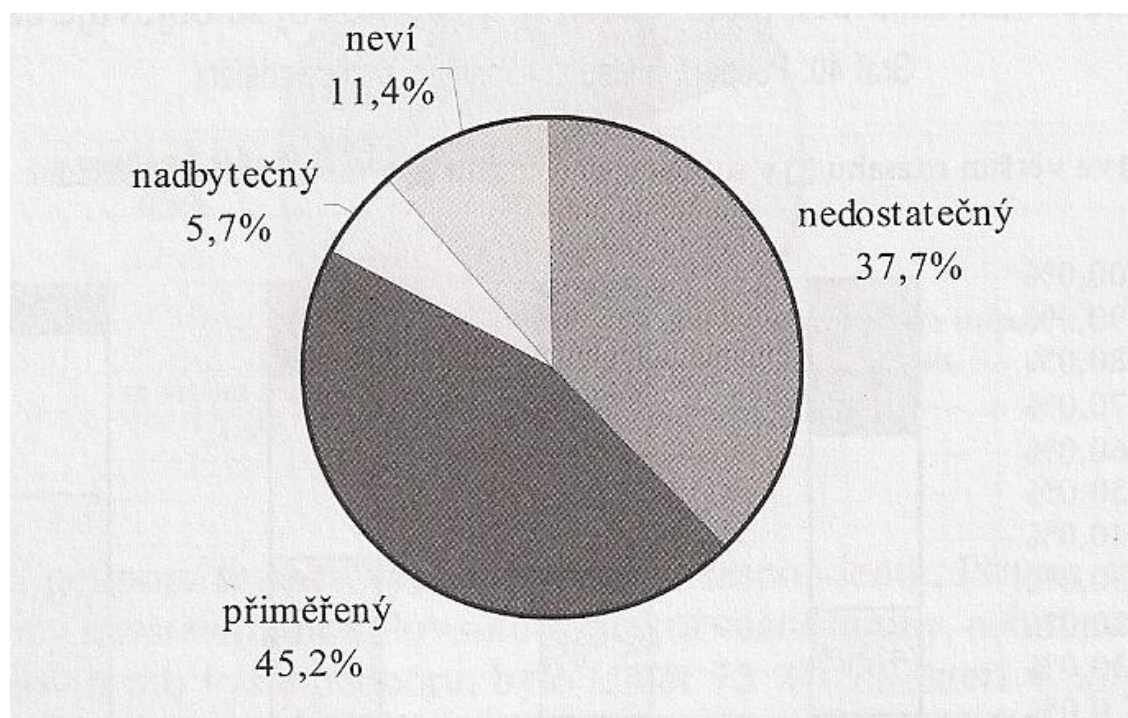

III. Je vážné hudby na obrazovce ČT málo, dost, nebo příliš?

Otázky zastoupení vážné hudby v médiích jsou poměrně vděčné téma. Debat je mnoho a nebývají vždy podložené konkrétními údaji, často se jedná o záležitost, řekněme, pocitovou a mísí se v ní mnoho dojmů.

Jelikož nemám ráda vágní informace, hledala jsem spolehlivé zdroje. S laskavým svolením představitelů ČT jsem čerpala z interní databáze pořadů Provys, kde jsem zjistila, kolik hodin pořadů bylo vyrobeno v letech 2006–2012 v CDHT a CDHDT, a díky internímu členění pořadů dle obsahové formy a obsahové typologie jsem měla šanci rozdělit pořady takzvaně z hlediska jednotlivých žánrů. Měla jsem také štěstí a ještě jako studentce HAMU mi byla doporučena kvalitní publikace zabývající se sociologií české hudebnosti. Brněnský muzikolog Mikuláš Bek si dal tu práci a provedl výzkum, z nějž čerpám následující cenné údaje.

Graf č. 10: Názory na podíl české hudby v médiích¹⁹

¹⁹ Bek, M., *op. cit.*, s. 82, graf č. 41.

Zaujalo mne, jak vysoké procento respondentů je se zastoupením české hudby v médiích nespokojeno. Tato nespokojenost prudce roste se stoupajícím věkem respondentů, nejvíce se dotýká lidí se základním vzděláním, vyučených a středoškolsky vzdělaných s maturitou. Je zde také patrná souvislost s nízkým finančním příjmem.

To nahrává mojí domněnce, že např. v oblasti vážné hudby výhodné nákupy pořadů sice mají své místo (ČT jako člen mezinárodních organizací spojujících veřejnoprávní média si s těmito „spřátelenými“ institucemi poskytuje navzájem pořady za zvýhodněných podmínek), jsou opravdu velmi kvalitní, ale nejsou všespásné. Prostě jako by mnoho z nás cítilo, mělo dojem, že zde chybí dostatečný vklad pro výrobu pořadů z domácí provenience. Vždyť kolik máme kulturních institucí nejen v Praze, ale i každé větší regionální město disponuje většinou vlastním divadlem nebo alespoň filharmonií. Máme světoznámá komorní uskupení sbírající mezinárodní ocenění (např. Pavel Haas Quartet, Afflatus Quintet a mnoho dalších). Česká republika, kvartetní velmoc.

Proč tito umělci nejsou víc vidět a proč se o nich neví víc? Zasloužili by si cyklus, kde se o nich nebude jen mluvit, ale kde budou moci pořádně hrát. V delším časovém úseku. Použiji krásné označení muzicírovat.

Někdy mám pocit, že se jaksi bojíme ve větší míře divákům pravidelně představovat vážnou hudbu pořádně znějící, neprokládanou po krátkých intervalech mluveným slovem. Přitom náklady na studium pro špičkové hudebníky (nejen) na HAMU jsou opravdu vysoké, tak proč tyto investice, ze kterých by pak měl stát, a potažmo veřejnoprávní televize, dodatečně dál těžit, někdy takto zbytečně téměř zmizet? Podle mne je to škoda a nevyužitá hodnota. Nejen čas jsou peníze, ale i to, co někdo umí, „know-how“.

Jako dítě jsem velmi milovala pořad *Hudba z respira*. Proč se zatím ČT zdráhá využít potenciál svých prostor, kde by efektivně mohla pořádáním koncertů vážné hudby udávat směr v oblasti popularizace vážné hudby, představovat přední umělce, získat ještě větší nezpochybnitelný kredit – punc kvality. Nejen plnit svoje veřejnoprávní poslání, ale s lehkostí jej naplňovat způsobem, který budou ostatní závidět. Ti nejlepší podporují kvalitu. Podívejme se na mnoho mecenášů, velkých

firem podporujících oblast vážné hudby. Uznáním a okázalou podporou těchto hodnot si zajišťují úctu napříč celou společností.

Mnoho lidí má spojeny hudební pořady na tehdejší ČT2 s *Nocí s Andělem*. Pořad to byl dobrý, moderátora Pavla Anděla měli diváci rádi. Ve svém žánru o. k., pořad bezpochyby měl právo na svoje místo. Ale tu opravdovou hudební kvalitu, vím, že to nepíšu v této práci poprvé a asi také ne naposled, prostě hledejme v komplikovanějších hudebních formách. Jak to myslím? Sebelepší hit bude vždy pouze písničkou, ne do detailu prokomponovanou, po staletí obdivovanou Beethovenovou *Osudovou* symfonií. Písnička další sezonu zhasne, pokud tedy není nějakou slavnou od Beatles, která se může dočkat symfonické aranže a žít svým dalším životem. *Klára* od Chinaski byla bezesporu hezká, ale hraje ji teď někdo? Chystáte se na ni večer jako na nějaký výjimečný zážitek?

Jak uvidíme dále, reportážních pořadů nebo magazínů je na televizní obrazovce opravdu mnoho, postrádám ale někdy dostatečný prostor pro to, aby čeští umělci mohli v dostatečné míře něco skutečně zahrát a předvést. Víme třeba, kdo jsou koncertní mistři našich předních symfonických těles? A hlavně, jak hrají?

Tabulka č. 10: Názory na podíl české hudby v médiích podle vzdělání

Vzdělání	Podíl české hudby v rozhlasu a televizi				Celkem
	nedostatečný	přiměřený	nadbytečný	neví	
základní	37,8%	48,0%	2,6%	11,7%	100,0%
vyučen/a, střední bez maturity	40,0%	39,8%	6,7%	13,4%	100,0%
středoškolské s maturitou	38,3%	48,8%	5,4%	7,5%	100,0%
vysokoškolské	26,9%	50,9%	8,3%	13,9%	100,0%
Celkem	37,7%	45,3%	5,7%	11,3%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*²⁰

²⁰ Bek, M., *op. cit.*, s. 85, tabulka 39.

Tabulka č. 11: Názory na podíl české hudby v médiích podle věkových kategorií

Věk kategorizovaný	Podíl české hudby v rozhlase a televizi				Celkem
	nedostatečný	přiměřený	nadbytečný	neví	
do 24 let	27,9%	51,3%	6,6%	14,2%	100,0%
25 až 29	38,1%	48,8%	6,0%	7,1%	100,0%
30 až 39	31,8%	52,0%	2,9%	13,3%	100,0%
40 až 49	39,7%	46,3%	5,6%	8,4%	100,0%
50 až 59	38,3%	44,3%	7,0%	10,4%	100,0%
60 a více	50,0%	31,6%	5,3%	13,2%	100,0%
Celkem	37,7%	45,3%	5,6%	11,4%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*²¹

Tabulka č. 12: Názory na podíl české hudby v médiích podle pohlaví

Pohlaví	Podíl české hudby v rozhlase a televizi				Celkem
	nedostatečný	přiměřený	nadbytečný	neví	
muž	37,9%	43,1%	7,9%	11,2%	100,0%
žena	37,6%	47,2%	3,5%	11,6%	100,0%
Celkem	37,8%	45,2%	5,6%	11,4%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*²²

Je to jistě na delší debatu, ale nepovažuji úplně za správně nastavené, že se „občas“ podaří zaznamenat v ČT jednu operu ročně. Unaveni vyjednáváním licencí se zástupci orchestru si pak k tomu výsledku v centru gratulujeme, když je celá akce za námi. To je ale podle mého názoru strašně málo. Já vím, je to drahé (ale dokonale veřejnoprávní), ovšem takový „pidivzorek“ nemá šanci jakýmkoli způsobem vypovídat o tom, co se v této oblasti v České republice děje. Mělo by jich být alespoň pět. Pak by to bylo nastaveno správně, nebo řečeno přesněji lépe. Ne se dohadovat, jestli vůbec nějakou operu natočit. Že se portfolio doplní zahraničními nákupy dokonalých hlasů, se kterými se ne každý v České republice může rovnat? To je velmi lákavé. Proč ne, alespoň toho všeho bude víc. Ale v první řadě Čechy, kolébka světově

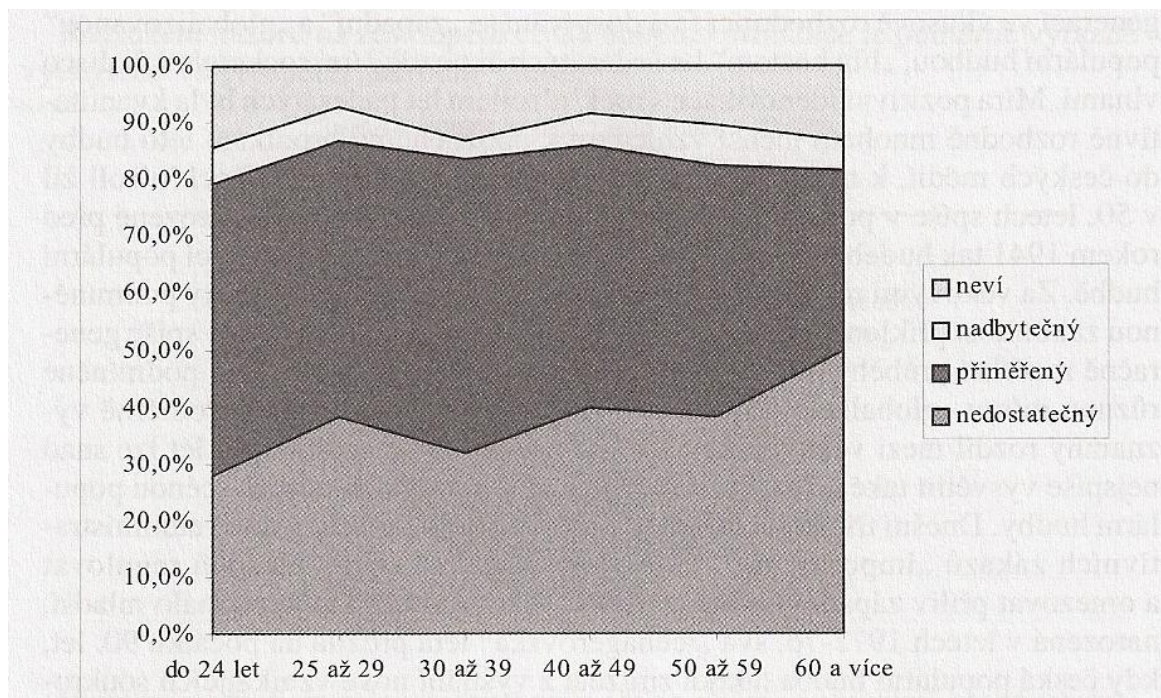
²¹ Bek, M., *op. cit.*, s. 84, tabulka č. 38.

²² *Tamtéž*, s. 83, tabulka č. 37.

proslulých hudebních skladatelů a umělců, ohromná kulturní tradice. A právě to je třeba podpořit, stávající kulturní scénu, i do budoucna zůstat kulturním národem.

Graf č. 11: Názory na podíl české hudby v médiích podle věkových kategorií

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*²³

Tabulka č. 13: Názory na podíl české hudby v médiích v populaci ekonomicky aktivních podle příjmu

Měsíční příjem R	Podíl české hudby v rozhlase a televizi				Celkem
	nedostatečný	přiměřený	nadbytečný	neví	
do 5000	28,0%	44,0%	20,0%	8,0%	100,0%
5001-6000	29,7%	35,1%	13,5%	21,6%	100,0%
6001-8000	34,9%	49,1%	8,5%	7,5%	100,0%
8001-10 000	39,6%	49,6%	5,8%	5,0%	100,0%
10 001-12 000	31,5%	58,7%	3,3%	6,5%	100,0%
12 001-14 000	45,8%	41,7%	5,6%	6,9%	100,0%
14 001 a více	27,5%	46,4%	13,0%	13,0%	100,0%
Celkem	35,4%	48,3%	8,0%	8,3%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*²⁴

²³ Bek, M., *op. cit.*, s. 84, graf č. 42.

²⁴ Bek, M., *op. cit.*, s. 85, tabulka č. 40.

Všimněme si také ještě jednou stoupajícího věku nespokojených respondentů. To odkazuje k mé první kapitole, kde právě v tomto segmentu uvádím nejvíce návštěvníků koncertů vážné hudby. Vážná hudba se v této kategorii těší nejvyšší oblibě a zároveň v této kategorii vzhledem k věku má již mnoho lidí zdravotní obtíže bránící jim často koncert navštívit. Nezanedbatelné je také sociální hledisko dostupnosti těchto programů, jak rovněž podrobně popisuji v první kapitole.

IV. Základní rozčlenění pořadů vyrobených CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

IV.I. Dle obsahové formy

Výroba hudebních a hudebnědramatických pořadů je jedna věc a jejich žánrové složení věc druhá. Je to v podstatě (zjednodušeně řečeno) nástroj sloužící k možnosti zorientovat se, jak je pestrá škála toho, co vzniklo. Žánrově chudá škála není z hlediska veřejnoprávnosti žádoucí, výrazné výkyvy ve výrobě některých žánrů by měly mít své opodstatnění. Bohužel, a to mne možná trochu mrzí, je velmi vysoký poměr pořadů, které nebyly zařazeny. Je to škoda, vše by bylo ještě zajímavější, ale dá se to částečně doplnit tím, že se pro ilustraci doloží cyklické pořady, které v daném roce vznikly, a ty pro nás budou mít rovněž dobrou vypovídající hodnotu. Někdy také určité pořady jeden rok zařazeny jsou, druhý ne. Od toho se dají také některé informace dovodit.

V základním rozčlenění vyrobených pořadů dle obsahové formy uvádím (a pracuji) se vzorkem dat z let 2006–2012. V textu věnovaném obsahové typologii navzájem porovnávám údaje z let 2006–2012 s údaji z let 2000–2005 a 1980–1986.

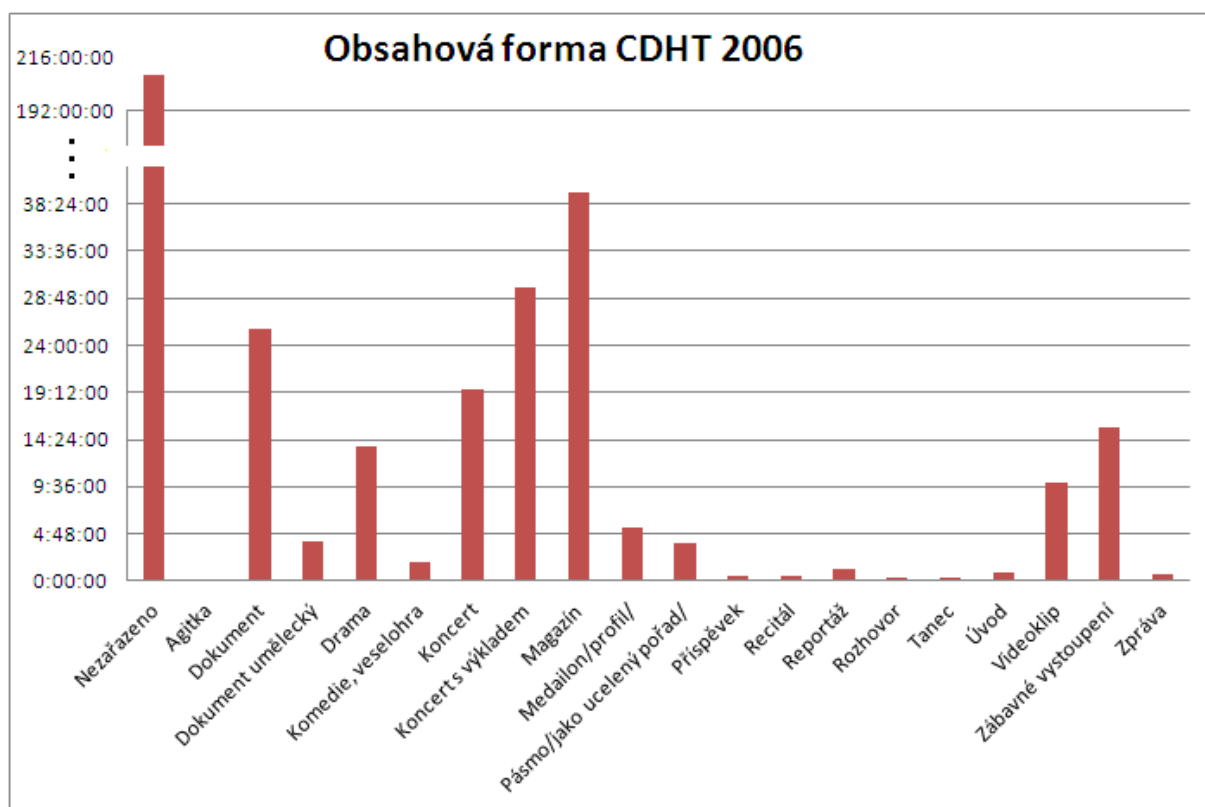
Dílčí členění vybraných samostatných kategorií (obsahující mj. grafy s jednotlivými žánry rozčleněnými podle obsahové formy a obsahové typologie – např. opera, opereta, rocková hudba, komorní hudba) bude následovat v porovnání s údaji z let 2000–2005 a 1980–1990, což považuji za velmi přínosné (tvoří další samostatné kapitoly této práce).

Pojďme se ale podívat na rok 2006 z hlediska *obsahové formy* vyrobených pořadů. Mezi pořady s označením nezařazeno bylo velké množství tzv. klipových bloků s názvem *Velká noční hudba*. Stopáž jednoho dílu pořadu 3 hodiny 40 minut. To je hodně. Dohromady tento klipový blok v oblasti nezařazeno zahrnoval 141 hodin 9 minut. To je skutečně opravdu velké množství hudby jednoho druhu. Na tomto místě bych ráda napsala něco jiného, ale opravdu tak trochu nerozumím tomu, proč a na co potřebujeme tolik hodin klipů. Ještě, bohužel, výrazněji toto porovnání vyznívá s ohledem na další kategorie. Zřejmě zde došlo k nějakému

politováníhodnému omylu, což se stává. Český divák má klipy bezesporu rád, ale není fanatikem. Bohužel mi nepřijde zcela adekvátní oproti tomu pouze 32 minut recitálu. Podle mne je škoda, že právě tento žánr nedostal větší prostor. Zde by mohl být potenciál pro úžasné sólové hraní.

Těchto zmiňovaných 32 minut patřilo Haně Hegerové, krásné, ale v žádném případě to není klasika typu recitálu vážné hudby např. Radka Baboráka – lesní roh, Viléma Veverky – hoboj, Jana Mráčka – housle, Veroniky Böhmové – klavír, představení českých laureátů mezinárodních soutěží a sólistů předních českých a zahraničních těles – prezentace skutečných hodnot, které v hudební redakci nesmějí chybět. Tito sólisté nedostali šanci předvést svoje umění kvůli přetlaku jiného žánru, který byl podle mého názoru poněkud výrazně predisponován. Navíc přidejme ještě dalších 10 hodin videoklipů oficiálně zařazených do kategorie *Videoklip*.

Graf č. 12: Počty vyrobených hodin CDHT za rok 2006 – členění dle obsahové formy

Vezměme si partu kamarádů z kapely Divokej Bill. Seznámili se na střední škole, začali spolu hrát a „hraje jim to“ dodnes. Jezdí po festivalech, nahrávají hudbu,

lidé je znají a mají je rádi. Natáčejí videoklipy. Objevují se na obrazovce veřejnoprávní televize. Já to respektuji, mají zde své místo, všichni se rádi bavíme.

Připomeňme si průměrného laureáta mezinárodní soutěže. Na nástroj začne hrát ve velmi raném věku. Celý život dře mnoho hodin denně, aby prošel náročným profesionálním hudebním školením a vůbec jeho nahrávku případně vybrali k účasti na mezinárodní soutěži. Tu možná vyhraje a začne koncertovat po celém světě. Hraje krásné, náročné skladby té nejvyšší možné kvality. Publikum věhlasných světových koncertních sálů nadšeně aplauduje.

Pojďme takové lidi – virtuosity svých nástrojů – a jejich práci respektovat do té míry, že jim vytvoříme ve veřejnoprávním médiu dostatečný prostor vedle lidí, kteří tak exponovaný život z hlediska průpravy a vykonávání svého povolání nemají. Tito „praví hudební profesionálové“ sem kvalitou svého žánru totiž mají právo patřit především. Z hlediska kvality. Člověk hrající na klávesy v populární kapele zpravidla není schopen zahrát Lisztovy *Transcendentální etudy*. Tím ho nechci urazit, nebo znevážit. Jedná se o jiný žánr, ale pozor také o jinou náročnost, jinou „výkonnostní“ třídu – na to už se někdy zapomíná.

Prosím o respekt k našim velikánům, kteří virtuózní schopnosti získali vytrvalou dřinou. Nezapomínejme na to, opomíjet je by nebyla z hlediska veřejnoprávnosti média dobrá investice. Jsem o tom hluboce přesvědčená. Je to, jako kdyby vypadl ze stavebnice puzzle ten nejdůležitější kousek – obličej.

Pojďme ale dále: 2 hodiny opery, 23 minut tance. Bohužel ani s tímto nemohu nijak výrazně osobně rezonovat. Velmi bych se přimlouvala za to, aby byl daleko větší prostor pro to, ukázat, na čem např. pracují sólisté Státní opery a Národního divadla v Praze, a nezapomínejme rovněž na oblast baletu a další divadla v regionech. Kvůli všem těm klipům, které se snad přemnožily, na to ale nedošlo. Ani v publikaci M. Beka *Konzervátor Evropy?* se neobjevují žádní megalomani toužící po nekonečných dávkách klipů.

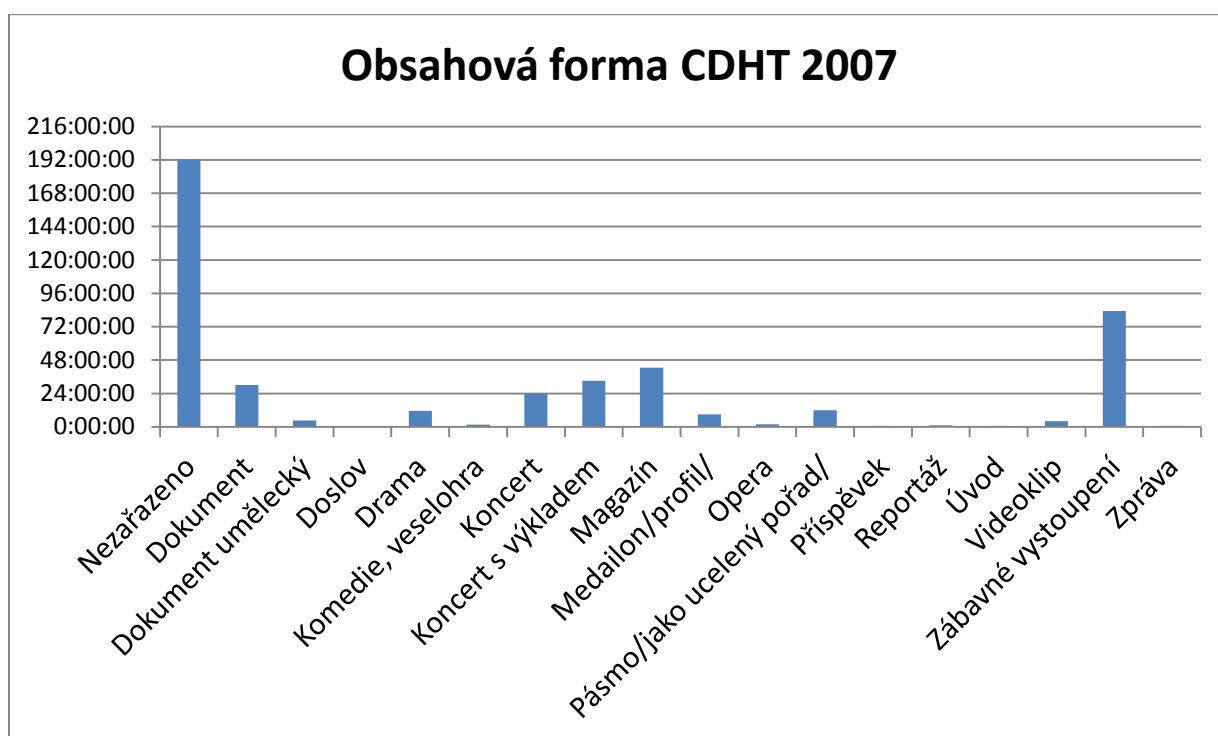
Nemá cenu z těchto věcí vyvozovat přehnané závěry. Z hlediska života hudební redakce se jedná o poměrně krátký úsek, jeden rok (max. 2), a vzniklo mnoho jiných zajímavých věcí. Mohlo jich být ale daleko víc.

Poněkud s rizikem přehmatu z hlediska souvislostí s hudbou bych vnímala výrobu pořadů: Večer na téma *Život se zvířaty: Zvířata a lidé, Ussurijský tygří a USA – medvědi*, Večer na téma *Oběti krásy – Anorexie*. Večer na téma *Aviatici*. Ostatně celý tento cyklus *Večer na téma* je z hlediska toho, zda by měl patřit do hudební redakce podle mého názoru tak trochu „na vodě“. Proto, v předchozí kapitole jsem nutně nemluvila hned o navyšování prostředků na výrobu centra. Bylo však podle mne přínosné z hlediska programové náplně pořadů přehodnotit, co se bude vyrábět. Je zásadní, aby pořady splňovaly nároky především na kvalitu hudebních a divadelních pořadů.

Klip může být samozřejmě dobrý, může v něm běhat třeba i tygr, když ho na natáčení seženou, ale není v pořádku, aby na úkor daleko závažnějších a poddimenzovaných žánrů dostával abnormálně nepochopitelně obrovský prostor, pro který jsem neshledala při nejlepší vůli žádný objektivní důvod. Pojdme ale ve jménu vyváženosti této práce pokračovat výčtem cyklických pořadů: *Klipový blok, Noc s Andělem, Putování za vínem, Večer na téma, Velké umění – činohra, Velké umění – hudba, Uprostřed běhu, Vyhrávala kapela, Divadlo žije!, Musicblok, Poprask, Terra musica, Za vesnickými muzikanty, Zprávy z Letní filmové školy v Uherském Hradišti, Paskvil*, a drobnější pořady zpravodajského typu: *Echo Pražského jara, Plzeňské bublinky, Zprávy z MTF Zlatá Praha*.

Vzniklo tedy mnoho cenných zpravodajských pořadů, svůj prostor dostala divadelní představení, záznamy koncertů a dechová hudba, která se těší dlouhodobé oblibě a její výroba v hudební redakci je příjemně kontinuální, bez větších výkyvů.

Graf č. 13: Počty vyrobených hodin CDHT za rok 2007 – členění dle obsahové formy

Určitá asymetrie typu klipového bloku, bohužel, pokračovala i v roce 2007. Dokonce se rozrostla až na 170 hodin opět v kategorii *Nezařazeno*. Dobrou zprávou je, že v dalších letech již tato abnormalita nepokračovala. Ovšem, na druhou stranu je třeba si přiznat, že se cyklus *Večer na téma* sympaticky začal zabývat tématy skutečně hudebními a divadelními, jako jsou např. *Pocta Jarmile Novotné*, *Hráči zlaté kapličky*, *Hvězdy Moravy* (Marie Rottrová – sice populár, ale krásný a se vším respektem). Ale je to již téma hudební, a ne *Večer na téma Vítězný únor*. Další, co mne velmi potěšilo, večer na téma *Balet*, krásné.

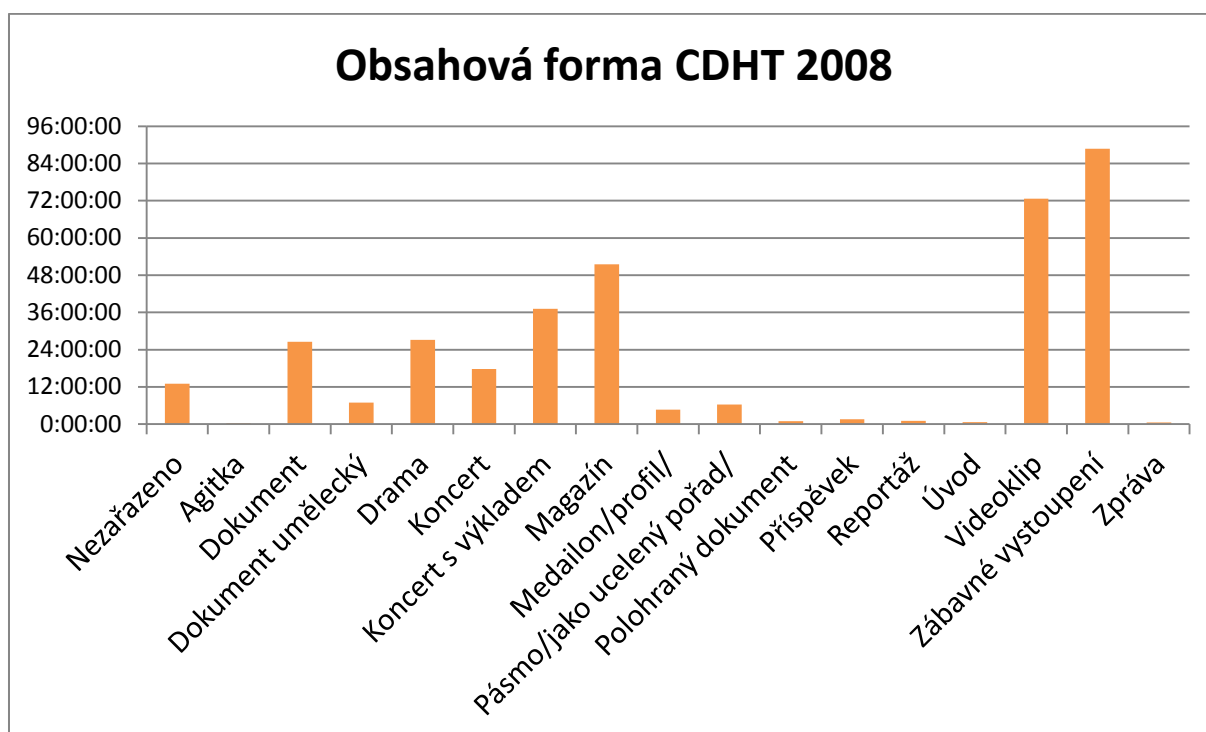
Bohužel se ale zde opět objevovala značně nehudební témata *Češi na pólech*, *Ententýny manekýny*, *Recyklace* – to do hudební redakce z hlediska obsahu nepatří a výroba těchto pořadů podle mého názoru zbytečně ubírá místo žánrům, které jako by se pomalu a nepochopitelně vytrácely, tak trochu neočekávaně v tomto časovém období bojovaly o přežití, ačkoli na své místo mají plné právo. Jako by se té „doopravdové hudby“ a tomu dát jí odpovídající prostor někdo bál. Není třeba se bát, pouze je třeba přistupovat s respektem k vážné hudbě i k sobě.

Vážná hudba z hlediska kvality žánru ční nad těmi ostatními. Jedná se o to nejlepší a nejhodnotnější, co vzniklo pět set let zpátky. Tedy prověřené věky. Na

muzikál se možná „hodně chodí“ v dnešní době, na Mozarta „se chodí“ nepřetržitě již několik století. To je ten rozdíl.

V roce 2008 mne velmi potěšilo pouze zhruba 10 hodin klipového bloku. Dále vznikly, mimo jiných krásných pořadů, tyto cykly a hudební projekty: *Toulky za uměním* – a zde velmi potěšující díly mj. o Emě Destinové, Josefu Sukovi, Antonínu Dvořákovi a Richardu Wagnerovi. V sekci *Dokument* jsme se mohli radovat nad tituly s názvy *Elína Garanča, hvězda bez manýr*, *Edita Gruberová v Praze*, *S Jiřím Bártou v Kutné Hoře*, *Chopinův festival Mariánské Lázně*.

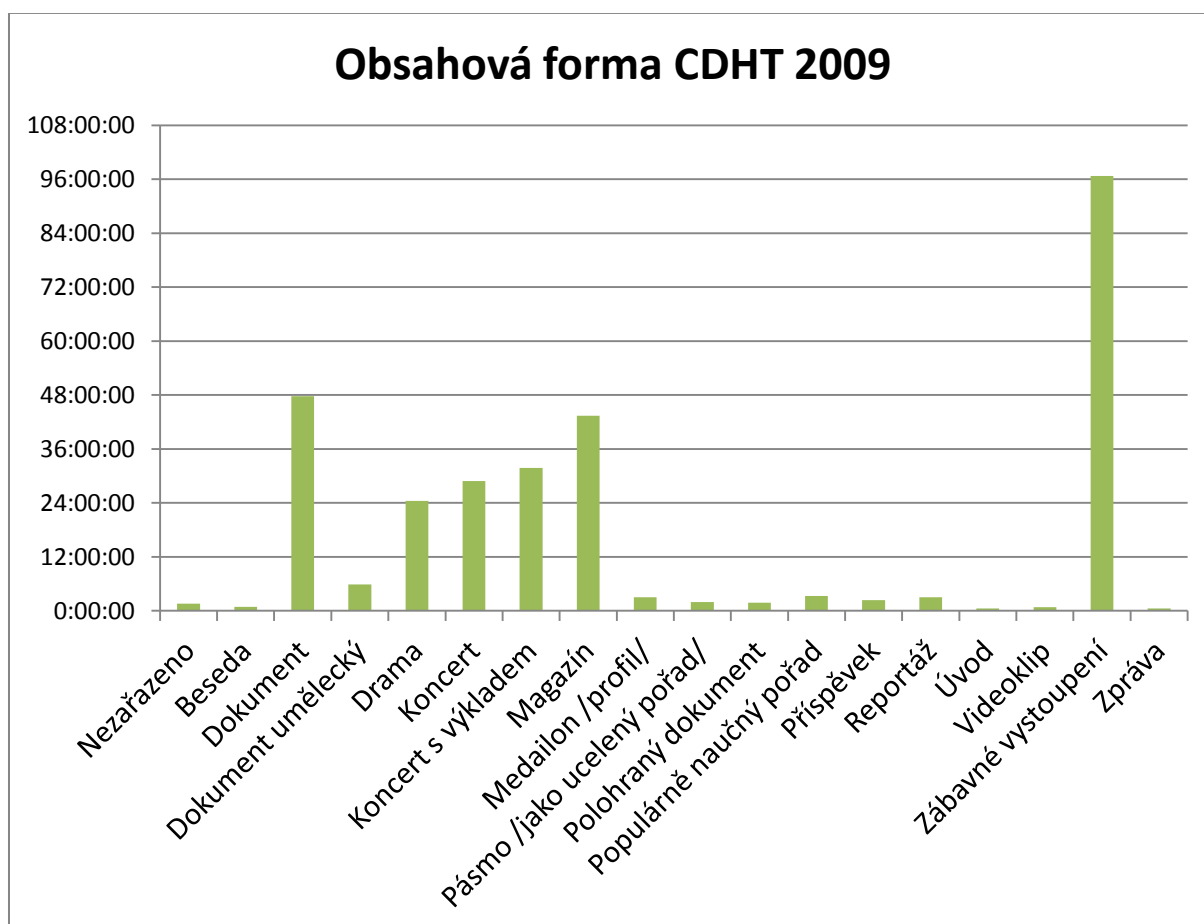
Graf č. 14: Počty vyrobených hodin CDHT za rok 2008 – členění dle obsahové formy

Jaksi, bohužel, jsme se museli smířit s tituly z cyklu *Večer na téma Diagnóza R* (to je jasně zdravotnické téma ne hudební), *Houby, houby, houby*, *Ekodomy aneb život v rovnováze*, *Večer na téma Lázeňství*, *Legionáři* apod. To při nejlepší vůli nemohu označit ani za hudební, ani za divadelní témata. Mohli jsme se opět těšit z cyklu *Velké umění hudba* a *Velké umění činohra*, cenného cyklu *ČT live*, neméně skvostných několika dílů *Jazz klubu*, cyklu *Putování za písničkou*, *Noci s Andělem*. Dále vzniklo opět několik druhů magazínů, tradičně *Knižní svět*, *Terra musica*, *Divadlo žije!* a *Musicblok*. Dále cyklus *Za vesnickými muzikanty*, *Zpívánky*, mnoho drobných zpravodajských pořadů typu *Zprávy z Letní filmové školy*

v *Uherském Hradišti*, *Echo Pražského jara* nebo *Zprávy z MTF Zlatá Praha*. Bohužel ale byla opět oproti ostatním žánrům napěchovaná kategorie *Videoklip*: 72 hodin v porovnání s tím, jaký dostaly prostor ostatní žánry, vyznívá trochu jako nepoměr, ale už ne tak velký, jako v předchozích letech. Opět se ovšem nemohu zbavit dojmu, že mohlo být namísto mnoha hodin klipů natočeno víc koncertů vážné hudby, mohl běžet cyklus komorní hudby, nebo recitál představující české přední umělce, popř. bylo možné zaznamenat opery.

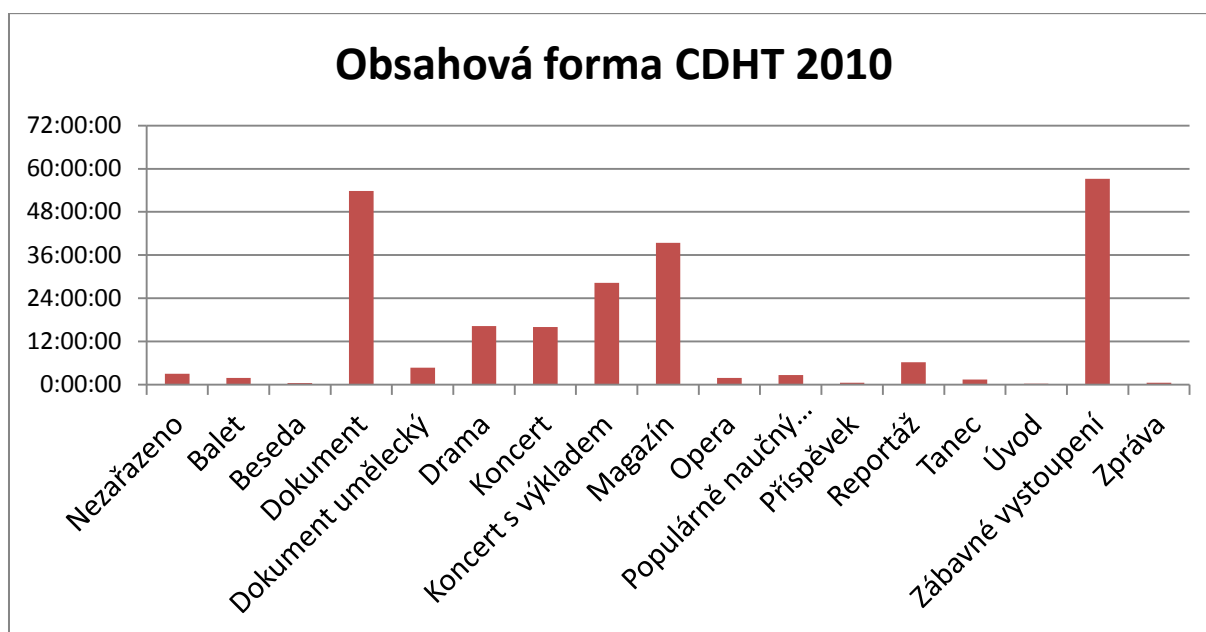
Graf č. 15: Počty vyrobených hodin CDHT za rok 2009 – členění dle obsahové formy

V roce 2009 jsme mohli v sekci *Dokument* obdivovat např. pořady *120 let budovy Státní opery Praha*, *Do Paříže nejen za Prodankou, Barbara Frittoli, soprán z Milána*, *20 let Galakonzertů pro ED (Festival Emy Destinnové)*, zaznamenal se unikátní projekt *Kudykam*. Dále byl rovněž velmi cenný cyklus *Neobyčejné životy*, představující osudy slavných herců. Vznikaly dále pořady z cyklu *Večer na téma* s názvy např. *Koněsprežka*, *Koleje v srdci Arábie*, *Já ošetřovatelka*, *Za hory sjíždějšší*, *Boj o vzduch a zemi*, *Krušné domovy*, *Aleje; Potrava pro Evropany* –

Tykve, dýně, aneb, víme, co jíme?. Zde se opět nemohu ubránit dojmu, že unikají (přes nespornou kvalitu uvedených pořadů a jejich dramaturga) cenné minuty, které by mohly být vloženy do výroby pořadů vážné hudby, např. záznamu operety, baletu nebo jiného druhu tance. Dlužno ale podotknout, že v tomto cyklu vznikl alespoň pořad *MHF Český Krumlov 2009, Umělci a jejich učitelé, Umění architektury, Písničkáři (Kryl – píseň)*. Pokračoval velice hezký cyklus *Toulky za uměním* s Ladislavem Smoljakem (pro mne cenné díly o Leoši Janáčkovi, Karlu Dittersovi), dále *Velké umění – hudba, Velké umění – činohra, cyklus ČT live (Marian Vojtko a přátelé, Vivaldiano)*, pokračovalo rovněž *Putování za písničkou* a všechny typy magazínů jako v předchozím roce. Setkat jsme se mohli také s cyklem *Za vesnickými muzikanty*, k mé veliké radosti vznikly rovněž *Zpívánky*, a novinka pro děti *Opera nás baví* (10 dílů po 19 minutách), která mne velmi potěšila. Dále pokračovaly drobné zpravodajské pořady typu minut např. *Smetanova Litomyšl den po dni, Echa Pražského jara* apod. Své příznivce jistě našel i cyklus *Noc s Andělem*.

Graf č. 16: Počty vyrobených hodin CDHT za rok 2010 – členění dle obsahové formy

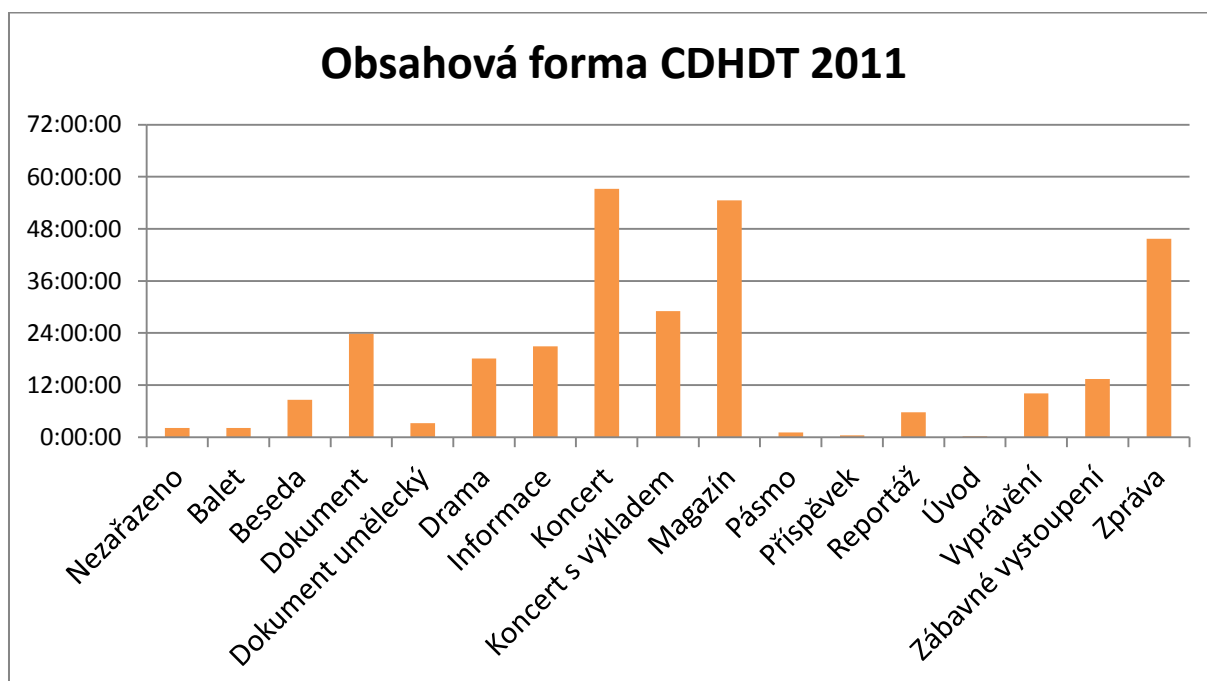

V roce 2010 byl vyroben pozoruhodný pořad o světově proslulé primabaleríně Darii Klimentové, dokumenty *Jak se slavil Mahler a Gustav Mahler* (k jubileu autora). Vznikaly další díly cyklu *Neobyčejné životy* (21), dokument k 50. výročí vzniku divadla Semafor. Byly vyrobeny další díly cyklu *Večer na téma* – zde jsou pro nás zajímavé tři tituly: *200 let Pražské konzervatoře, Génius romantického klavíru (Chopin*

v Čechách) a *Devadesátej ro(c)k a pop*. Jak je již patrné z dřívějších, tento cyklus se věnoval i podle mne jaksi nehudebním a nedivadelním tématům, uvedu např. názvy dílů cyklu *2x ze ZOO*, díl o řidičích vandalech *Násilné manýry (V očích smrt)*, *Naše nádraží*. *Pronásledovaní a pronásledovatelé (Stalking)*, *Rok dítěte*, *Věže, vížky, rozhledny*, *Století blázince* atd. Zde opět upozorňuji na to, že se nesporně jedná o kvalitní pořady, ale nejsem si jistá, zda mají být součástí toho, co se vyrábí v hudební redakci.

Pokračoval cyklus *Toulky za uměním*, *Velké umění – činohra*, *ČT live* (i díly o Václavu Hybšovi, Bobbym McFerrinovi aj.), vznikaly díly z cyklu *Koled*. Dále se vyráběly tradiční cykly *Velké umění – činohra* a *Velké umění – hudba*, cykly *Putování za písničkou* a *Za vesnickými muzikanty*. Setkat jsme se mohli rovněž s tradičními cykly magazínů *Knižní svět*, *Divadlo žije!*, nově *Mimo rámeček* a dále tradičně *Terra musica*, *Musicblok*.

Graf č. 17: Počty vyrobených hodin CDHDT za rok 2011 – členění dle obsahové formy

Vznikl záznam opery A. Dvořáka *Čert a Káča*. K mému velkému potěšení byly vyrobeny další díly populárně-naučných pořadů z cyklu *Opera nás baví* a ve stejné kategorii *Jakub Jan Ryba: Česká mše vánoční* s dětskou operou *Praha*. Kategorie

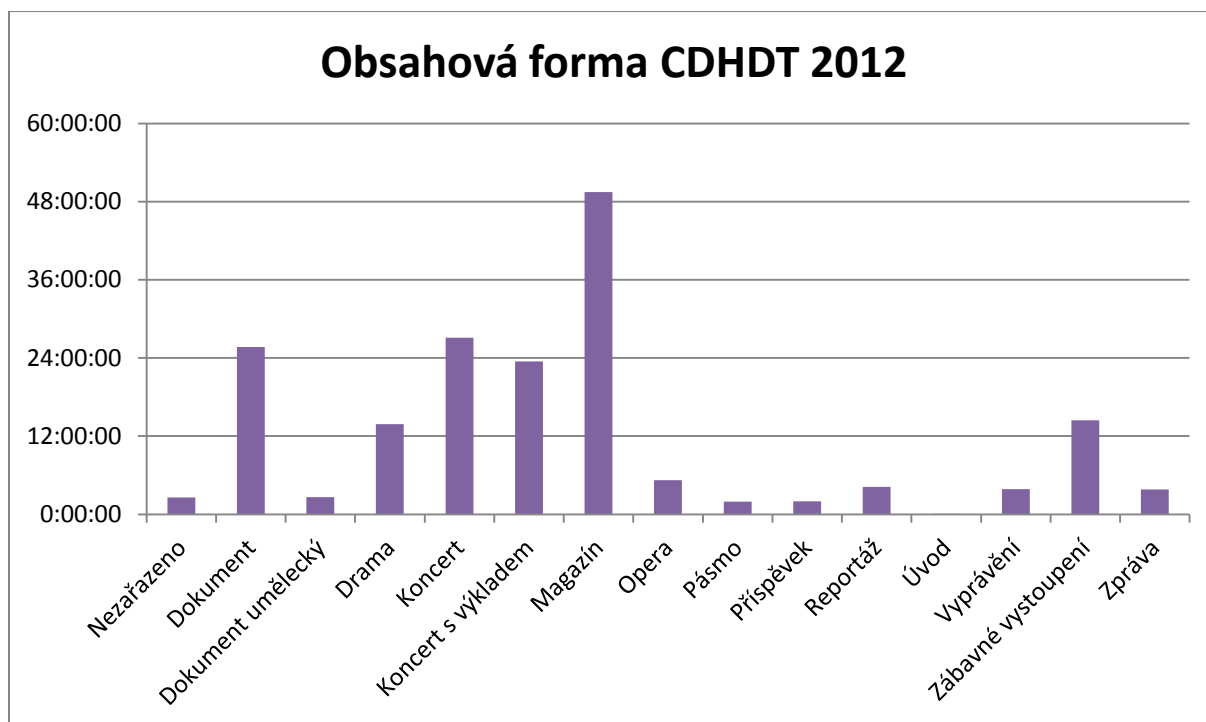
Tanec byla obohacena o *Špalíček* (B. Martinů) a *Bezpředmětnou křehkost Bolero*. Pokračovaly drobné zpravodajské cykly typu např. *Echo Pražského jara*, *Plzeňské bublinky*, nově cyklus *Hotel Insomnia*, *Pozdní sběr*.

V roce 2011 jsme se mohli těšit ze vzniku pořadů formy *Balet: Sirael*, *Bohemian Rhapsody*, *Jakstohoven*, *Deka pod dekou*. Škoda jen, že se v celkové stopáži jednalo pouze o přibližně 2 hodiny. Oproti mnoha vyrobeným hodinám magazínů a různých jiných druhů zpravodajských pořadů, mi to přijde jako trochu málo. Vyrobeny byly mj. dokumenty s uměleckou tematikou *Kůhňata v Koreji*, *S Liborem Peškem na cestách* a *Babí jar*. Pokračoval cyklus *Neobyčejné životy*, *Toulky za uměním*, *Velké umění – činohra*, *Velké umění – hudba*. V kategorii *Informace* se objevil nový cyklus *Pozvánka na dvojku*, pokračoval cyklus *ČT live*. Objevil se cyklus *Hudební vizitka* a *Minikoncert (Ti nejlepší z klasiky)* se stopáží jednoho dílu 29 minut – skvělé, cyklus *Klobouček*, cyklus *Ro(c)k aneb co se děje*, cykly *Folk a country*, *Putování za písničkou*, *Vínečko* a *Za vesnickými muzikanty*. Z magazínů pokračovaly tradiční tituly obohacené o nový magazín *Kult off*. Z krátkých zpravodajských pořadů nás mohly potěšit např. zprávy z *Bohemia Jazz festu*, nebo několikaminutové *Fandíme divadlu*. Nově se ve velké míře objevila forma vyprávění a v ní cyklus *Osobnost na Dvojce*, v kategorii *Zprávy novinka Kultura s Dvojkou*.

Celkově opět vzniklo mnoho zajímavých hudebních a divadelních pořadů. Zpravodajských pořadů typu magazínu bylo opět hodně, přidáme-li k nim ještě nově vzniklé informační cykly. Opět bych se přimlouvala k větší možnosti pro výkonné umělce opravdu předvést své umění a ne „jen“ o něm tolik hovořit. Snad toto nikoho nepopudí, je to myšleno v dobrém a s ohledem na ocenění všech kvalitních věcí, které tento rok vznikly.

Graf č. 18: Počty vyrobených hodin CDHDT za rok 2012 – členění dle obsahové formy

V roce 2012 jsme se v kategorii *Dokument* mohli mj. těšit z těchto zajímavých hudebních pořadů: *Intimní portrét Jany K.*, *Celebration Jazz*, *České návraty José Cury*, *Zahraniční dirigenti ČF*, *Generace JAMU*, *Ohlédnutí za MHF Český Krumlov (21. ročník)*, *Ilja Hurník, listování životem...* Legendární inscenace – *Balada pro banditu* a *Kdyby prase mělo křídla*. Rovněž tak vznikaly dokumenty nejen o významných hercích, ale rovněž zpěvácích např. o Václavu Neckářovi, Karlu Gottovi a Evě Pilarové, Martě Kubišové, Jozefu Bednáríkovi (ve stopážích 52 minut na díl) – krásné. Pokračovaly cykly *Velké umění – hudba* a *Velké umění – činohra*, *Putování za písničkou*, *Za vesnickými muzikanty*, formu magazínu naplnily *Divadlo žije!*, *Knižní svět*, *Musicblok*, *Terra musica*, *Mimo rámeček*. Zaznamenány byly dokonce tři opery barokní – *Kde je láska, je i žárlivost*, *Oidipus Tyranus* a *Rudý útes*. Několik pořadů bylo také věnováno příjemné tematice pánů Voskovce a Wericha. Setkat jsme se rovněž mohli s krátkými reportážními pořady např. *Zprávy z Letní filmové školy v Uherském Hradišti*, *Echa Pražského jara*, *Hvězdy MHF Český Krumlov*, *Bohemia Jazz fest*. Pokračovaly rovněž cykly *Osobnost na Dvojce* a *Kultura s Dvojkou*. Potěšit nás mohl také medailon o dirigentu Jiřím Koutovi, záznamy různých předávání cen a benefičních galavečerů.

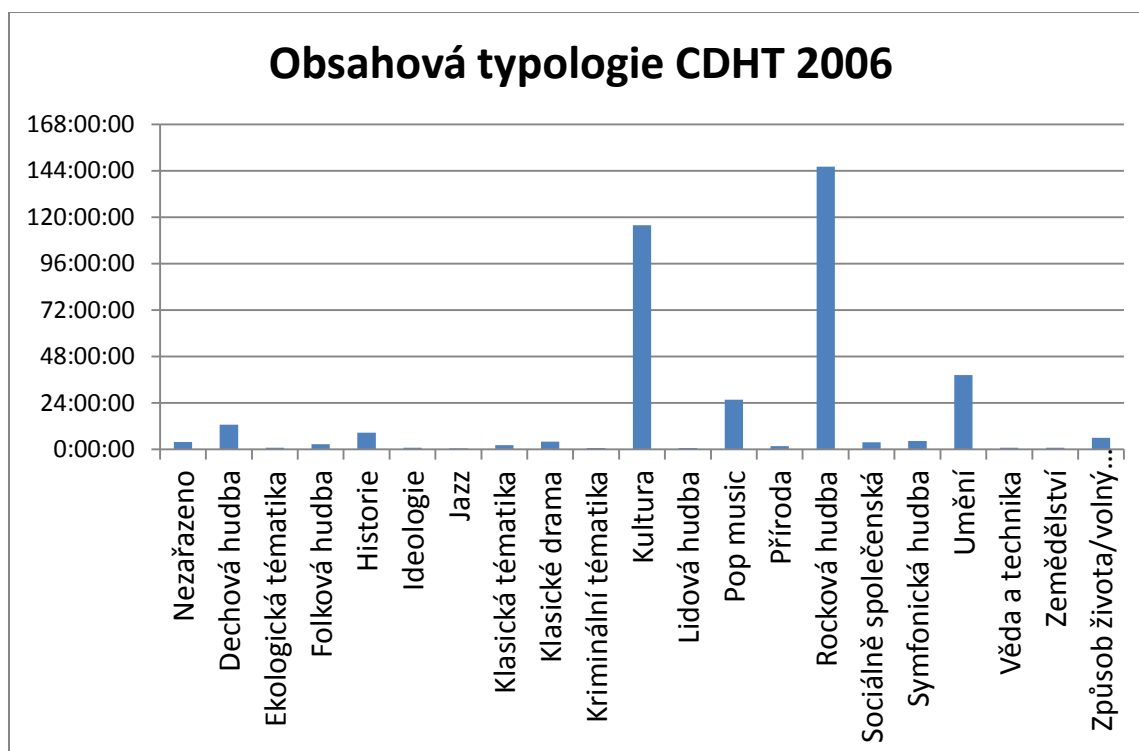
Je zvláštní, jak se i při poklesu počtu vyrobených hodin oproti předchozím rokům podařilo nabídnout poměrně svěží a pestrou nabídku pořadů. Nicméně prostor pro „opravdové provozování hudby“ českými umělci z oblasti vážné hudby mi prostě nepřipadal tak velký, jaký by být mohl.

IV.II. Dle obsahové typologie

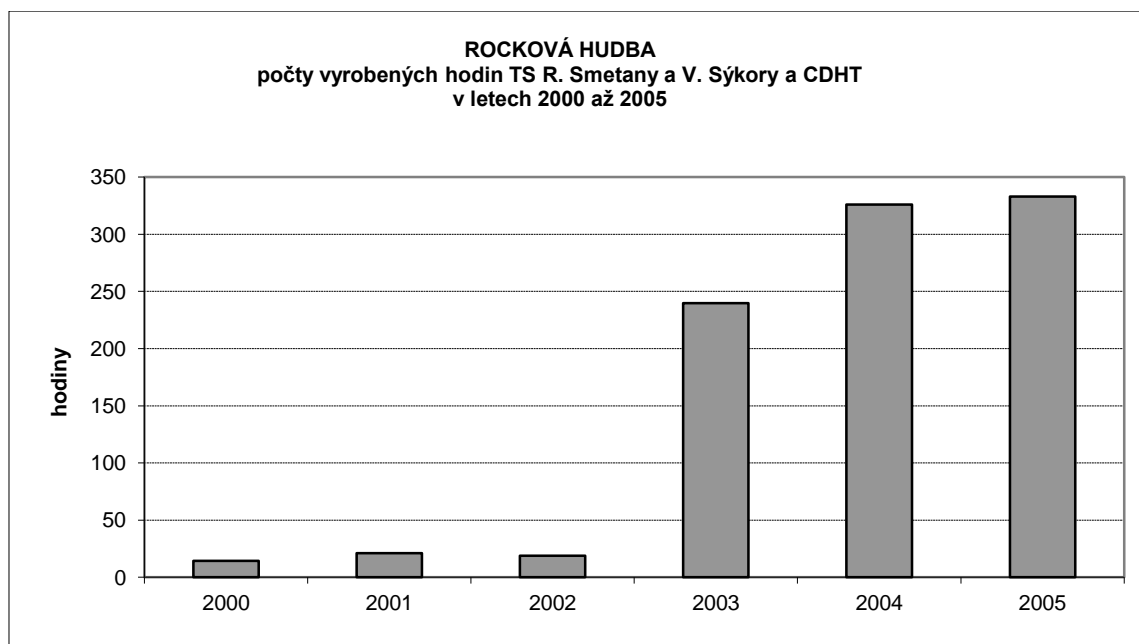
Když se podíváme na graf rozčlenění pořadů dle obsahové typologie za rok 2006, zaujme nás na první pohled hned několik věcí. Vysoký podíl rockové hudby, zcela primárně převyšující veškeré ostatní žánry, segmenty *Kultura* a *Umění* a pak kategorie *Věda a technika*, *Zemědělství* a *Ekologická tematika*. Poslední tři jmenované kategorie podle mne do schématu hudebního nebo divadelního pořadu nezapadají a ideálně by zde vůbec neměly být.

Rocková hudba je zastoupena 146 hodinami. Zajímalo mne, zda je pro to nějaký důvod. Pojďme porovnat navzájem grafy a údaje.

Graf č. 19: Počty vyrobených hodin CDHT za rok 2006 – členění dle obsahové typologie

Graf č. 20: Počty vyrobených hodin rockové hudby v letech 2000–2005 TS V. Sýkory a R. Smetany

Jak můžeme vidět, rocková hudba je na vzestupu zejména od roku 2003, kdy její objem prudce narostl meziročně na asi 230 hodin z původních 18. Celkových 146 hodin v roce 2006 je vlastně ještě oproti tomu málo. Má však tento žánr skutečně opodstatnění pro to, aby byl takto v řádech desítek až stovek hodin nadhodnocován nad ostatní? Pojdme se podívat, co na to říkají seriózní závěry výzkumů vedené M. Bekem:

Tabulka č. 14: Nejvýše hodnocené žánry podle věkových kategorií

Věková kategorie	Žánr s nejvyšším hodnocením
do 24 let	rock
24-29 let	pop
30-39 let	muzikál
40-49 let	country & western
50-59 let	country & western
60 a více let	dechovka

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*²⁵

²⁵ Bek, M., *op. cit.*, s. 94, tabulka č. 44.

Rockem byste se tedy nejvíce zavděčili mladým do 24 let. Ale pozor, rock opravdu v porovnání s ostatními žánry nemá v oblibě tolik posluchačů a neměl by mít právo na tak výsostné ostavení oproti ostatním, jaké se mu při výrobě pořadů dostávalo. Jak následně můžeme vysledovat, poměrně dost lidí má rádo rock, ale je i hodně takových, kteří jej nemusí.

Tabulka č. 15: Postoje k hudebním žánrům na třibodové škále

Žánr	Postoje vyjádřené v %			
	nerad/a	nevadí	rád/a	neví
Country & western	18,3	24,5	54,9	2,3
Muzikál	19,0	24,8	54,3	2,0
Pop	17,7	24,8	51,9	5,7
Rock 60. let	18,1	26,4	49,5	6,0
Disco 80. let	24,2	25,4	46,1	4,2
Folk	20,7	32,6	44,0	2,7
Rock'n'roll	23,6	30,3	43,0	3,1
Lidová hudba	27,8	28,4	42,2	1,5
Rock	31,1	24,0	42,0	3,0
Dechovka	41,5	21,0	36,2	1,3
Opereta	38,2	25,5	33,1	3,2
Klasická vážná hudba	41,6	25,7	31,1	1,6
Současná taneční hudba	45,8	16,8	28,2	9,1
Opera	50,6	23,7	23,2	2,4
Nezávislý rock	29,5	22,7	18,6	29,2
Soudobá vážná hudba	50,6	22,8	18,0	8,5

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*²⁶

²⁶ Bek, M., *op. cit.*, s. 90, tabulka č. 43.

Nejoblíbenějším rozhodně není, patří mu na celkovém žebříčku „popularity“ dokonce až devátá příčka. Pokud se podíváme ještě níže na tabulku nejpreferovanějších žánrů podle vzdělání, rock v ní nefiguruje dokonce vůbec.

Tabulka č. 16: Nejoblíbenější hudební žánry respondentů z hlediska kritéria jejich nejvyššího dosaženého vzdělání

Vzdělání	Žánr s nejvyšším hodnocením
základní	lidová hudba
vyučen, středoškolské bez maturity	country & western
středoškolské s maturitou	muzikál
vysokoškolské	folk

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*²⁷

Neříkám, že by výroba hudebních pořadů měla 100% reflektovat tento průzkum, ale je kvalitní, s dostatečně vypovídajícím počtem respondentů. Kde je tedy místo toho daleko akcentovanější výroba pořadů country tematiky, nejoblíbenějšího žánru vůbec? Zajímavá nabídka záznamů muzikálových představení? Folk a lidová hudba by měly podle těchto závěrů také dostat větší prostor než rock.

Tabulka č. 17: Postoje k rocku podle pohlaví

Pohlaví	Rock				Celkem	
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
muž	11,9%	14,2%	25,0%	20,7%	28,3%	100,0%
žena	14,8%	23,2%	24,5%	22,0%	15,5%	100,0%
Celkem	13,3%	18,7%	24,7%	21,4%	21,8%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*²⁸

²⁷ Bek, M., *op. cit.*, s. 95, tabulka ve spodní části stránky.

²⁸ *Tamtéž*, s. 115, tabulka č. 70.

Je mi to velmi líto, snažila jsem se, seč mohla, sehnat validní informace, které nějak tuto rockovou preferenci zdůvodní, ale nenašla jsem je. Snad tedy alespoň, rock je žánr víc oblíbený muži, možná to bude tím, že o výrobě těchto pořadů, teď již hovořím s trochou nadsázky a humoru, nerozhodovala také nějaká žena.

Na následující straně najdeme rozčlenění hudebních pořadů dle obsahové typologie vyrobených Hlavní redakcí hudebního vysílání v roce 1980. Ani toto schéma neodpovídá posluchačským preferencím, jak zde byly předneseny. Přesto ale tento model obdivuji a mám potřebu jej zde uvést. Proč? Protože je zde přibližně úctyhodných 40 hodin komorní hudby, 11 hodin jazzu, 22 hodin symfonické hudby, pop-music 11 hodin, rocková hudba 0, dechová hudba zhruba 2 hodiny. Rocková hudba mohla dostat větší prostor, zde se jí zastávám, nulu si nezaslouží, co třeba v tomto případě 5 hodin?

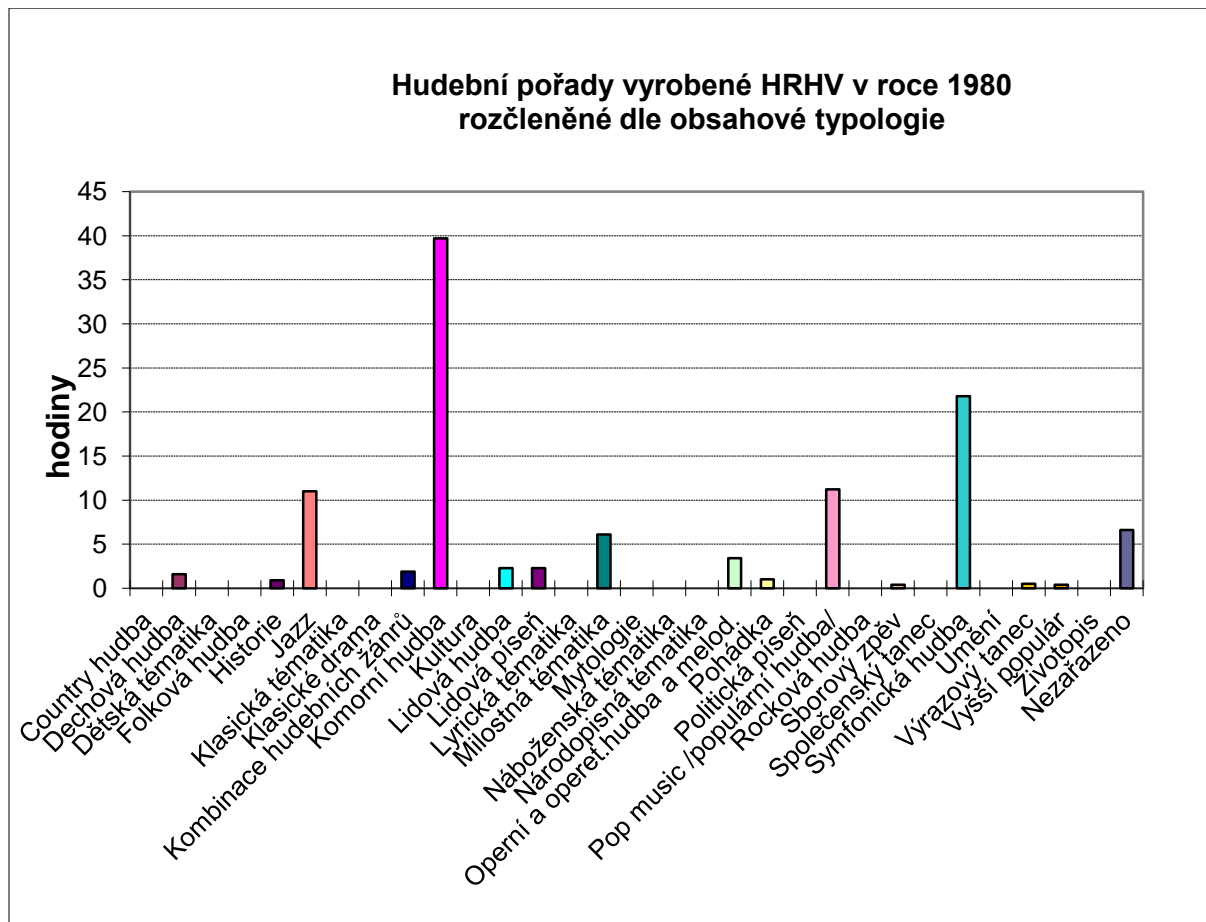
A proč to druhé uvedené schéma pořad tak opěvuji? Protože stavba tohoto schématu z roku 1980 byla sázkou na kvalitní žánry. To nejkvalitnější, „broušené sklo“, chcete-li.

Jakákoli chyba, kterou hráč udělá v komorní hudbě, je většinou skvěle slyšet, nemá šanci se schovat za tolik spoluhráčů jako v symfonickém orchestru. Ale odehrát náročný part v symfonickém orchestru je rozhodně také velmi těžké a vyžaduje mnoho hodin přípravy. Když se vše podaří, máme šanci obdivovat dokonale propracovaný výsledek. Jaký je to rozdíl oproti rockové kapele, kde nemusíte zvuk na nástroji sami vytvářet, ale zapojíte jej do zásuvky a je vše bez starostí. Případné intonační nedostatky vám zvukař „dotáhne“.

Jak o mnoho náročnější práci má sólistka opery, která musí být bez jakýchkoli „pomůcek“ schopná rozeznít nejen celý velký prostor divadelního sálu, ale ještě být výrazně slyšet oproti symfonickému orchestru, který je za ní (nebo pod ní). Já osobně k těmto umělcům cítím velkou úctu.

V roce 2006 není kategorie *Komorní hudba*, tedy to nejkvalitnější a nejnáročnější po sólovém akustickém hraní, vůbec zahrnuta. 0 hodin. Takže mi nejde jen o to, kolik hodin, ale jaké žánry (co možná nejkvalitnější) a v jakém poměru (co možná nejvyváženějším).

Graf č. 21: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1980 rozčleněné dle obsahové typologie

Snažila jsem se v publikaci M. Beka dohledat nějakou informaci ohledně obliby videoklipů. Ta tam, bohužel, není. Sám o sobě je to takový drobný žánr. Neříkám, že nemůže být hezký ani oblíbený, ale skutečně jsem přesvědčená, že ve vysílání veřejnoprávní televize mu byl poskytnut naprosto abnormální prostor, neodpovídající jeho významu v kontextu ostatních žánrů (dále viz rozvinutí úvahy o složitosti forem v dílčích kapitolách věnovaných některým ze zde uvedených obsahových forem a obsahových typologií).

Pojďme ale dále pokračovat v této kapitole základního rozčlenění pořadu vyrobených CDHT v roce 2006 dle obsahové typologie. Zabývejme se segmenty *Umění* a *Kultura*. Jsou to po rockové hudbě dva nejvýrazněji zastoupené. Co zahrnují? V obsahové typologii *Kultura* nalezneme velké množství zpravodajských žánrů. Ať se již jedná o magazíny *Divadlo žije!*, *Knižní svět*, nebo kratší zpravodajské formáty typu festivalových minut, tj. *Echa Pražského jara*, *Plzeňských bublinek*, *Zpráv*

z *Letní filmové školy v Uherském Hradišti*. Tyto zpravodajské pořady mohou mnoho dobrého pro informovanost veřejnosti o kulturních událostech vykonat a zpracovávám je podrobněji v samostatné kapitole s názvem *Magazín a krátké zpravodajské formy typu zpráva, informace, v porovnání s propracovanějšími a složitějšími formami pořadů – záznamy symfonické a komorní hudby*.

Dále jsou zde zařazeny všechny díly cyklu – pořadu *Noc s Andělem*, některé z pořadů cyklu *Večer na téma* a cyklu *Velké umění – činohra*. Je to také kategorie, kde se setkáme se záznamy předávání různých ocenění – Ceny ministerstva kultury, Ceny Thálie, Anděl Allianz, Ceny Alfréda Radoka. Zařazeny zde byly (pro představu) cenné dokumenty *Česká filharmonie je také člověk*, *40 let Concertina Praga*, *Ohlédnutí za Pražským jarem* a umělecký dokument *Hana Hegerová*.

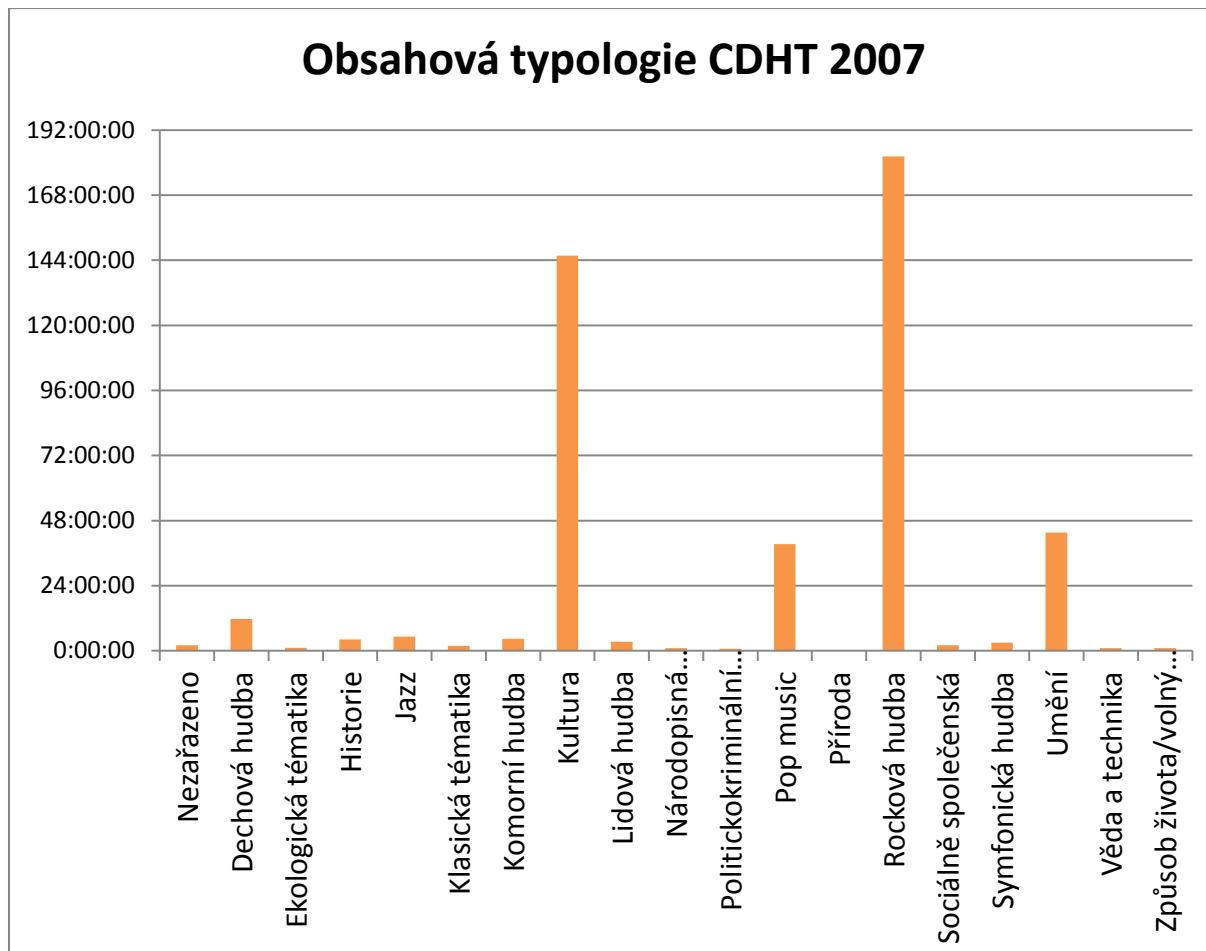
Podívejme se na *Umění* a začněme zařazenými typy cyklických pořadů. Do této kategorie byly zařazeny některé díly pořadů z cyklu *ČT live*, magazín referující o novinkách z oblasti vážné hudby *Terra musica* a záznamy koncertů vážné hudby (či operu) z cyklu *Velké umění – hudba*. Setkat jsme se mohli s několika díly cyklu *Večer na téma*. Byly zde zařazeny rovněž večery udílení cen, z předchozího cyklu *Grand prix Obce architektů a MTF Zlatá Praha*. Z tohoto festivalu byl zaznamenán i zahajovací koncert. Tedy, pokud bych měla z hlediska obsahu nějak charakterizovat segmenty *Kultura* a *Umění*, podle mého názoru oba obsahují kvalitní pořady, v případě *Umění* snad ale ještě více zaměřené směrem k vážné hudbě.

Dále jsme se mohli setkat s výrazněji obsazenými kategoriemi *Pop-music* (zejména magazíny cyklu *Musicblok* a *Poprask* a cyklus *Uprostřed běhu*), *Dechová hudba* (cykly *Vyhrávala kapela* a *Za vesnickými muzikanty*).

Proč zde uvádím pro srovnání rozčlenění pořadů vyrobených HRHV v období let 1980–1990? Pro porovnání toho, jak se může proměňovat. Když se pozorně podíváme na schéma z roku 1980 a srovnáme je s tím z roku 2006, můžeme si všimnout, že nejvíce exponované kategorie v roce 2006 po *Rockové hudbě* – tedy *Kultura* (116 hodin) a *Umění* (38 hodin) – mají v roce 1980 nulové hodnoty. Nejvíce odvysílaných hodin v roce 1980 patřilo komorní hudbě, na vysílacím schématu se podílela téměř 40 hodinami, dalších 22 hodin patřilo symfonické hudbě. Rocková hudba 0 hodin.

Graf č. 22: Počty vyrobených hodin CDHT v roce 2007 rozčleněné dle obsahové typologie

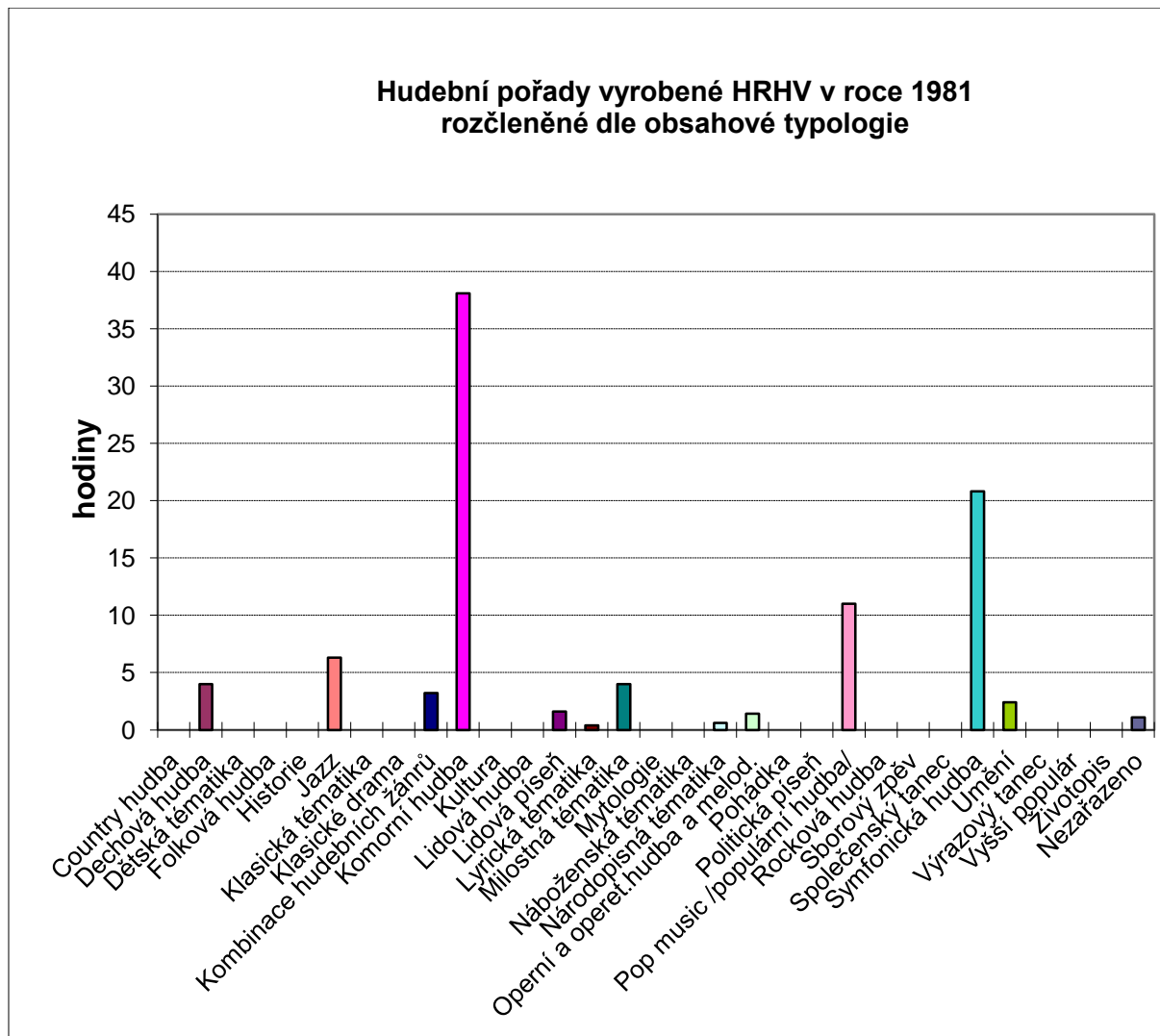
Jak vidíme, priority toho, jaké žánry se mají vyrábět v hudební redakci, se za 26 let, které dělí tyto dva zkoumané vzorky, zcela proměnily. Zajímalo mne, zda k tomu kromě změn kulturního, politického a společenského klimatu byl také důvod z hlediska proměny oblíbenosti jednotlivých žánrů u diváckého spektra. Těm věnuji samostatně zpracované kapitoly, pracující s výsledky výzkumů M. Beka, a grafy znázorňující počty vyrobených hodin hudebních a hudebnědramatických pořadů v letech 1980–1986, 2000–2005 a 2006–2012, kde, myslím, bylo nalezeno mnoho cenných odpovědí na tyto otázky a důvody, proč žánry klasické/vážné hudby na obrazovce veřejnoprávní televize podporovat a dále pořady s jejich tematikou vyrábět v dostatečně vypovídajícím množství.

Pokračujme ale dále k roku 2007 a jeho preferovaným žánrům. Opět oproti jiným kategoriím jasně vystupující kategorie *Rocková hudba*, dokonce přes 180 hodin. Stopáž tohoto celku pro porovnání odpovídala celkovému vyrobenému

počtu všech hudebních a divadelních pořadů v roce 2012. To je tedy poněkud velmi nevyvážené. Téměř veškerá stopáž této kategorie zahrnuje cyklus *Velká noční hudba*. Dále segmenty *Kultura* a *Umění*, které jakž takž dohromady daly celkovou stopáž *Rockové hudby* a významněji zastoupené kategorie *Pop-music* a *Dechová hudba*. Nemá cenu tyto věci rozebírat déle, než je nezbytně nutné. Pokud bych se měla nějak finálně vyjádřit, asi bych volila rétoriku ve smyslu, že už byly v hudební redakci věci, které se podařily daleko lépe, např. „nablýskané“ schéma z roku 1981, akcentující cenné formy klasické/vážné hudby, s téměř 40 hodinami komorní hudby (oproti zhruba 4 v roce 2007, ale velké díky za ně, v některých letech, bohužel, tato kategorie dokonce úplně vymizela).

V kategorii *Kultura* jsme se mohli setkat se zpravodajskými pořady – cykly *Divadlo žije!*, *Knižní svět* a krátkými informačními útvary typu zpravodajských minut: *Echo Pražského jara*, *Plzeňské bublinky* a *Zprávy z Letní filmové školy v Uherském Hradišti*. Dále jsou zde zařazeny cyklické pořady *Noc s Andělem*, *Filmový klub mladých tvůrců*, některé díly cyklu *Večer na téma* a dále *Velké umění – činohra*. Dále jsme se v této kategorii měli možnost těšit např. z cenných solitérních pořadů – dokumentů o primabaleríně Tereze Podařilové, Kühňatech v Koreji, *Smetanově Litomyšli* či *Chopinově festivalu* v Mariánských Lázních. Dále zde prostor patřil také pořadům – večerům zabývajícím se předáváním cen. Ať to již byly Ceny Thálie, Ceny ministerstva kultury či Ceny Alfréda Radoka, všechny udělované za předchozí kalendářní rok. V kategorii *Umění* patřil prostor zejména následujícím pořadům: některým dílům z cyklu *ČT live*, magazínu vážné hudby *Terra musica*, některým dílům pořadu *Toulky za uměním* (tematika malířů) a *Večerům na téma*, cyklu *Velké umění – hudba* a kratšímu žánru festivalových minut z *MTF Zlatá Praha*. Cenné byly záznamy koncertů *Mozart Praha 2006*, záznamy koncertů v *MHF Pražské jaro* a *MTF Zlatá Praha* (zahajovací koncert).

Graf č. 23: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1981 rozčleněné dle obsahové typologie

Reflektována byla rovněž událost *Pražského Quadriennale*. Rovněž potěšující byl dokument o *Rusalce v Šárce* (přírodní scéna s letitou tradicí) a záznam z romského festivalu *Khamoro*. V oblasti *Dechové hudby* se jednalo zejména o tři druhy cyklických pořadů a to: *Příště u vás*, *Vyhrávala kapela* a *Za vesnickými muzikanty*. Populární hudba byla zastoupena především některými díly pořadu *ČT live*, magazínem *Musicblok*, pořady související se soutěží populární hudby *Eurosong*, přímým přenosem charitativního koncertu pro zrakově postižené děti ve spolupráci s Nadačním fondem Českého rozhlasu s názvem *Aneta pro Světlušku* a několika díly cyklu *Uprostřed běhu*. Nutno tedy podotknout, že vzniklo mnoho zajímavých pořadů, bohužel bych se přikláněla k větší orientaci vůči žánrům

klasické/vážné hudby. A proč to tady vlastně všechno píšu? Pro představu a pro porovnání.

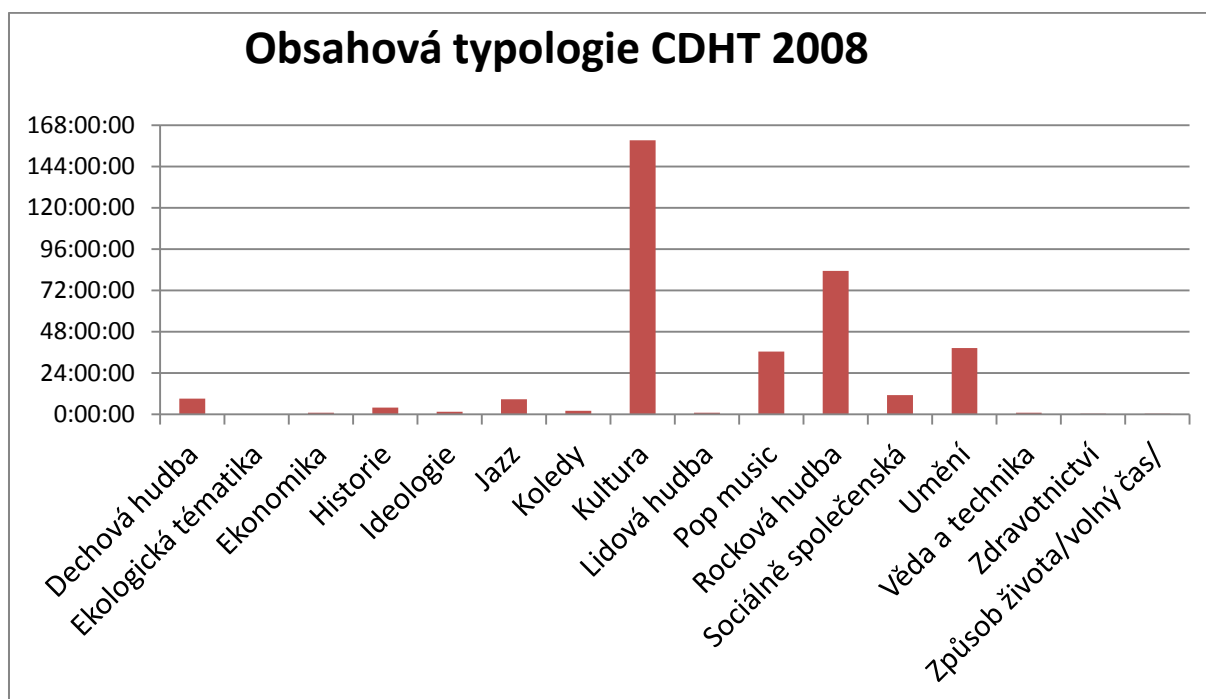
Podívejme se, jaké cyklické pořady vznikaly v roce 1981: *Večer s kruhy přátel hudby, Slavné postavy Národního divadla, Procházka operou, Návštěvy u rodiny Mozartů, MHF PJ 1981, Hudební večer, Hudební studio M, Hudební mládí, Hudební kronika, Hudba z respira, Hudba pro děti, Hrají si pro potěšení – přehlídka mladých úspěšných hudebníků-amatérů, Účinkovali studenti LŠU, Haló, tady OB ČST, Cesta k J. S. Bachovi.*

A jaké cyklické pořady vznikaly v roce 2001: *Folková setkání – magazín folkové hudby, Haló, hudba – magazín klasické hudby, Hudba ze Strahova – cyklus komorních koncertů z prostor Strahovského kláštera, Hudební nokturmo – cyklus komorních koncertů průvodcem Václavem Hudečkem, Jazz klub – záznamy jazzových koncertů, Lexikon – písničkový pořad s Petrou Černockou a hosty, Na Kloboučku – pořad rockové hudby, Na plný pecky – záznamy rockových koncertů, Pocta sv. Cecílii – koncerty J. Stivína a jeho hostů, POP – magazín české i světové populární hudby, klipy v plné délce, Procházka s českými dirigenty – setkávání L. Svárovského se slavnými mistry taktovky, Čeští muzikanti v Americe – o úspěších českých skladatelů, instrumentalistů a pěvkyní především v USA, Tanec – pořady věnované výrazovému tanci, Uprostřed běhu – portréty osobností folk a country, Vincero – soutěž vědomostí a znalostí z hudby, Začínáme – premiéry nových písniček a zpěváků populární hudby.*

Vidíte v některém z uvedených vzorků z let 1981 a 2001 *Večer na téma – Recyklace?* V roce 1981 bylo téměř vše podřízeno žánrům klasické/vážné hudby a bylo to vzorně „opečováno“. I z hlediska věkového kritéria diváků. Hudební pořad pro děti, hudební pořad představující mladé talenty, hudební pořad reflektující dění i v regionech – Kluby přátel hudby, hudební pořad věnovaný amatérským hudebníkům, pořad věnovaný opeře, pořad věnovaný slavným osobnostem ND, pořad věnovaný prezentaci ČST jako kulturního média, které svým jménem zaštiťuje koncerty probíhající v jeho prostorách (*Hudba z respira*), pořad věnovaný orchestru a baletu ČST. Tady není z hlediska kvality a pokrytí diváckého publika co dodat. Děkuji, skvělé.

Vše už tu bylo, dokonale propracované a promyšlené, pojďme to využít pro skladbu vysílacího schématu ČT, který bude těžko hledat z hlediska kvality konkurenci. Leda, že bychom se inspirovali i u dalších šikovných dramaturgů, kteří strávili vývojem hudebních pořadů (ale teď již ne tak úplně akcentovaných na žánr vážné hudby, i když pořad hodně) mnoho svého času. Jak můžeme vidět, TS Radima Smetany a Vítězslava Sýkory pochopila diváckou oblíbenost i dalších hudebních žánrů, jako jsou folk, country a rocková hudba (té, prosím, ne tolik). Mohli jsme se tedy setkat nově např. s folkovým magazínem a portréty osobností folk a country. Při zachování kvality v typu pořadů představujících např. slavné české dirigenty, anebo Václava Hudečka v roli moderátora, jenž byl v úloze průvodce komorními koncerty. Dokonce vzniklo i několik dílů hudební soutěže *Vincero* a pořad mapující novinky ze světa pop-music. I když se tu již objevuje ve větší míře forma magazínu, pořad tu bylo spousta prostoru pro tzv. poctivé hraní, hudební pořady hudební redakce „pořádně zněly“, v dlouhých časových úsecích.

Graf č. 24: Počty vyrobených hodin CDHT v roce 2008 rozčleněné dle obsahové typologie

Pokud chcete hudbu kvalitně transformovat dál, tomu ji nechat v delším časovém úseku znít se prostě nevyhnete. Nelze to suplovat mnoha pořady zpravodajského typu, jak se podle mého názoru mnohdy dělo v posledním ze

zkoumaných vzorků, alespoň u vážné hudby. A pojďme dále. Potěšující pro rok 2008 byl ústup rockové hudby z první příčky vyrobeného počtu hodin pořadů. Poněkud horší zpráva je, že byla na druhém místě. Nicméně nejvýznamnějším segmentem tohoto schématu byla *Kultura*, následovaná kromě již zmíněného *Rocku Uměním*, *Pop-music*, *Dechovou hudbou* a *Jazzem*. Pojďme se tedy věnovat nejprve kategorii *Kultura*. Byly zde zařazeny zpravodajské cykly reflektující novinky ze světa vážné hudby, divadla a knih, tedy *Terra musica*, *Divadlo žije!* a *Knižní svět*, doplněné drobnými zpravodajskými žánry *Ech Pražského jara*, *Plzeňských bublinek* nebo např. *Ech ze Smetanovy Litomyšle* či *Zpráv z LFŠ v Uherském Hradišti*. Zařazen zde byl i cyklus *Noc s Andělem*, *Po půlnoci*, některé z dílů *Večerů na téma* a *Velké umění – činohra* (záznamy divadelních představení). Také např. *Tři strážníci – Jaroslav Ježek*.

V kategorii *Umění* vznikly tři krásné záznamy z *MHF Pražské jaro*, zaznamenány byly rovněž zahajovací a závěrečný koncert aktuálního ročníku *MTF Zlatá Praha* a další koncerty např. *Dvořák gala*, *Khamoro 2008*, *Dvořákova Praha 2008* a záznam díla S. Bodorové s názvem *Mojžíš*. Dále v této kategorii byly zařazeny díly magazínu vážné hudby *Terra musica*, festivalové minuty *MTF Zlatá Praha* a cyklus *Toulky za uměním*, kde vznikly mj. cenné díly o Josefu Sukovi, Antonínu Dvořákovi a Richardu Wagnerovi. V tomto cyklu byla rovněž představena generace ND a Královská cesta (prof. Františkem Dvořákem). V kategorii *Velké umění hudba* rovněž vznikly cenné záznamy Symfonického orchestru Českého rozhlasu (2×), Symfonického orchestru Pražské konzervatoře a záznam koncertu z *Hudebních slavností Emy Destinnové*.

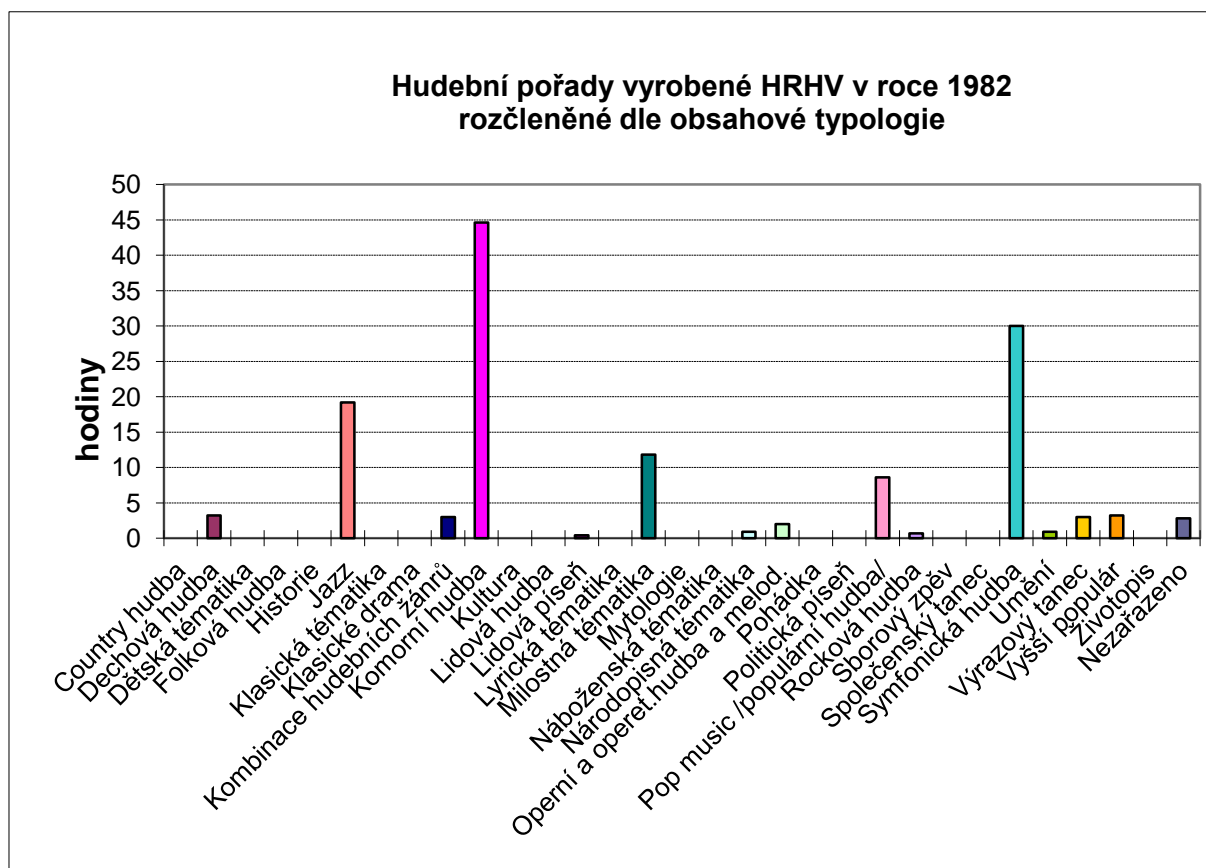
V kategorii *Pop-music* byla reflektována účast ČT, a tedy ČR v soutěži *Eurovision Song Contest* několika pořady, do této kategorie byl rovněž zahrnut zpravodajský cyklus *Musicblok*, některé z dílů *ČT live* a charitativní koncert *Aneta pro Světlušku*. Dechovou hudbu prezentovaly zejména cykly *Putování za písničkou* a *Za vesnickými muzikanty*. V kategorii *Jazz* vzniklo 10 dílů *Jazz klubu* se sympatickou stopáží zhruba 52 minut na jeden díl. Za zmínku stojí rovněž kategorie *Lidová hudba*, kde vzniklo 11 dílů *Zpívánek*, které sice samy o sobě mají stopáž krátkou, nicméně představují důležitý prvek pro vzdělávání malých dětí.

Porovnejme tedy tuto produkci s produkcí HRHV (1982) a TS Radima Smetany a V. Sýkory (2002).

V roce 2002 jsme se ve vysílání PCUP (TS Radima Smetany a Vítězslava Sýkory) mohli setkat s těmito cyklickými pořady: *Večer na téma, Uprostřed běhu, Terra musica, Na plný pecky, Na Kloboučku, Jazz klub, Hudební magazín – speciál, Folkomotivy, Festivalové minuty MTF Zlatá Praha, Bez limitu.*

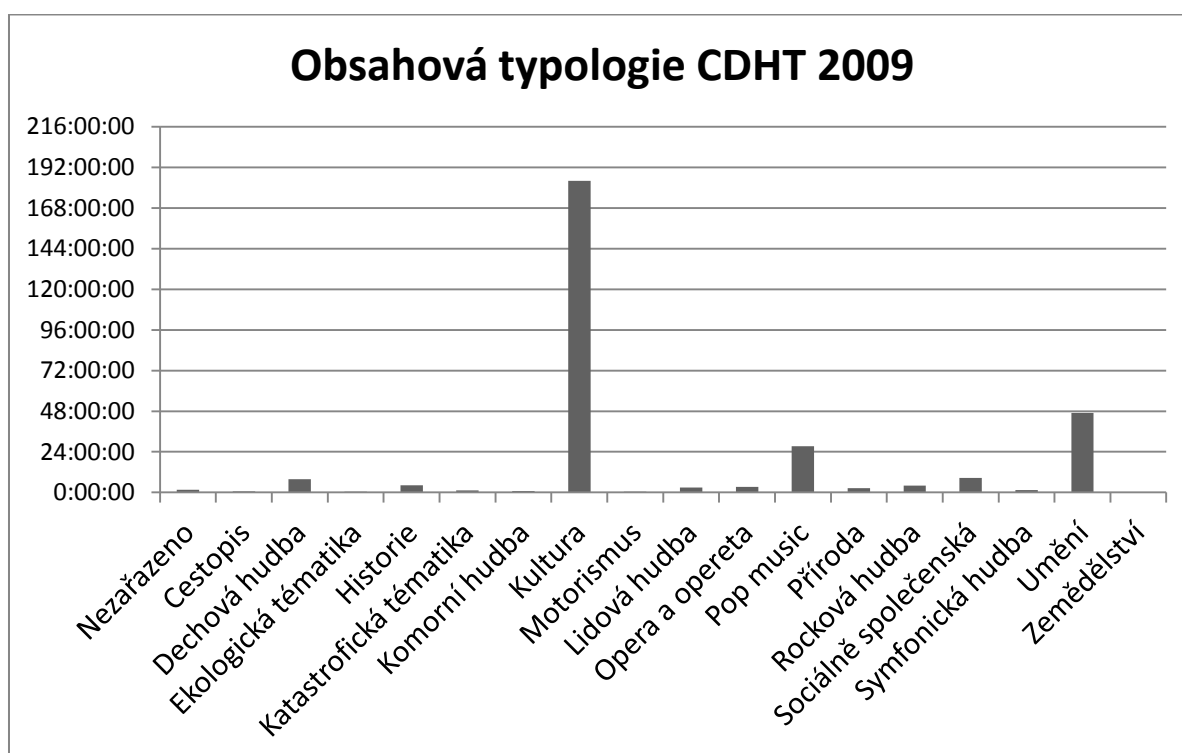
Druhy cyklických hudebních pořadů v roce 1982: *XIV. MJF Praha 1982, Videodisco, Večery s Českou filharmonií, Večer s kruhy přátel hudby, Slavné postavy Národního divadla, Rock a klasika, Procházka operou, MHF PJ 1982, Malé koncerty, Mají jméno ve světě, Hudební večer, Hudební studio M, Hudební mládí, Hudební kronika, Hudba z respira, Hudba pro děti, Hudba na českých hradech, Hrají si pro potěšení, Haló, tady OB ČST.*

Graf č. 25: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1982 rozčleněné dle obsahové typologie

V roce 2009 byla nejméně výraznější kategorií schématu *Kultura*. Poté s velkým odstupem následovaly segmenty *Umění*, *Pop-music*, *Dechová hudba*, *Rocková hudba*, *Operní a operetní hudba*. Podívejme se, co tedy kategorie *Kultura* zahrnovala. Jednalo se zejména o tyto druhy cyklických pořadů: zpravodajské pořady *Divadlo žije!*, *Knižní svět*, drobné reportážní pořady typu festivalových minut např. *Echa Pražského jara*, *Echa MHF Dvořákovy Prahy*, *Ozvěny Smetanovy Litomyšle*, *Plzeňské bublinky*, *Zprávy z LFŠ v Uherském Hradišti*, dále cyklus *Noc s Andělem*, *Velké umění – činohra* (záznamy divadelních představení), cyklus *Neobyčejné životy*, cyklus s názvem *Večer na téma*, dále dokumenty o díle Petra Hapky a Michala Horáčka *Kudykam*, dále vznikly v této kategorii cenné dokumenty např. k výročí 120 let budovy Státní opery Praha, k výročí 20 let festivalu *Hudebních slavností Emy Destinové*, dokument o sopranistce Barbaře Frittoli, dokument o populární kapele Gipsy.cz, různé typy „ohlédnutí“ (*Pražské jaro*, *Dvořákova Praha*), dokument s názvem *Do Paříže nejen za Prodankou* a mnoho záznamů významných galavečerů oceňujících umělce v různých kategoriích (např. Ceny ministerstva kultury, Ceny Thálie, Benefiční galavečer Trebbia či Ceny Anděl). Celkem tato kategorie zahrnovala 184 hodin zajímavých kulturních pořadů.

Graf č. 26: Počty vyrobených hodin CDHT v roce 2009 rozčleněné dle obsahové typologie

V kategorii *Umění* jsme se mohli setkat s těmito druhy pořadů: cyklem s magazínem mapujícím prostředí vážné hudby *Terra musica*, cyklem *Toulky za uměním* – zde vznikly mj. cenné díly s hudební tematikou o Leoši Janáčkoví, Karlu Dittersi z Dittersdorfu, Josefu Labitzkém. V tomto cyklu ale byly zpracovány umělecké dokumenty rovněž o vědkyni Marii Curie-Skłodowské nebo Heinrichu Mattonim, což nechci nijak znevažovat z hlediska významu těchto osobností, jen s tím mám trochu problém ve smyslu, že se nejedná o osobnosti ani hudebního, ani divadelního života, podle mého názoru skvělé do produkce jinak zaměřeného centra.

Proč na to upozorňuji? Protože kdyby byl výběr témat z tohoto hlediska důsledný, vzniklo by uměleckých dokumentů v oblasti hudby a divadla více. Vzhledem k bohaté námětové šíři a tradici obou oborů by o témata nebyla nouze. I nepochybně cenný cyklus *Toulky za uměním – Krajan G. M.*, samozřejmě při vši úctě k našemu prvnímu prezidentovi, ani nijak „nezní“, ani nijak „nehraje“. U cyklu *Toulky za uměním – Moderní čeští malíři* by tato námitka šla říci také, ale přece jen malířství je bezpochyby druh umění, takže si myslím, že ten do produkce centra patří.

Pro lepší ilustraci toho, co chci říct, podívejme se, prosím, na obsah následujícího odstavce:

Druhy cyklických hudebních pořadů v roce 1983: *Videodisco*, *Večery s Českou filharmonií*, *Večer s kruhy přátel hudby*, *Slavné postavy Národního divadla*, *Slavné hlasy opery Národního divadla*, *Procházka operou*, *Písničky včera, dnes a na zítřek*, *Obrazy z dějin české hudby*, *MHF PJ 1983*, *Mezinárodní dudácký festival*, *Malý noční koncert*, *Malé koncerty*, *Mají jméno ve světě*, *Hudební večer*, *Hudební studio M*, *Hudební mládí*, *Hudební kronika*, *Hudba z respira*, *Hudba pro děti*, *Hrají si pro potěšení*.

Tam je hudba všude. Pro porovnání a demonstraci posunu myšlení z hlediska toho, co se v produkci centra zaměřeného na výrobu hudebních pořadů vyrábělo později, prosím, sledujme druhy cyklických pořadů v roce 2003.

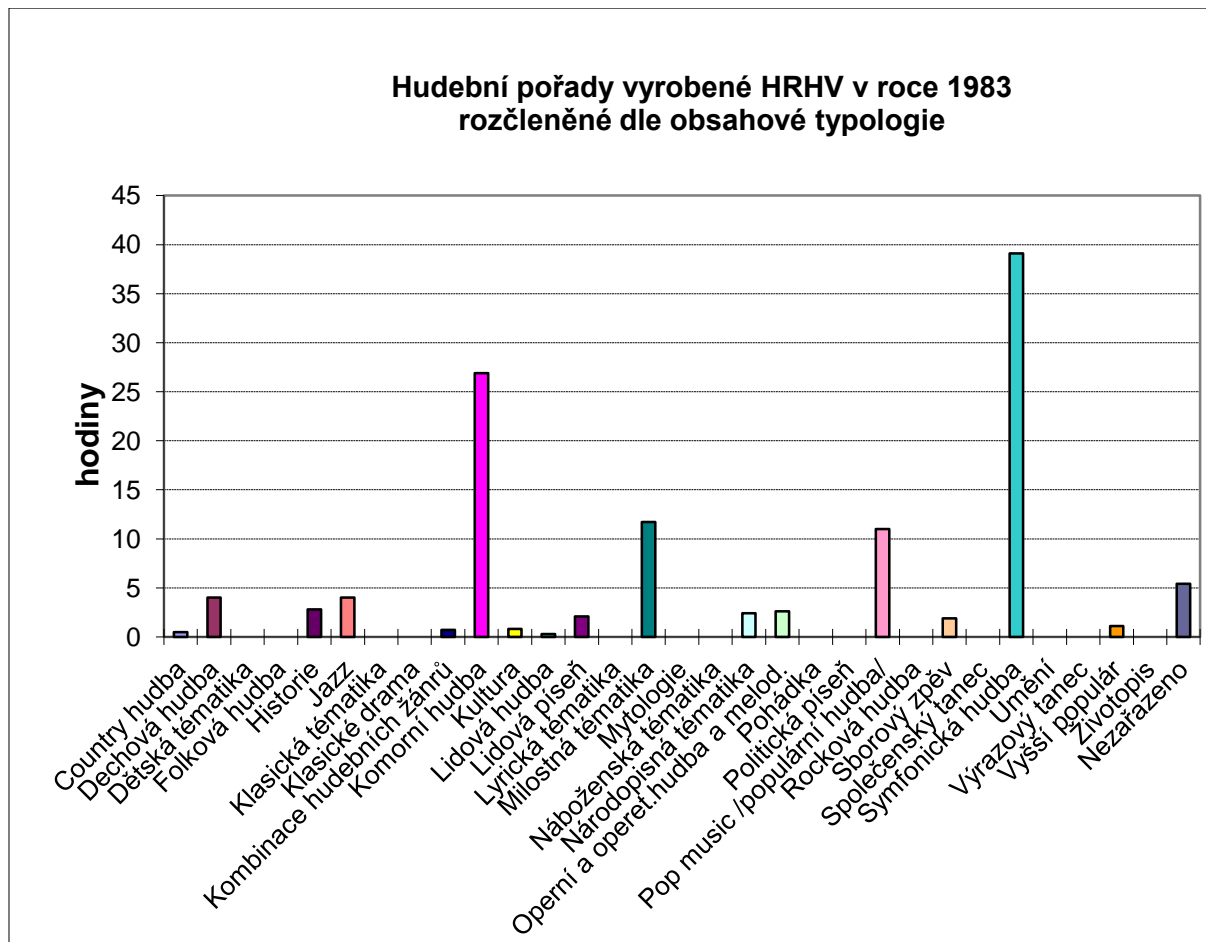
V roce 2003 jsme se ve vysílání CDHT mohli setkat s těmito cyklickými pořady: *Shakespeareovské postavy s prof. Martinem Hilským*, *Večer a téma*, *Terra musica*, *Poprask – magazín populární hudby*, *Pop art – magazín o různých*

podobách současné populární hudby a jazzu, Plzeňské bublinky, Paskvil – magazín představující hudební klipy, Olympiáda, Noc s Andělem – hudebně zábavný pořad, Na plný pecky, Minuta o Evropské unii, Kořeny – folklorní magazín, Koncert ze Senátu – komorní koncerty, Klipový blok 1, 2 – videoklipy rockové hudby, Velká ranní a Malá noční hudba, Jazz klub, Hudební toulky – Mahler, Smoljak – hudební dokument, Folkomotivy, Festivalové minuty MTF Zlatá Praha, Evropa Eugena Brikciuse, Divadlo žije!, Deset let bez sebe, Dechovka.

Zde vidíme již odklon od jasné dominance témat vážné hudby směrem k jiným žánrům (což není z hlediska preference hudebních žánrů diváky špatný tah, ale pozor na extrémny) a dále jakýsi „kulturní přesah“ k cyklu *Evropa Eugena Brikciuse*. Tam někde začíná vkládání pořadů, které sice „kulturní téma“ mají, ale již „nehrají“ a „nezpívají“. Tak tedy pozor na to, aby dokumenty, které vlastně ani svojí povahou do produkce divadelní a hudební redakce patřit nemají, svojí přítomností nevytlačovaly to, co sem má patřit především. Hudba, tanec, divadlo, a od nich tolerující se odchylka např. k malířství či architektuře, nebo podobně zdůvodnitelným žánrům, které ovšem nesmějí původní produkci vytlačit. Ne *Večer na téma Křížem krážem* s podtitulem *Koleje v srdci Arábie*.

Budu ale ještě pokračovat v segmentu *Umění* v roce 2009. Vznikly cenné záznamy koncertů, např. tři koncerty z *MHF Pražské jaro*, zahajovací a závěrečný koncert *MTF Zlatá Praha*, záznam koncertu z festivalu *Khamoro*, z *MHF Dvořákova Praha* a další kvalitní koncerty zahrnuté v cyklu *Velké umění – hudba*, např. *Jana z Arcu na hranici*, *Rota diriguje Rotu*, *Zahajovací koncert ČF*, koncert z *Festivalu B. Martinů*, *Concerto Bohemia* a další. S ohledem na to, že by ale výroba centra měla být ukotvena především v těchto žánrech klasické/vážné hudby, neubráním se dojmu, že těchto záznamů kvalitních koncertních provedení symfonických (popř. oratorních) děl by mělo být více.

Graf č. 27: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1983 rozčleněné dle obsahové typologie

Komorní hudba zastoupena pouze 52 minutami. Škoda. Potěšující byl vznik cyklu *Opera nás baví* z kategorie *Operní a operetní hudba a melodie*. Deset dílů o stopáži každého přibližně 20 minut, děkuji.

V oblasti pop-music vzniklo zejména několik cenných dílů z cyklu *ČT live*, pořady vztahující se k účasti ČT (a potažmo ČR) v soutěži *Eurovision Song Contest*, cyklus magazínu *Musicblok* a záznam charitativního koncertu ve spolupráci s ČRo *Světlo pro Světlušku*.

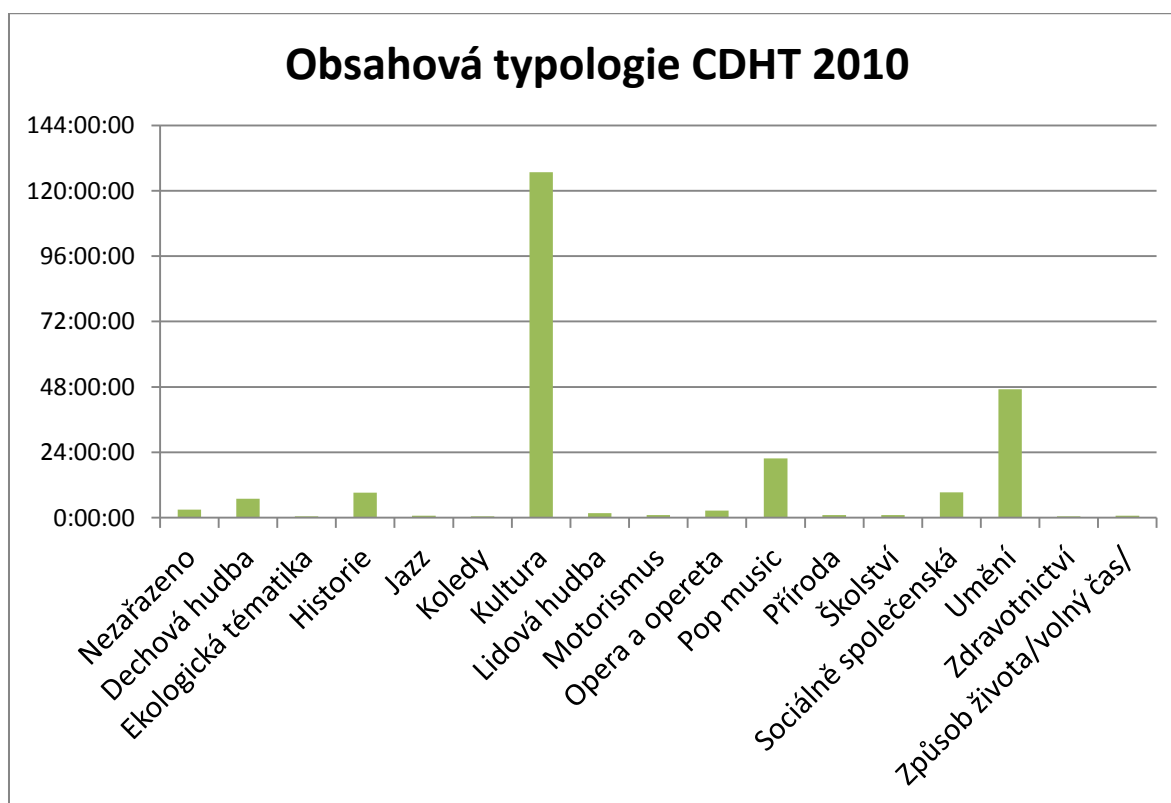
Dechová hudba byla prezentována cykly *Putování za písničkou* a *Za vesnickými muzikanty*.

V kategorii *Lidová hudba* patří velký dík za vznik *Zpívánek*, jež – ač krátké stopáží – svoje místo a opodstatnění v produkci hudebních pořadů rozhodně mají.

Škoda jen nízce obsazených kategorií symfonické a komorní hudby a ostatních žánrů klasické/vážné hudby a jazzu, jak uvádím rovněž v dílčím rozpracování některých z těchto obsahových forem a typologií v následujících kapitolách.

V roce 2010 byla hlavním segmentem členění pořadů z hlediska obsahové typologie opět *Kultura*. Následovalo ji *Umění*, *Pop-music*, *Sociálně společenská tematika*, *Historie* a *Dechová hudba*. Zbylé kategorie byly oproti těmto zastoupeny poněkud nevýrazně.

Graf č. 28: Počty vyrobených hodin CDHT v roce 2010 rozčleněné dle obsahové typologie

Pojďme využít charakter této práce jako teoretické a udělejme malý experiment.

Schéma č. 1: Organizační schéma Vývoje pořadů a programových formátů v ČT

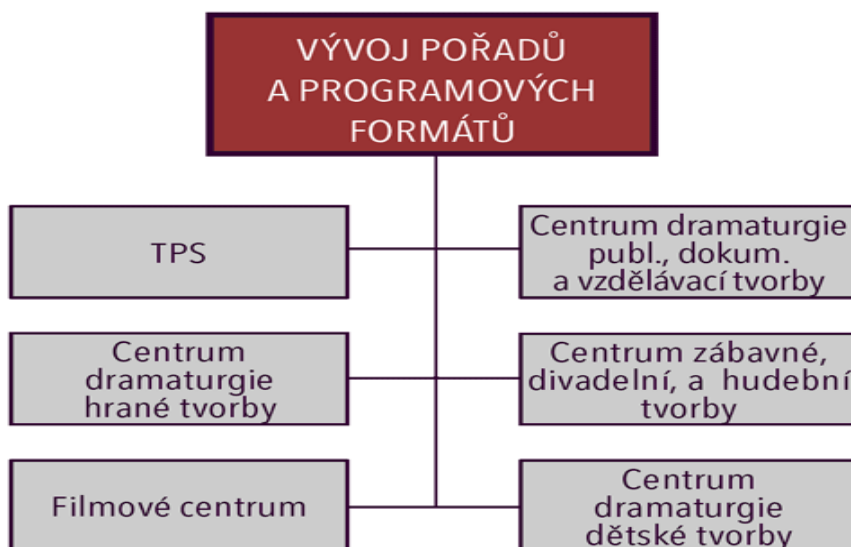
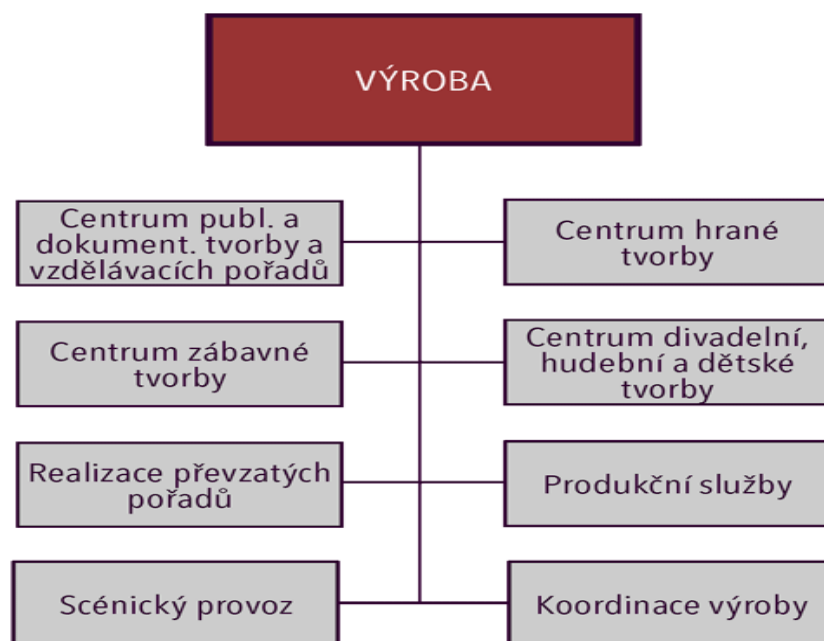

Schéma č. 2: Organizační schéma úseku Výroby v ČT

Zdroj schémat: webové stránky ČT²⁹

²⁹ Česká televize, web. Poznejte nás / Organizační struktura: výroba; vývoj pořadů a programových formátů. Dostupné [on-line] na: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/organizacni-struktura/vyroba/>; <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/organizacni-struktura/vyvoj-poradu-a-programovych-formatu/> [cit. 23. června 2016].

Na předchozí stránce vidíme dvě organizační schémata ČT. Velmi zjednodušeně řečeno – na prvním můžeme sledovat, kde se nové pořady vymýšlí, a na druhém, kde se pak tyto pořady vyrábějí. Z hlediska hudebního nebo divadelního obsahu mi byly podezřelé dvě kategorie rozdělení pořadů dle obsahové typologie – *Historie* a *Sociálně společenská tematika*. Obě dohromady celkovou stopáží zhruba 18 hodin.

Kategorie *Historie* obsahuje velké množství dokumentů s tematikou rodu Lucemburků. Namátkou s podtitulem *Prvních 7325 dnů Elišky a Jana, Stěhoval jsem se za manželkou, Výstava*. Dále obsahuje *Večer na téma – Naše nádraží, Večer na téma – Století českých atentátů a Večer na téma Věže, vížky, rozhledny*.

Kategorie *Sociálně společenská tematika* obsahovala např. tyto pořady z cyklu *Večer na téma – Inventura, Jaká krize, Kreaace rekreace, Pronásledování a pronásledovatelé, Rok dítěte, Stáří pozitivně, Století blázince, Vytoužený venkov*. Vidíme zde nějaké hudební nebo divadelní téma? Není to něco, co podle mého názoru by mělo (duševně) vzniknout v Centru dramaturgie publicistické, dokumentární a vzdělávací tvorby a být vyrobeno Centrem publicistické a dokumentární tvorby a vzdělávacích pořadů? A Centru divadelní, hudební a dětské tvorby by mělo být umožněno vyrábět o to víc pořadů s opravdu hudební, divadelní nebo třeba tanečné tematikou? Jak uvidíme v dílčím členění vybraných obsahových forem a obsahových typologií, je mnoho ryze hudebních žánrů, které jsou výrobou hodin podle mého názoru poddimenzované, přitom mají z hlediska kvality všechny předpoklady pro svoji existenci a najdou se mezi nimi i žánry, které jako bonus mohou vykazovat i vysoký potenciál divácké sledovanosti (aniž bychom jej brali jako hlavní kritérium pro výběr těchto žánrů).

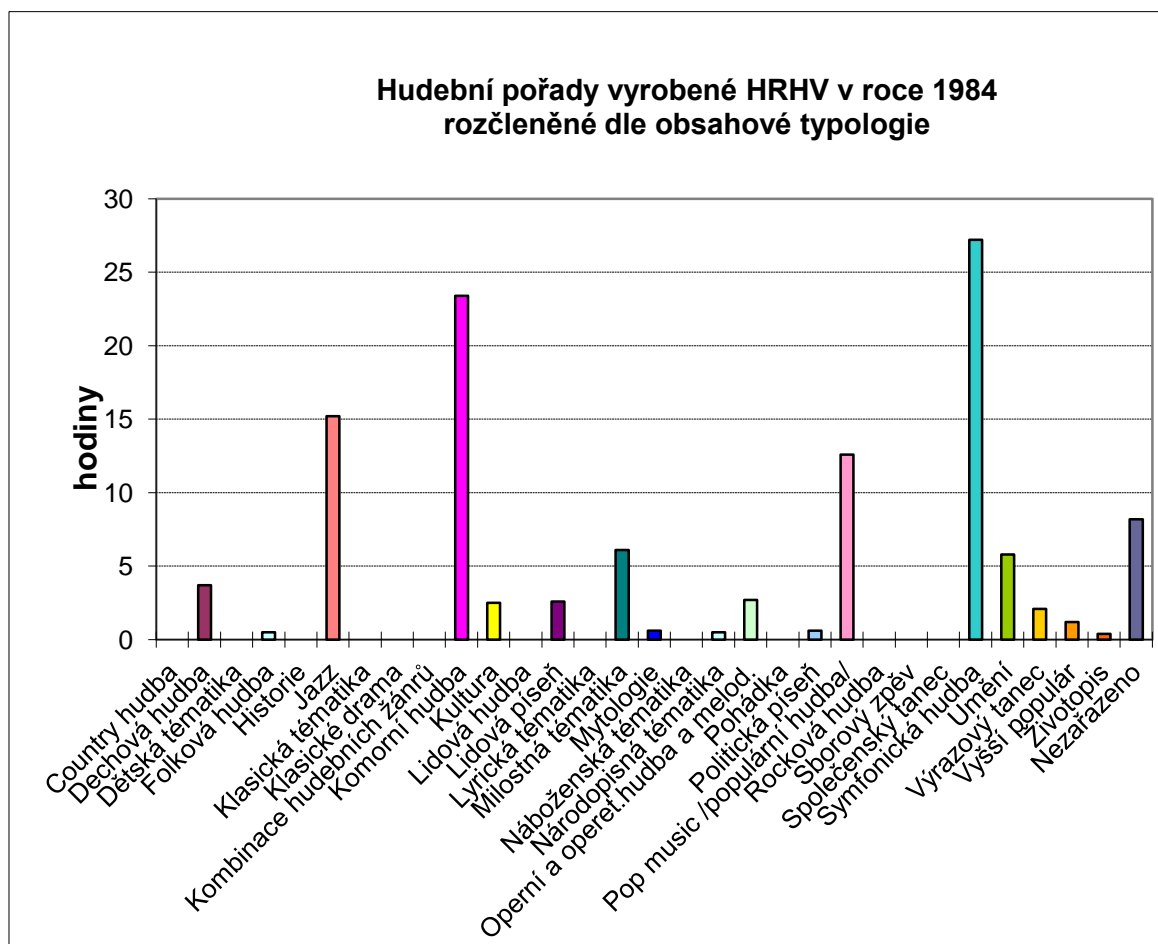
Porovnejme pořady z kategorií *Historie* a *Sociálně společenská tematika* s druhy cyklických pořadů, které vznikaly např. v letech 2004 nebo 1984, a na závěr je ještě doplníme cyklickými a jinými pořady z roku 2010.

V roce 2004 jsme se ve vysílání CDHT mohli setkat s těmito cyklickými pořady: *Zprávy z Letní filmové školy v Uherském Hradišti, Večer na téma, Uprostřed běhu, Terra musica, Teleautomat, Swingové legendy, Poprask, Pop art, Plzeňské bublinky, Paskvil, Noc s Andělem, Koncert ze Senátu, Komorní večer s hudbou poezií, Klobouček 2004, Klipový blok 3, 2, 1 (Velká noční hudba a Malá ranní hudba)*,

Kam zmizel ten starý song, Folkomotivy speciál, Festivalové minuty MTF Zlatá Praha, Festival dechových hudeb, Duše Evropy, Divadlo žije!, Dechovka, ČT live, České maličkosti.

Druhy cyklických pořadů v roce 1984: *XV. MJF Praha 1984, Večery s Českou filharmonií, Večer s kruhy přátel hudby, Slavné hlasy opery Národního divadla, Procházka operou, Písničky včera, dnes a na zítřek, Obrazy z dějin české hudby, MH PJ 1984, Malý noční koncert, Mají jméno ve světě, Klub sólistů, J. S. Bach 85, Hudební večer, Hudební studio M, Hudební mládí, Hudební kronika, Hudba z respira, Hudba nového života, Hrají si pro potěšení, Hosté mezinárodních festivalů Pražské jaro, Česká filharmonie dětem.*

Graf č. 29: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1984 rozčleněné dle obsahové typologie

Ale zpět k roku 2010. Nejobsáhlejší kategorie z hlediska počtu vyrobených hodin *Kultura* obsahovala v roce 2010 zejména tyto druhy cyklických pořadů: magazíny *Divadlo žije!*, *Knižní svět*, cykly krátkých informačních pořadů např. typu *Echo Pražského jara*, *Plzeňské bublinky*, *Expominuty*, Smetanova Litomyšl den po dni, *Zprávy z LFŠ v Uherském Hradišti*, dále cykly *Hotel Insomnia*, *Neobyčejné životy*, *Pozdní sběr* a *Velké umění – činohra*. Cenné byly rovněž díly z cyklu *Večer na téma – Génius romantického klavíru* a *Pozapomenutý svět – Piškanderdulá*. Vznikl rovněž *Večer na téma – EXPA*. Ze solitérních pořadů jsme měli možnost zaznamenat např. mnoho večerů mapujících předávání různých cen (Trebbia, Ceny A. Radoka, Ceny ministerstva kultury apod.). Cenné byly dokumenty *Elína Garanča, hvězda bez manýr* a *Doteky tance*, resp. *Taneční inventura*.

V kategorii *Umění* jsme mohli zaznamenat zejména výrobu těchto cyklických pořadů: magazínů *Mimo rámec* a *Terra musica*, *Toulek za uměním*, některé z dílů cyklu *Večer na téma* – např. *Baroko*, *Fotografova inspirace*, *Umění architektury*. Dále zde figuroval cyklus *Velké umění – hudba*. Ze solitérních pořadů byly zajímavé např. záznamy koncertů z *MHF Pražské jaro*, *MTF Zlatá Praha*, *MHF Dvořákova Praha*, záznam koncertu k výročí Gustava Mahlera, záznam opery A. Dvořáka *Čert a Káča* či záznam baletního představení *Daria Klimentová – Balet Gala*.

Dechová hudba byla prezentována především cykly *Putování za písničkou* a *Za vesnickými muzikanty*. Komorní hudba 0, jazz 47 minut, ale alespoň krásné téma – *Lístky vytržené z památníku – Textař Josef Kainar*. Symfonická hudba 0, ale to spíše odpovídá tomu, že cyklus *Velké umění – hudba*, které záznamy symfonické hudby zahrnuje, byl včleněn zřejmě do kategorie *Umění*.

V roce 2011 členění pořadů podle obsahové typologie dominovala opět kategorie *Kultura*, následovaná *Uměním*, *Pop-music*, *Dechovou hudbou*, *Sociálně společenskou tematikou*, *Folkem*, *Komorní hudbou* a pak s velkým odstupem dalšími uvedenými žánry.

V kategorii *Kultura* jsme se mohli setkat zejména s těmito cyklickými pořady: magazíny *Divadlo žije!*, *Knižní svět*, *Kult off* a dále cykly *Neobyčejné životy*, *Velké umění – činohra*, *Zrcadlení*. Dále zde byly vyrobeny krátké zpravodajské informační cykly *Pozvánka na Dvojku*, *Kultura s Dvojku*, *Bohemia Jazz fest*, *Ozvěny Dvořákovy Prahy*, *Echo Pražského jara*, *Fandíme divadlu*, *Hvězdy MHF Český Krumlov*,

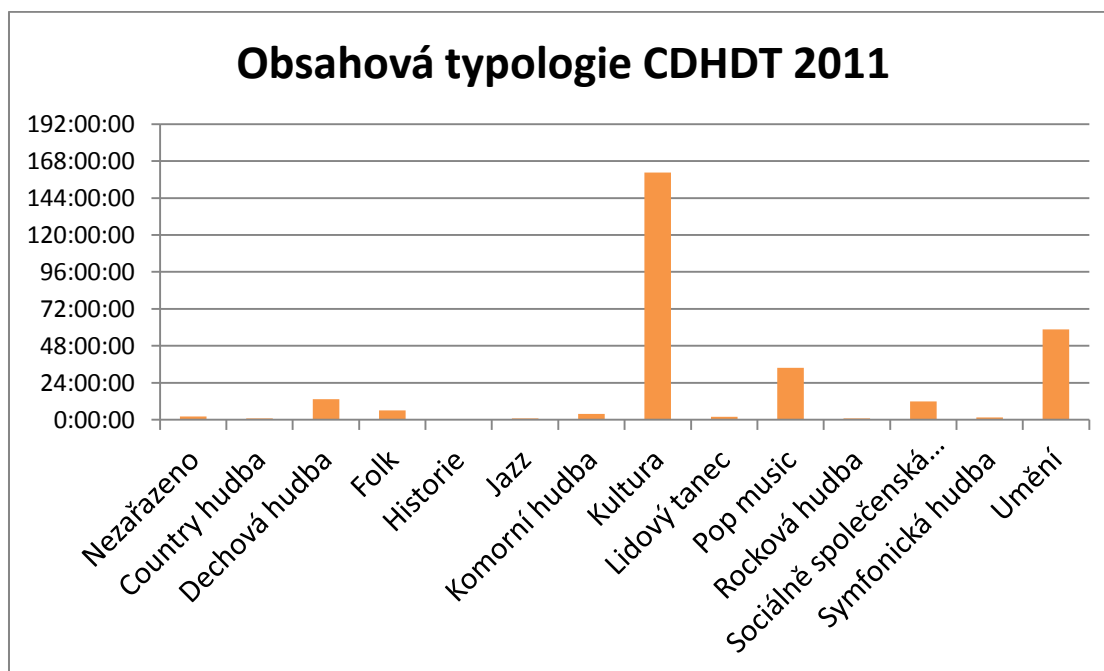

Plzeňské bublinky, Scény Pražského Quadriennale, Smetanova Litomyšl den po dni, Zprávy z LFŠ v Uherském Hradišti.

To bylo ale opravdu požehnaně zpravodajských pořadů. Kromě nich jsme se v této kategorii mohli setkat se zajímavými dokumenty především o Jiřím Suchém, o Kühňatech v Koreji, o 80 letech Divadla Spejbla a Hurvínka či s *Ohlédnutím za loňským MHF Dvořákova Praha* (2010); byly zařazeny tituly *Město dabingu a staletá historie, Cesty Libora Peška – impresionismus, Ladislav Simon, jeden život*. Dále jsme zde jako již tradičně mohli nalézt záznamy galavečerů z různých udělování cen (Thálie, Trebbia, Ceny ministerstva kultury, Ceny Anděl). Dále záznam – reportáž o *Symfonii tisíců Gustava Mahlera* z aktuálního ročníku *MHF Pražské jaro*.

Osobně bych v této kategorii uvítala více záznamů „opravdu znějící“ hudby v delších časových úsecích. Informovanost o kulturních akcích je jistě důležitá, ale podle mého názoru zde začíná opět převládat jedna forma nad ostatními v tak vysoké míře, pro kterou neshledávám žádný objektivně uspokojivý důvod. Obávám se totiž, že kvůli tomu neprávem přichází o svůj prostor komorní hudba, opera a opereta, muzikál, symfonická hudba a další žánry. Schéma kvůli „nadvládě“ reportážních forem není tak kvalitní ani pestré, jak by být mohlo.

Graf č. 30: Počty vyrobených hodin CDHDT v roce 2011 rozčleněné dle obsahové typologie

Pojďme sledovat kategorii *Umění* a další, vše pak porovnejme s druhy cyklických pořadů, které vznikaly v letech 1985 a 2005.

V kategorii *Umění* vznikly tyto druhy cyklických pořadů: magazíny *Mimo rámeček* a *Terra musica*, cykly minikoncertů (skvělé!) *Hudební vizitka* a *Ti nejlepší z klasiky*, dále cykly *Po českých a moravských galeriích s Eliškou Fučíkovou*, *Malované opony českých divadel* a několik dílů drobného zpravodajského žánru – *Festivalové minuty MTF Zlatá Praha*. Vzniklo také mnoho cenných solitérů, např. *Sirael*, *45 let Ypsilonky*, *Stovku má člověk jednou za život*, záznamy dvou koncertů z *MHF Pražské jaro*, záznam koncertu ze *Smetanovy Litomyšle* s podtitulem *Babí jar*, záznam koncertu z *MHF Dvořákova Praha*, záznam *Benefičního koncertu ČF pro Japonsko*, záznam aktuálního ročníku *Concertina Praga* a několik pořadů vztahujících se k výročí 65 let konzervatoře – choreografie.

Sociálně společenskou tematiku v podstatě charakterizovalo mnoho vyrobených dílů jediného pořadu *Osobnost na Dvojce*. V této souvislosti bych ráda dodala, že by mne daleko více potěšilo setkání s osobnostmi, které nám v poskytnutém čase něco samy zarecitují, zahrají, zazpívají, předvedou pantomimu apod. Rozhovorů v tomto roce vzniklo podle mého názoru opravdu nepoměrně k vlastnímu provozování uměleckých disciplín.

Kategorie *Pop-music* byla tradičně kvalitně obsazena několika díly z cyklu *ČT live* s úctyhodně širokým záběrem. Dále se zde vyskytoval např. cyklický pořad *Klobouček*, magazín *Musicblok* a *Na plný pecky*. Byl zde zařazen i jeden díl pořadu *Za vesnickými muzikanty* o Václavu Hybšovi a záznam koncertu Evy Urbanové a Karla Gotta z Lucerny z předchozího roku. Byla to podle mého názoru hezky zpracovaná kategorie s mnoha zajímavými koncerty.

Dechovou hudbu prezentovaly zejména cyklické pořady *Putování za písničkou*, *Vínečko* a *Za vesnickými muzikanty*. Tato kategorie se skutečně vyznačuje nebývalou kontinuitou počtu hodin vyrobených pořadů. Osobně bych si velmi přála, aby se něco podobného podařilo i všem dalším kvalitním hudebním žánrům (zejména ale nejen) klasické/vážné hudby, které mají z hlediska kvality na podobné „zacházení“ rovněž nárok. Folková hudba byla zastoupena cyklem *Folk a kolem*. Jak uvidíme z hlediska oblíbenosti jednotlivých žánrů, zasloužila by si tato kategorie rovněž větší pozornost a počet vyrobených hodin, ale díky za tento cyklus.

Country hudba byla zastoupena jedním solitérem Taxmeni, což také neodpovídá z hlediska počtu vyrobených hodin tomu, jak veliký potenciál z hlediska oblíbenosti má tento žánr. Výborné bylo také zařazení koncertů z Pražské konzervatoře, ale komorní hudba by si z hlediska své nepopíratelné kvality jasně veřejnoprávního žánru rovněž zasloužila více prostoru než 4 hodiny, ale díky za ně.

Pojďme tedy porovnat vzniklé pořady ve významněji obsažených kategoriích v roce 2011 s těmi z let 2005 a 1985.

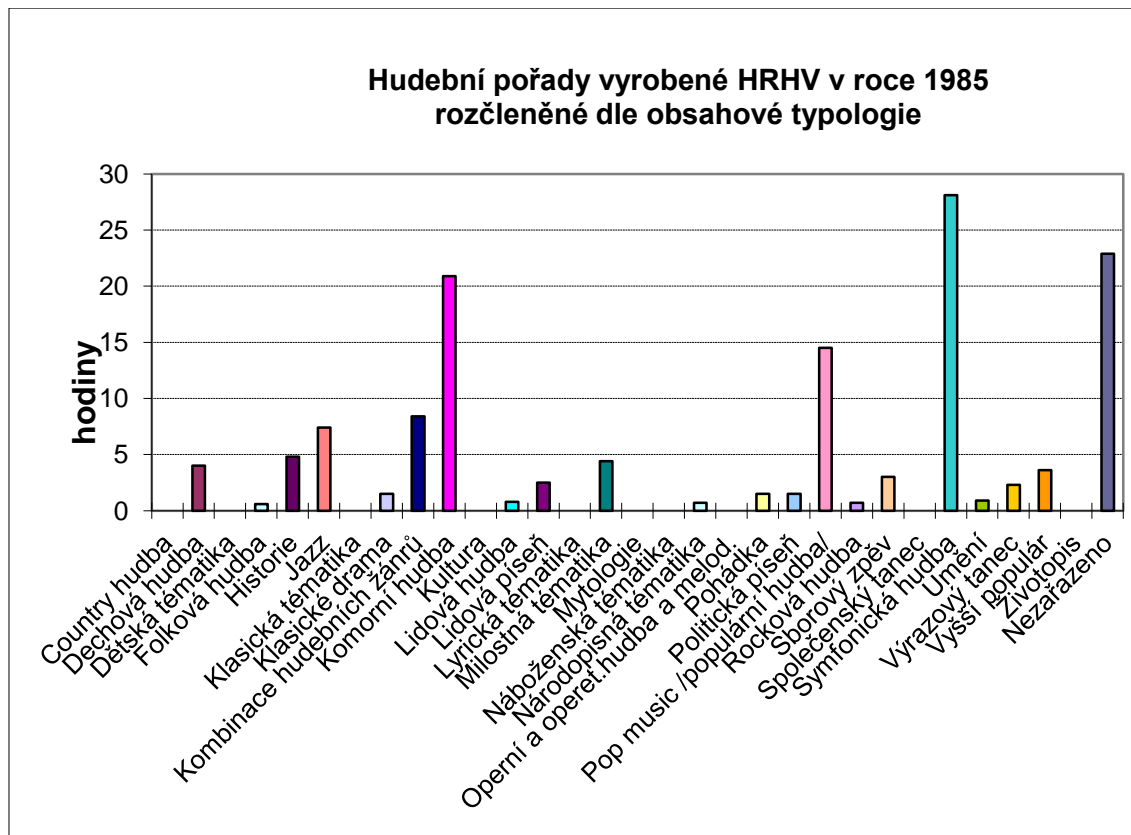
V roce 2005 jsme se ve vysílání CDHT mohli setkat s cyklickými pořady: *Zprávy z Letní filmové školy v Uherském Hradišti, Vyhrávala kapela, Velké umění – koncerty, Velké umění – činohra, Večer na téma, Uprostřed běhu, Tři strážníci, Terra musica, Putování za vínem, Poprask, Plzeňské bublinky, Pandurango, Noc s Andělem, Komorní večer s hudbou a poezií, Knižní svět, Klipový blok 3, 2, 1 (Velká noční hudba a Malá ranní hudba), Kam zmizel ten starý song, Fresh Film Fest, EXPOhlednice, Echo Febiofestu 2005, Divadlo žije!, Den Zlaté Prahy 2005, ČT live.*

Druhy cyklických pořadů v roce 1985: *Zpívánky, Večery s Pražským filharmonickým sborem, Večery s Českou filharmonií, Večer s Kruhy přátel hudby, Procházka operou, Pozor, začínáme, Písničky včera, dnes a na zítřek, Mistři svých nástrojů, MHF PJ 1985, Malý noční koncert, Mají jméno ve světě, Chvilé pro písničku, Hudební večer, Hudební studio M, Hudební mládí, Hudební kronika, Hudební aréna, Hudba z respira, Hudba nového života, Hrají si pro potěšení, Česká filharmonie dětem, 7× s n. u. Josefem Sukem.*

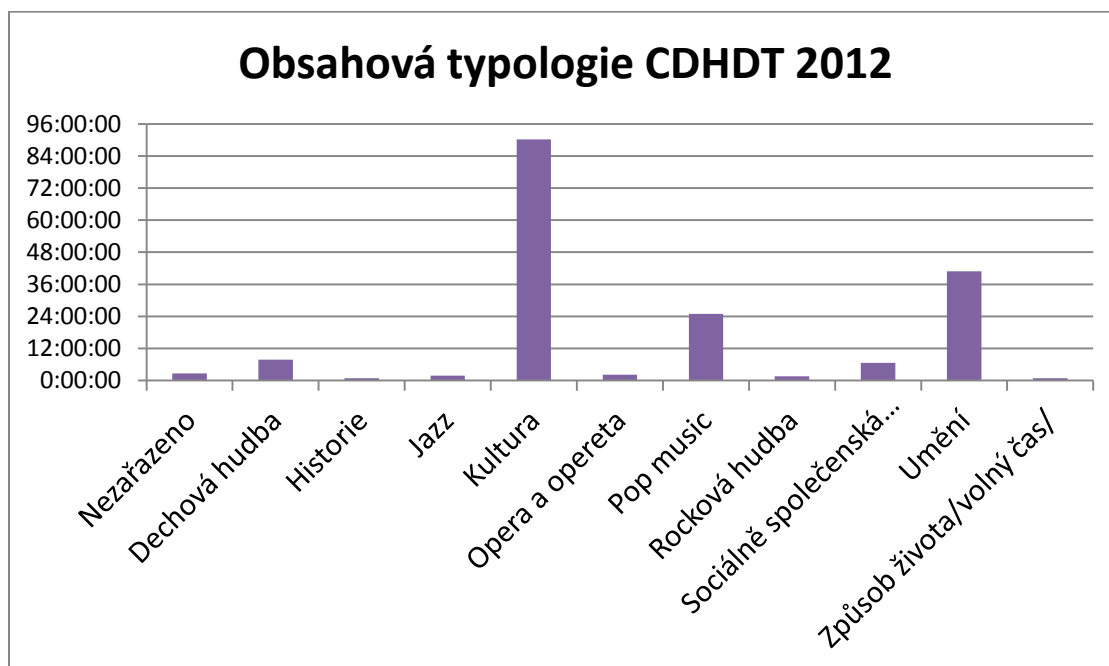
Dle očekávání jsou si obsahem spíše příbuzné vzorky let 2011 a 2005, ovšem odvysílané cyklické pořady za rok 1985 opět představují malý „skvost“, co se týká ryzí hudebnosti, propracovanosti jednotlivých pořadů jejich vzájemného souznění.

Ačkoli mám pochopení pro to, že se výroba hudebních pořadů postupem času vyvíjí, úplně se kochám kvalitou jednotlivých pořadů, z nichž některé by jistě stálo za to v „novém kabátě“ opět oživit. Jak krásně vypadá představa „Večerů s Pražským filharmonickým sborem nebo s Českou filharmonií“, jak geniální byla myšlenka „Hudby z respira“, těšila bych se i na cyklus *Mistři svých nástrojů*. Už „jen“ získat pro tuto myšlenku tolik lidí, aby se pořady začaly opět vyrábět.

Graf č. 31: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1985 rozčleněné dle obsahové typologie

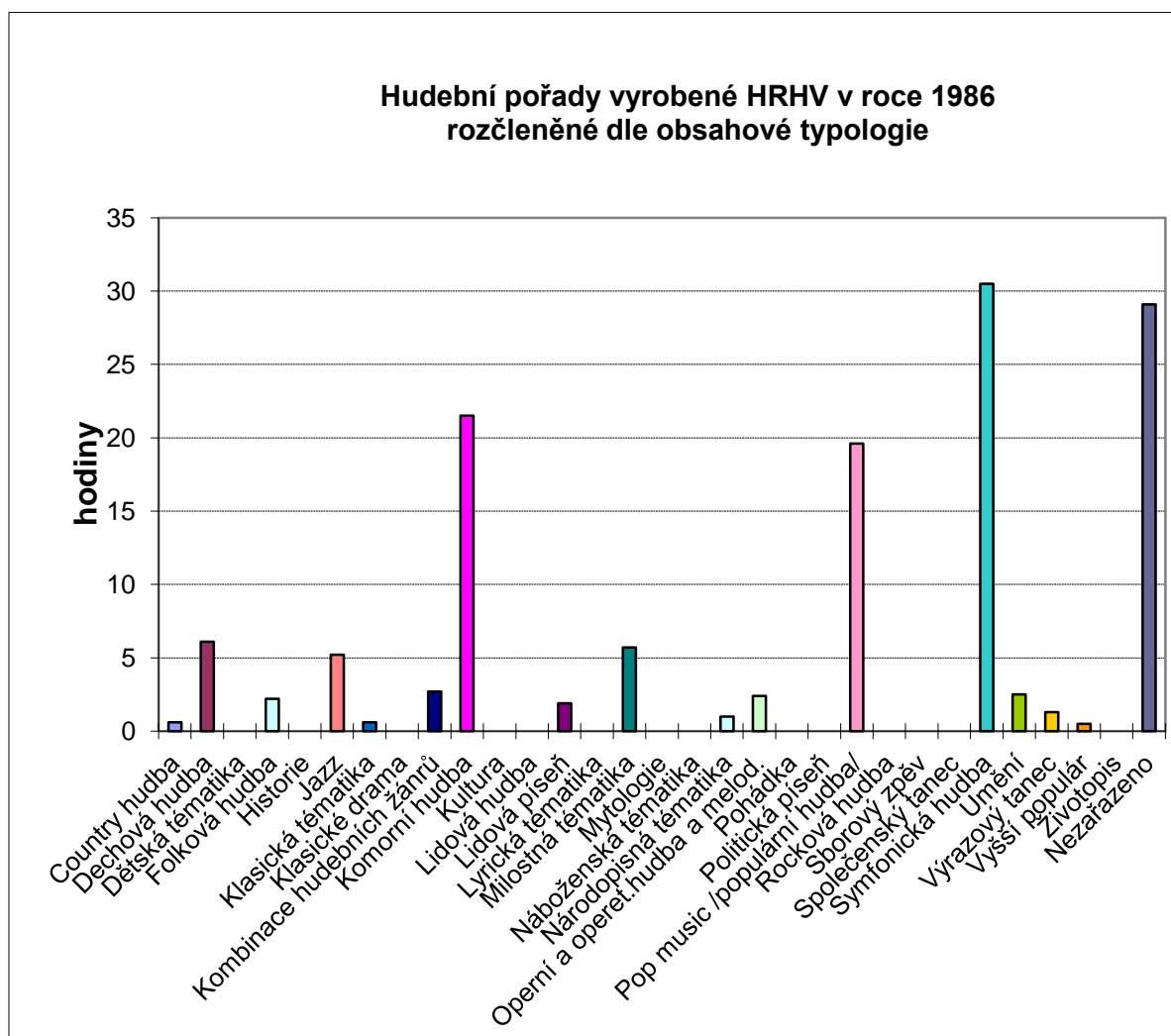
Graf č. 32: Počty vyrobených hodin CDHDT v roce 2012 rozčleněné dle obsahové typologie

V roce 2012 byly opět nejexponovanějšími kategoriemi z hlediska třídění dle obsahové typologie *Kultura* a *Umění*. Následované byly kategoriemi *Pop-music*, *Dechová hudba*, *Sociálně společenská tematika* a s velkými odstupy *Opera*, *Opereta* a *Jazz*.

Ale kde jsou ostatní kategorie *Komorní hudba*, *Symfonická hudba*, *Folková hudba*, *Lidová hudba (folklor)*, *Country hudba*, *Tanec a Balet*? Že by byly všechny včleněny do kategorií *Kultura* a *Umění*? Pokud ano, nejsou samy natolik množstevně výrazné, což je škoda, a být by to tak nemělo. Tyto kategorie totiž svoje právo na existenci v produkci hudebních pořadů veřejnoprávní televize mají.

Graf č. 33: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1986 rozčleněné dle obsahové typologie

Podívejme se tedy na nejpočetnější kategorii *Kultura* a to, co obsahuje. Zpravodajské cykly pořadů *Divadlo žije!*, *Knižní svět* a krátké zpravodajské pořady

typu minut, těch je opravdu hodně: *Bohemia Jazz Fest, Echa Pražského jara, Fandíme divadlu!, Hvězdy MHF Český Krumlov, Plzeňské bublinky, Smetanova Litomyšl den po dni, Zprávy z LFŠ Uherské Hradiště*. Dále navíc nový cyklus kulturního zpravodajství *Kultura s Dvojkou*. To je opravdu vrchovatě naplněný zpravodajský žánr. Skoro, jako by pozvolna nabýval podobného množstevního rozmachu jako před několika lety *Rocková hudba*, která nyní „spadla“ na necelé dvě hodiny vyrobených pořadů.

Dále v této kategorii vznikaly cykly *Legendární inscenace, Neobyčejné životy, Velké umění – činohra*, cyklus *Tři strážníci* (tematika Voskovce a Wericha). V solitérních pořadech, které vznikly, se jednalo opět o záznamy různých galavečerů z předávání cen (Trebba, Thálie, Anděl, Ceny A. Dvořáka apod.).

Druhy cyklických pořadů v roce 1986: *Zpívánky, XVI. MJF Praha 1986, Telegramiáda, Slavné hudební scény, Radostná setkání, Prof. Václav Holzknecht vypravuje, Pro hudbu dveře dokořán, Pozor, začínáme, Pokladnice české hudby, Pódium mladých, Písničky z obrazovky, Mistři světové hudby v Čechách, MHF PJ 1986, Hudební studio M, Hudební ozvěny, Hudební kronika, Hudební aréna, Hudba z respiria, Echo, Česká filharmonie mládeži, Baletní miniatury*.

Druhy cyklických pořadů v roce 1990: *Zpívánky, XVIII. MJF Praha 1990, Zasuté poklady, Telegramiáda, Stavitelé a milovníci hudebních nástrojů, S hudbou, kterou mám rád, Pop koktejl, Pokladnice české hudby, Pódium mladých, Písničky z obrazovky, O slavných muzikantech, O hudbě a s hudbou, MHF PJ 1990, Koncert synagógálních a židovských zpěvů, Jazzový klub z New Yorku, J. S. Bach: Vánoční oratorium, Chvilka hudby, Hudebníček, Hudební vizitka, Hudební studio M, Hudební ozvěny, Hudba z respiria, Hitparáda, Haló, hudba 1990, Dnes vám představujeme, Baletní miniatury, Antonín Dvořák*.

Nechci se neustále ohánět konzervativními schémata z dob minulých, ale něco se jim rozhodně nedá upřít. Promyšlenost. Věnují se z velké části klasické/vážné hudbě a najdeme zde jak dostatek živě provozované hudby (pořady, kde se „doopravdy“ hraje v delším časovém úseku), tak pořady naučné, resp. vzdělávací, pořady reflektující významné kulturní instituce, pořady pro děti, pořady upozorňující na sólisty, nadějně mladé talenty, výrobce hudebních nástrojů, pořady udržující kontakt s členskou základnou diváků. Proč se tohle vytratilo? Přejde

mi to jako velká škoda. To byl kus kvalitně odvedené práce a bylo by dobré jím nepohrdat.

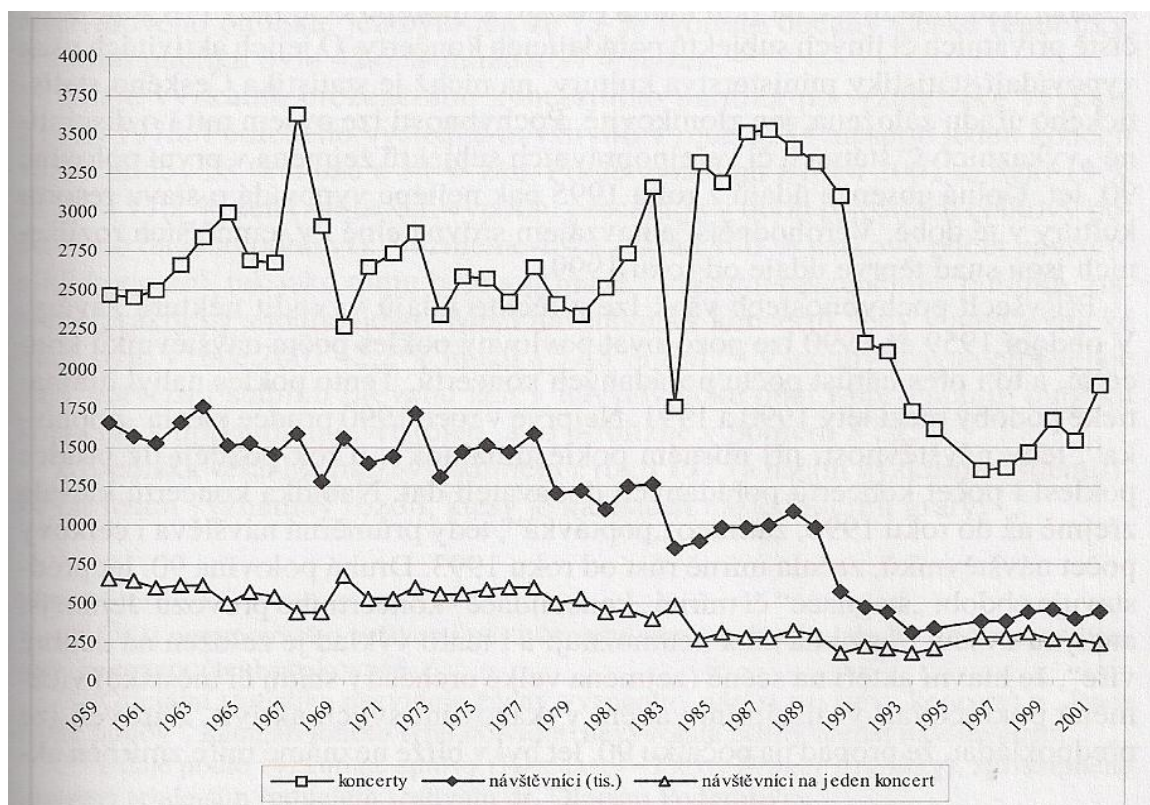
Nemám v úmyslu někoho nutit, aby se vše vrátilo třicet let zpátky. Vezměme si to dobré a doplňme dalším kvalitním, co vzniklo později. Další léta přinesla rozvoj zpravodajských žánrů. Jsou skvělí pomocníci, ale nesmí se to s nimi přehnat. Nesmíme jen upozorňovat a referovat, aniž by se potom to hlavní, kvůli čemu to vlastně všechno děláme především (tedy složitější umělecké formy), paradoxně stalo minoritou z hlediska počtu vyráběných hodin pořadů. Věnujme se tedy, prosím, zejména tomu, co z hlediska kvality má největší smysl zaznamenávat, tj. žánry klasické/vážné hudby a doplňme je posluchačsky vysoce oblíbenými žánry, aby bylo vše dokonale vyvážené a perfektně zpracované. Určitě se to vyplatí.

V. Vážná hudba, ostýcháme se jí, nebo ji máme rádi?

Někomu se může zdát, že teď trochu odbočím, ale pro mne je důležité vidět výrobu hudebních a hudebnědramatických pořadů v ČT v širších souvislostech.

Již jsme vyřešili otázku hudebního sluchu (viz kapitolu II). Nyní se pojdme podívat na to, jak je vlastně vážná hudba vnímána veřejností a co můžeme udělat pro to, aby se její krása pro posluchače mohla plně rozvinout. Na následujícím grafu máme jedinečnou možnost pozorovat vývoj návštěvnosti koncertů vážné hudby od roku 1959 do roku 2001 (počty návštěvníků v tisících a průměrný počet návštěvníků na jeden koncert).

Graf č. 34: Koncerty, návštěvníci koncertů (v tisících) a průměrná návštěva na jeden koncert v ČR v letech 1959–2001

Zdroj: *Statistická ročenka České republiky* (několik dílů), resp. publikace M. Beka *Konzervatoř Evropy*?³⁰

³⁰ Bek, M., *op. cit.*, s. 187, graf č. 104.

Ještě v relativně nedávné době můžeme sledovat nejprve klesající křivku návštěvnosti po roce 1989, kterou mnoho odborníků vysvětluje tím, že jsme se po tzv. sametové revoluci opět otevřeli světu a byli jsme zahlceni mnoha jinými, novými možnostmi trávení našeho volného času, které do té doby nebyly běžně k dispozici. Potěšující však je, že se tento propad zastavil a v posledních letech tohoto grafu již můžeme pozorovat většinou vzrůstající tendence. Není tedy důvodu k snižování výroby hudebních pořadů, neboť počet pořádaných akcí i jejich návštěvnost pozvolna roste, neklesá. Jak můžeme vidět v následující tabulce, je dokonce vyšší než v roce 1986, tedy ještě před uvedenými politickými a kulturně-společenskými změnami.

Tabulka č. 18: Návštěva koncertů vážné hudby podle jednotlivých výzkumů

Návštěva koncertů vážné hudby		
Rok výzkumu	navštívil	nenavštívil
1974	35,0%	65,0%
1975	31,0%	69,0%
1986	9,6%	90,4%
1987	19,5%	80,5%
2001	15,2%	84,8%

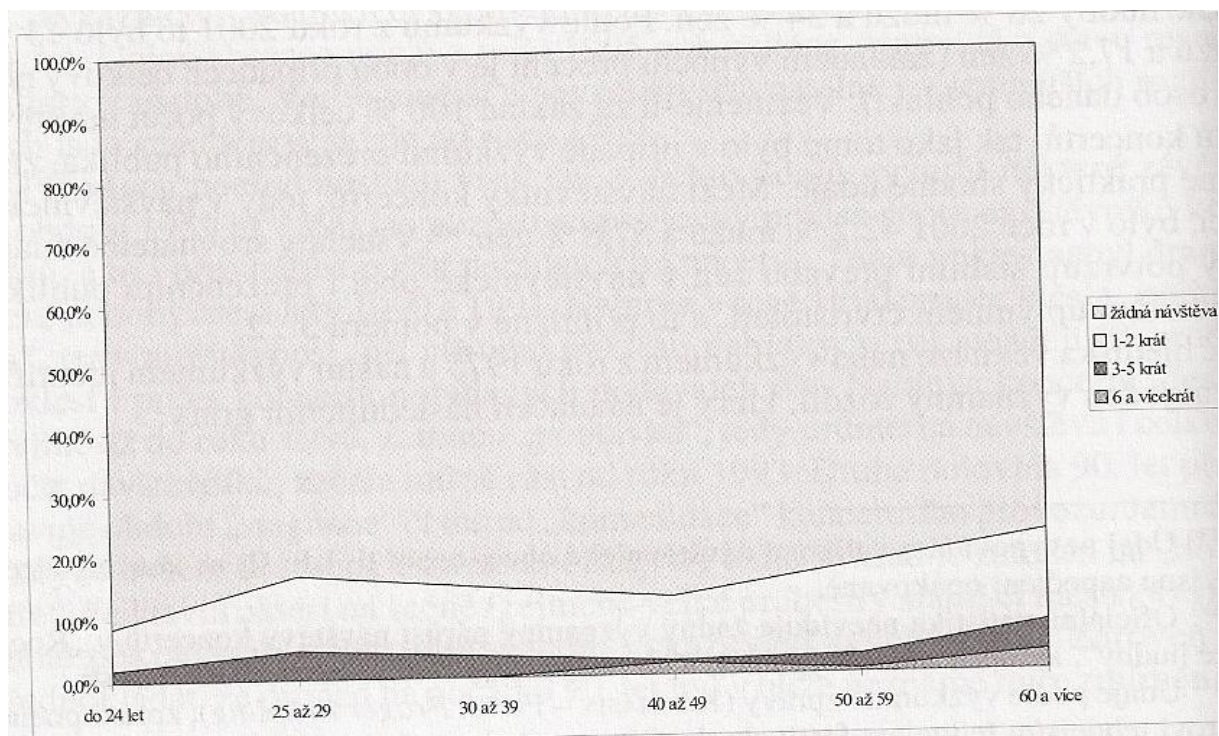
Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*³¹

Na této tabulce lze demonstrovat další zajímavou věc. Mnoho lidí by se zřejmě vyjádřilo ve smyslu, že je dnes již nereálné vyvolat podobnou vlnu zájmu o návštěvy koncertů vážné hudby jako v roce 1974. Došlo k výrazným politickým, ekonomickým a kulturním změnám. Místo jedné televize, státní, kterou jsme my (nebo naši rodiče) měli možnost sledovat v tehdejší době, přibyla konkurence ve formě komerčních televizí nabízejících pořady cíleně vyráběné pro nejpočetnější skupiny diváckého spektra za účelem efektivního prodeje reklamního času.

³¹ Bek, M., *op. cit.*, s. 186, tabulka č. 110.

S rozvojem nového média internetu, přibyla také další možnost, jak hudbu poslouchat. Hudební průmysl je sice v krizi, ale posluchač má šanci si vybrat z takové nabídky titulů vážné hudby jako nikdy předtím. Vše je dostupné. Tak co tedy teď? Někdo by třeba řekl, že je třeba se s tím smířit. Vážná hudba je menšinový žánr, a bude jaksí napříště výsadou intelektuálních elit. Tedy jako menšinový žánr má právo být na obrazovkách veřejnoprávní televize.

Graf č. 35: Návštěva koncertů vážné hudby podle věku (2001)

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*³²

Nepodceňujme ale schopnost vyvolat módní vlnu, oživit oblast zájmu. To, že je mnoho věcí dostupných, ještě neznamená, že jdou všechny svému divákovi (posluchači, konzumentovi, spotřebiteli apod.) aktivně naproti. Některé ano, nechme je tedy a chovejme se stejně. Propagujme všemi možnými prostředky svůj obor vážné hudby. O čem se mluví, to žije.

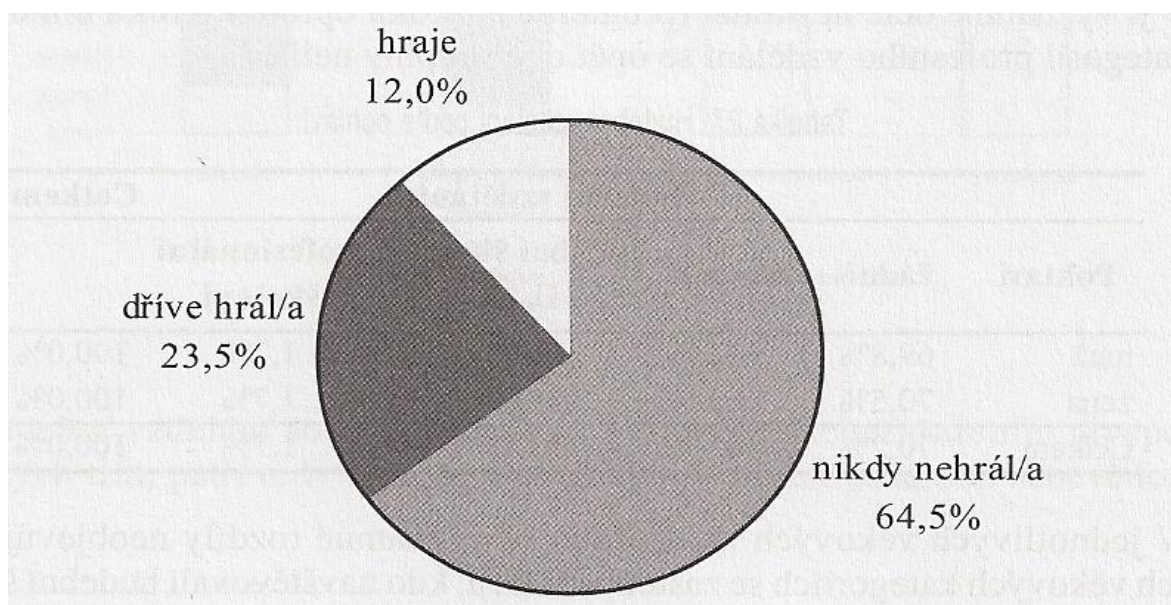
Pokud se kolem sebe rozhlédneme, příkladů, jak to funguje, můžeme vidět mnoho. Vezměme si namátkou obor gastronomie. Před několika lety na našich stolech vítězila armáda polotovarů ve smyslu rychle, levně, chutně. Co bylo napsáno drobným písmem na zadních stranách etiket těchto výrobků, nikoho příliš netrápilo.

³² Bek, M., *op. cit.*, s. 190, graf č. 106.

Průmyslová dochucovadla zažívala svůj boom. A dnes? Díky několika dobře vyrobeným formátům pořadů o vaření s charismatickými osobnostmi řešíme nákup lokálních potravin, pokud možno, v bio kvalitě, sezonní potraviny, „renesanci“ chřestu, úpravu masa způsobem sous vide, české výrobky. Špagety, eidam, kečup pozře v uvedené kombinaci dobrovolně již málokdo.

Nevymlouvejme se v tomto případě na to, že jíst musí každý, ale vážnou hudbu k životu primárně nikdo nepotřebuje.

Graf č. 36: Hra na hudební nástroj

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*³³

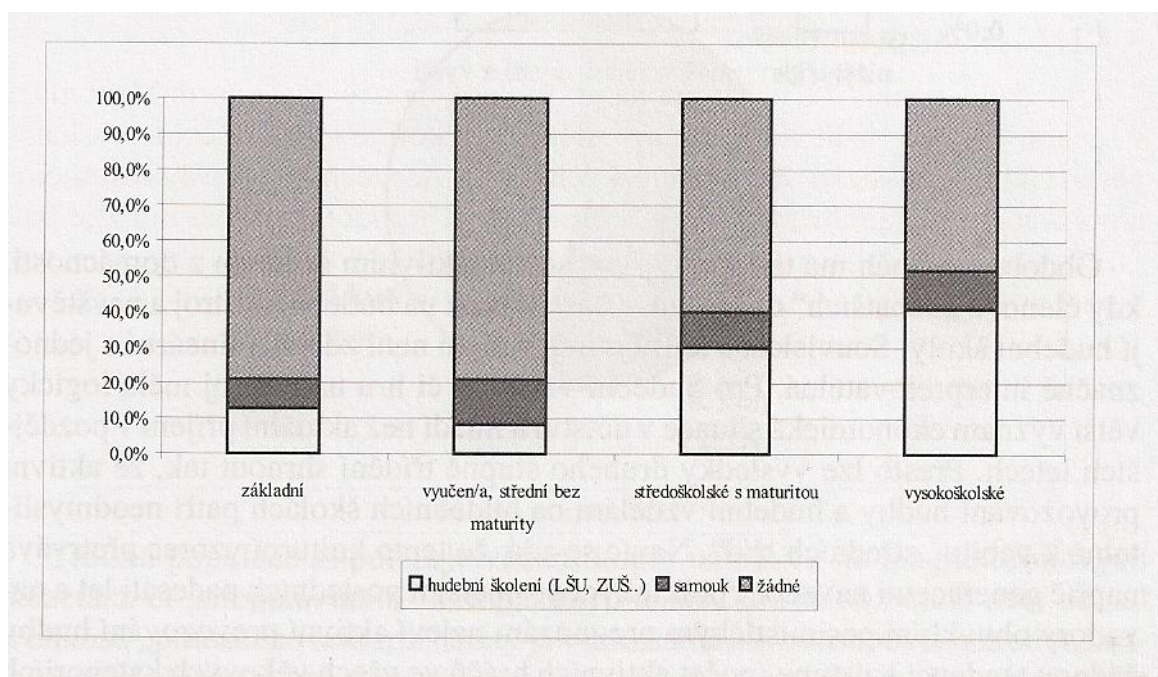
Máme tu devízu, že určitým způsobem „slyší“ každý člověk. Zaujměme ho; 35% návštěvnosti z roku 1974 berme jako ukazatel, kolik posluchačů chodí, když se daří. Nelimitujme se ničím zbytečně, a pokud chceme vážnou hudbu a její nespornou kvalitu podpořit, prostě ji promyšleně propagujme.

Nevnímejme internet a sociální sítě jako konkurenci, využijme je. Krásný příklad tomu dává vysílání dětského programu ČT Děčko, kde bylo jasně pochopeno, že mladá generace se do prostředí internetu narodila a vnímá je daleko otevřeněji a vstřícněji než generace jejich rodičů a prarodičů. Děčko má svůj web, kde pro dětské diváky nabízí hry, různé speciály, chcete-li bonusy.

³³ Bek, M., *op. cit.*, s. 65, graf č. 26.

Graf č. 37: Hudební vzdělání podle kategorií vzdělání

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*³⁴

Navíc, kdo sám aktivně nějakou činnost provozuje, má většinou o daný obor daleko větší zájem než pasivní recipient. Podívejme se proto na další údaje:

Tabulka č. 19: Hudební vzdělání podle věku (2001)

	Hudební vzdělání sloučené			Celkem
	žádné	samouk	hudební školení (LŠU, ZUŠ..)	
do 24 let	68,3%	11,6%	20,1%	100,0%
25 až 29	72,6%	10,7%	16,7%	100,0%
30 až 39	67,2%	12,1%	20,7%	100,0%
40 až 49	74,5%	11,1%	14,4%	100,0%
50 až 59	69,5%	9,5%	21,0%	100,0%
60 a více	69,3%	8,3%	22,4%	100,0%
Celkem	70,1%	10,5%	19,3%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*³⁵

³⁴ Bek, M., *op. cit.*, s. 67, graf č. 28.

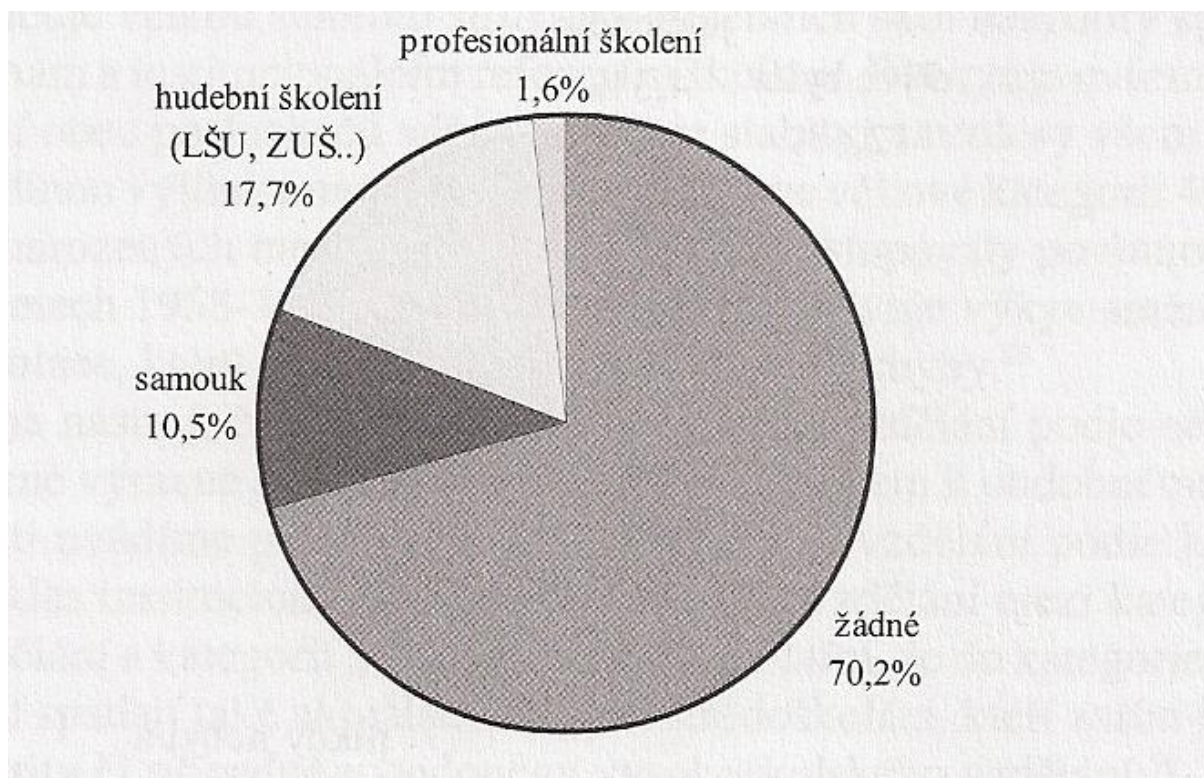
³⁵ *Tamtéž*, s. 200, tabulka č. 114.

Tabulka č. 20: Hudební vzdělání podle pohlaví

Pohlaví	Hudební vzdělání				Celkem
	žádné	samouk	hudební školení (LŠU, ZUŠ..)	profesionální školení	
muž	69,8%	14,1%	14,3%	1,7%	100,0%
žena	70,5%	6,8%	21,0%	1,7%	100,0%
Celkem	70,2%	10,4%	17,7%	1,7%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*³⁶

Graf č. 38: Hudební vzdělání

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*³⁷

Tolik procent posluchačů (diváků), kteří sami aktivně provozují hru na nějaký hudební nástroj (nebo zpěv), vůbec není špatné. Není to mizivá divácká základna, o kterou by nemělo význam dále pečovat. A co víc? Jak jsem již zmínila ve třetí

³⁶ Bek, M., *op. cit.*, s. 66, tabulka č. 27.

³⁷ *Tamtéž*, s. 65, graf č. 25.

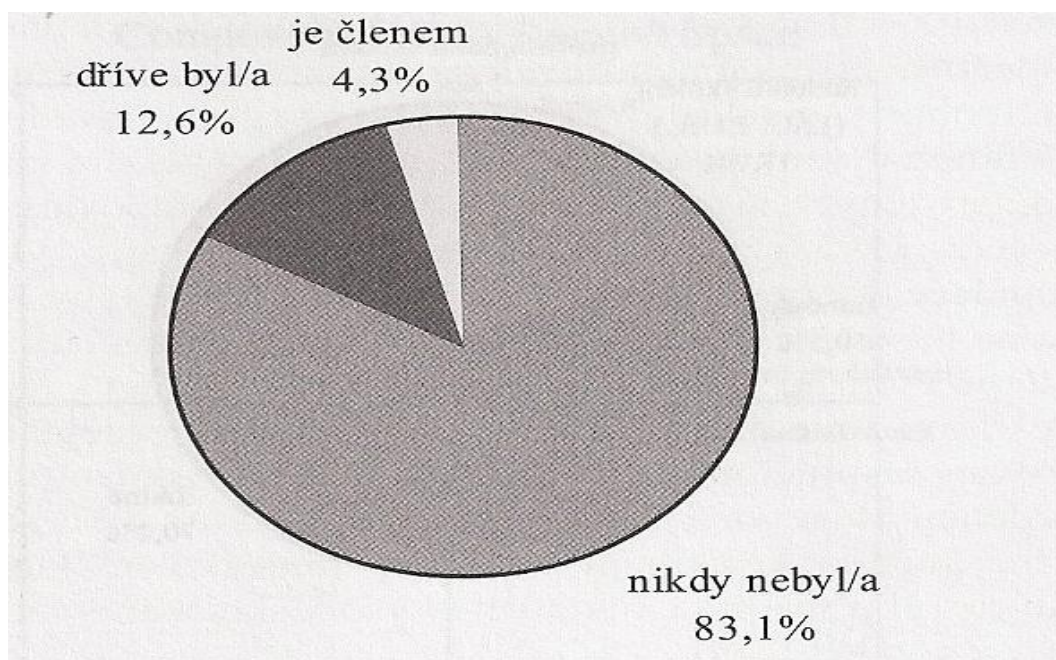
kapitole této práce, je možné si základnu milovníků vážné hudby vychovat. Berme tedy čísla ukazatelů hry na nástroj (a tedy potenciálních diváků hudebních pořadů) jako výchozí, ne determinující.

Tabulka č. 21: Hra na nástroj v jednotlivých průzkumech

Hra na hudební nástroj			
Rok výzkumu	hraje	dříve	nehraje
1963	20,3%	14,9%	64,8%
1975	12,0%	21,0%	67,0%
1990	19,0%	22,8%	58,3%
2001	12,0%	23,5%	64,5%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*

Graf č. 39: Členství v hudebním souboru

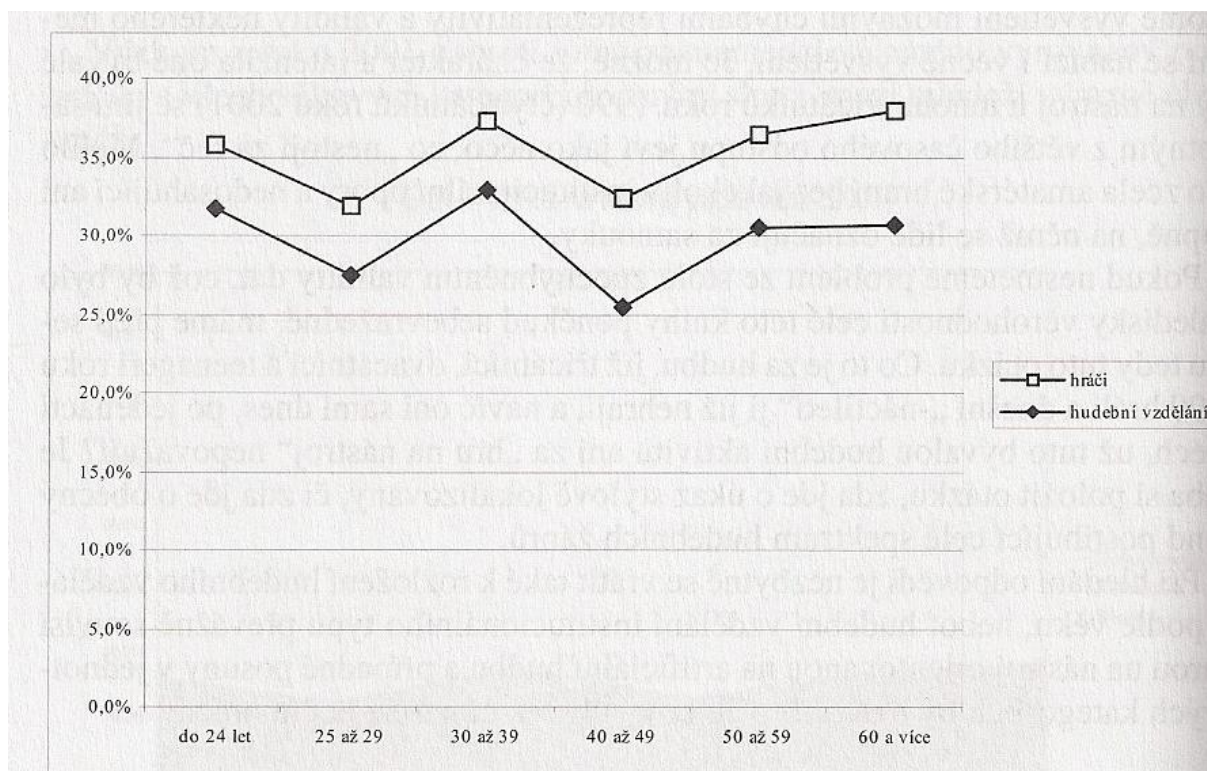

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*³⁸

³⁸ Bek, M., *op. cit.*, s. 66, graf č. 27.

Koho z nás bavilo ve škole učit se číst a psát písmenka? Některé ano, některé tolik ne. Pamatuji si, že jako levák jsem byla z nutnosti učit se psát perem nešťastná, protože ze začátku jsem si vše rozmazala a děti se mi smály. Ale díky této prvotní vstupní investici, kterou jsem byla nucena podstoupit, si dnes mohu přečíst jakoukoli knížku, která mne baví, prohlédnout jízdni řád a napsat třeba hezký dopis kamarádovi nebo prozaičtěji vyplnit daňové přiznání.

Graf č. 40: Hráči na hudební nástroj a osoby s hudebním vzděláním dle věku (2001)

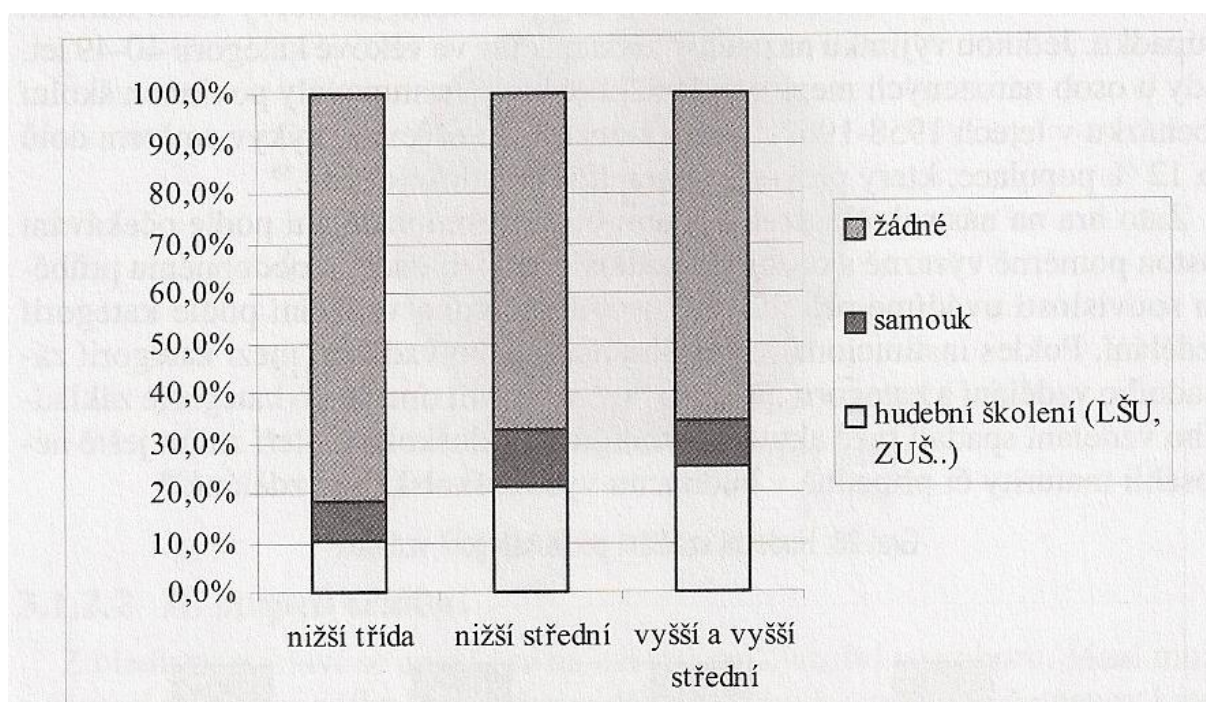

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*³⁹

S vážnou hudbou je to tak trochu podobná situace. Ze začátku potřebujete někoho trpělivého a vzdělaného, kdo bude mít dar vás zaujmout. Začátky někdy nebývají lehké. I když, jak vidíme na grafu výše, určitá část populace si cestu k aktivnímu provozování (a tedy i k poslechu) hudby najde navzdory absenci profesionálního hudebního vzdělání.

³⁹ Bek, M., *op. cit.*, s. 200, graf č. 115.

Graf č. 41: Hudební vzdělání podle sebezaražení do společenských tříd

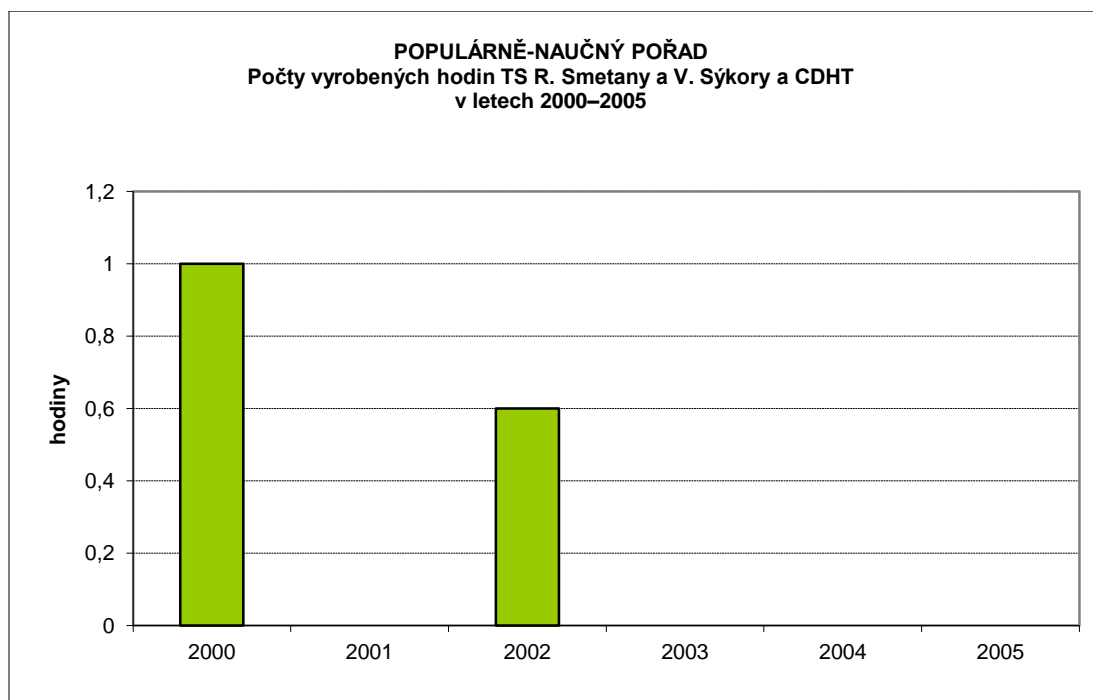
Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁴⁰

Pamatuji si na svoji první návštěvu koncertu symfonického tělesa. Bylo mi asi devět let. Koncert mi připadal strašně dlouhý. Usilovně jsem si přála, aby již poslední skladba programu byla za mnou. V porovnání s tím dnes koncerty vážné hudby velmi ráda vyhledávám a nemyslím, že by to bylo jen tím, že jsem prošla profesionálním hudebním školením. U vážné hudby, pro její kvalitu a propracovanost, je třeba si jako posluchač zvykat od kratších skladeb úměrných také posluchačovu věku. Tenkrát na mne, jako na malé dítě, prostě bylo „naloženo“ příliš mnoho hudby najednou. Ačkoli jsem jinak spokojeně navštěvovala lidovou školu umění a učila se hrát na housle. Proto volám po promyšlené struktuře populárně-naučných hudebních pořadů určených pro předškolní a mladší školní děti a velmi oceňuji již vzniklý cyklus *Opera nás baví*. Analogicky ale bude jistě platit podobný princip i u posluchačů, kteří zatím mnoho zkušeností v oblasti vážné hudby nemají, bez ohledu na věk.

⁴⁰ Bek, M., *op. cit.*, s. 68, graf č. 29.

Graf č. 42: Počty vyrobených hodin populárně-naučného pořadu v letech 2000–2005
TS R. Smetany a V. Sýkory

Vkus diváků je třeba tříbit předkládáním kvalitních žánrů, ne ustrnout velkou částí produkce v tom, s čím většina nebude mít problém z důvodu, že je to nenáročné. Řekněme-li to obrazně, fototapeta s roztomilým motivem kočiček prostě nemá nikdy šanci aspirovat na kvalitu originálu van Goghova obrazu, jakkoli se nám v určité části života může líbit.

Tabulka č. 22: Preference symfonické hudby v jednotlivých výzkumech

Postoj k symfonické hudbě				
Rok výzkumu	kladný	neutrální	záporný	neví
1963	19,5%	29,0%	51,5%	
1973	18,0%	(údaj odvozený ze sedmibodové škály)		
1981	16,1%	35,8%	26,8%	21,3%
1982	17,1%	37,1%	26,1%	19,3%
1990	19,8%	43,6%	36,6%	
2001	31,1%	25,7%	41,6%	1,6%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁴¹

⁴¹ Bek, M., *op. cit.*, s. 134, tabulka č. 85.

Pojďme ale dále. V oblasti vážné hudby a hudebnědramatických děl můžeme na následujících ukazatelích sledovat, jaké oblíbenosti se její některé druhy těší. Je příjemné vidět, že v průzkumu z roku 2001 se kladně vyjádřilo o symfonické hudbě dokonce nejvyšší procento respondentů ze zkoumaných let. To je skvělé. Udělejme tedy něco pro to, aby se pořád se symfonickou hudbou natáčelo více. Ve výše uvedené tabulce je jasně uvedený, výzkumem podložený důvod.

Tabulka č. 23: Preference opery podle jednotlivých výzkumů

Rok výzkumu	Postoj k operě			
	kladný	neutrální	záporný	neví
1963	29,0%	33,6%	37,0%	0,4%
1981	25,9%	36,2%	23,6%	14,3%
1982	30,8%	31,8%	23,2%	12,2%
1990	20,7%	32,0%	47,2%	
2001	23,2%	23,7%	50,6%	2,4%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁴²

Rozhodně potěšující jsou i procenta kladného postoje k operě. Srovnáme je s tolik exponovanou kategorií *Rock*:

Tabulka č. 17: Postoje k rocku podle pohlaví

Pohlaví	Rock				Celkem	
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
muž	11,9%	14,2%	25,0%	20,7%	28,3%	100,0%
žena	14,8%	23,2%	24,5%	22,0%	15,5%	100,0%
Celkem	13,3%	18,7%	24,7%	21,4%	21,8%	100,0%

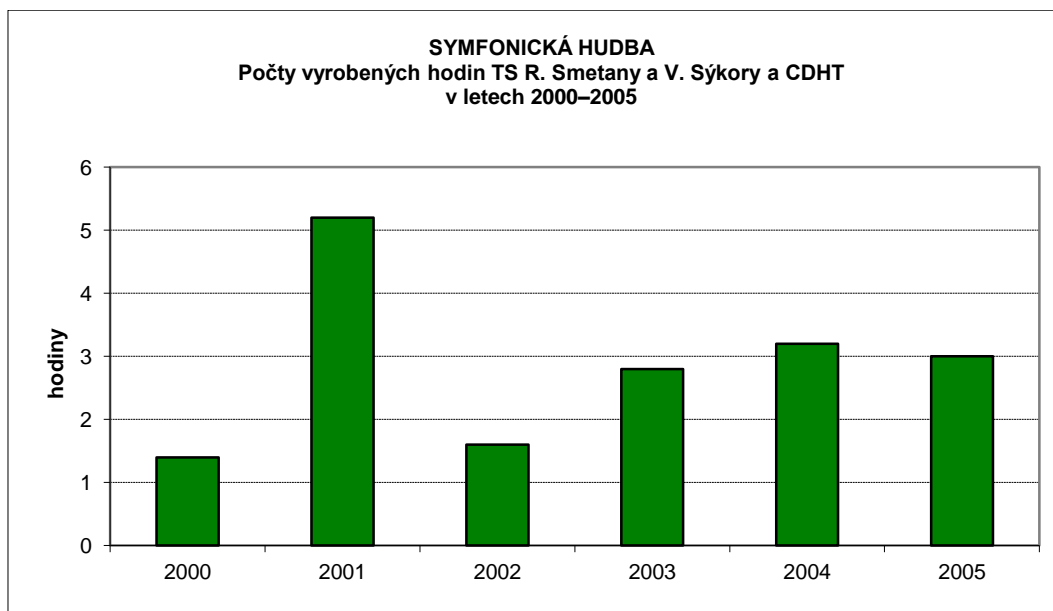
Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁴³

⁴² Bek, M., *op. cit.*, s. 141, tabulka č. 87.

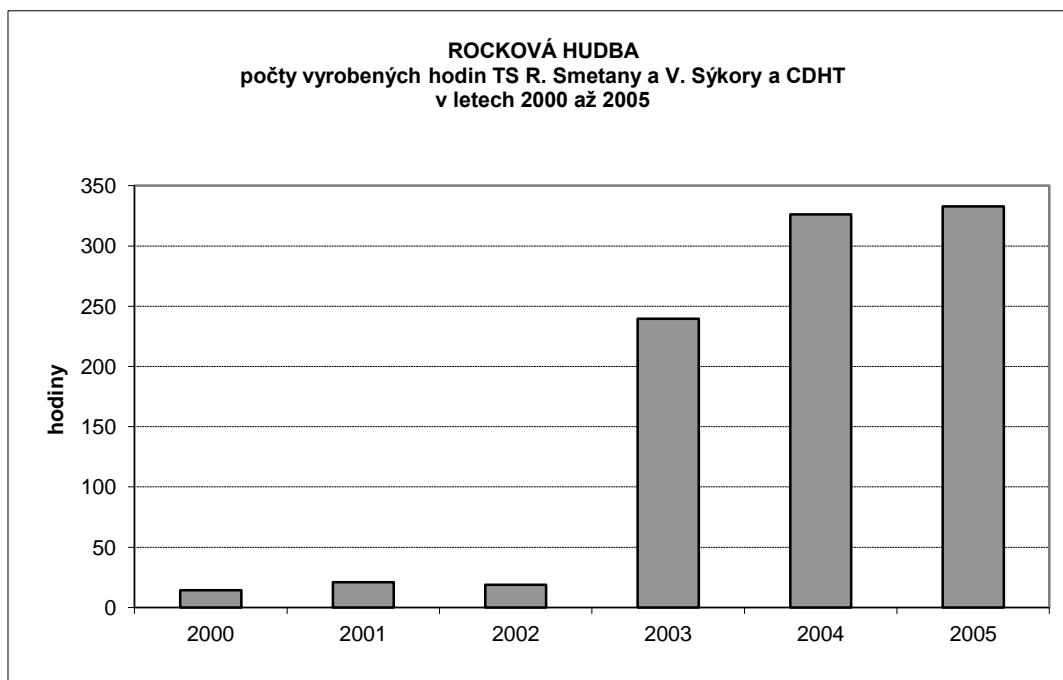
⁴³ *Tamtéž*, s. 115, tabulka č. 70.

Výsledkem je, že symfonická hudba a opera se obě těší vyššími procenty obliby než rocková hudba.

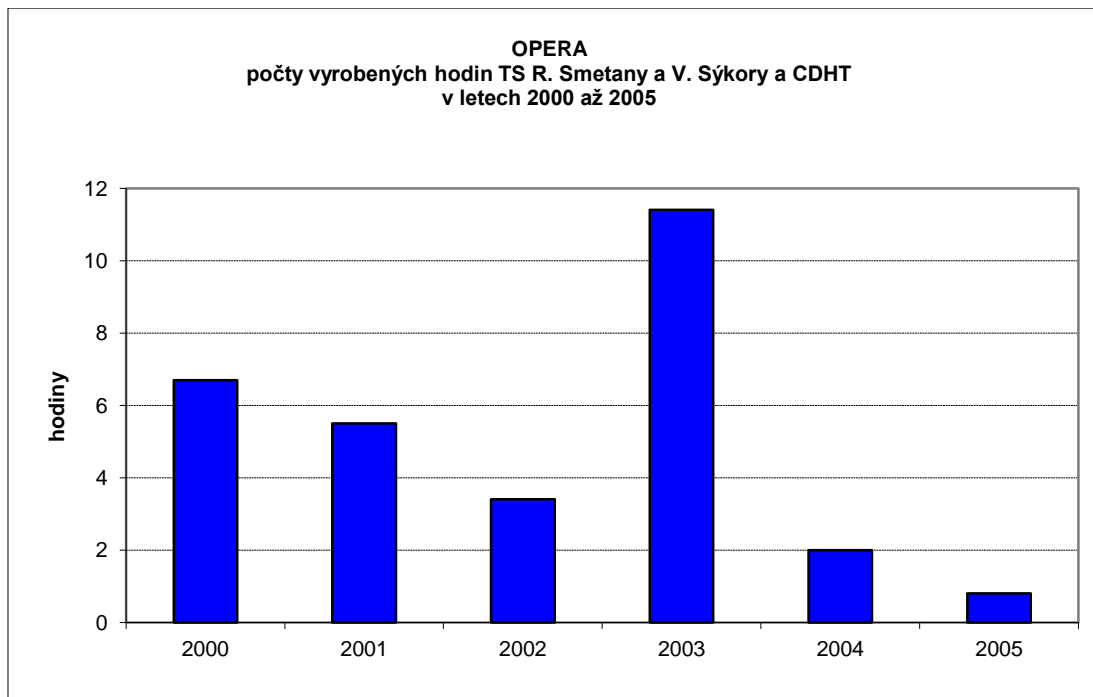
Graf č. 43: Počty vyrobených hodin symfonické hudby v období let 2000–2005
TS R. Smetany a V. Sýkory

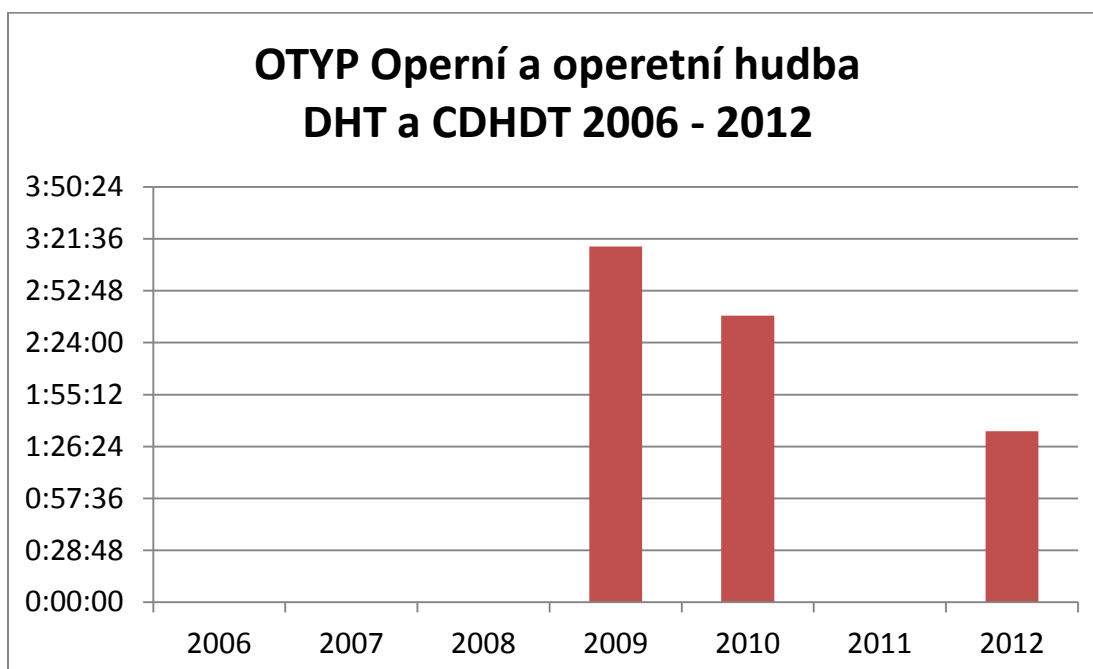
Graf č. 20: Počty vyrobených hodin rockové hudby v období let 2000–2005
TS R. Smetany a V. Sýkory

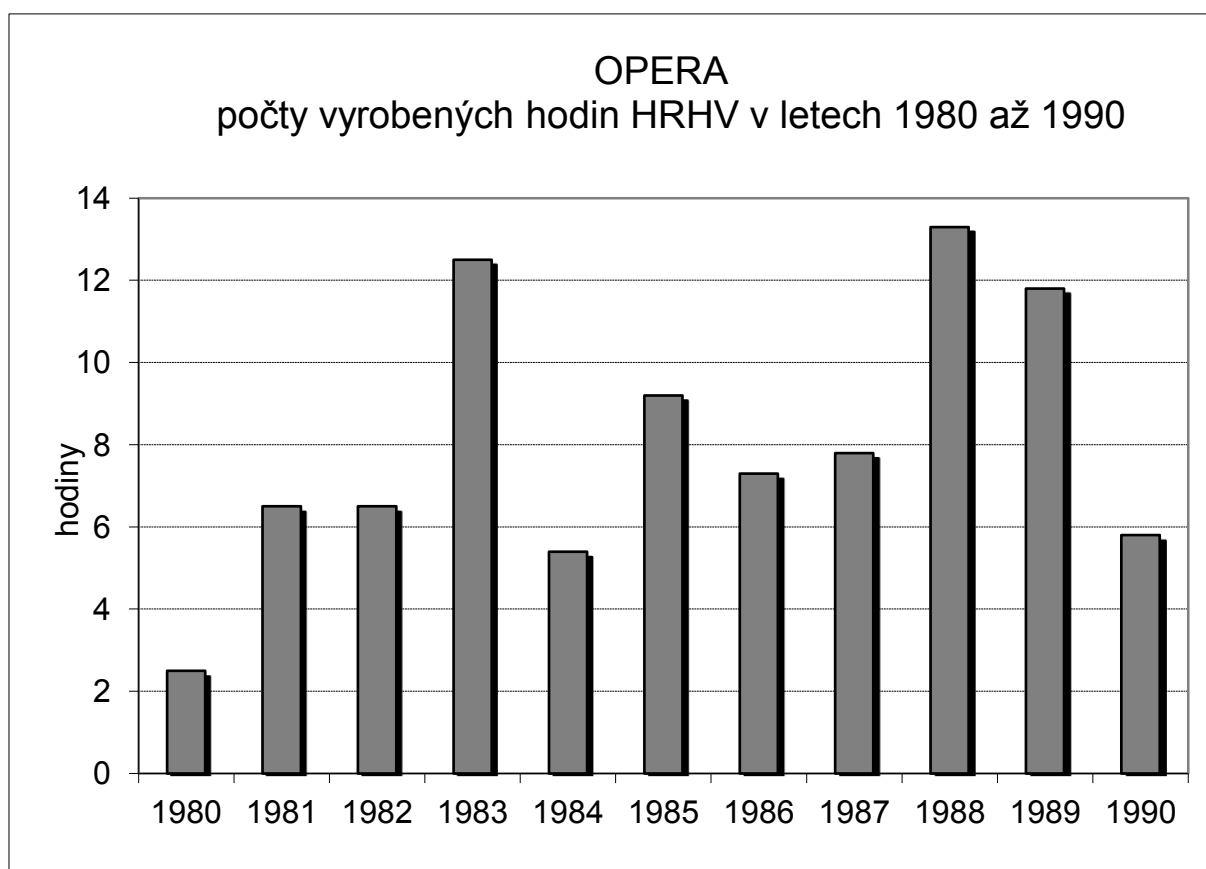
Graf č. 44: Počty vyrobených hodin opery v letech 2000–2005 TS R. Smetany a V. Sýkory

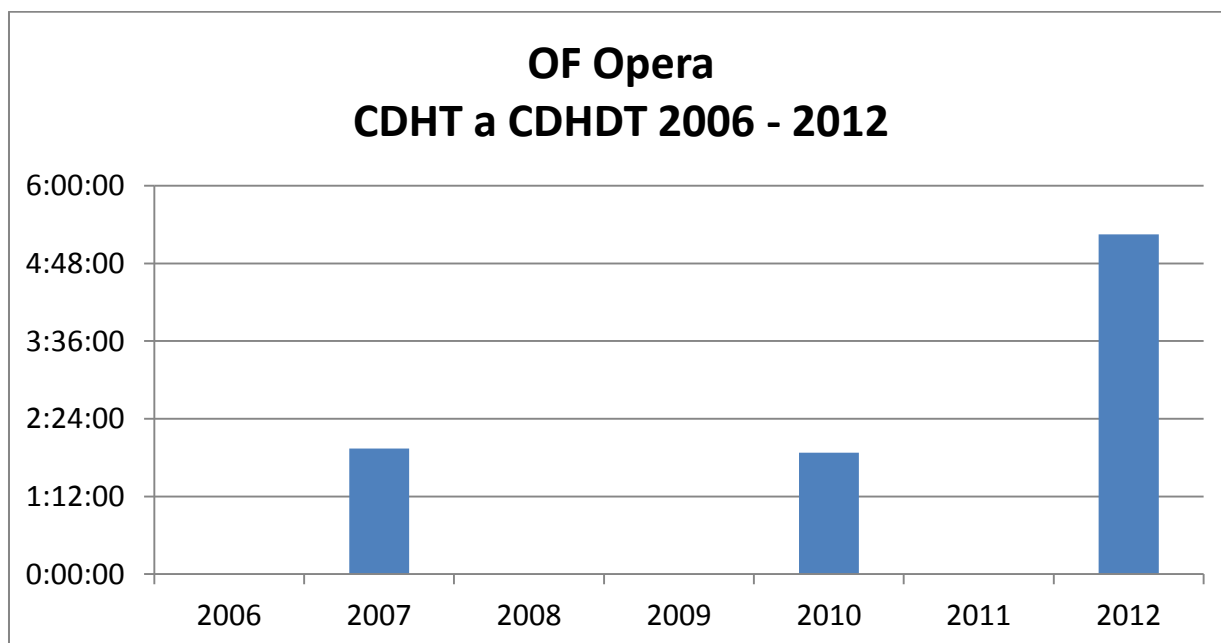
Graf č. 45: Počty vyrobených hodin operní a operetní hudby v letech 2006–2012 CDHT a CDHDT

Graf č. 46: Počty vyrobených hodin opery HRHV v letech 1980–1990

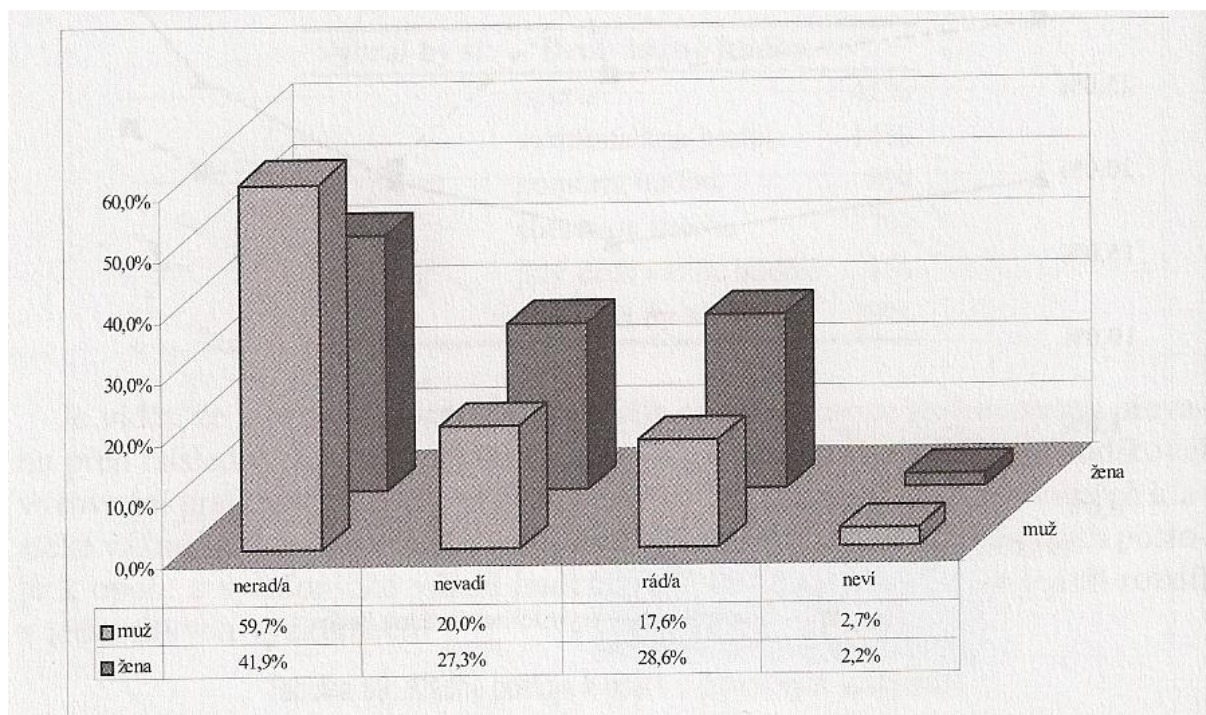

Graf č. 47: Počty vyrobených hodin opery CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

Ve výrobě pořadů ale tento trend nebyl znatelný, naprosto opačný, a to je škoda. Důvody, proč těchto věcí vyrobit víc, jsou. V následujících grafech bude znatelné, že kategorii *Opery* vyznávají více ženy než muži a její obliba roste s věkem. Dovolila jsem si dále vložit ještě další demografický graf, znázorňující střední délku života při narození v zemích Evropské unie v roce 2011.

Graf č. 48: Preference opery podle pohlaví (2001)

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁴⁴

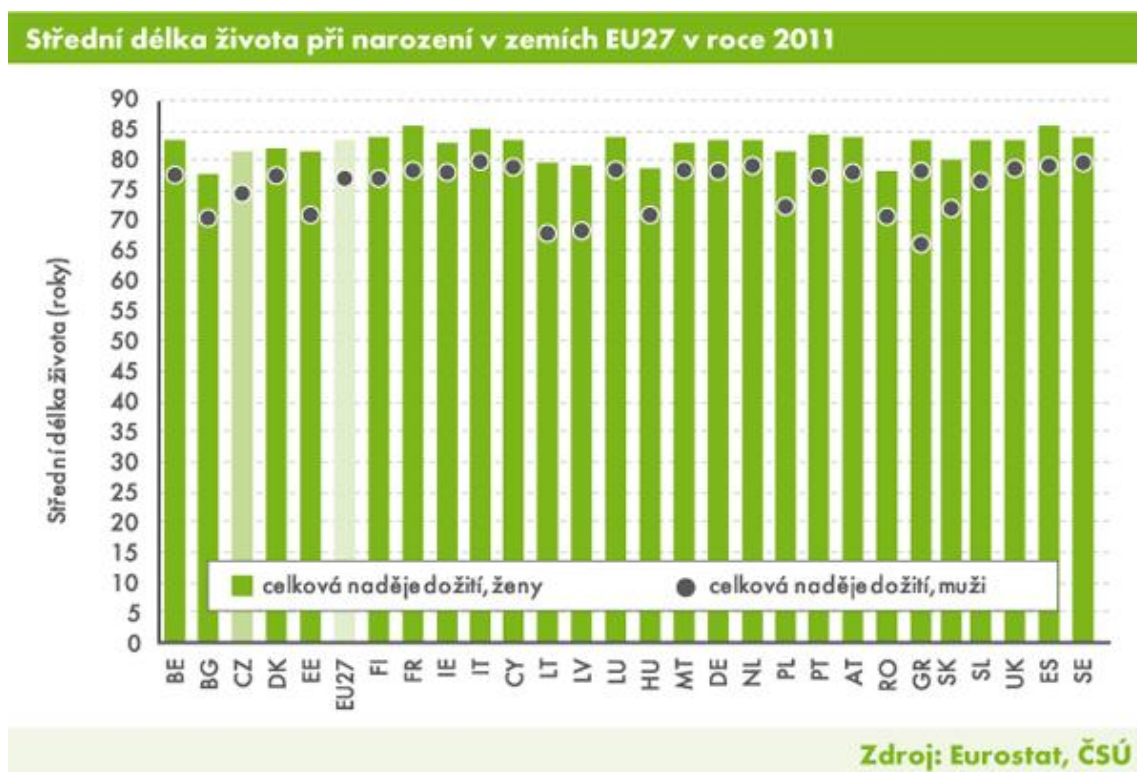
Grafu uvedenému na následující straně dominují dvě veličiny: celková naděje na dožití žen a celková naděje na dožití mužů. Jak můžeme sledovat, ženy mají šanci na dožití napříč EU (a z mnoha dalších vědeckých výzkumů je obecně známo, že i celosvětově) vyšší. Když k tomu přidáme vzrůstající oblību tohoto žánru s věkem, je to další argument pro záznam více operních představení.

Ve vyšším věku přibývají zdravotní komplikace, bránící lidem navštívit tento a jiné druhy kulturních představení, jak jsem již poměrně obsáhle zdokumentovala v první kapitole. Shodné důvody lze také aplikovat na kategorii *Opereta* a jejího „příbuzného“ – *Muzikál*.

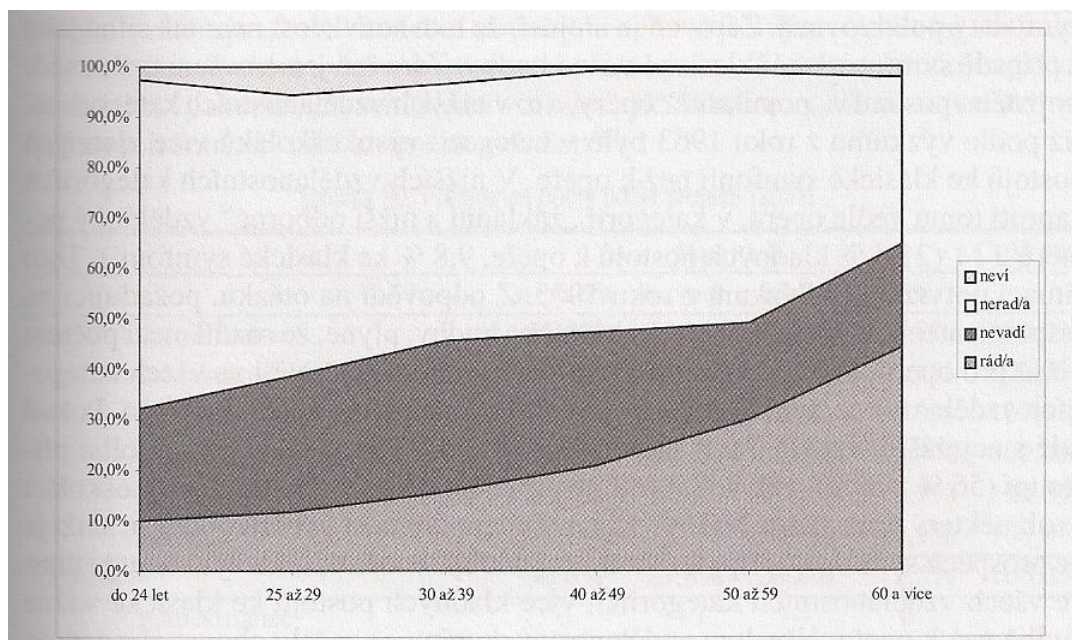
⁴⁴ Bek, M., *op. cit.*, s. 144, graf č. 71.

Graf č. 49: Střední délka života při narození v zemích EU 27 v roce 2011

Graf č. 50: Postoje k opěře podle věku (2001)

Zdroj: M. Bek, *Konzervátor Evropy?*⁴⁵

⁴⁵ Bek, M., *op. cit.*, s. 147, graf č. 76.

Tabulka č. 24: Preference muzikálu podle profese

	Muzikál R				Celkem
	nerad/a	nevadí	rád/a	neví	
zaměstnanec	15,7%	24,9%	58,1%	1,3%	100,0%
samostatně výdělečně činný	26,8%	19,6%	52,6%	1,0%	100,0%
nezaměstnaný	33,3%	26,3%	40,4%	0,0%	100,0%
student, učeň	19,3%	27,7%	51,8%	1,2%	100,0%
důchodce	22,3%	26,3%	47,8%	3,6%	100,0%
ostatní	10,9%	20,0%	63,6%	5,5%	100,0%
Celkem	19,1%	24,7%	54,3%	1,9%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁴⁶

Pokud by se to dalo tak nazvat, určitým „vzdáleným příbuzným“ opery s operetou může být muzikál. Jsou zde samozřejmě kvalitativní diference v tom, že na rozdíl od opery s operetou si mohou zpěváci (alespoň v České republice se tak běžně děje) pomoci mikrofonem, což neklade takové nároky na sílu a kvalitu hlasu. Neříkám, že nemusejí mnoho umět a někteří z nich nejsou dobří. Jen to mají o tuto okolnost oproti operním a operetním pěvcům jednodušší. Když se podíváme na oblíbenost tohoto žánru, poptávka po záznamech muzikálových představení by zde jistě byla rovněž ve velké míře. (Nejen) Hudební divadlo Karlín v Praze a mnoho regionálních scén má muzikály ve svém repertoáru. Osobně jsem měla možnost zhlédnout některé muzikály od Karla Svobody. Obsahují mnoho hitů a autor si zaslouží respekt. Asi nikdy nebudu skalním fanouškem tohoto žánru. Mnohé muzikály se liší ve své kvalitě a v kvalitě provedení, ale právo na své „místo na slunci“ ve výrobě hudebních pořadů mají.

Nyní se dostáváme ke krásnému žánru operety. Žije? Ano, žije, a je posluchači dokonce oblíbenější než rock. Škoda, že jí ve výrobě hudebních a hudebnědramatických pořadů není poskytován prostor. Zaslouží si ho. Pro jistotu jsem kontrolovala program Hudebního divadla v Karlíně, které dříve bývalo uváděním operet vyhlášené, stále je mají na repertoáru, stejně jako mnoho regionálních divadelních scén. Je pravda, že u některých děl se jakoby tato forma s muzikálem překrývá, je uvedeno opereta/muzikál. Proč vlastně ne?

⁴⁶ Bek, M., *op. cit.*, s. 150, tabulka č. 91.

Tabulka č. 25: Postoje k operetě v jednotlivých výzkumech

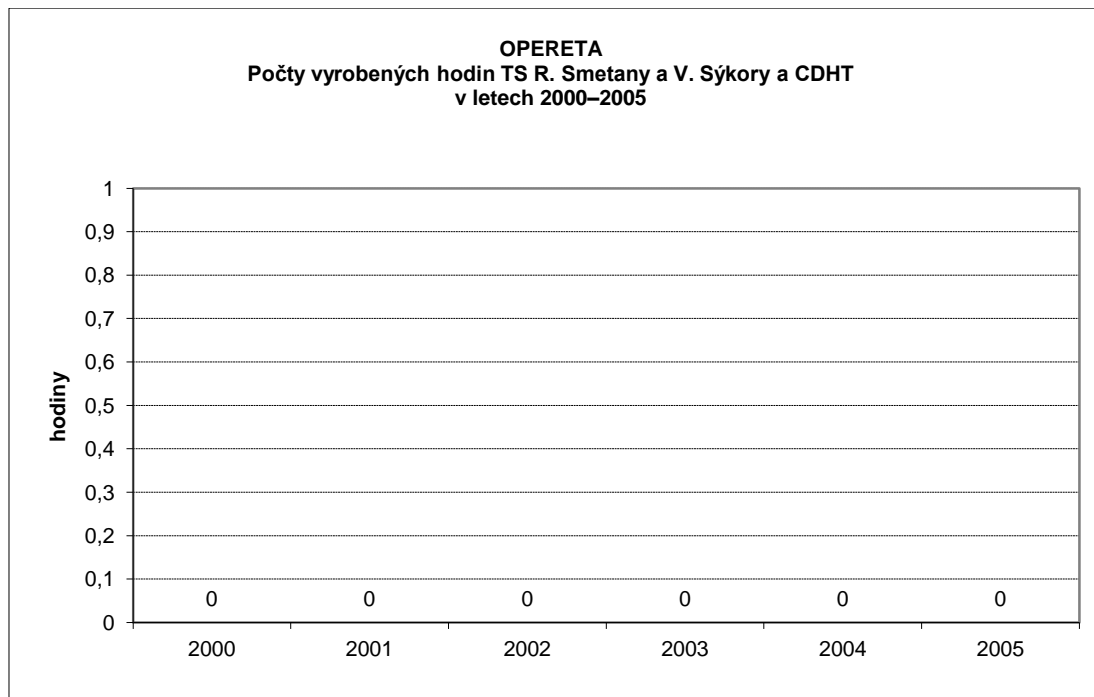
Postoj k operetě				
Rok výzkumu	kladný	neutrální	záporný	neví
1963	29,5%	42,0%	27,9%	0,6%
1973	58,0%	25,0%	14,0%	3,0%
1981	43,6%	34,3%	15,1%	7,0%
1982	44,7%	35,0%	15,3%	5,1%
1990	37,0%	38,4%	24,6%	
2001	33,1%	25,5%	38,2%	3,2%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁴⁷

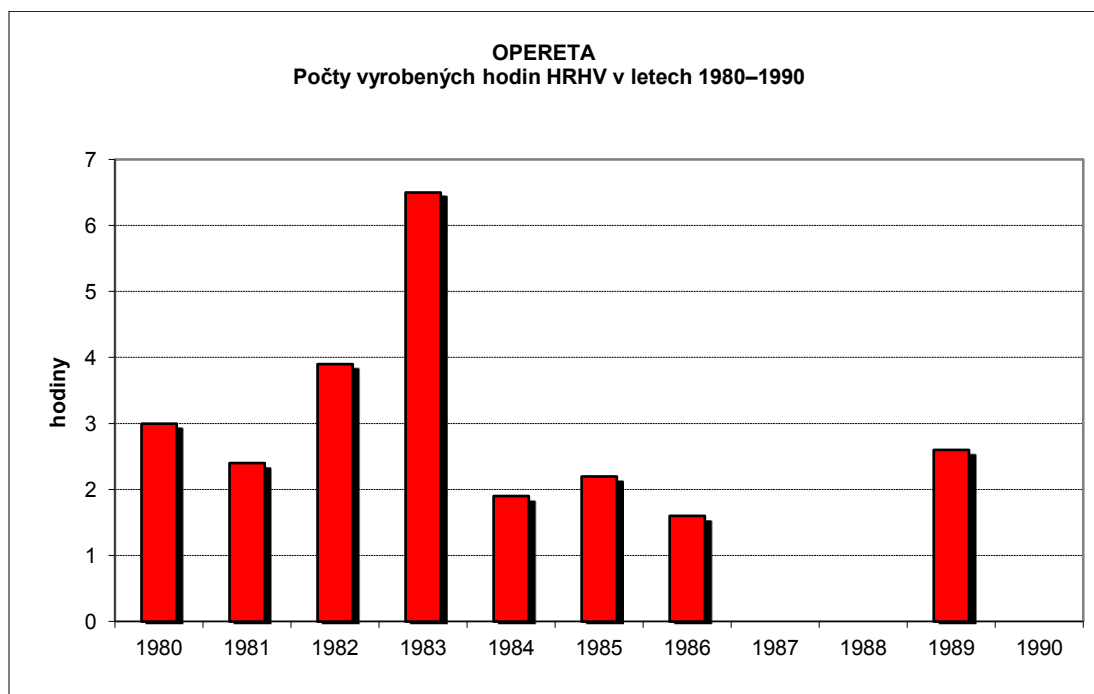
Jak můžeme dále vidět, jedná se v případě operety opět o žánr, který se těší oblibě zejména u ženského publika. Pokud opět zapojím humor a doufám, že to bude jedině takto vnímáno, musím si opět postěžovat na „maskulinní nastavení žánrů“ v hudební redakci. Opera a opereta, shrnuto, přišly „zkrátka“, i když právo na svoje publikum, a tedy i prostor ve vysílání veřejnoprávní televize, jak vidíme z těchto průzkumů, rozhodně mají. Je velmi potěšující sledovat, že obliba operety se v podstatě drží na podobné pozici od roku 1990 a nijak výrazně neklesá. Berme tedy prosím vše s potřebným nadhledem a věnujme se tomuto žánru alespoň do budoucna. Jako hudební profesionálové máme tu výhodu, že nepracujeme s živým biologickým materiálem do té míry, aby vznikla nějaká škoda, která by nešla napravit.

⁴⁷ Bek, M., *op. cit.*, s. 151, tabulka č. 92.

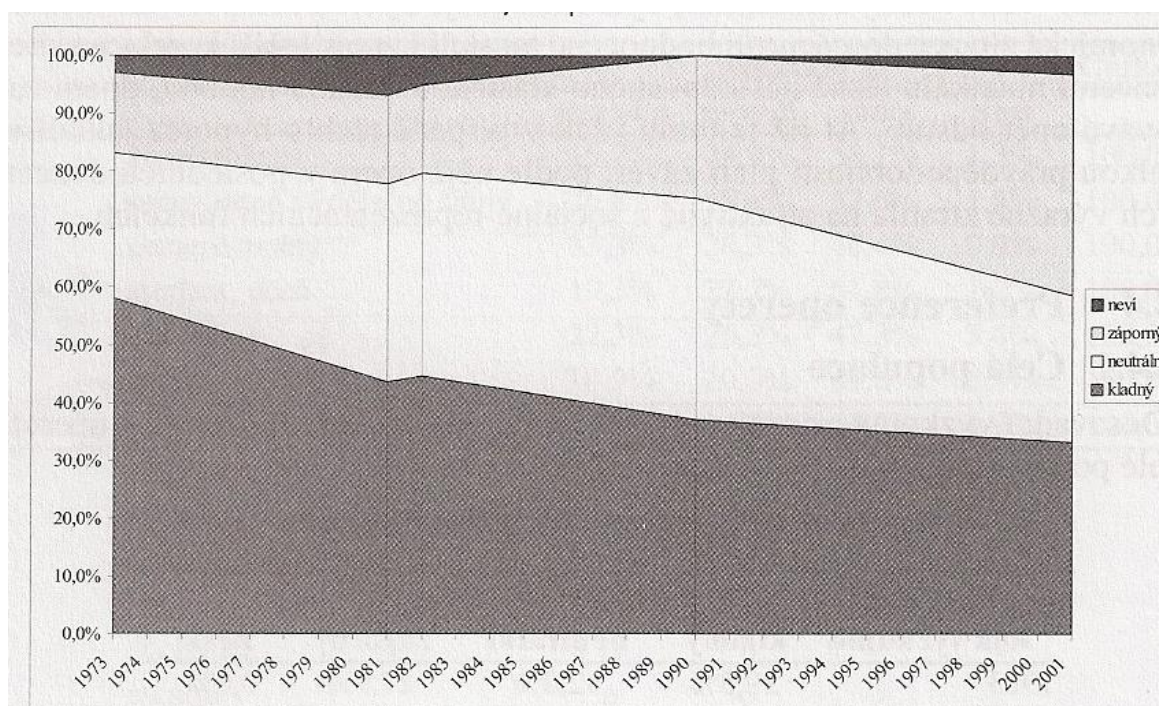
Graf č. 51: Počty vyrobených hodin operety v letech 2000–2005 TS R. Smetany a V. Sýkory

Graf č. 52: Počty vyrobených hodin operety HRHV v letech 1980–1990

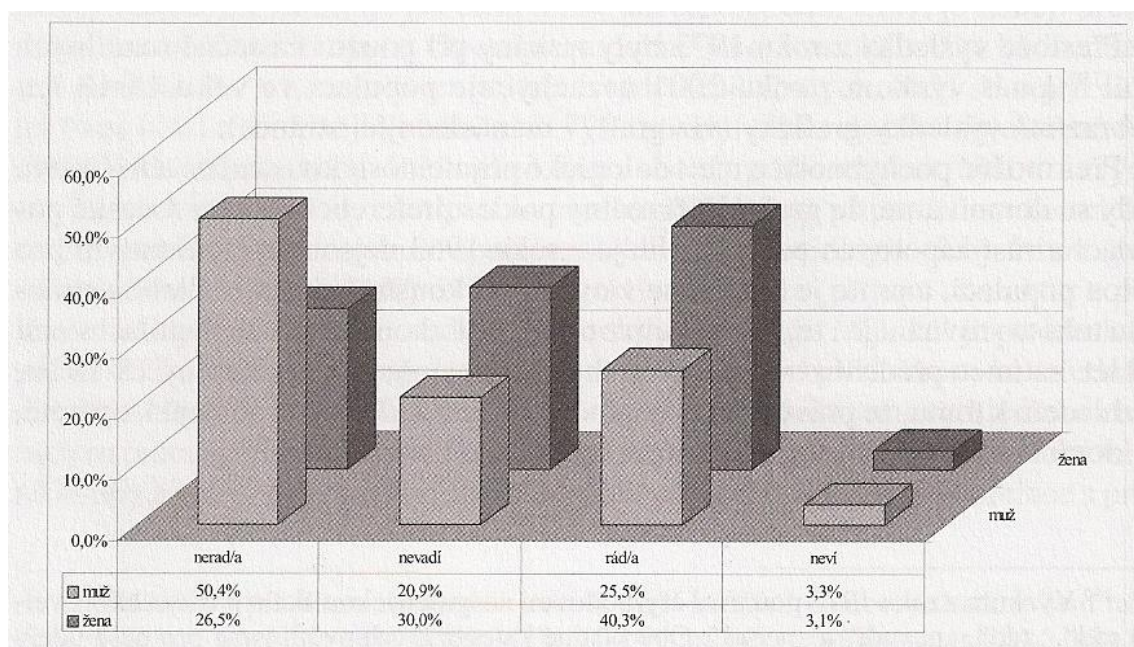

Graf č. 53: Postoje k operetě v letech 1973–2001

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁴⁸

Graf č. 54: Postoje k operetě podle pohlaví

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁴⁹

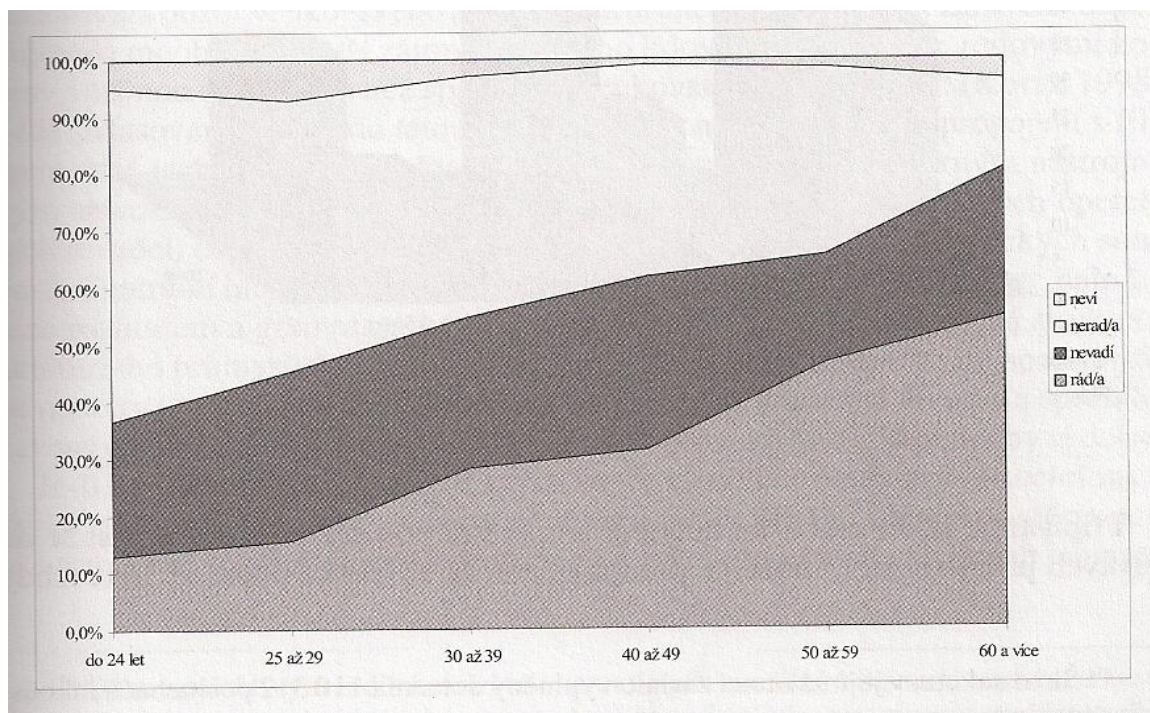
⁴⁸ Bek, M., *op. cit.*, s. 152, graf č. 77.

⁴⁹ *Tamtéž*, s. 152, graf č. 78.

A zde opět můžeme sledovat vysoký nárůst oblíbenosti tohoto žánru s věkem, což činí operetu z mnoha již dříve uvedených důvodů ideálním subjektem vhodným pro zařazení do výroby hudebnědramatických pořadů ve veřejnoprávní televizi.

Graf č. 55: Postoje k operetě podle věku (2001)

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁵⁰

Tabulka č. 26: Věkové kategorie s maximem preferencí v jednotlivých výzkumech

Vysoká oblíbenost operety		
Výzkum	Maximum	Zadní hrana
1932	do 20 let	
1963	40 až 59 let	19 až 24
1973	od 40 let	31 až 39
2001	60 a více let	60 a více let

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁵¹

⁵⁰ Bek, M., *op. cit.*, s. 155, graf č. 83.

⁵¹ *Tamtéž*, s. 158, tabulka č. 93.

Podle dalších hodnoticích kritérií můžeme ještě pozorovat, že se jedná o druh zábavy, kterou ocení zejména vzdělanější část diváků (posluchačů). Vzhledem k tomu, že opereta je sice dostupným žánrem, ale rozhodně ne všude se vyskytujícím, je ještě o dva důvody víc se výrobou tohoto druhu pořadu zabývat a aktivně se o něj zasazovat.

Tabulka č. 27: Postoje k operetě podle vzdělání (2001)

Vzdělání	Postoje k operetě				Celkem
	nerad/a	nevadí	rád/a	neví	
základní	35,4%	30,8%	28,3%	5,6%	100,0%
vyučen/a, střední bez maturity	42,2%	23,7%	29,7%	4,3%	100,0%
středoškolské s maturitou	36,6%	24,0%	38,1%	1,2%	100,0%
vysokoškolské	32,4%	28,7%	38,9%	0,0%	100,0%
Celkem	38,2%	25,7%	33,0%	3,1%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁵²

⁵² Bek, M., *op. cit.*, s. 162, tabulka č. 97.

VI. Posluchač (divák) klasické/vážné hudby a jeho vztah k hudbě na internetu a nákupu hudebních nahrávek

Kdo tedy je typický posluchač vážné hudby, návštěvník koncertů klasické hudby, a jak vypadá jeho život ve spojitosti s relativně „mladým médiem“ internetem? Pojdme se na to podívat.

Tabulka č. 28: Postoje ke klasické/vážné hudbě podle pohlaví

Pohlaví	Klasická vážná hudba					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
muž	27,4%	21,4%	21,6%	16,1%	13,4%	100,0%
žena	16,8%	19,0%	30,6%	19,6%	14,0%	100,0%
Celkem	22,0%	20,2%	26,2%	17,9%	13,7%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁵³

Obliba klasické/vážné hudby je v postatě rovnoměrně rozložena mezi obě pohlaví, jak je doloženo ve výše uvedené tabulce. Viděla bych jako devízu, že se jedná o způsob trávení volného času, který mohou partneři snadno sdílet, a mít tak společné příjemné zážitky. Jaký je to např. rozdíl oproti mnoha druhům sportu (hokej, rybaření apod.), u kterých může být dohoda o podobných činnostech daleko náročnější, nebo dokonce vyloučená (kupř. box, noční běhy)?

⁵³ Bek, M., *op. cit.*, s. 102, tabulka č. 49.

Tabulka č. 29: Postoje ke klasické/vážné hudbě podle kategorizovaného věku

Věk kategorizovaný	Klasická vážná hudba					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
do 24 let	29,6%	14,3%	31,1%	16,3%	8,7%	100,0%
25 až 29	31,6%	17,7%	22,8%	19,0%	8,9%	100,0%
30 až 39	20,0%	17,1%	29,4%	22,9%	10,6%	100,0%
40 až 49	18,6%	24,7%	28,8%	16,3%	11,6%	100,0%
50 až 59	20,1%	27,1%	22,6%	17,6%	12,6%	100,0%
60 a více	17,5%	17,5%	20,6%	16,9%	27,5%	100,0%
Celkem	21,9%	20,1%	26,2%	17,9%	13,7%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervator Evropy?*⁵⁴

Společné trávení času poslechem vážné hudby navíc není nijak limitováno datem narození a případnou mobilitou posluchačů, což je rovněž důležitý faktor.

Snad zde u vzrůstající oblíbenosti tohoto žánru s přibývajícím věkem hraje roli i to, že lidé postupem času získávají více a více životních zkušeností, celkově začínají dávat přednost klidnějším formám zábavy (na sjezdovce již mnoho seniorů nepotkáme), celkově duchovně vyžívají, a dokážou být tedy většinou trpělivějšími a ocenit kvalitu. Nehledě na to, že mnoho koncertů vážné hudby se odehrává v krásných prostorech, které mohou posluchače (diváka) rovněž potěšit.

⁵⁴ Bek, M., *op. cit.*, s. 102, tabulka č. 50.

Tabulka č. 30: Postoje ke klasické/vážné hudbě podle věku a pohlaví

Pohlaví		Klasická vážná hudba					Celkem	
		velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a		
muž	Věk	do 24 let	34,5%	12,4%	29,2%	15,0%	8,8%	100,0%
		25 až 29	36,4%	20,5%	15,9%	18,2%	9,1%	100,0%
		30 až 39	28,6%	20,2%	21,4%	22,6%	7,1%	100,0%
		40 až 49	23,1%	27,9%	23,1%	12,5%	13,5%	100,0%
		50 až 59	21,6%	31,1%	20,3%	8,1%	18,9%	100,0%
		60 a více	21,3%	18,1%	14,9%	23,4%	22,3%	100,0%
Celkem			27,1%	21,2%	21,6%	16,6%	13,5%	100,0%
žena	Věk	do 24 let	22,9%	16,9%	33,7%	18,1%	8,4%	100,0%
		25 až 29	25,0%	13,9%	30,6%	19,4%	11,1%	100,0%
		30 až 39	11,6%	14,0%	37,2%	23,3%	14,0%	100,0%
		40 až 49	14,3%	21,4%	33,9%	20,5%	9,8%	100,0%
		50 až 59	18,3%	25,4%	23,8%	23,8%	8,7%	100,0%
		60 a více	13,8%	17,0%	25,5%	10,6%	33,0%	100,0%
Celkem			16,8%	19,2%	30,4%	19,6%	14,2%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁵⁵

Klasicky nejmenší vztah k vážné hudbě z hlediska věku mají mladí lidé do 24 let. Proto zdůrazňuji potřebu výroby populárně-naučných hudebních pořadů (v poslední době mne potěšil pořad *Filharmonici na ulici*) domácí kulturní scény. Lidé v tomto věku sice ještě nemají k vážné hudbě utvořen procentuálně výrazný kladný vztah, zároveň jsou ale kromě dětí nejvnímavější k představovaným podnětům. Zatím je nejvíce (zejm. mladé muže) zajímá rock. Ale ČT není televizí Óčko ani Rebel TV.

Veřejnoprávní televize, věrna svému statutu a kodexu, pečuje o duchovní a kulturní rozvoj obyvatel představováním kvalitativně významnějších hudebních forem, než je videoklip. To nevylučuje existenci videoklipů na obrazovkách veřejnoprávní televize. Jen se nesmí jejich uvádění zvrhnout v objemově bezkonkurenční masu, která v tomto měřítku podle mého názoru do jejího vysílacího schématu již nepatří.

⁵⁵ Bek, M., *op. cit.*, s. 103, tabulka č. 51.

Dále zde vidíme i poměrně hezká čísla oblíbenosti vážné hudby ve středním věku, což je potěšující z hlediska tvorby pro dostatečně širokou diváckou základnu. Klasicky nejvíc vážná hudba potěší seniory 60+, a to zejména ženy.

Pojďme tedy udělat něco více pro to, aby si i ve stáří mohli všichni vybrat z pestré programové nabídky vážné hudby. Z většího počtu vyrobených pořadů. Může to být nápomocno, mimo jiných jejich aktivit, k udržení duševní svěžesti a radosti ze života do pozdního stáří.

Věřím, že zde nenarazím na někoho, kdo by byl cynický a těmto lidem právo na dobrou dostupnost a dostatečně vypovídající množství kvalitních (nejen) hudebních a hudebnědramatických pořadů na televizní obrazovce upíral.

Možná tak trochu pro jistotu (a případné vyhnutí se označení těchto mých úvah jako sentimentálních, jedná se pouze o respekt ke starším lidem) tedy ještě uvedme statistická data (podrobněji viz kapitolu I této práce). Seniorů ve věkové kategorii 60–74 a 75+ let máme v České republice zhruba 2 000 000, z nichž nezanedbatelné množství má vážnou hudbu velmi rádo. Navíc, populace České republiky má výhledově nadále stárnout (délka života se prodlužuje, rodí se méně dětí, než kolik zemře starých lidí). Nezdráhejme se tedy také do této cílové skupiny investovat výrobou kvalitních hudebních a hudebnědramatických pořadů. Podnikneme správnou věc i z dlouhodobého hlediska.

Tabulka č. 31: Postoje ke klasické/vážné hudbě podle vzdělání

Vzdělání	Klasická vážná hudba					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
základní	32,3%	13,3%	25,1%	16,9%	12,3%	100,0%
vyučen/a, střední bez	25,5%	25,7%	26,7%	12,9%	9,2%	100,0%
středoškolské s maturitou	16,4%	20,4%	28,6%	18,8%	15,8%	100,0%
vysokoškolské	5,7%	13,2%	18,9%	37,7%	24,5%	100,0%
Celkem	21,9%	20,4%	26,2%	18,0%	13,4%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁵⁶

⁵⁶ Bek, M., *op. cit.*, s. 104, tabulka č. 52.

Z tabulky uvedené na předchozí straně je zřejmé, že nejvíce hudebními pořady z hlediska vzdělanosti zaujmeme vysokoškoláky a lidi, kteří dosáhli středoškolského vzdělání s maturitou. Rostoucí vzdělání evidentně tříbí vkus. To je jeden z dalších důvodů, proč je třeba diváka hudebních pořadů vystavovat co možná nejpestřejší škále kvalitních hudebních pořadů v dostatečně vypovídajícím množství. Stane se postupně náročnějším a sám náročnější hudební formy začne aktivněji vyhledávat. Podobný trend můžeme sledovat i v následující tabulce, kde je rovněž skvěle rozeznatelný.

Tabulka č. 32: Postoje ke klasické/vážné hudbě podle hudebního vzdělání

Hudební vzdělání sloučené	Klasická vážná hudba				Celkem	
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a		velmi rád/a
žádné	25,9%	22,0%	27,6%	14,8%	9,7%	100,0%
samouk hudební školení	20,9%	19,1%	24,5%	23,6%	11,8%	100,0%
(LŠU, ZUŠ..)	8,8%	14,6%	21,5%	25,9%	29,3%	100,0%
Celkem	22,0%	20,3%	26,1%	17,9%	13,7%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁵⁷

Mikuláš Bek označuje návštěvu lidových škol umění za habitus středních vrstev. To mimo jiné také znamená, že ne všichni rodiče si mohou finančně dovolit svoje děti posílat do specializovaných vzdělávacích hudebních institucí. Bude tedy skvělé, když se také ostatní děti, které to štěstí nemají, budou moci vzdělávat v hudební oblasti díky propracované koncepci navzájem na sebe navazujících (a, pokud možno, na i-vysílání dostupných) populárně-naučných pořadů.

V České republice, na rozdíl od např. Spojených států amerických, není úplně běžné, aby i fyzické osoby podporovaly chod kulturních institucí. Pokud ovšem bude vážná hudba ve společnosti mít takovou pozici (a díky veřejnoprávní televizi ji může poměrně snadno získat), že bude tzv. součástí „dobrého vychování a jména“ chod kulturních institucí a kulturní akce takto podporovat, bude to obecně pro kulturu velký krok dopředu. Co má tato myšlenka společného s výrobou hudebních pořadů? Mimo

⁵⁷ Bek, M., *op. cit.*, s. 105, tabulka č. 53.

jiné to, že posléze lidé nebudou mít problém přispívat i na jejich výrobu. Ale, je to něco za něco. Dejte si s námi tu trpělivost, vychovejte si nás kvalitními pořady a my si na ně zvykneme. A budeme vás pak podporovat, protože nám to nebude připadat divné, ale naprosto normální a v pořádku. Potenciál vyšších a vyšších středních vrstev, dokonce i nižší střední vrstvy tady již je. A to jsme teprve na začátku.

Tabulka č. 33: Postoje ke klasické/vážné hudbě podle sebezřazení do společenských tříd

Ekonomická a soc. situace R	Klasická vážná hudba					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
vyšší a vyšší střední	16,6%	16,1%	30,1%	22,3%	15,0%	100,0%
nižší střední	17,8%	21,0%	26,4%	20,4%	14,4%	100,0%
nižší třída	33,8%	24,7%	21,2%	8,7%	11,7%	100,0%
Celkem	21,4%	20,9%	25,9%	18,0%	13,9%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁵⁸

Tabulka č. 34: Postoje ke klasické/vážné hudbě podle velikosti bydliště

Velikost bydliště R	Klasická vážná hudba R				Celkem
	nerad/a	nevadí	rád/a	neví	
Řádková procenta do 10 000 obyv.	42,1%	28,7%	28,7%	0,4%	100,0%
10 - 100 000	41,2%	24,6%	30,7%	3,6%	100,0%
nad 100 000	32,7%	26,0%	40,4%	1,0%	100,0%
Praha	48,8%	17,1%	33,3%	0,8%	100,0%
Celkem	41,7%	25,7%	31,1%	1,6%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁵⁹

Veřejnoprávní televize vysílá celoplošně, což je rozhodně také výhodou, pokud se podíváme na poměrně rovnoměrně rozloženou míru oblíbenosti z hlediska bydliště posluchačů (diváků). Uvažme také, že regionální filharmonie a divadla většinou sídlí v městech nad 100 000 obyvatel. Veřejnoprávní televize se stává

⁵⁸ Bek, M., *op. cit.*, s. 106, tabulka č. 55.

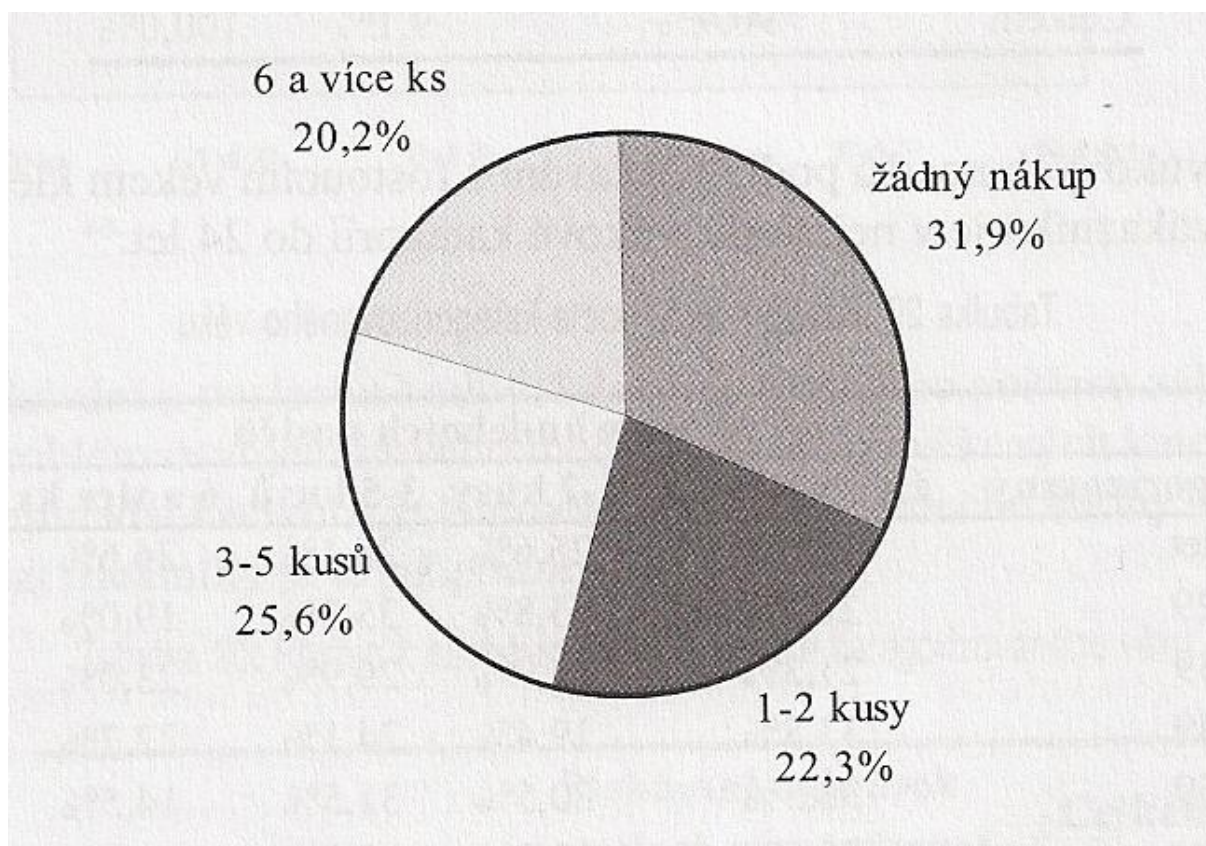
⁵⁹ *Tamtéž*, s. 106, tabulka č. 56.

opravdu „poslem kvalitní kultury“ pro obyvatele menších měst, kteří mají k pravidelným návštěvám koncertů vážné hudby do větších měst daleko.

Jak je to s nákupy hudebních nosičů? Zhruba 20 % respondentů v kategorii 6 a více kusů svědčí o velmi dobrých zákaznících. Ale ruku na srdce, nákup hudebních nosičů bude vždy asi pouze doplňkem k dalšímu kulturnímu životu respondentů.

Graf č. 56: Nákup hudebních nosičů

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁶⁰

⁶⁰ Bek, M., *op. cit.*, s. 69, graf č. 30.

Tabulka č. 35: Nákup nosičů podle kategorizovaného věku

Věk kategorizovaný	Nákup hudebních nosičů				Celkem
	žádný nákup	1-2 kusy	3-5 kusů	6 a více ks	
do 24 let	18,6%	26,6%	28,1%	26,6%	100,0%
25 až 29	21,4%	23,8%	35,7%	19,0%	100,0%
30 až 39	21,3%	25,9%	29,9%	23,0%	100,0%
40 až 49	33,8%	19,4%	24,1%	22,7%	100,0%
50 až 59	33,5%	20,5%	31,5%	14,5%	100,0%
60 a více	56,5%	18,8%	9,9%	14,7%	100,0%
Celkem	32,0%	22,3%	25,6%	20,2%	100,0%

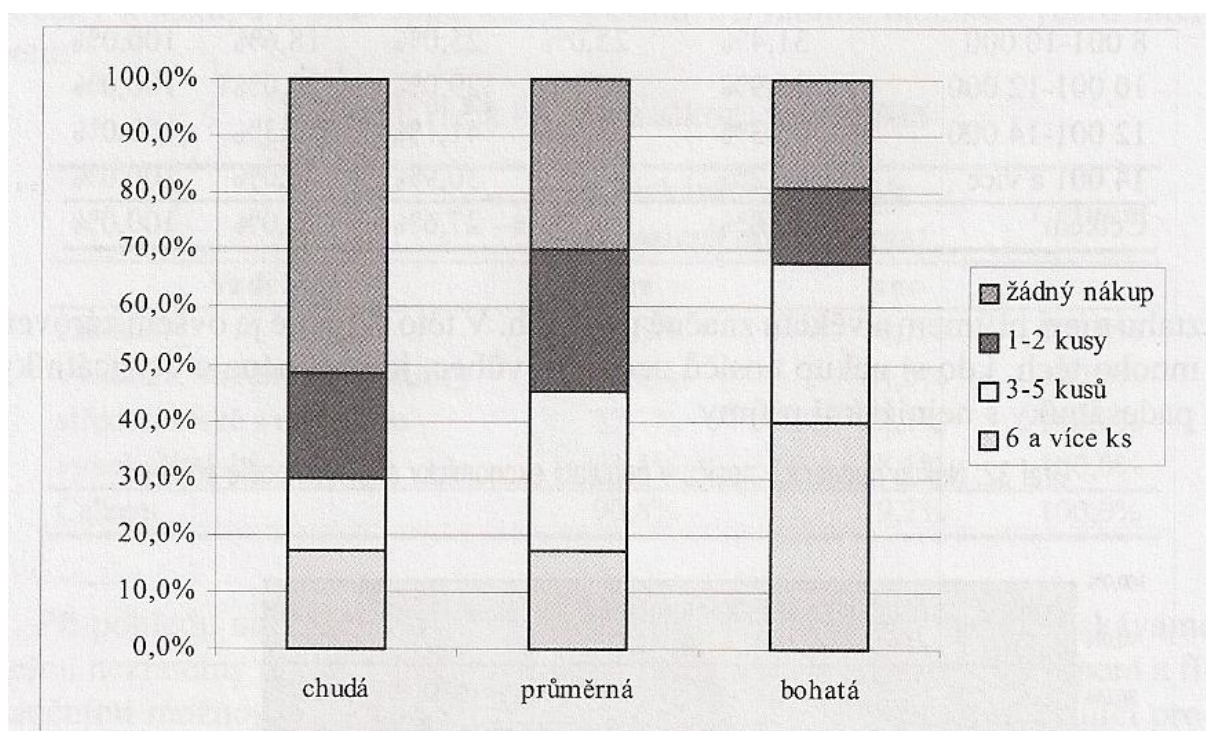
Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁶¹

Neviděla bych v něm ohrožení, že se kvůli vlastní diskotéce někdo vzdá možnosti sledovat kvalitní hudební a hudebnědramatické pořady, které vyrobí veřejnoprávní televize a respondent je získá jaksi v „balíčku“ s ostatními jejími pořady za jednorázový měsíční poplatek. To je jejich nesporná výhoda a jeden z mnoha dalších způsobů naplňování principu veřejnoprávnosti, určujícímu účel tohoto média. Finančně dostupné širokému spektru obyvatel.

Jak můžeme rovněž sledovat, skupiny starších obyvatel již za hudební nosiče příliš peníze nevydávají. Možná je to také tím, že v posledních letech ubylo specializovaných hudebních obchodů, které bývaly dříve běžné např. v malých městech, a prodej hudebních nosičů se zčásti přesunul do nově vzniklých velkých obchodních center na jejich okrajích. To může být pro mnohé, kteří již nemají např. platné řidičské oprávnění, a tedy automobil, daleko.

⁶¹ Bek, M., *op. cit.*, s. 70, tabulka č. 29.

Graf č. 57: Nákup hudebních nosičů dle dojmu z ekonomické situace domácnosti

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁶²

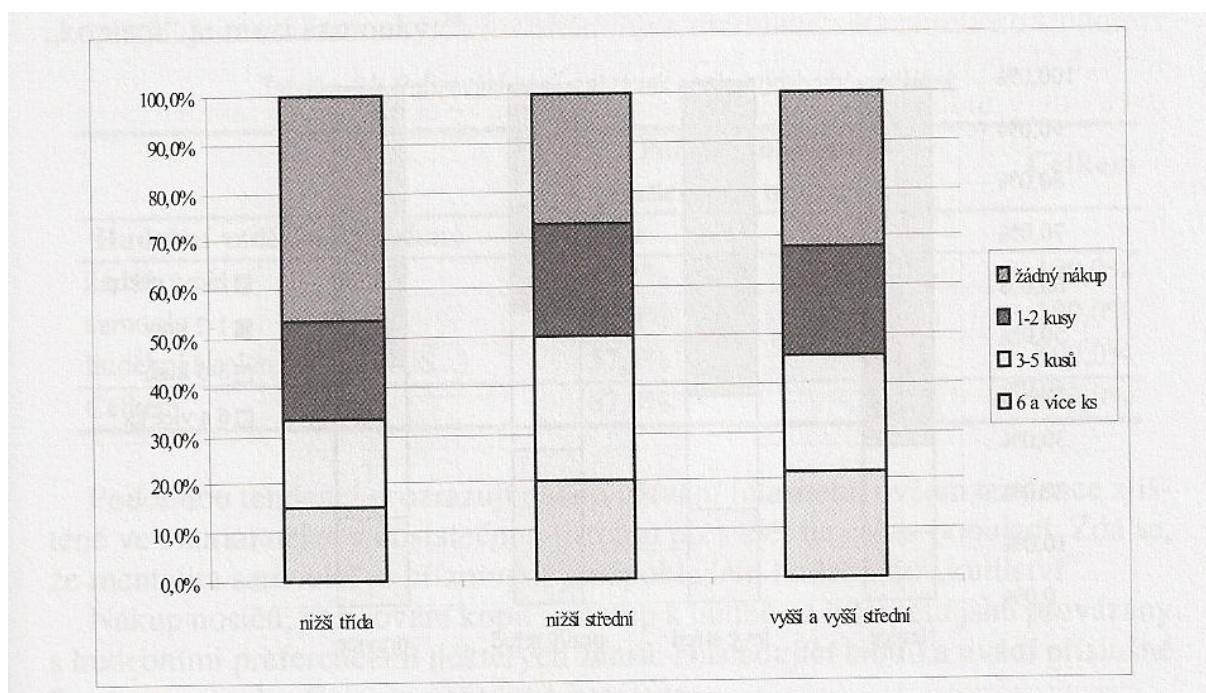
V grafu na této straně vidíme jasnou souvislost nákupu hudebních nosičů s ekonomickou situací českých domácností. To také částečně může vysvětlovat nízký podíl nákupu hudebních nosičů seniory (viz nízký průměrný důchod, kapitola I). Podobné výsledky rovněž můžeme sledovat i na dalším uvedeném grafu, ilustrujícím dojem z vlastního zařazení respondentů do určité společenské třídy. Zde opět platí, čím více prostředků, tím více nákupů hudebních nosičů, a dokládá to mimo jiné důležitost dostupnosti dostatečného množství pořadů ve veřejnoprávní televizi pro ty skupiny obyvatel, které si nákup hudebních nosičů dovolit nemohou v takové míře, nebo vůbec.

Má získávání a poslech nahrávek přes internet nějakou šanci vytlačit od obrazovek veřejnoprávní televize diváka pořadů vážné hudby? Byla jsem sama překvapená, jak relativně málo se hudba na internetu poslouchá a stahuje oproti tomu, jak hodně se o této možnosti mluví.

⁶² Bek, M., *op. cit.*, s. 74, graf č. 33.

Graf č. 58: Nákup nosičů podle sebezařazení do tříd

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁶³

Čekala bych vyšší čísla. Muži zde dominují nad ženami, což bude patrně dáno jejich větším zastoupením ve sféře informačních technologií obecně. Jasně je také možné vysledovat, jak mladá generace, která se již do „prostředí internetu“ narodila, dominuje procentuálně nejvyšším počtem v následujících tabulkách.

Tabulka č. 36: Přístup k hudbě na internetu dle sebezařazení do společenských tříd

Pohlaví	Získávání nahrávek a poslech přes internet		Celkem
	ne	ano	
muž	88,1%	11,9%	100,0%
žena	93,5%	6,5%	100,0%
Celkem	90,9%	9,1%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁶⁴

⁶³ Bek, M., *op. cit.*, s. 75, graf č. 34.

⁶⁴ *Tamtéž*, s. 75, tabulka č. 33.

Tabulka č. 37: Přístup k hudbě na internetu podle kategorizovaného věku

Věk kategorizovaný	Získávání nahrávek a poslech přes internet		Celkem
	ne	ano	
do 24 let	78,1%	21,9%	100,0%
25 až 29	84,5%	15,5%	100,0%
30 až 39	90,8%	9,2%	100,0%
40 až 49	90,7%	9,3%	100,0%
50 až 59	98,0%	2,0%	100,0%
60 a více	100,0%	0,0%	100,0%
Celkem	90,9%	9,1%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁶⁵

Podle očekávání také roste výrazně procentuální poměr v oblasti tohoto způsobu „konzumování hudby“ společně se vzděláním. Vzdělání poskytuje rozhled, dovednosti a schopnosti využít nové prostředky. Ale přesto je souvislost s věkem stále velmi podstatná – i když jsou v současné době např. k dispozici kurzy počítačové gramotnosti pro seniory, je vidět, že na tento druh poslechu hudby a jejího stahování vyššími věkovými kategoriemi to významný vliv nemá.

Tabulka č. 38: Přístup k hudbě na internetu podle vzdělání

Vzdělání	Získávání nahrávek a poslech přes internet		Celkem
	ne	ano	
základní	91,3%	8,7%	100,0%
vyučen/a, střední bez maturity	95,5%	4,5%	100,0%
středoškolské s maturitou	87,7%	12,3%	100,0%
vysokoškolské	81,5%	18,5%	100,0%
Celkem	90,8%	9,2%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁶⁶

⁶⁵ Bek, M., *op. cit.*, s. 71, tabulka č. 30.

⁶⁶ *Tamtéž*, s. 72, tabulka č. 31.

Dále také uvidíme, že poslech hudby na internetu a její stahování je výsadou vyšší a vyšší střední třídy. Proto kategorie seniorů a jejich obliba vážné hudby jsou poměrně jistou diváckou základnou, která se nechystá přesunout k jiným dostupným médiím (tj. ani příliš utrácet za hudební nosiče). Akcentujme tedy výrobu hudebních a hudebnědramatických pořadů, které mají v oblibě. Je to sázka na jistotu. Zaznamenávejme opery, operety, více symfonické hudby, komorní hudbu, recitály. Tato generace nemá v oblibě videoklipy ani rockovou hudbu. Přesto pro ni nebylo vyrobeno tolik kvalitní hudby, kolik by vyrobeno být mohlo.

Tabulka č. 39: Přístup k hudbě na internetu dle sebezaražení do ekonomických tříd

Ekonomická a soc. situace R	Získávání nahrávek a poslech přes internet		Celkem
	ne	ano	
vyšší a vyšší střední	86,7%	13,3%	100,0%
nižší střední	90,8%	9,2%	100,0%
nižší třída	97,0%	3,0%	100,0%
Celkem	91,5%	8,5%	100,0%

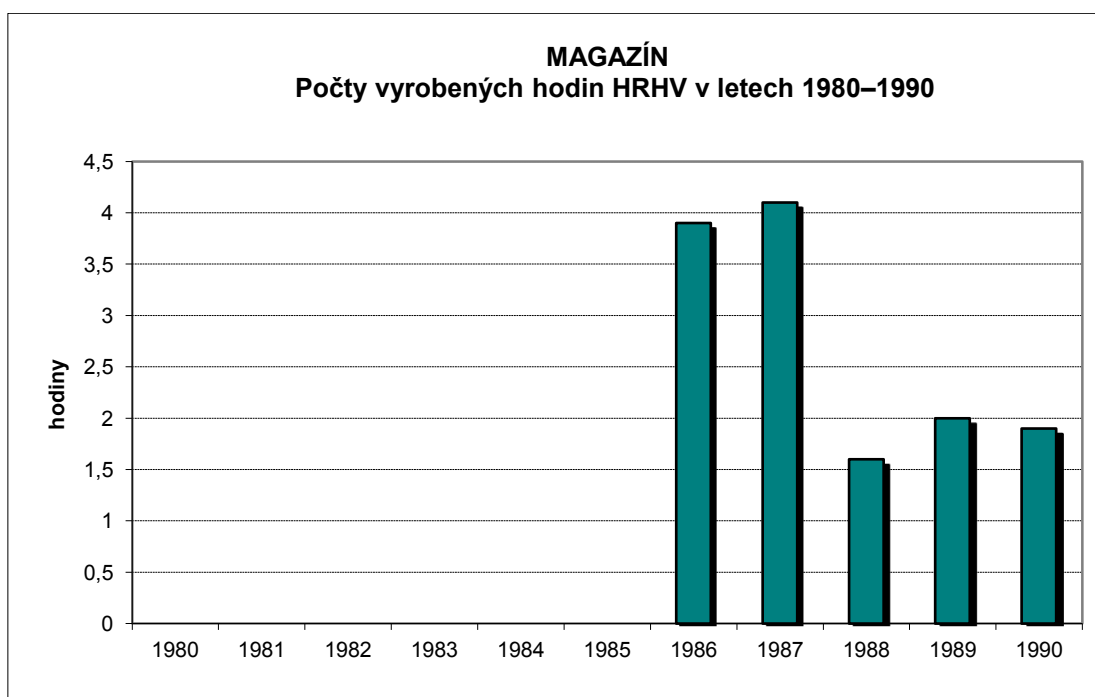
Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁶⁷

⁶⁷ Bek, M., *op. cit.*, s. 75, tabulka 33.

VII. Magazín a krátké zpravodajské formy typu zpráva, informace v porovnání s propracovanějšími a složitějšími formami pořadů – záznamy symfonické a komorní hudby

Ve „fyzickém“ archivu ČT nelze při nejlepší vůli dohledat mnoho informací o hudebních a hudebnědramatických pořadech ČT vzniklých před rokem 1989. Jiná situace je ale u elektronické evidence pořadů v interním systému ČT Provys, kde tyto pořady popsány jsou. Zde se mj. můžeme dozvědět o jejich počtu a stopáži.

Graf č. 59: Počty vyrobených hodin magazínu HRHV v letech 1980–1990

Jak můžeme vidět, HRHV si do roku 1985 dokonce bez výroby pořadů typu *Magazín* vystačila. Asi to dříve nebylo běžné. Pak se tento trend skromně objevil a po roce 1989 začal narůstat až do zhruba 50 hodin, vyráběných v nedávné době. Určitě bych se nepřikláněla ke zrušení této cenné formy, která nás informuje o dění z divadelního prostředí (*Divadlo žije!*), reflektuje nové knižní tituly (*Knižní svět*), referuje o novinkách a zajímavostech z prostředí vážné hudby (*Terra musica*)

a zasahuje i do ostatních hudebních oblastí (*Musicblok*, *Poprask*). Má bezesporu právo na své místo. Rozhovory s umělci a reportáže o nich vážnou hudbu a celou kulturní oblast popularizují. A teď se na něco podívejme:

Tabulka č. 40: Počty záznamů koncertů z MHF Pražské jaro v letech 1980–1990

Počet záznamů koncertů MHF Pražské jaro											
rok	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
počet	16	23	16	27	24	23	17	21	26	10	16

Tabulka č. 41: Počty záznamů koncertů z MJF Praha v letech 1980–1990

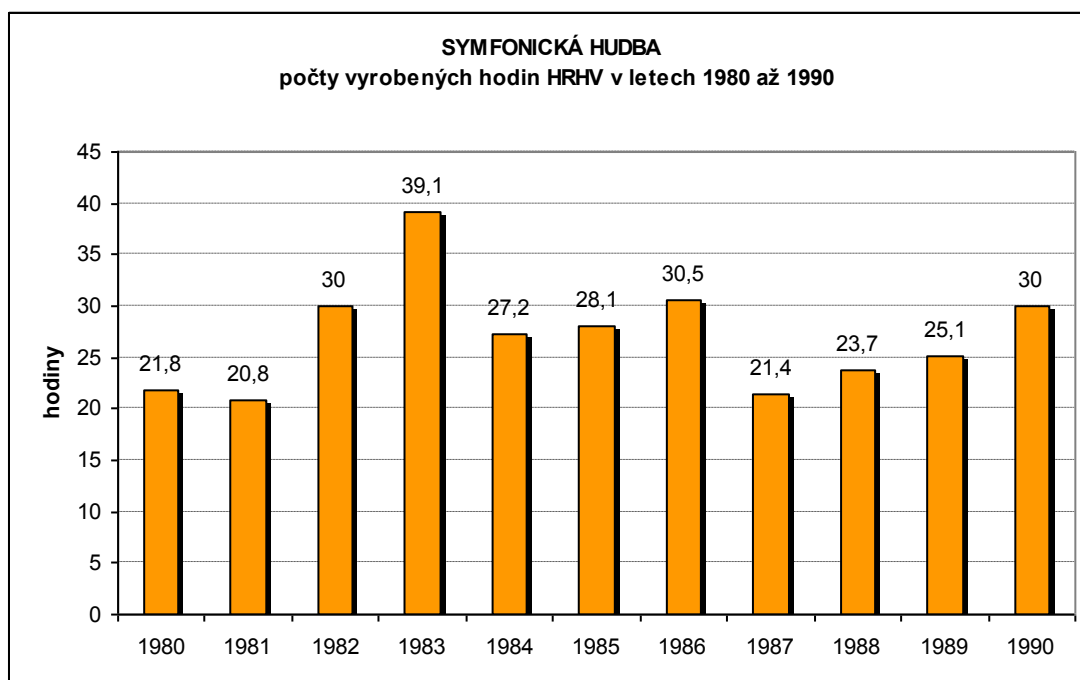
Počet záznamů koncertů z MJF Praha						
rok	1980	1982	1984	1986	1988	1990
počet	9	27	24	4	6	4

Velký důraz byl dříve kladen na komorní hudbu. Cyklus *Hudba z respiria* obohacoval diváky o výkony profesionálních hudebníků, kteří interpretovali skladby barokních, klasických romantických a soudobých autorů, za sledovaných 11 let celkem v počtu 193 záznamů.

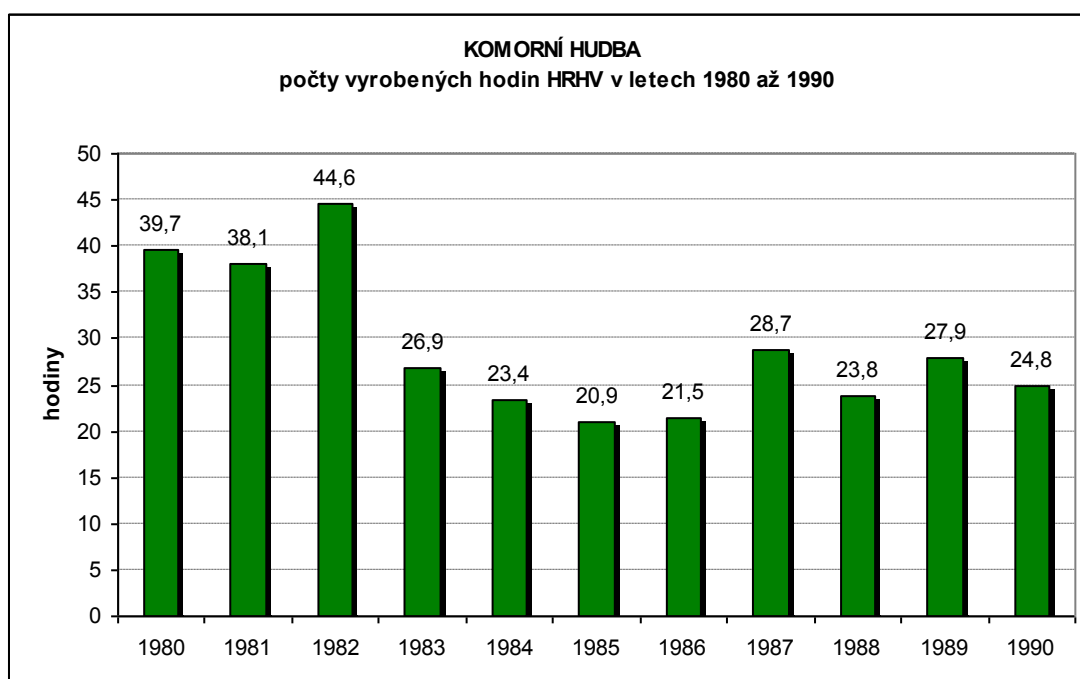
Tabulka č. 42: Počty záznamů pořadu *Hudba z respiria* v letech 1980–1990

Počet záznamů Hudba z respiria											
rok	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
počet	18	19	16	20	18	18	19	19	18	19	9

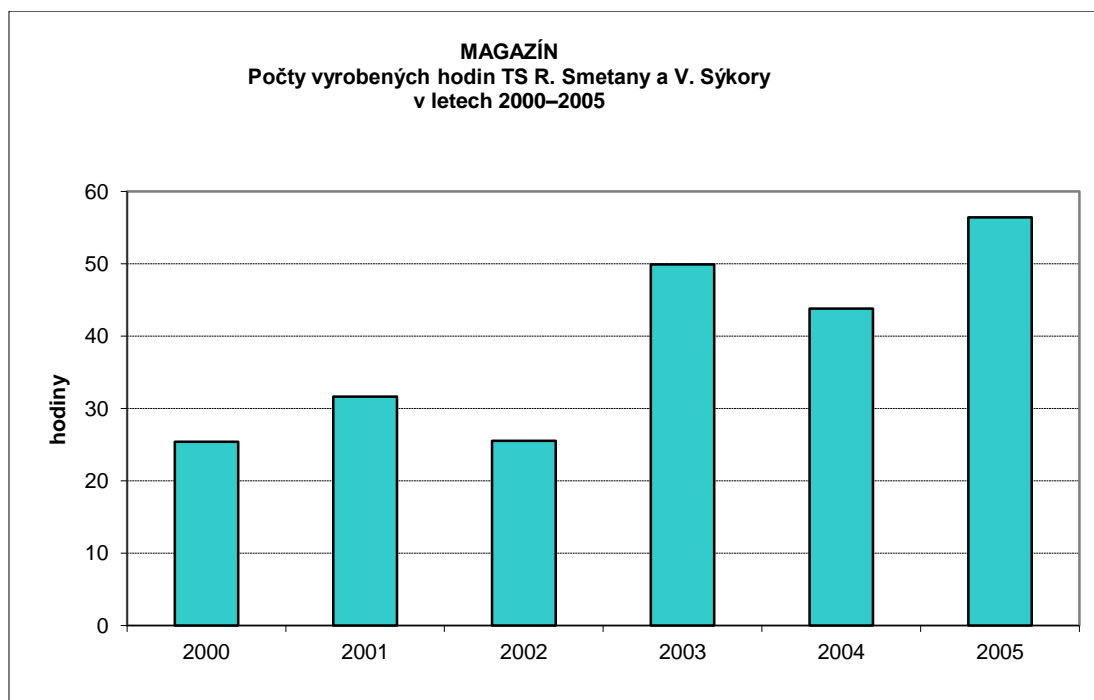
Graf č. 60: Počty vyrobených hodin symfonické hudby HRHV v letech 1980–1990

Graf č. 61: Počty vyrobených hodin komorní hudby HRHV v letech 1980–1990

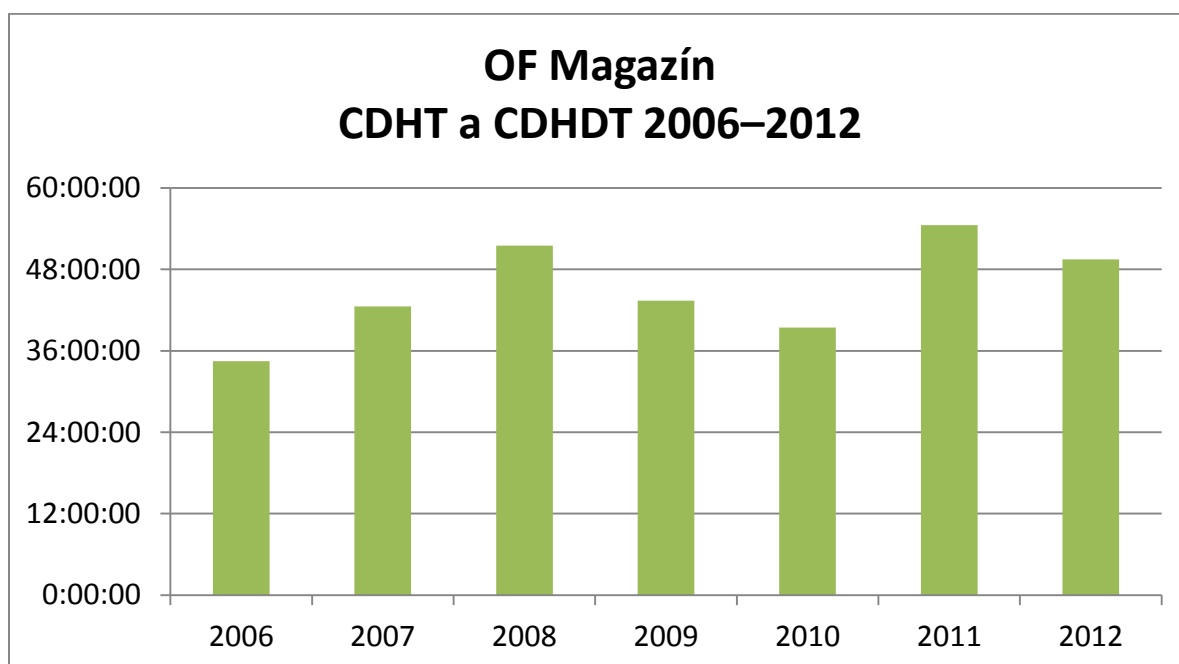

Graf č. 62: Počty vyrobených hodin magazínu v letech 2000–2005 TS R. Smetany a V. Sýkory

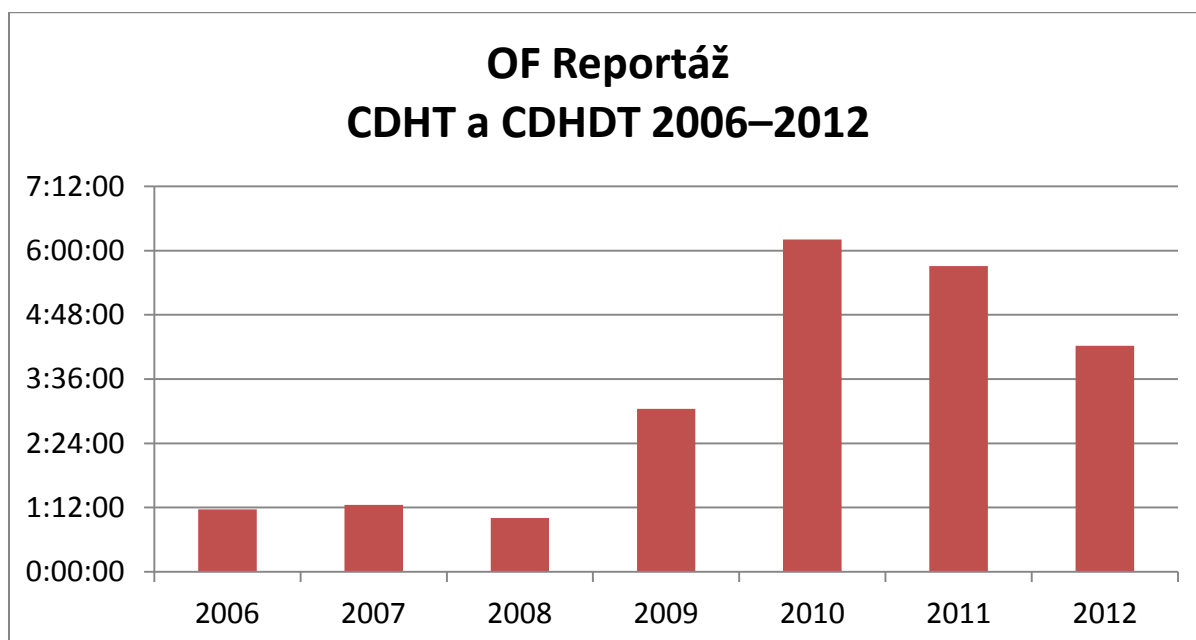
Jako kdyby si tyto dvě formy časem, co se týká počtu vyrobených hodin pořadů, vyměnily pozice. Symfonická hudba se včlenila do cyklu *Velké umění – hudba*, který za celý rok znamenal záznam 10 koncertů.

Graf č. 63: Počty vyrobených hodin magazínu CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

Záznamy koncertů *Pražského jara* zahrnují pravidelně zahajovací a závěrečný koncert, někdy se povede natočit třetí koncert. To ale pořád v této kategorii *Velké umění hudba* – 10 koncertů vážné hudby celkem na rok.

Graf č. 64: Počty vyrobených hodin reportáží CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

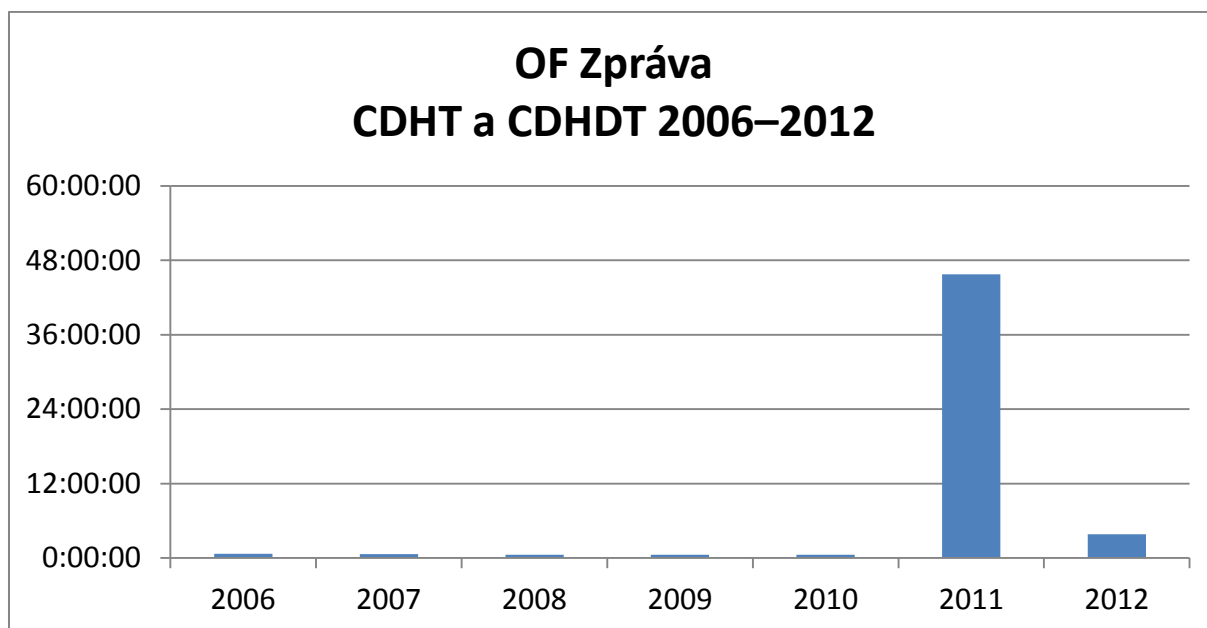

Výroba magazínů a jiných krátkých zpravodajských pořadů je jednoznačně levnější než záznam koncertů klasické/vážné hudby, záznam opery, operety, muzikálu apod. U zpravodajského formátu vystačíte se zpravodajskou licenci⁶⁸. Odpadají náklady na poskytnutí licence (resp. svolení) k pořízení a užití záznamu těchto děl a uměleckých výkonů, jež vytvoří sólisté a další výkonní umělci, kteří budou provedení tohoto díla participovat. Toto svým způsobem „vyrovnání“ se vztahuje na všechny nositele autorských práv, kteří mají co do činění s dílem, které chcete zaznamenat. Toto vše navíc oproti výrobě pořadu magazínu (samozřejmě zjednodušeně řečeno) potřebujete získat, aby pořad mohl vzniknout. V případě magazínu tedy budete potřebovat méně peněz, méně práce všech lidí, kteří budou na výrobě pořadu participovat. Je to prostě levnější varianta. Chápu důvod existence magazínů na obrazovce veřejnoprávní televize. Mají široký záběr a dozvíme se v nich mnoho informací.

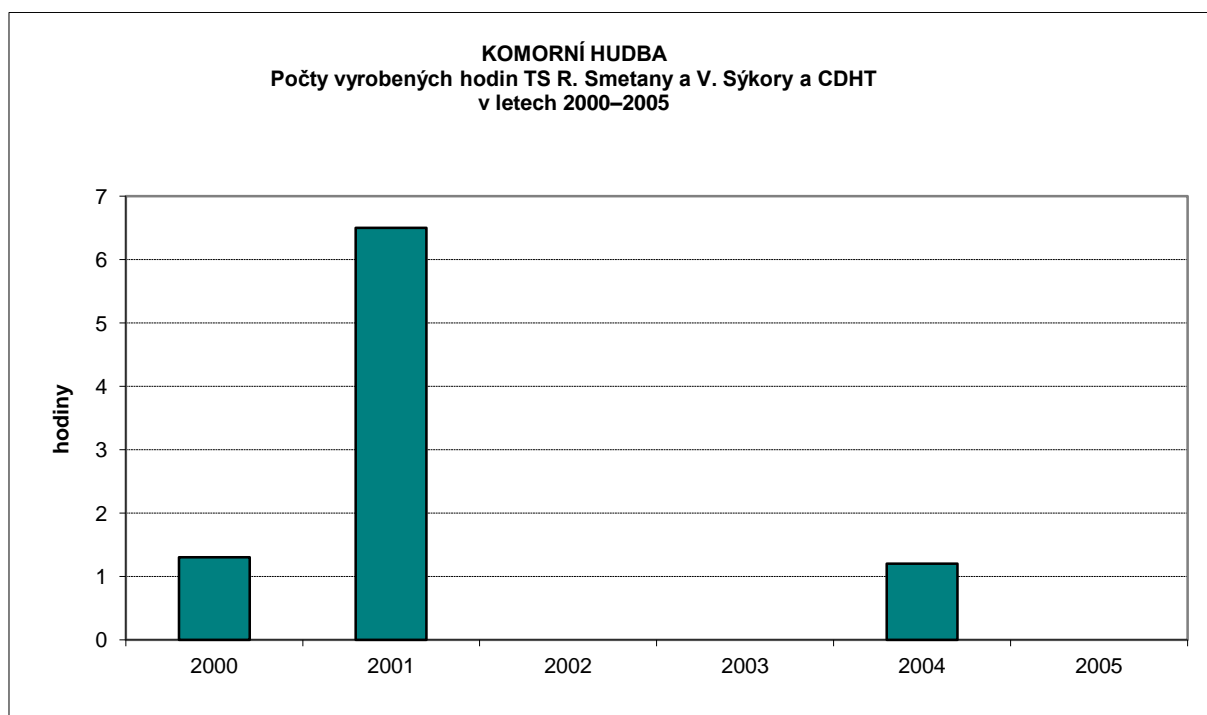
⁶⁸ *Předpis č. 121/2000 Sb.*, zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 34 (Úřední a zpravodajská licence). Dostupné [on-line] na: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121> [cit. 23. června 2016].

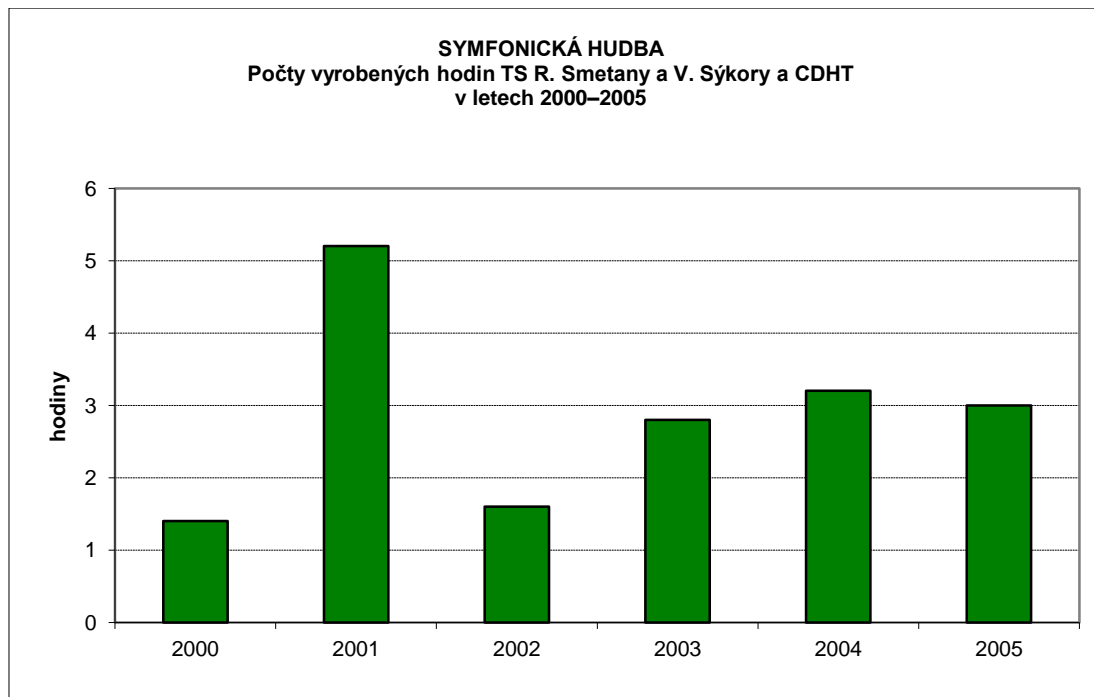
Graf č. 65: Počty vyrobených hodin zpráv CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

Graf č. 66: Počty vyrobených hodin komorní hudby v období let 2000–2005
TS R. Smetany a V. Sýkory

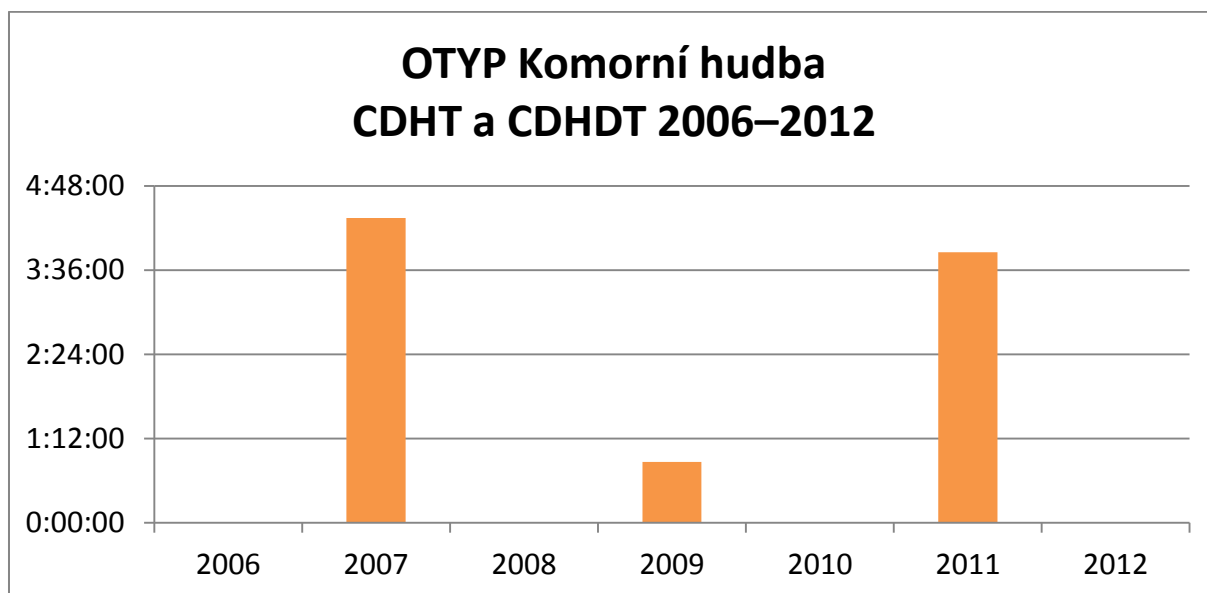

Graf č. 43: Počty vyrobených hodin symfonické hudby v období let 2000–2005
TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT

Z hlediska požadavků na kvalitu a vyváženost vyráběných pořadů je to však málo. Nemůžeme takto jednoduchou formou nahrazovat to, co má být zaznamenáváno, tedy vyráběno především.

Graf č. 67: Počty vyrobených hodin komorní hudby CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

Nesklouzávejme k praktikám komerčních televizí, které užívají v dílech svých nekonečných seriálů. Jak to myslím? Dva lidé sedí u stolu a procítěně si sdělují, jaké to bylo krásné u moře a co všechno u něj zažili. Romantické západy slunce, večere, výlety do exotického okolí. Stále u toho však sedí na dvou židlích v jedné místnosti, kterou „zrecyklují“ při natáčení dalších dílů ještě mnohokrát. Možná si ukážou i nějakou fotku.

Takto výrazný nepoměr, kvantita versus kvalita (a přitom nemám jediné slovo proti formě magazínu, jen proti tomu, jaký poddimenzovaný prostor vedle něj či spíše oproti němu dostávají jiné kvalitní žánry), není v pořádku. Je to výhodné v oblasti výroby, ale „lacině“ to ve výsledku, pokud to již není obklopeno dostatečným množstvím dalších kvalitních, prokomponovaných žánrů (z oblasti vážné hudby, tj. záznamy delších úseků vážné hudby, jako jsou koncerty, recitály, opery, operety, muzikály, cykly jazzu, komorní hudby), může vyznít.

Zpravodajská forma magazínu je sama o sobě v pořádku. Může poskytnout mnoho cenného. Ale opatrně s ní nakládejme. Nesmí jí být nahrazováno něco podstatného, z hlediska kvality nezbytného, co již svým obsahem není schopna naplnit. Co může navždy pouze nedostatečně suplovat (a je to posléze vidět).

Tyto úvahy nelze jednoduše odbýt tím, že v průběhu let se preference diváků prostě změnila a je jiná doba. Jiná doba než před třiceti lety bezesporu je. Ale věřím, že není tak špatná, abychom nebyli schopni vyrábět kvalitní hudební a hudebnědramatické pořady, kterými se CDHDT bude moci perfektně profilovat. Zvláště když víme, že to s preferencemi oblíbených kvalitních hudebních žánrů vážné hudby nevypadá vůbec špatně a hromadný útěk diváků těchto žánrů k novým médiím také není vpravdě aktuální hrozbou (podrobně viz kapitolu *Posluchač /divák/ klasické/vážné hudby a jeho vztah k hudbě na internetu a nákupu hudebních nahrávek*).

VIII. Koncert

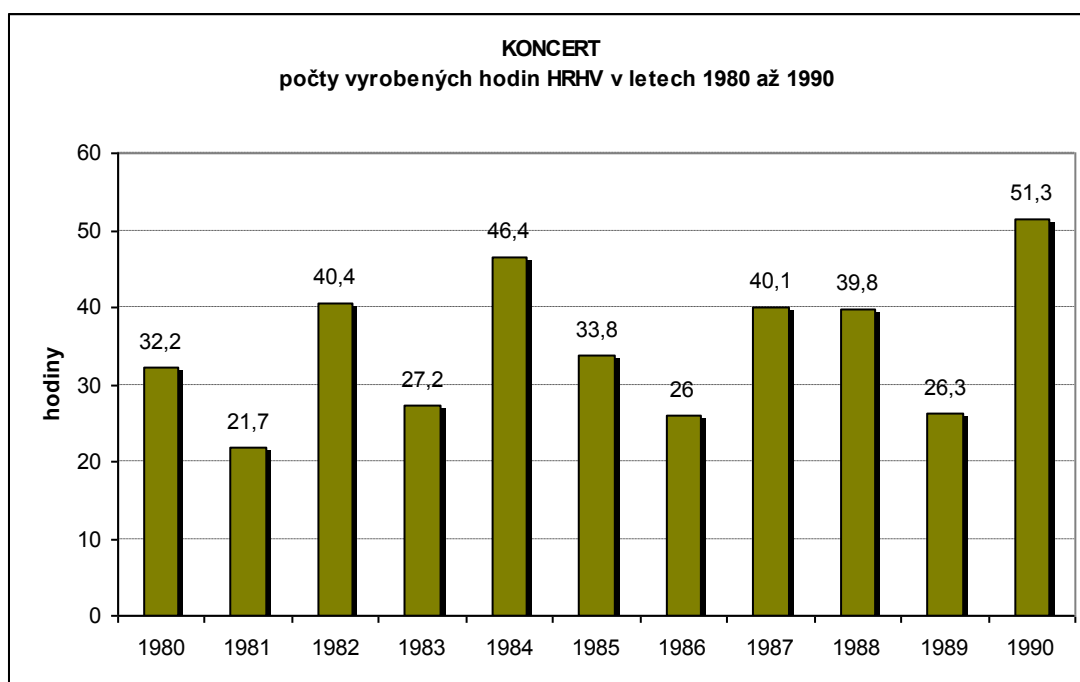
Úctyhodná forma koncertu. Níže uvedená tabulka je pohled do minulosti. Vzor. Obávám se, že v dnešní době, při všem mém optimismu, je to zatím vzor nedostižný.

Tabulka č. 40: Počty záznamů koncertů z MHF Pražské jaro v letech 1980–1990

Počet záznamů koncertů MHF Pražské jaro											
rok	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
počet	16	23	16	27	24	23	17	21	26	10	16

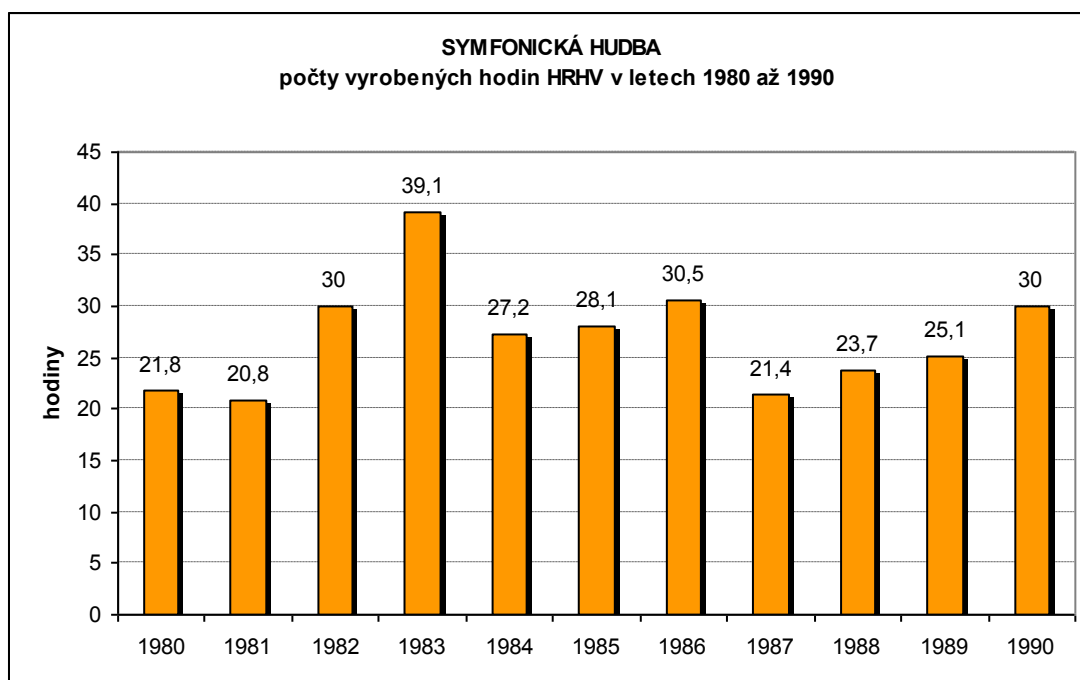
Z finančních důvodů. Určitou, pokud se to dá nazvat „výhodou“ socialistického zřízení obecně bylo, že témata z oblasti autorského práva nebyla vpravdě zcela na vzestupu. Formálně se sice neopomíjela, ale přímé přenosy či záznamy koncertů ve vztahu k vyrovnání se s autory hudebních děl a s umělci-nositeli práv za vytvoření, záznam a užití jejich výkonů nebyly až tak výraznou položkou, která by záznam těchto koncertů z ohledu jejich množství limitovala. Proto bylo možné zaznamenávat oproti dnešku tolik koncertů vážné hudby.

Graf č. 68: Počty vyrobených hodin koncertu HRHV v letech 1980–1990

Jak jsem byla poučena jednou z mých kolegyň v ČT, která onu dobu zažila v HRHV osobně⁶⁹ (ekonomka centra), někdy – a zvláště u záznamu koncertů z *MHF Pražské jaro* – se hrálo tzv. za čárku (určitý počet představení, který má hudebník v rámci svého pracovního poměru „úkolem“, aby dostal výplatu). Naši kolegové ve výrobě hudebních pořadů před rokem 1989 nebo těsně po revoluci měli tak daleko jednodušší práci při vyjednávání o natáčení jednotlivých koncertů než dnes. To stále hovořím o oblasti vážné hudby.

Graf č. 60: Počty vyrobených hodin symfonické hudby HRHV v letech 1980–1990

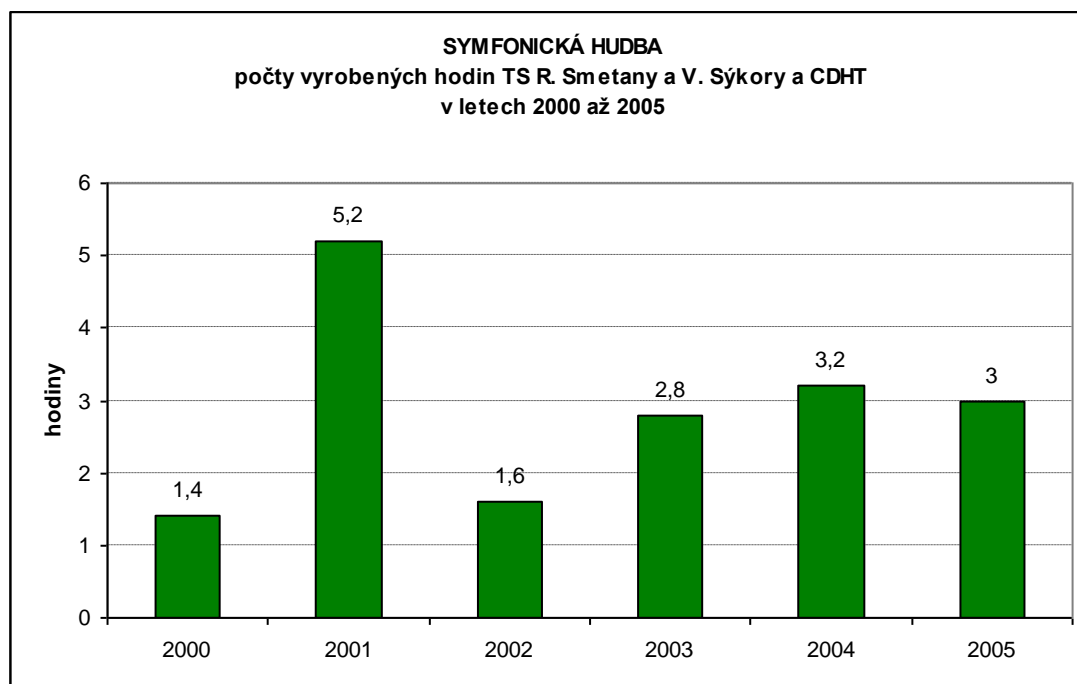

Každý orchestr má většinou již svého společného zástupce,⁷⁰ který vám sdělí svou představu o tom, kolik byste měli poskytnout finančních prostředků, aby se záznam koncertu mohl realizovat.

⁶⁹ Jana Hartlová, ekonomka PCUP a CDHT do roku 2010.

⁷⁰ *Předpis č. 121/2000 Sb.*, zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), § 68 (Společný zástupce výkonných umělců). Dostupné [on-line] na: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121> [cit. 23. června 2016].

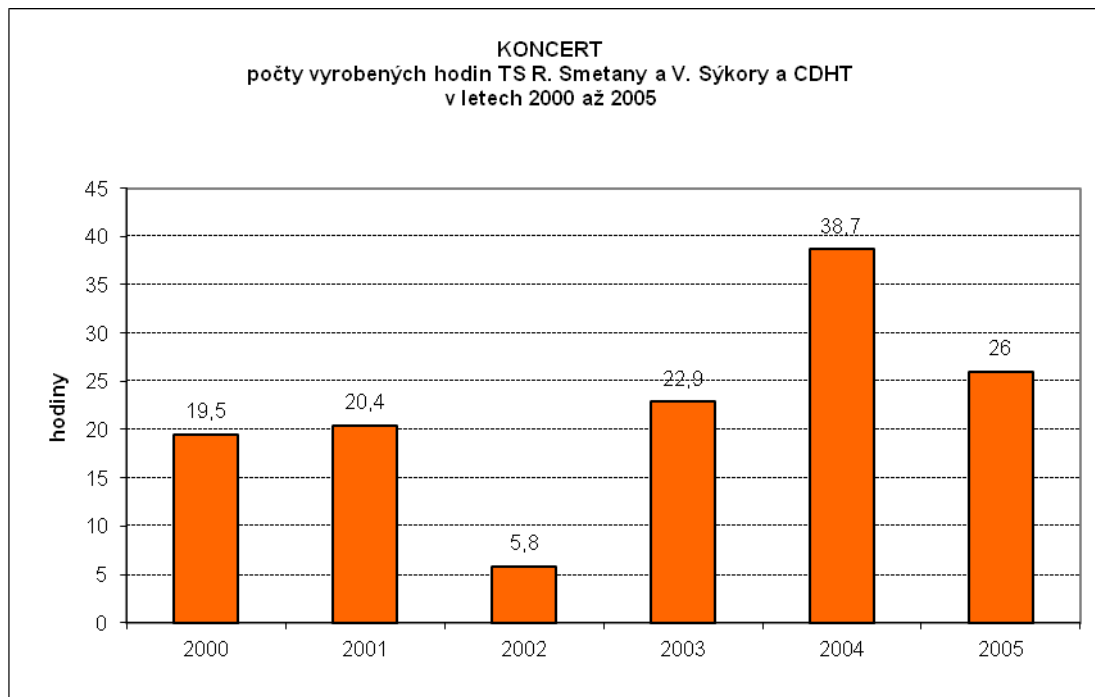
Graf č. 43: Počty vyrobených hodin symfonické hudby v letech 2000–2005
TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT

Dříve s vámi automaticky vyjednával zaměstnavatel těchto výkonných umělců (ten podle AZ může rovněž být společným zástupcem výkonných umělců – tuto možnost v době mého aktivního působení v ČT využívali např. hráči České filharmonie). Vyjít vstříc těmto požadavkům nebývá mnohdy jednoduché vzhledem k nutnosti realizovat výrobu ještě dalších hudebních a hudebnědramatických pořadů. A tak se vyjednává. Většinou se domluvíme, ale z finančních důvodů těch příležitostí není tolik, kolik by podle mého názoru být mělo.

Záznam koncertů jako obsahové formy tedy převážně z tohoto důvodu po roce 1989 klesal a rovněž také vlivem změn kulturně společenského klimatu v ČSSR, ČSFR a později v ČR došlo k jeho žánrové proměně od původní jasné dominance vážné hudby směrem k ostatním hudebním žánrům (zejména rock, pop atd.).

Graf č. 69: Počty vyrobených hodin koncertu v letech 2000–2005 TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT

Stále jsme se zatím bavili o záznamech koncertů vážné hudby. Teď použiji několik čísel a údajů vyloženě pro ilustraci a necht', prosím, neslouží k tomu, že je někdo bude násobit či jinak přepočítávat. Vykalkuloval by nonsens. Ceny se liší pořad od pořadu. Pokud bude např. domluveno se společným zástupcem orchestru vyrovnání se s výkonnými umělci – odměna za poskytnutí licence k vytvoření, záznamu a užití jejich uměleckého výkonu – ve výši zhruba 150 000 Kč, není to malá finanční částka. To totiž ještě stále nehovoříme o dalších prostředcích na výrobu hudebního pořadu, které budou ve výsledku třeba. Tedy náklady na mzdové prostředky zaměstnanců, kteří se budou na výrobě pořadu podílet, technika, kterou se bude pořad natáčet, doprava této techniky na místo natáčení a zpět, zajištění místa pro parkování televizní techniky (zábor), dále technika, kterou se bude natočený materiál dále zpracovávat do výsledné podoby, hlášení obsahu pořadu institucím OSA, Intergram (zde bývají uzavřeny hromadné smlouvy ČT s těmito institucemi většinou na rok, ale stále je to náklad, který se k výrobě pořadu vztahuje), náklady na případný pronájem sálu – mnohdy rovněž velmi významná položka! (např. Smetanova síň Obecního domu, Dvořákova síň Rudolfiny). Už jen režisér tohoto pořadu musí mít hudební vzdělání, jinak by nebyl schopný sestavit natáčecí plán a hlavně se zorientovat v partituře prováděných děl vážné hudby a na základě

toho určit správný sled jednotlivých záběrů. Taková práce je rovněž náročná (nejen) pro hlavního kameramana a jeho kolegy. Ostatně, pro většinu zúčastněných to bude náročnější způsob natáčení, než na kterém se běžně podílejí.

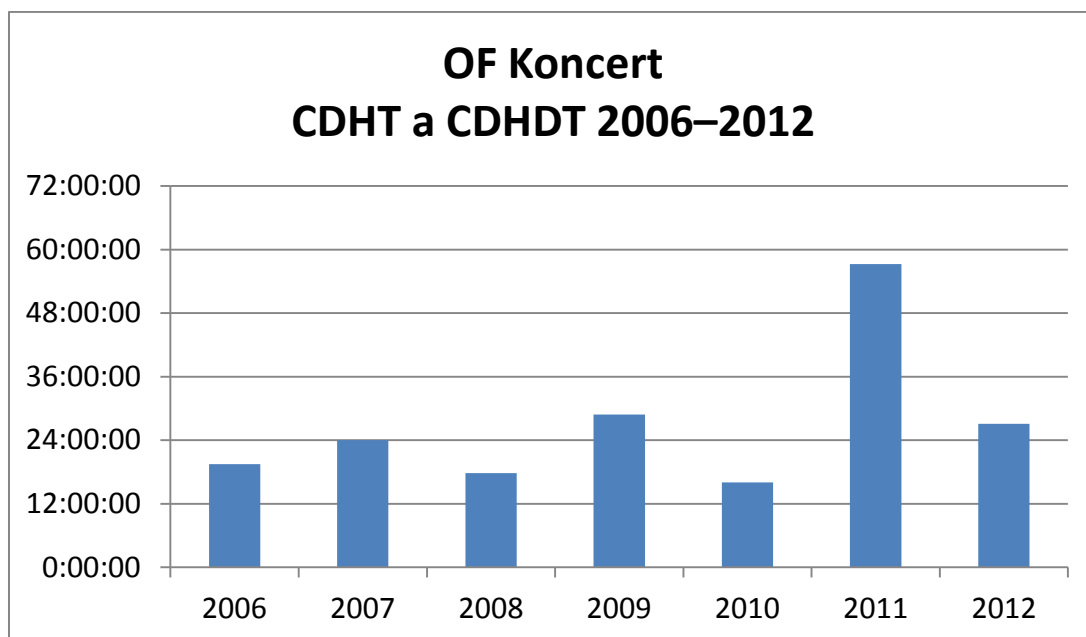
Mnoho těchto vysoce odborných „libůstek“ odpadá, když se rozhodnete realizovat záznam koncertu např. průměrně známé, populární kapely (nebo zpěváka). Rozhodně nemá tolik členů jako symfonický orchestr. Přijde za vámi manažer kapely, který se s vámi domluvit chce. Na rozsahu poskytnutých licencí se většinou domluvíte rychleji a s trochou štěstí bude širší, než jaký vám poskytne společný zástupce výkonných umělců z oblasti vážné hudby. Cena za poskytnutí licence, dejme tomu, bude pětina předchozí uvedené částky. Režisér, jakožto autor audiovizuálního díla, by měl být zkušený, ale nemusí to být zároveň hudební profesionál jako v předchozím uvedeném případě. Natáčet můžete v daleko širším spektru prostor, zapojení nástrojů „do zdroje elektrické energie“ a užití mikrofону zpěváky vám klidně umožní natočení záznamu tohoto druhu koncertu v hale, kde se ještě před týdnem hrál tenis.

Instituce zabývající se vážnou hudbou mám v úctě. Někdy však soukromé subjekty, vnímající záznam koncertu jako nezanedbatelnou součást promotion jejich populární kapely a třeba i jako vyvrcholení právě probíhajícího koncertního turné, jednají prostě svižněji. Jednají za méně lidí, s ohledem na případný vlastní zisk, a tím se mnohdy odlišuje styl jejich jednání.

Vím, že není možné na státní příspěvkové organizace aplikovat vždy principy, které fungují v soukromém sektoru. Osobně by mne ale potěšilo, kdybych získala alespoň pocit, že si společní zástupci výkonných umělců důležitost propagace těchto uměleckých výkonů na obrazovkách veřejnoprávní televize uvědomují, že to není samozřejmá věc. Má svoji hodnotu.

Většina představitelů kulturních institucí oproti tomu jedná zcela profesionálně. Pro větší flexibilitu při jednání a v důsledku toho možnosti vyrobít více záznamů koncertů vážné hudby oceňuji (jak věřím nastupující) trend uzavírání dlouhodobých smluv o spolupráci mezi ČT a významnými kulturními institucemi, které mohou některé body vzájemné součinnosti vyřešit jednorázově, a tím výrazně zjednodušit případnou plánovanou širší spolupráci.

Graf č. 70: Počty vyrobených hodin koncertu CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

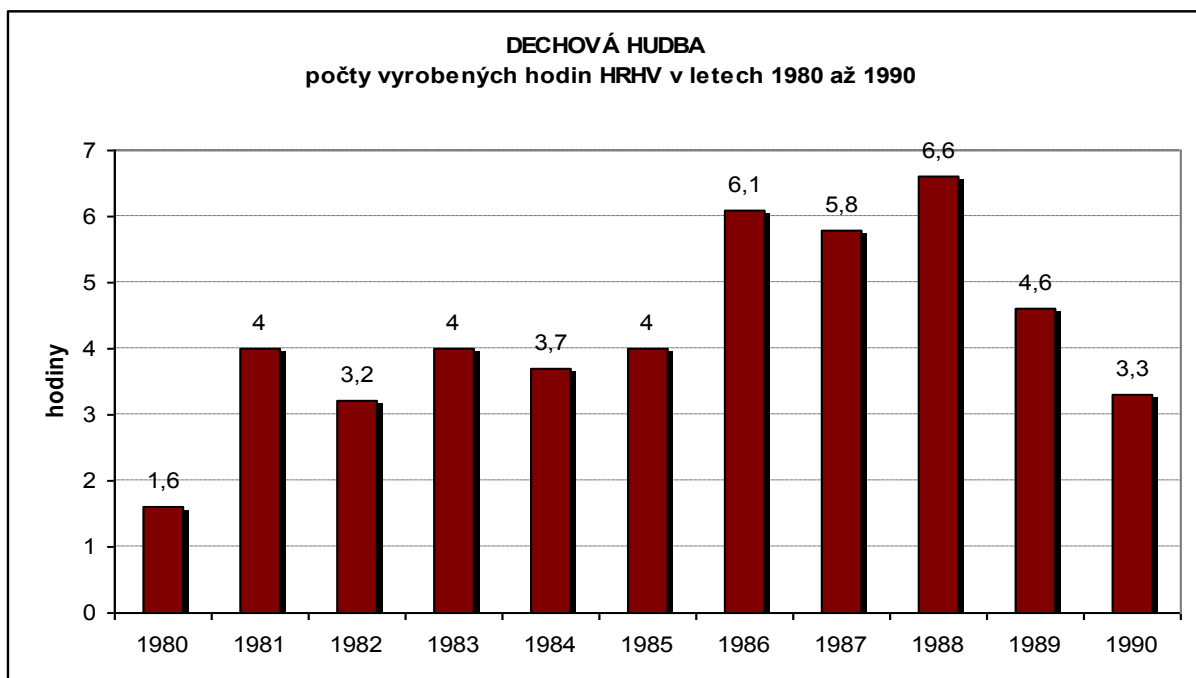

IX. Dechová hudba

Dechová hudba se těší dlouhodobě vysokému procentu oblíbenosti u velké části respondentů. Pokud se podíváme na seriózní průzkumy, máme rozhodně z čeho čerpat. Ačkoliv oblíbenost dechové hudby byla v osmdesátých letech minulého století ještě vyšší než dnes, v produkci pořadů HRHV jí bylo přiznááno méně prostoru, než kolik jej získala v CDHT a CDHDT v letech 2006–2012.

Dechová hudba je dlouhodobě oblíbenější než rocková hudba. Přesto tohoto druhu hudby vzniklo oproti rockové hudbě v řádech desítek hodin méně. Ale za celou dobu zkoumání veškerých hudebních žánrů v této práci (tedy ve vzorcích z období let 1980–1990, 2000–2005 a 2006–2012) má napříč zkoumaným časovým spektrem nejvyšší kontinuitu a stabilitu, co se týká počtu vyráběných hodin. Kromě let 2000 a 2002 se žádné dramatické výkyvy ve výrobě tohoto druhu pořadů nevyskytly. Podle mne i optimální zastoupení počtem hodin. Nebo by bylo vítáno o trochu více vzhledem k vysoké oblíbenosti tohoto žánru?

Graf č. 71: Počty vyrobených hodin dechové hudby HRHV v letech 1980–1990

Tabulka č. 43: Postoje k dechovce v jednotlivých výzkumech⁷¹

Postoj k dechovce					
Rok výzkumu	kladný	neutrální	záporný	neví	Celkem
1963	49,7%	35,2%	14,0%	1,1%	100,0%
1981	44,2%	43,3%	7,1%	5,3%	100,0%
1982	47,4%	42,4%	8,0%	2,2%	100,0%
1990	30,4%	51,9%	17,7%		100,0%
2001	42,2%	28,4%	27,8%	1,5%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁷²

Tabulka č. 44: Postoje k dechovce v jednotlivých výzkumech

Postoj k dechovce						
Rok výzkumu		kladný	neutrální	záporný	neví	Celkem
1947		63,0%	dává přednost			
1963		54,9%	32,9%	11,8%		100,0%
1973		73,0%	17,0%	9,0%	1,0%	100,0%
1981		59,8%	29,8%	8,8%	1,5%	100,0%
1982		58,4%	30,4%	9,8%	1,4%	100,0%
1990	tradiční (Kmoch)	40,9%	37,3%	21,8%		100,0%
	Moravanka	51,4%	33,4%	15,2%		100,0%
2001		33,1%	25,5%	38,2%	3,2%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁷³

Jediný negativní údaj, který můžeme v souvislosti s dechovkou zmínit, je i relativně vysoké procento nárůstu negativního postoje k tomuto žánru, které v předchozích letech výzkumů (tedy před rokem 2001) nebylo nijak výrazně patrné. Je tedy nyní žánrem, který může společnost co do postoje vůči němu poněkud

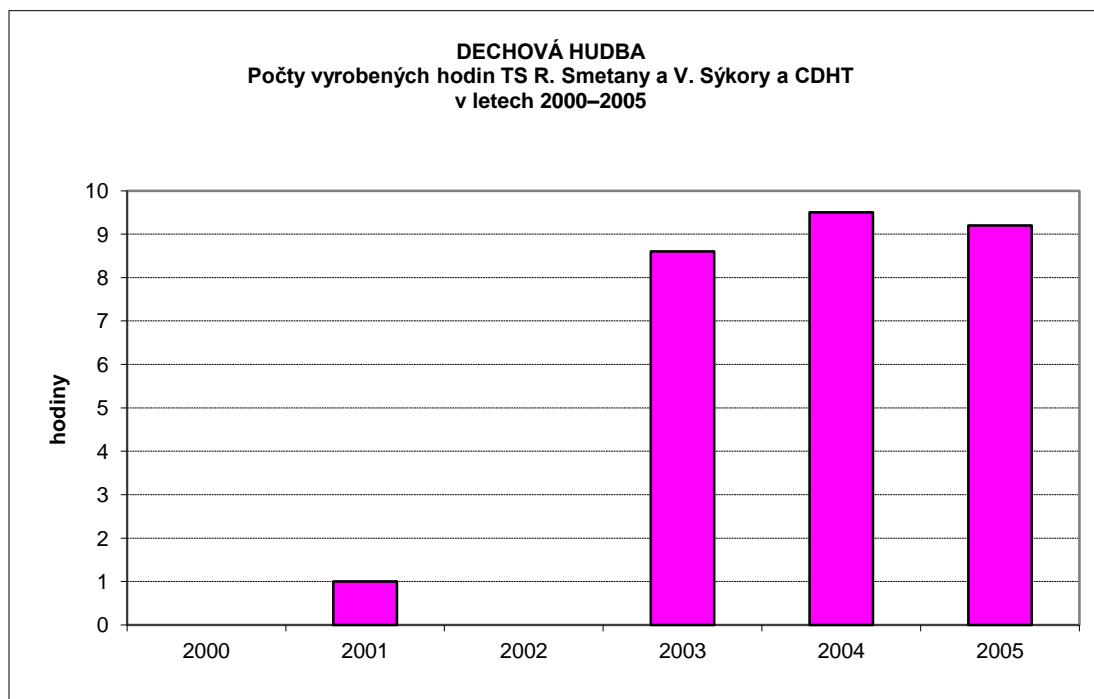
⁷¹ Bek, M., *op. cit.*, s. 165, tabulka č. 99. Zde je patrně chyba v originále, napsáno k lidové hudbě a mělo být napsáno k dechovce, obdobně odlišný název jako u s. 163, tabulky č. 98 (název hovoří o operetě, tabulka se vztahuje k dechovce).

⁷² *Tamtéž*, s. 165, tabulka č. 99.

⁷³ *Tamtéž*, s. 163, tabulka č. 98.

polarizovat. Jsme ale ve veřejnoprávní televizi, která poskytuje prostor mnoha žánrům, její vysílací schéma se vyznačuje pestrostí a vyvážeností. Proto dechová hudba na obrazovkách ČT má své místo. Podle mého názoru správně nastavené a nemám k ní dalších výrazných připomínek.

Graf č. 72: Počty vyrobených hodin dechové hudby v období let 2000–2005
TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT

Jak můžeme pozorovat v níže uvedené tabulce a na ni navazujícím grafu, obliba dechovky strmě roste se vzrůstajícím věkem posluchačů (diváků). Tedy, výroba těchto druhů pořadů je záslužná také mimo jiné proto, že zpestří stáří divácké skupině seniorů. Proč ale nehoruji pro daleko větší nárůst výroby těchto pořadů tak, jak to činím u žánrů vážné hudby? To je jednoduché. Dechovka je melodická, zvučná, mnoho lidí potěší a k hudbě přivede, ale má svůj kvalitativní strop. Jak to myslím? Je nesporně výhodou tohoto žánru, že je přístupný širokému spektru posluchačů (diváků). K poslechu dechovky nepotřebujete žádnou speciální průpravu.

Tabulka č. 45: Postoje k dechovce podle kategorizovaného věku

Věk kategorizovaný	Dechovka					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
do 24 let	51,3%	23,6%	19,5%	4,6%	1,0%	100,0%
25 až 29	42,5%	22,5%	21,3%	5,0%	8,8%	100,0%
30 až 39	30,4%	25,1%	28,7%	11,7%	4,1%	100,0%
40 až 49	20,3%	14,3%	26,3%	18,9%	20,3%	100,0%
50 až 59	13,1%	11,1%	22,7%	19,7%	33,3%	100,0%
60 a více	4,7%	8,4%	10,0%	15,8%	61,1%	100,0%
Celkem	25,2%	16,7%	21,4%	13,6%	23,0%	100,0%

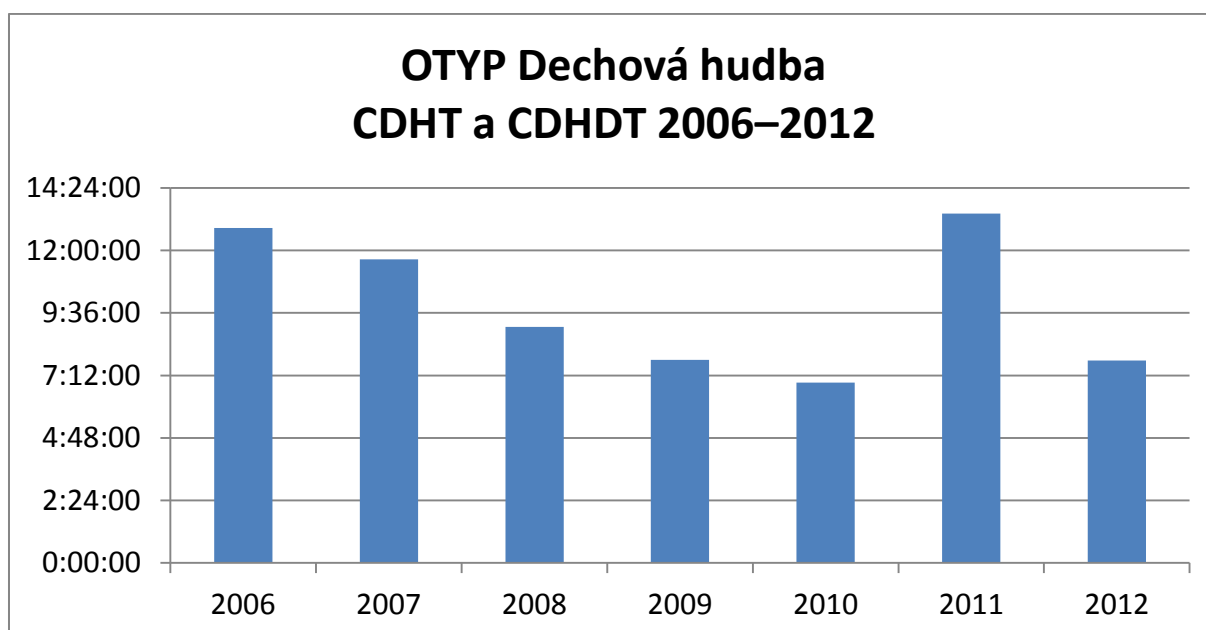
Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁷⁴

Žádné trpělivé zasvětitelé do tajů dechové hudby ani naučné pořady, které vás pro poslech dechové hudby vzdělají. Nic z toho. Ale oproti hezky zaranžované skladbě někdy velmi prostého motivu (na tom není nic špatného, Mozartova hudba se jednoduchostí základních motivů rovněž vyznačuje) nedostanete na rozdíl od vážné hudby již nic dalšího. Hezké, řekne někdo. Co tam máte dál? Jaké prokomponovanější žánry? Kam se posuneme? – ...posléze k oblasti vážné hudby ještě zmíním. A mám dojem, že takto bylo uvažováno i v HRHV, kde podle mne z tohoto důvodu byly procentuálně akcentovány kategorie *Symfonické hudby* a *Komorní hudby*, ačkoli se posluchačským preferencím netěší v takové míře, jako dechovka. Dalo se tím v celkovém počtu vyrobených hodin přednost vyšší kvalitě a dechovka byla vnímána jako tzv. nižší žánr (samozřejmě myšleno bez jakékoli dávky případné averze, tak to tak, prosím, vnímejme).

⁷⁴ Bek, M., *op. cit.*, s. 107, tabulka č. 57.

Graf č. 73: Počty vyrobených hodin dechové hudby CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

Tabulka č. 46: Postoje k dechovce podle názoru na podíl české hudby v médiích

Podíl české hudby v rozhlase a televizi	Dechovka					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
nedostatečný	18,6%	13,4%	24,2%	12,1%	31,7%	100,0%
přiměřený	27,5%	19,5%	20,6%	14,9%	17,4%	100,0%
nadbytečný	50,0%	22,4%	10,3%	8,6%	8,6%	100,0%
Celkem	25,1%	17,1%	21,5%	13,3%	23,0%	100,0%

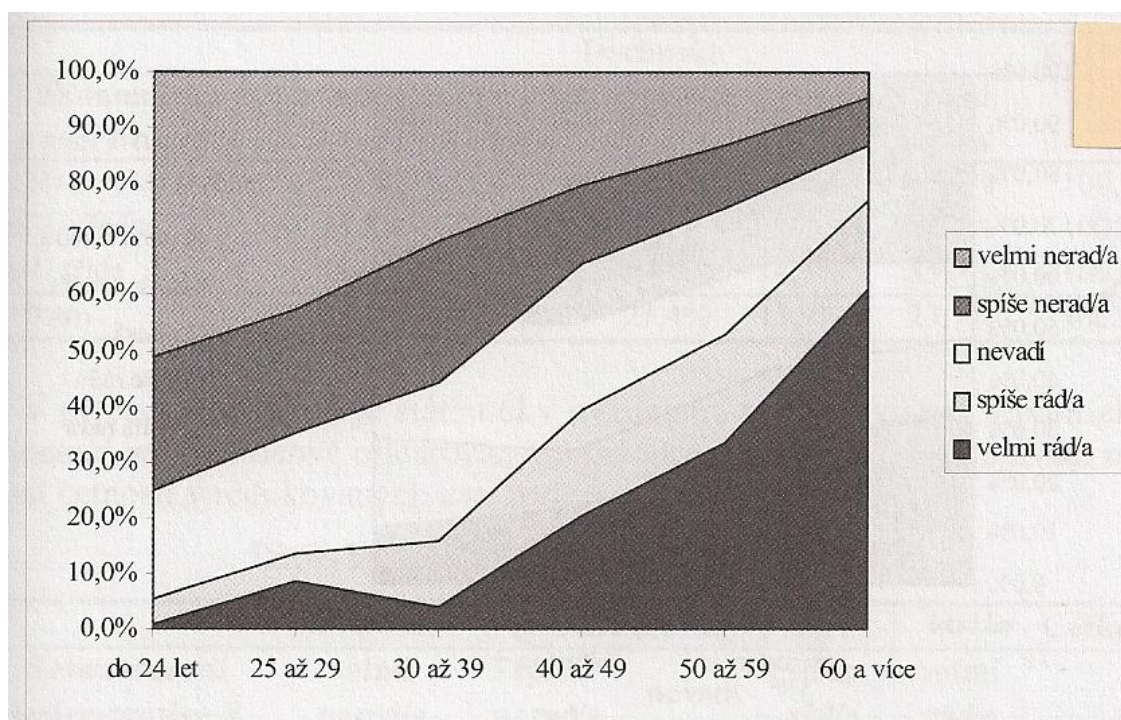
Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁷⁵

Příznivci dechové hudby shledávají – podle průzkumu M. Beka – prostor poskytovaný dechovce ve velké míře jako nedostatečný. Z výše uvedených důvodů si však osobně myslím, že je víceméně adekvátní, maximálně plus několik dalších hodin, rozhodně ne žádné desítky či snad stovky hodin výroby těchto pořadů navíc.

⁷⁵ Bek, M., *op. cit.*, s. 111, tabulka č. 64.

Graf č. 74: Postoje k dechovce podle kategorizovaného věku

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁷⁶

Jak můžeme dále vidět, dechovka je záležitostí nižší a nižší střední třídy. Nejvíce je oblíbena z hlediska vzdělání respondenty se základním vzděláním a kategorií vyučen/a, střední bez maturity. To je rozdíl oproti kategorii *Vážné hudby*, kde naopak se zvyšujícím se vzděláním její obliba vzrůstá. Alespoň si tyto dva žánry, oba velmi oblíbené seniory, navzájem nekonkurují a „nepřetahují“ si posluchače.

Tabulka č. 47: Postoje k dechovce podle sebezařazení do společenských tříd

Ekonomická a soc. situace R	Dechovka					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
vyšší a vyšší střední	29,3%	20,4%	23,0%	12,0%	15,2%	100,0%
nižší střední	23,5%	18,5%	22,0%	14,6%	21,5%	100,0%
nižší třída	19,2%	12,0%	18,8%	14,1%	35,9%	100,0%
Celkem	23,6%	17,3%	21,4%	13,9%	23,7%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁷⁷

⁷⁶ Bek, M., *op. cit.*, s. 107, graf č. 55.

⁷⁷ *Tamtéž*, s. 109, tabulka č. 60.

Tabulka č. 48: Postoje k dechovce podle dojmu z ekonomické situace domácnosti

Dojem z domácnosti R	Dechovka					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
chudá	25,6%	12,5%	15,6%	14,4%	31,9%	100,0%
průměrná	23,8%	16,9%	21,9%	13,8%	23,5%	100,0%
bohatá	33,8%	19,9%	24,3%	11,8%	10,3%	100,0%
Celkem	25,4%	16,6%	21,3%	13,6%	23,1%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁷⁸

Podobný trend můžeme sledovat i u kategorie, v níž respondenti hodnotí svůj vztah k tomuto druhu hudby rozčlenění podle ukazatele dojmu z jejich domácnosti.

Tabulka č. 49: Postoje k dechovce podle velikosti bydliště

Velikost bydliště R	Dechovka					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
do 10 000 obyv.	18,4%	16,7%	21,6%	14,4%	28,8%	100,0%
10 - 100 000	25,1%	17,6%	20,1%	12,3%	24,9%	100,0%
nad 100 000	28,2%	19,4%	27,2%	15,5%	9,7%	100,0%
Praha	50,4%	11,6%	18,2%	12,4%	7,4%	100,0%
Celkem	25,3%	16,7%	21,3%	13,6%	23,1%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁷⁹

To, že je záslužnou činností výroba pořadů s tematikou dechové hudby, dokazuje mimo jiné i ukazatel nejvyššího faktoru oblíbenosti u respondentů s bydlištěm do 10 000 obyvatel. Vesnice, malá města. Možná mají také vlastní kapelu. ČT toto zjišťuje, zaznamenává, a tím z hlediska veřejnoprávnosti koná správnou věc. Zvláště obyvatelé vesnic a malých měst jsou zvědaví, jak se (nejen) podobný druh hudby provozuje také jinde. A je dobře, že v tomto žánru se jim zpětná vazba poskytuje. Děkuji za to.

⁷⁸ Bek, M., *op. cit.*, s. 110, tabulka č. 62.

⁷⁹ *Tamtéž*, s. 111, tabulka č. 63.

X. Country

Dle průzkumů M. Beka je kategorie *Country* vůbec nejoblíbenější mezi jeho respondenty. Ti se v poměrně vysokém počtu domnívají, že kategorie této hudby nedostává ve vysílání televize dostatečný prostor. Podle mne mají alespoň u té veřejnoprávní k tomu pochopitelný důvod. Jako by se na samotnou výrobu pořadů country hudby ve větší míře tak trochu zapomnělo. Pojďme si tuto tabulku oblíbenosti ještě jednou připomenout.

Tabulka č. 15: Postoje k hudebním žánrům na třibodové škále

Žánr	Postoje vyjádřené v %			
	nerad/a	nevadí	rád/a	neví
Country & western	18,3	24,5	54,9	2,3
Muzikál	19,0	24,8	54,3	2,0
Pop	17,7	24,8	51,9	5,7
Rock 60. let	18,1	26,4	49,5	6,0
Disco 80. let	24,2	25,4	46,1	4,2
Folk	20,7	32,6	44,0	2,7
Rock'n'roll	23,6	30,3	43,0	3,1
Lidová hudba	27,8	28,4	42,2	1,5
Rock	31,1	24,0	42,0	3,0
Dechovka	41,5	21,0	36,2	1,3
Opereta	38,2	25,5	33,1	3,2
Klasická vážná hudba	41,6	25,7	31,1	1,6
Současná taneční hudba	45,8	16,8	28,2	9,1
Opera	50,6	23,7	23,2	2,4
Nezávislý rock	29,5	22,7	18,6	29,2
Soudobá vážná hudba	50,6	22,8	18,0	8,5

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁸⁰

⁸⁰ Bek, M., *op. cit.*, s. 90, tabulka č. 43.

Co mne zaráží a připadá mi zvláštní, je, že nejoblíbenější hudební žánr českého posluchače (potenciálního diváka) nemá svůj magazín. Procenty oblíbenosti tohoto žánru by byla výroba magazínu country hudby snadno zdůvodnitelná. Tak tedy třeba může být tato práce pro někoho i podnětem k výrobě jiného pořadu než z kategorie *Vážné hudby*. Důvod zde vidím zřejmý. A žádné výrazné antagonismy tento žánr také nevyvolává.

Tabulka č. 50: Postoje ke country music podle názorů na podíl české hudby v médiích

Podíl české hudby v rozhlase a televizi	Country & western					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
nedostatečný	5,1%	9,6%	20,3%	26,8%	38,2%	100,0%
přiměřený	8,6%	10,3%	28,1%	25,1%	27,9%	100,0%
nadbytečný	30,5%	10,2%	30,5%	10,2%	18,6%	100,0%
Celkem	8,5%	10,0%	24,9%	24,9%	31,7%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁸¹

Jak je možné sledovat, nejvýrazněji zasažena oblibou tohoto žánru je střední generace, ale i ostatní věkové kategorie jsou procentuálně velmi solidně obsazené. Tedy velmi dobré.

⁸¹ Bek, M., *op. cit.*, s. 114, tabulka č. 69.

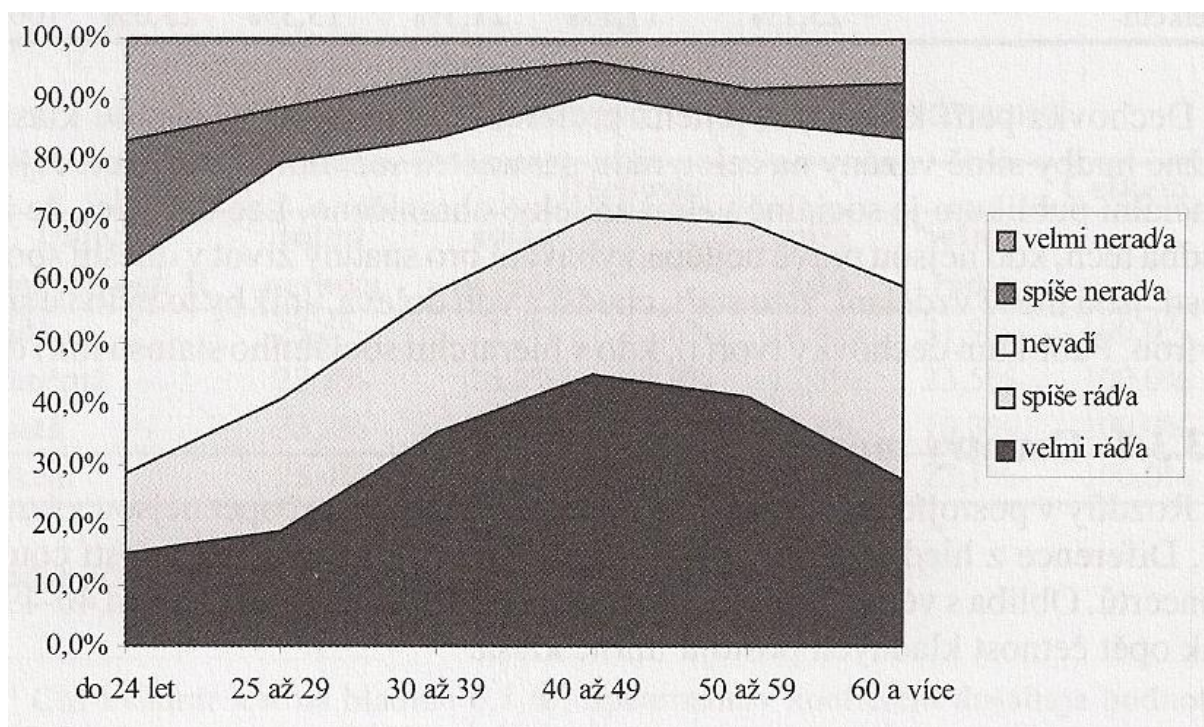

Tabulka č. 51: Postoje ke country music podle kategorizovaného věku

Věk kategorizovaný	Country & western					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
do 24 let	16,7%	20,8%	33,9%	13,0%	15,6%	100,0%
25 až 29	11,4%	8,9%	39,2%	21,5%	19,0%	100,0%
30 až 39	6,5%	10,0%	25,3%	22,9%	35,3%	100,0%
40 až 49	3,8%	5,2%	20,2%	26,3%	44,6%	100,0%
50 až 59	8,0%	5,5%	16,6%	28,6%	41,2%	100,0%
60 a více	7,0%	9,1%	24,7%	31,7%	27,4%	100,0%
Celkem	8,6%	9,9%	25,1%	24,4%	32,1%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁸²

Graf č. 75: Postoje ke country music podle kategorizovaného věku

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁸³

⁸² Bek, M., *op. cit.*, s. 112, tabulka č. 65.

⁸³ *Tamtéž*, s. 112, graf č. 58.

Ani z hlediska zastoupení tohoto žánru v rámci cyklických pořadů mi jeho výskyt nepřijde tak výrazný, jak by si zasluhoval. V České republice působí mnoho domácích country kapel, šly by jistě zajistit pro zmiňovanou pestrost i koncerty zajímavého zahraničního country (nákupy). Pokud se budeme inspirovat v komerčním sektoru, Country rádio se těší vysokou oblibou posluchačů, podporuje domácí akce country hudby (nebo je dokonce spolupořádá). Proč se tedy v tomto případě neangažuje veřejnoprávní televize, věrna svému statutu víc? Zde by se k dobrému pocitu ze zaznamenání kvalitní hudby připojil i neoddiskutovatelný bonus v podobě očekávané vysoké sledovanosti.

Tabulka č. 52: Postoje ke country music podle vzdělání

Vzdělání	Country & western					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
základní	14,0%	10,9%	25,9%	22,8%	26,4%	100,0%
vyučen/a, střední bez maturity	8,9%	7,9%	23,2%	25,4%	34,7%	100,0%
středoškolské s maturitou	7,0%	11,9%	25,0%	22,6%	33,5%	100,0%
vysokoškolské	1,9%	10,5%	32,4%	27,6%	27,6%	100,0%
Celkem	8,5%	10,0%	25,2%	24,2%	32,1%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁸⁴

V tabulce reflektující oblibu tohoto žánru z hlediska vzdělání můžeme sledovat, že obliba country hudby je poměrně nezávislá na vzdělání respondentů. Co nás však v souvislosti se vzděláním může zaujmout, je poněkud procentuálně výraznější skupina respondentů se základním vzděláním, kteří pociťují vůči tomuto žánru určitou dávku averze. Ale není nijak zásadní.

⁸⁴ Bek, M., *op. cit.*, s. 113, tabulka č. 66.

Tabulka č. 53: Postoje ke country music podle velikosti bydliště

Velikost bydliště R	Country & western					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
do 10 000 oby.v.	7,3%	8,2%	24,8%	25,6%	34,1%	100,0%
10 - 100 000	6,2%	9,9%	26,3%	26,8%	30,8%	100,0%
nad 100 000	3,9%	16,5%	29,1%	23,3%	27,2%	100,0%
Praha	24,0%	13,2%	19,0%	13,2%	30,6%	100,0%
Celkem	8,5%	10,2%	25,0%	24,4%	31,9%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁸⁵

Obľiba country je vysoká nehledě na velikost bydliště respondenta, lehce může z hlediska příjmu vyznívat ve prospěch nižší střední a nižší třídy. Pojďme tedy dát výraznější šanci žánru, který sympaticky propojuje všechny zde uvedené třídící kategorie. Podle mého názoru si to jednoznačně zaslouží.

Tabulka č. 54: Postoje ke country music podle sebezaražení do společenských tříd

Ekonomická a soc. situace R	Country & western					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
vyšší a vyšší střední	5,3%	16,0%	28,7%	23,4%	26,6%	100,0%
nižší střední	8,1%	7,2%	26,0%	23,5%	35,2%	100,0%
nižší třída	8,3%	8,7%	21,7%	27,8%	33,5%	100,0%
Celkem	7,6%	9,3%	25,5%	24,6%	33,1%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁸⁶

⁸⁵ Bek, M., *op. cit.*, s. 113, tabulka č. 67.

⁸⁶ *Tamtéž*, s. 114, tabulka č. 68.

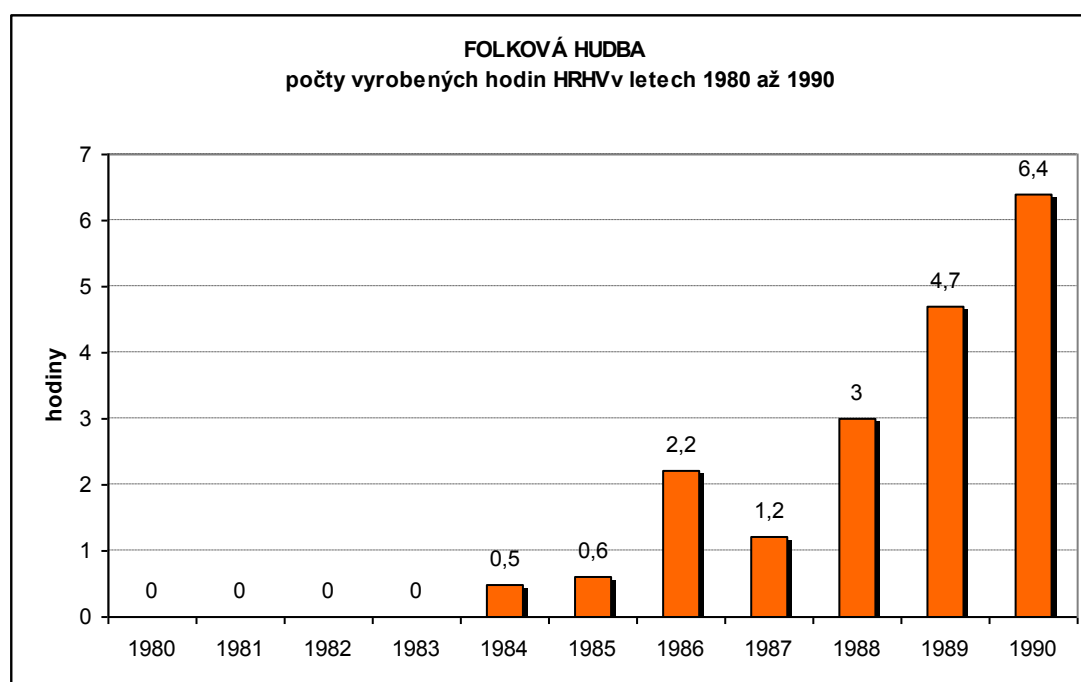

XI. Folková hudba (Folk)

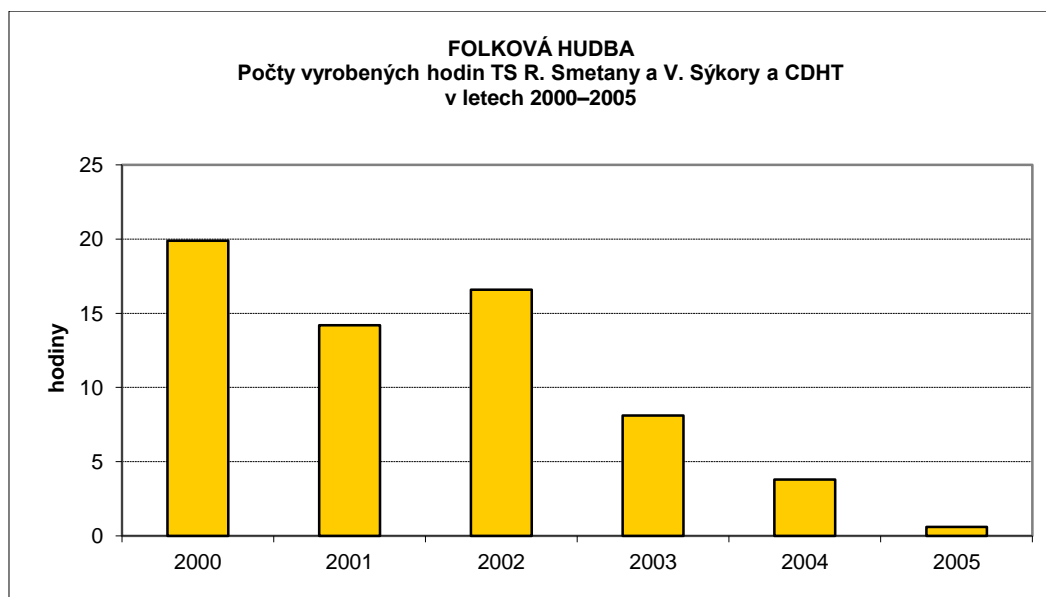
Další hudební žánr, který se těší vysoké oblibě svých posluchačů (diváků), je bezesporu folk. Konzervativní schéma HRHV, kladoucí důraz zejména na hudební formy z oblasti vážné hudby, jej dlouho opomíjelo. Nejprve se nevyráběly žádné hudební pořady s touto tematikou, až posléze v roce 1984 jsme se mohli setkat s „první vlaštovkou“ a posléze počet těchto hudebních pořadů pozvolna narůstal až na stopáž zhruba 6 hodin. Osobně se domnívám, že jich mohlo být víc. Ale každý máme právo na svůj názor, a tak tedy respektuji i ten, který zastávali tehdejší tvůrci vysílacího schématu.

Ze zkoumaných vzorků vyrobených hudebních pořadů tento trend vysoké obliby reflektovala nejvíce TS Radima Smetany a Vítězslava Sýkory v období let 2000–2005, kdy jsme se v některých těchto letech mohli setkat i s folkovým magazínem. Poté došlo k určitému útlumu výroby těchto pořadů a vysledovat tuto formu jsme mohli po roce 2006 až opět v roce 2011.

Graf č. 76: Počty vyrobených hodin folkové hudby HRHV v letech 1980–1990

Graf č. 77: Počty vyrobených hodin folkové hudby v období let 2000–2005
TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT

Když se podíváme na vysoká čísla oblíbenosti tohoto žánru a na počty vyrobených hodin tohoto druhu pořadů v letech 2006–2012, můžeme zde vysledovat jasný nepoměr, tj. mezi vysokou oblíbeností folku a množstvím (někdy vůbec nic) vyrobených pořadů. Je to škoda. Zbytečně nám „utíká“ velké množství lidí, které bychom mohli zaujmout, a případně si je i získat pro jiné žánry. Myslím to tak, přes jednodušší, „lívivé“ pořady je nalákat k dalším, náročnějším druhům hudebních relací.

Tabulka č. 55: Postoje k folku podle vzdělání

	Folk R				Celkem
	nerad/a	nevadí	rád/a	neví	
základní	26,6%	32,7%	37,2%	3,5%	100,0%
vyučen/a, střední bez maturity	21,7%	33,9%	41,1%	3,3%	100,0%
středoškolské s maturitou	19,5%	31,2%	48,0%	1,2%	100,0%
vysokoškolské	7,4%	33,3%	57,4%	1,9%	100,0%
Celkem	20,5%	32,8%	44,2%	2,5%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁸⁷

⁸⁷ Bek, M., *op. cit.*, s. 181, tabulka č. 105.

Nikdy nevíte dopředu, kdo se zrovna před televizní obrazovku posadí a jaké má momentální preference. Možná by po skončení tohoto pořadu zůstal sledovat i nějaký složitější žánr. Třeba z toho důvodu, že by si řekl: vyrábějí super pořady, tohle bude určitě také dobré, zkusím to.

Použiji ekonomický termín „dojná kráva“. Vysvětlím. U každé firmy, ať už vyrábí cokoli, máte segment produktů, které se nejvíce prodávají, a tudíž vyrábějí ve značném množství, tzv. dojně krávy. Okolo nich je „nalepen“ ostatní doplňkový sortiment, který tolik nevydělává. Jelikož zákazník je zvyklý utrácet za tyto výrobků typu „dojná kráva“ pravidelně, a investovat tedy do stále stejné značky, v momentě, kdy se bude rozhodovat o nějakém „doplňkovém sortimentu“ (a vy nepokazíte cenovou politiku produktu např. přemrštěnou cenou), je podle mého názoru poměrně vysoká šance, že se rozhodne pro zboží stejné značky, protože už ji zná a je s ní spokojený. Synergický efekt.

Ovšem pozor, aby zde nedošlo k omylu, toto byl pouze příklad možného chování spotřebitele (diváka), ne podnět k tomu, aby méně sledované pořady byly zařazeny do kategorie *Doplňkový sortiment* přiděleným počtem vyráběných hodin. ČT je veřejnoprávní, ne komerční televize. Rozhodujícím ukazatelem je zde kvalita a tu mají žánry klasické/vážné hudby nejvyšší, na to se nesmí zapomínat. Ale folková hudba svojí vysokou oblibou posluchačů má šanci takto „zasvítit“ a např. spolu s country hudbou se stát jedním z mnoha pilířů vysoké oblíbenosti produkce hudební redakce, v navzájem „nerušeném sousedství“ reprezentativního vzorku těch nejkvalitnějších hudebních forem.

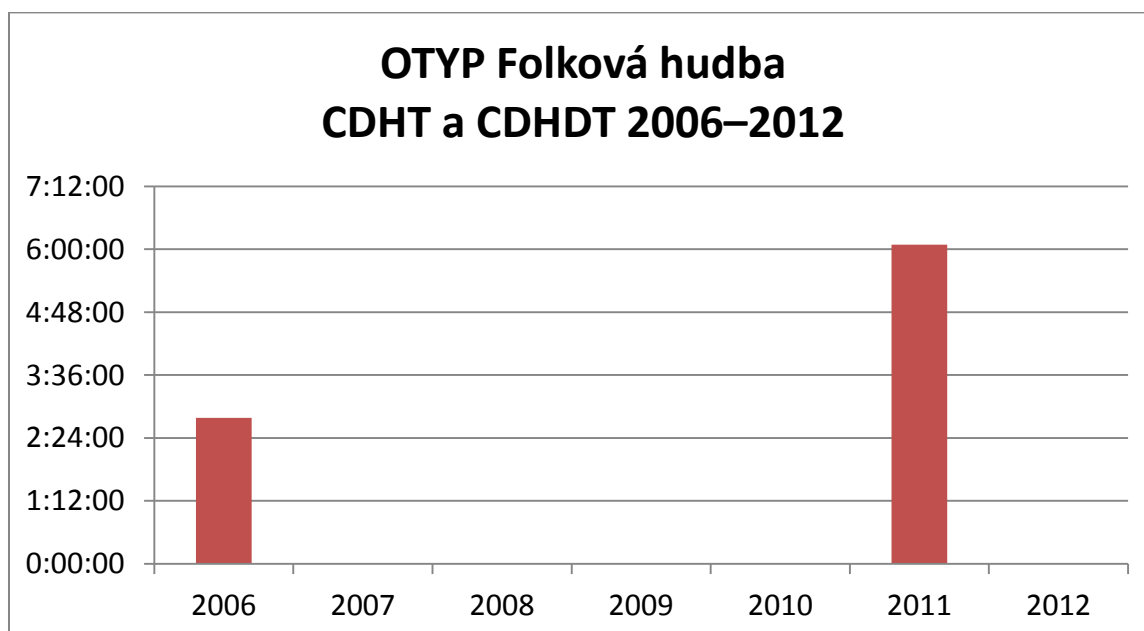
Podle mého názoru je výroba hudebních pořadů žánrů folk a country do roku 2012 poddimenzovaná. Přitáhla by k obrazovkám veřejnoprávní televize, ačkoli zde nám nejde primárně o vysokou sledovanost pořadů, ale o kvalitu (a tyto pořady mohou být také velmi kvalitní), velké množství spokojených diváků.

Tabulka č. 56: Postoje k folku v jednotlivých výzkumech

Postoj k folku				
Rok výzkumu	kladný	neutrální	záporný	neví
1990	48,3%	44,9%	6,8%	
2001	44,0%	32,6%	20,7%	2,7%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁸⁸

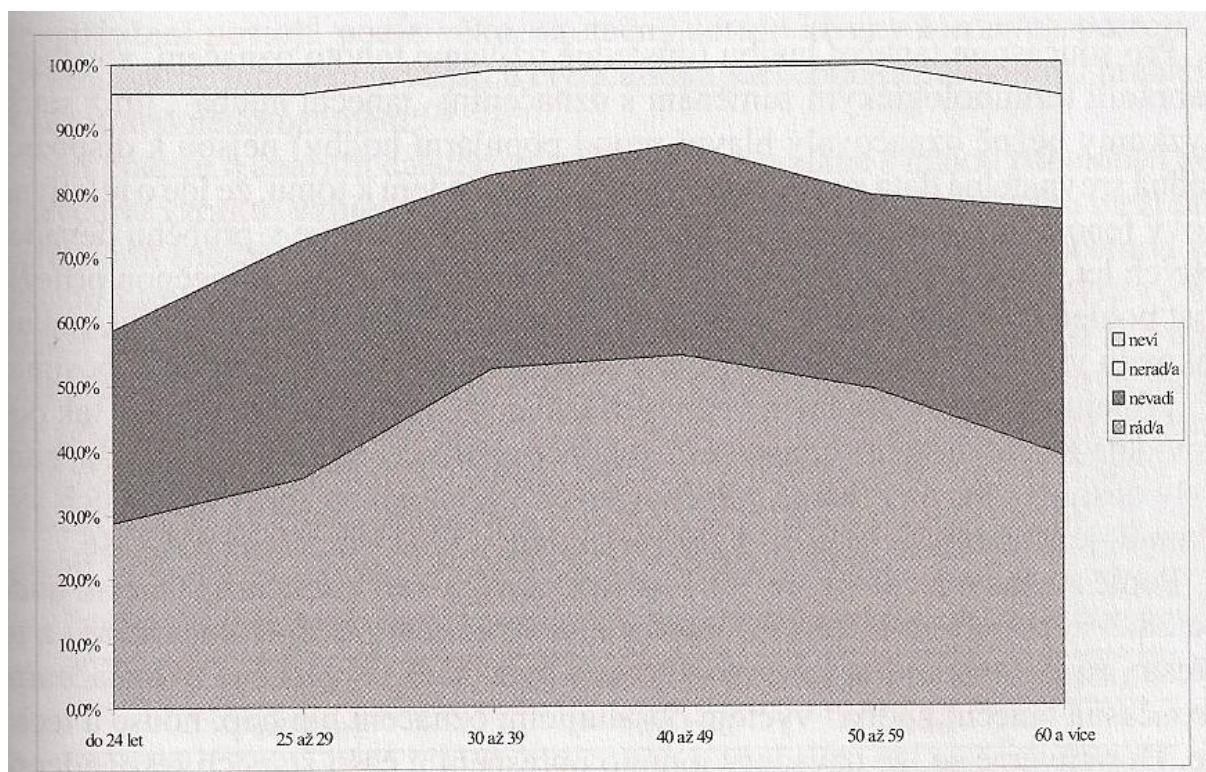
Graf č. 78: Počty vyrobených hodin folkové hudby CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

Nahrávat těmto mým úvahám může i fakt, že obliba folku je v populaci rovnoměrně rozložena nezávisle na stupni dosažení vzdělání respondentů, a případné averze nevyvolává ve výrazné míře (vadí nejvíce lidem se základním vzděláním, ale i to je pouze 26 %). Obliba folku napříč věkovými kategoriemi je nejvýraznější u vzorku respondentů středního věku (zde se tedy bude potkávat s preferencemi populární hudby), ale i ostatní věkové kategorie jsou velmi pěkně obsazeny.

⁸⁸ Bek, M., *op. cit.*, s. 179, tabulka č. 104.

Graf č. 79: Postoje k folku podle věku (2001)

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁸⁹

Rozhodně bych se nezdřáhala na výrobu pořadů s folkovou tematikou vsadit, ovšem samozřejmě za předpokladu, že by se z toho nestal nějaký extrém jako v případě rockové hudby a byl by dán dostatečně velký prostor pro hudební pořady klasické/vážné hudby, které představují nejvyšší parametry ukazatelů z hlediska jejich kvality.

Jsem tedy pro společné navýšení hodin výroby pořadů folk a country, také pro vyšší počty vyrobených pořadů – záznamů koncertů vážné hudby, záznamy oper, operet, muzikálů – a pro to, aby se akcentoval prostor pro pořady představující sólové hraní našich předních umělců vážné hudby, tedy důraz na formu recitálu ve smyslu recitálu vážné hudby. Bude to úžasně pestré, z hlediska veřejnoprávnosti vyvážené. Sice celkově samozřejmě dražší, ale tyto žánry dohromady vedle sebe budou představovat „nablýskanou výlohu plnou prvotřídního zboží, exkluzivní obchod“.

⁸⁹ Bek, M., *op. cit.*, s. 181, graf č. 101.

XII. Lidová hudba (hudební folklor) a jejich hudební forma lidová píseň

Dalším z velmi posluchačsky oblíbených žánrů je lidová hudba (a její forma – hudební útvar lidová píseň, „lidovka“). Lidová hudba je krásná a přitom relativně „jednoduchá“, široce posluchačsky přístupná. Proto první kontakty dětí s hudbou, bývají formou tzv. lidovek, kdy jim, ideálně intonačně čistě, některý z rodičů zpívá např. lidovou píseň *Skákal pes přes oves*. Skoro idylicky vyznívá představa maminky, která zpívá ukolébavku svému dítěti. To mu velmi prospívá. Nejenže se zklidní, ale maminka svým zpěvem rovněž podporuje jeho pozdější správnou výslovnost a také široký rozsah jeho budoucí slovní zásoby. A kladný vztah k hudbě, samozřejmě. Proto je správně, že ze zkoumaných vzorků byly pro podporu tohoto výchovného prvku lidové hudby v posledních letech vyráběny opět *Zpívánky*.

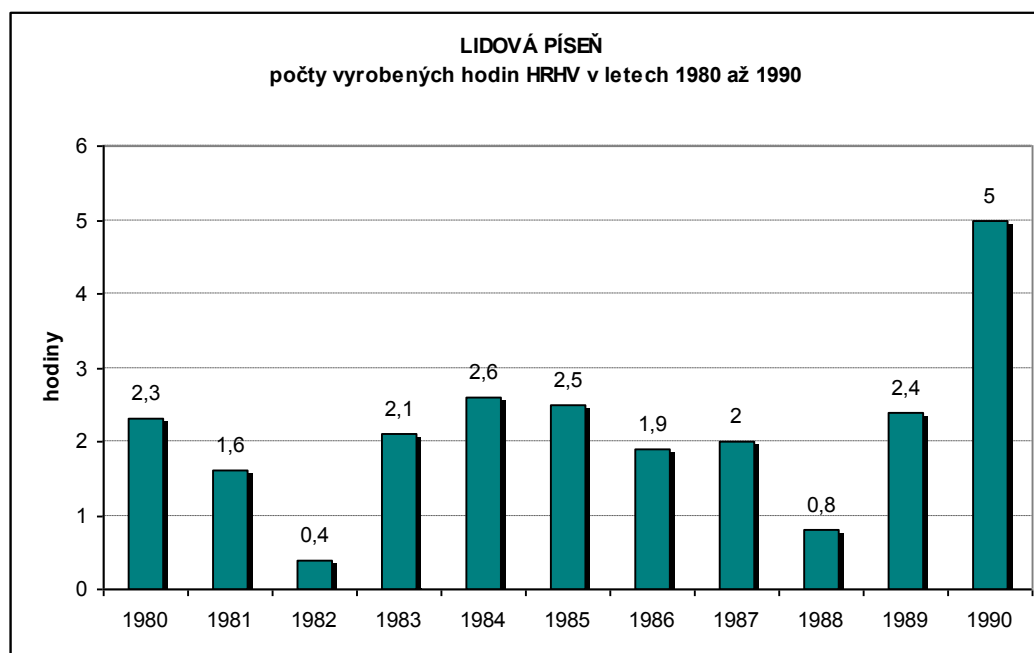
Ne každý rodič správně „ladí“, ale oproti tomu každé dítě si zaslouží již od začátku kvalitní hudební podněty, ne rachot v podobě kreací skupiny Maxim Turbulenc. Jejich hudební zpracování dětské říkanky *Polámal se mraveneček* je jednou z věcí, která mne dokáže „strašit ve snech“, a uvádím ji zde jako odstrašující příklad toho, jaké hudební podněty by se k dětem ideálně vůbec neměly dostat.

Bavit se poslechem či zpěvem lidových písní může v podstatě každý a nepotřebuje k tomu žádnou speciální hudební průpravu. Proto je to cenný žánr. Pro začátek hudební průpravy. Něco jednoduchého, co zvládne téměř každý, bude se mu to pravděpodobně líbit a ideálně jej to dále bude motivovat směrem ke složitějším hudebním formám. Již jednou zmiňovaný synergický efekt hudebních žánrů.

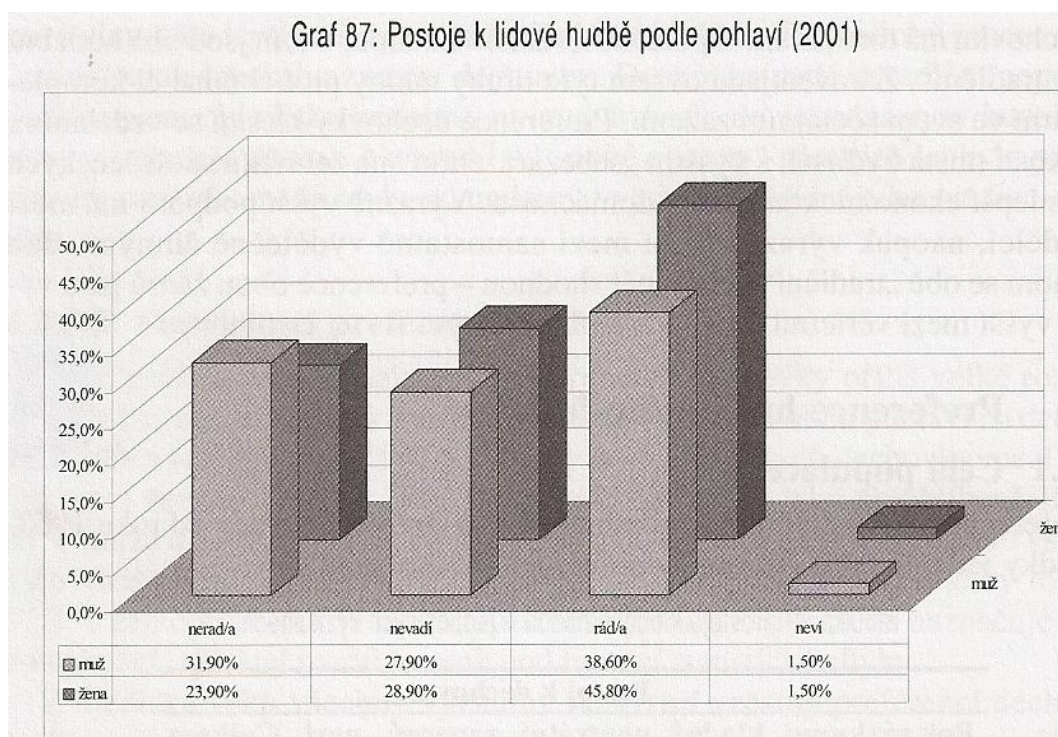
Nejvíce a také bez výrazných výkyvů o žánr lidové hudby pečovala HRHV. Jako již několikrát v této práci vyjadřuji svůj obdiv nad tím, jak bylo tehdejší vysílací schéma z hlediska poměrů uváděných žánrů vyvážené a pestré. Jak víme z předchozích kapitol, s množstevním akcentem na to nejcennější z oblasti vážné hudby. K tomu není co dodat.

Graf č. 80: Počty vyrobených hodin lidové hudby (lidové písně) HRHV v letech 1980–1990

Graf č. 81: Postoje k lidové hudbě podle pohlaví (2001)

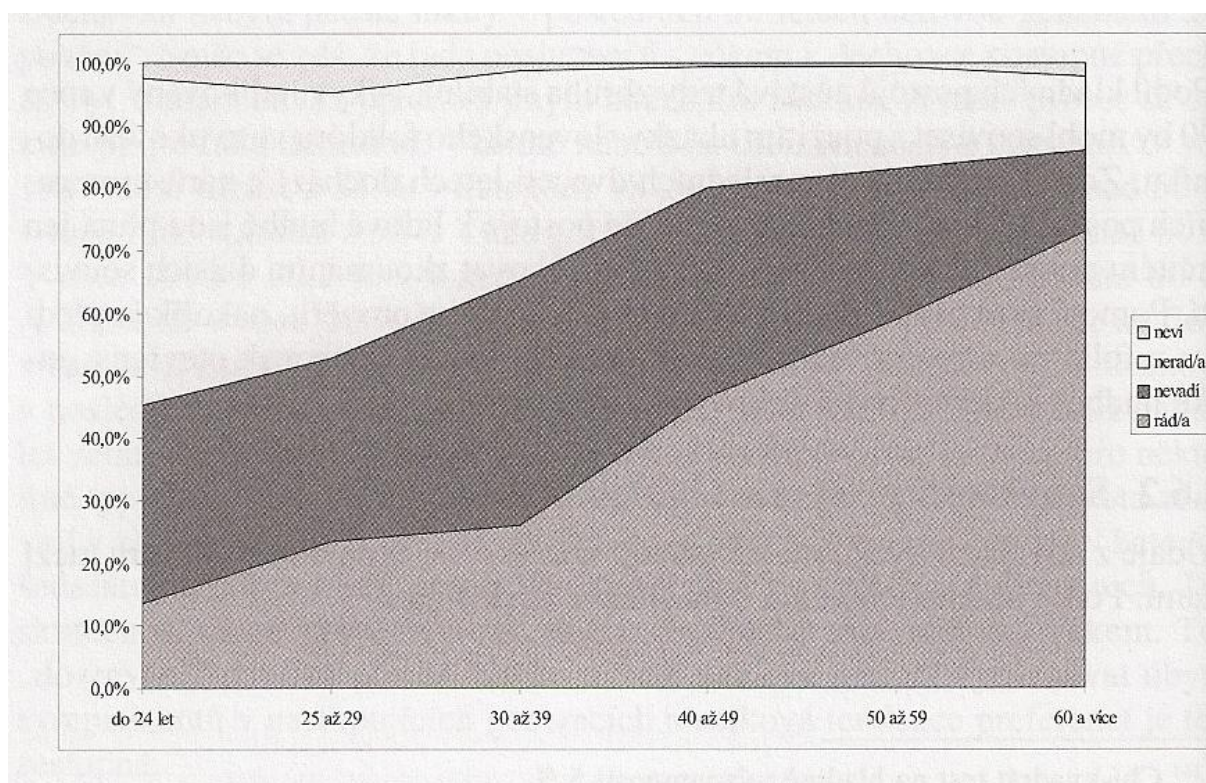
Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁹⁰

⁹⁰ Bek, M., *op. cit.*, s. 166, graf č. 87.

Mnoho lidí navštěvuje folklorní soubory, kde se interpretací lidové hudby zabývají. *Mezinárodní folklorní festival Strážnice* se bude v roce 2016 opět konat, 71. ročník. Tak kde jsme s kamerami? Kde je nějaký záznam koncertu? Festivalové minuty?

A ona bude někoho lidová hudba bavit? Folklor? Lidové kroje, dnes „v době internetu“? Bude. Téměř 39 % mužů, a dokonce téměř 46 % žen. Takto vysokým číslem nemůže „nějaké“ stahování hudby přes internet (celkem 9,1 %) absolutně konkurovat. Nafouknutá bublina. Jak můžeme vidět, lidé „ty kroje“ chtějí víc.

Graf č. 82: Postoje k lidové hudbě podle věku (2001)

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁹¹

Jak můžeme pozorovat na výše uvedeném grafu, „pěkná“ čísla oblíbenosti tohoto žánru nalezneme již kolem 25 let věku respondentů. Dále narůstají spolu s přibývajícím věkem. Výrobou hodin pořadů lidové hudby potěšíme diváky téměř napříč celým věkovým spektrem. Vzpomeňme zde ještě jednou rovněž na spoluobčany, kteří (nejen) s přibývajícím věkem mají z nějakého důvodu problém navštívit kulturní akce osobně. Pro ně bude takový pořad rovněž velmi cenný.

⁹¹ Bek, M., *op. cit.*, s. 166, graf č. 88.

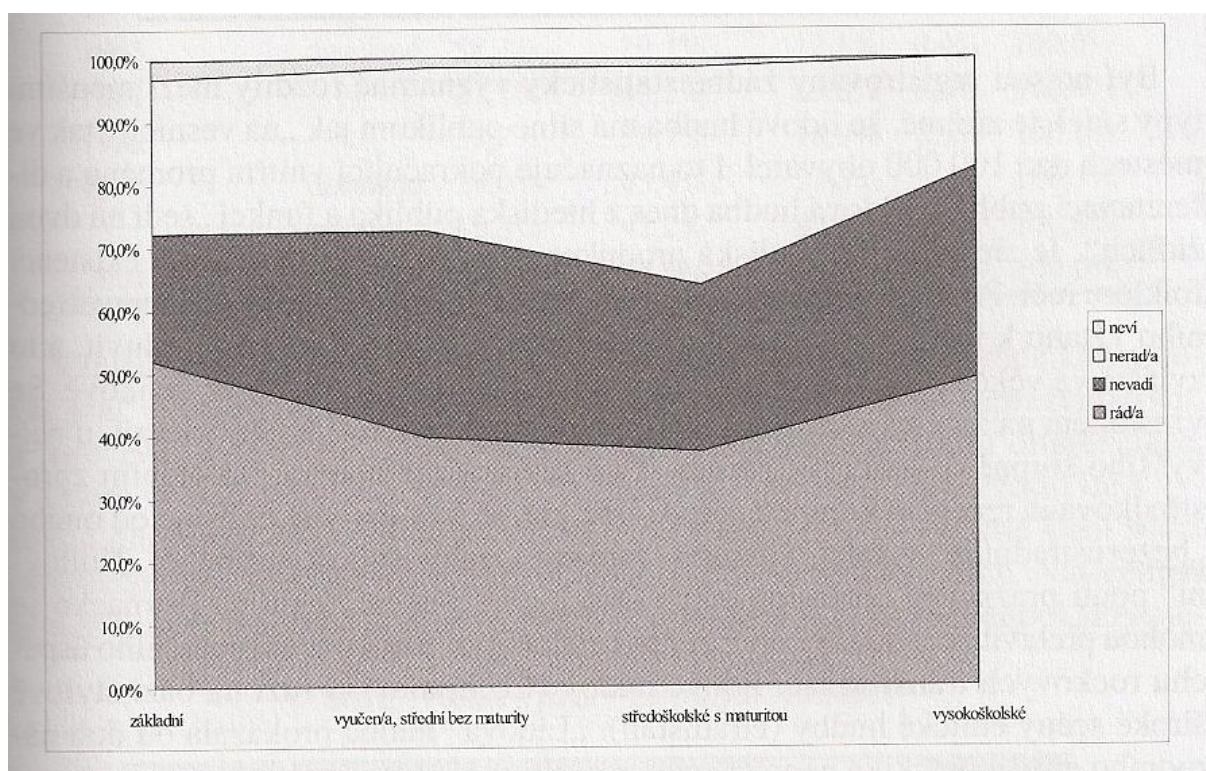

Tabulka č. 57: Postoje k lidové hudbě podle velikosti místa bydliště (2001)

Velikost bydliště R	Lidová hudba R				Celkem
	nerad/a	nevadí	rád/a	neví	
do 10 000 obyv.	25,8%	28,7%	44,7%	0,8%	100,0%
10 - 100 000	27,0%	26,2%	43,5%	3,3%	100,0%
nad 100 000	23,1%	29,8%	46,2%	1,0%	100,0%
Praha	42,6%	32,0%	25,4%	0,0%	100,0%
Celkem	27,9%	28,3%	42,2%	1,6%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁹²

Graf č. 83: Postoje k lidové hudbě podle vzdělání (2001)

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁹³

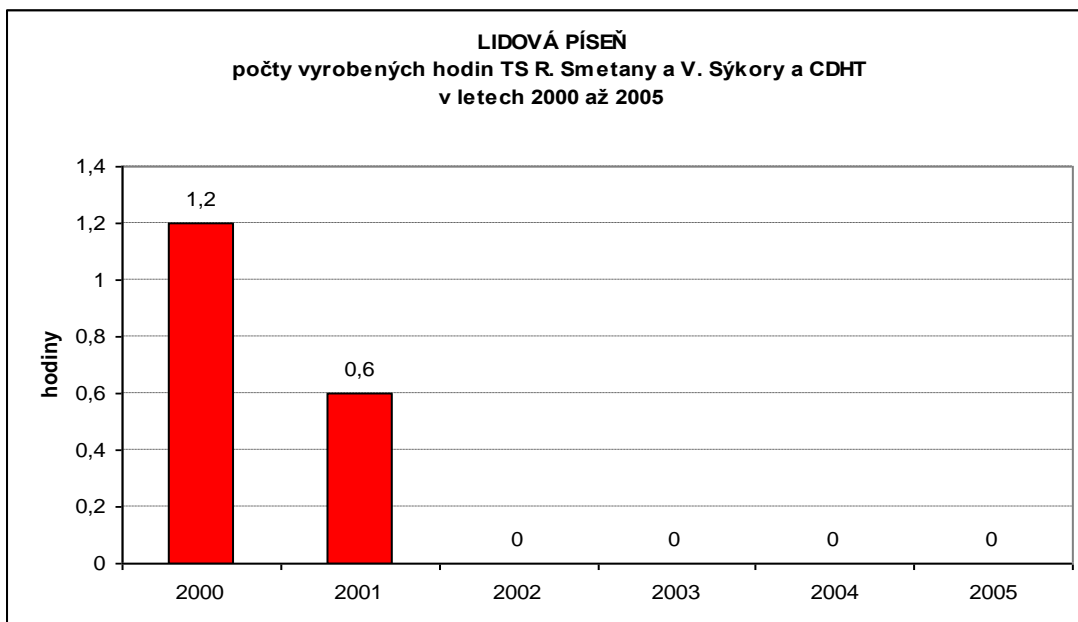
Lidová hudba se těší rovněž vysoké oblibě nezávisle na velikosti bydliště. Tedy až na Prahu. Zde je patrný určitý pokles, který si můžeme vysvětlit patrně

⁹² Bek, M., *op. cit.*, s. 170, tabulka č. 101.

⁹³ *Tamtéž*, s. 169, graf č. 90.

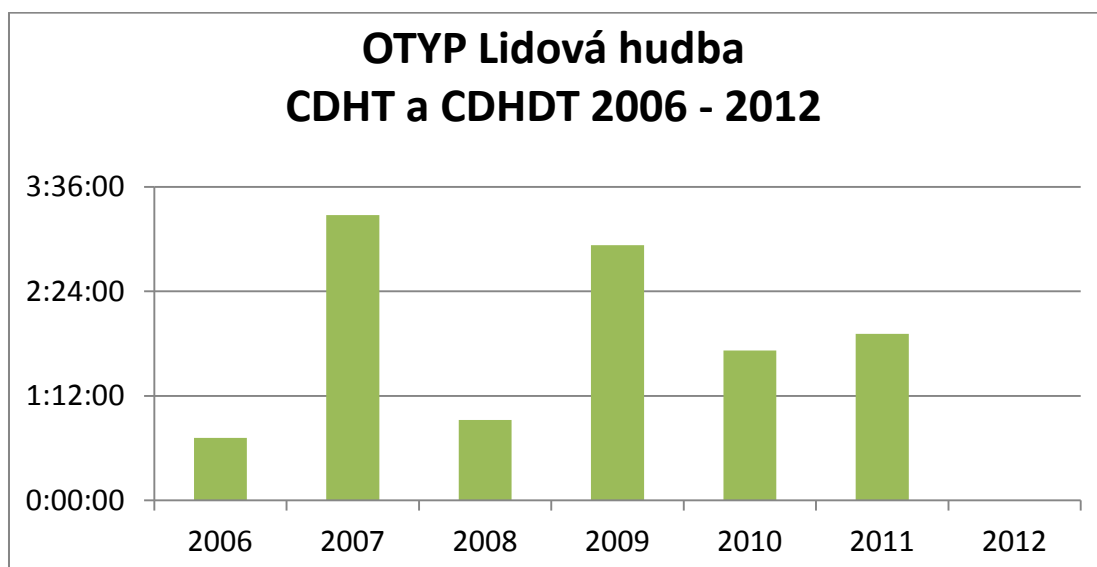
vysokou koncentrací pořádaných kulturních akcí obecně. Ale ani zde není obliba folklorní hudby nijak výrazně nízká.

Graf č. 84: Počty vyrobených hodin lidové písně v letech 2000–2005 TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT

Jak můžeme vidět, je obliba folklorní hudby z hlediska dosaženého vzdělání rovněž sympaticky rozložena mezi všechny vzdělanostní kategorie. Lidé se základním a vysokoškolským vzděláním tento žánr ocení dokonce nejvíce ze všech.

Graf č. 85: Počty vyrobených hodin lidové hudby CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

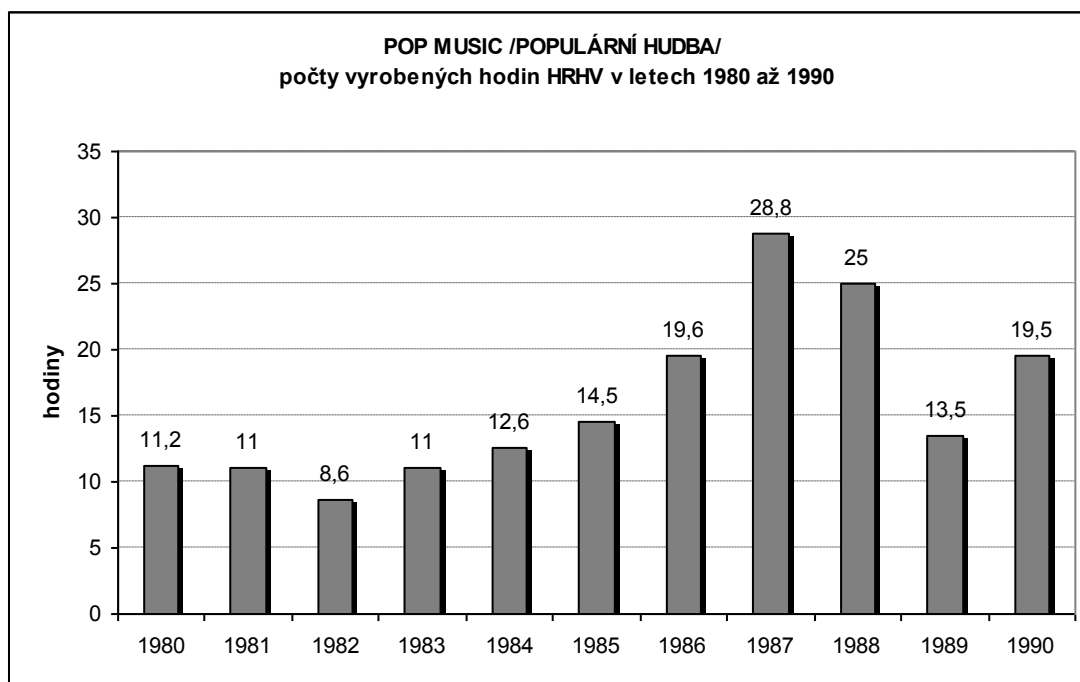

Pojďme tedy tyto druhy pořadů vyrábět více. Opět použiji termín „dojná kráva“. Nenechme ji utéct, byla by to další důležitá část kvalitně zpracovaného vysílacího schématu hudebních pořadů. Ovšem, jak si opět neodpustím, s ohledem na preferenci dostatečného množství těch nejkvalitnějších hudebních žánrů, které reprezentuje oblast klasické/vážné hudby. Jako průprava k nim ovšem může pořad s obsahem hudebního folkloru skvěle sloužit.

XIII. Populární hudba (POP-music)

Kategorie *Populární hudba* je mezi respondenty velmi oblíbená. V celkovém žebříčku pořadí jednotlivých žánrů (jak je zveřejnil na základě svého průzkumu M. Bek) je dokonce již na třetím místě, hned za country hudbou a muzikálem. Jak můžeme sledovat na „konzervativním“ schématu HRHV výroby hodin pořadů této hudby, byl jí dán určitý prostor, ne zanedbatelný, ale ne tak výrazný jako v té době např. komorní či symfonické hudbě. Těšila se ale již tehdy většímu procentnímu poměru než např. dechová hudba.

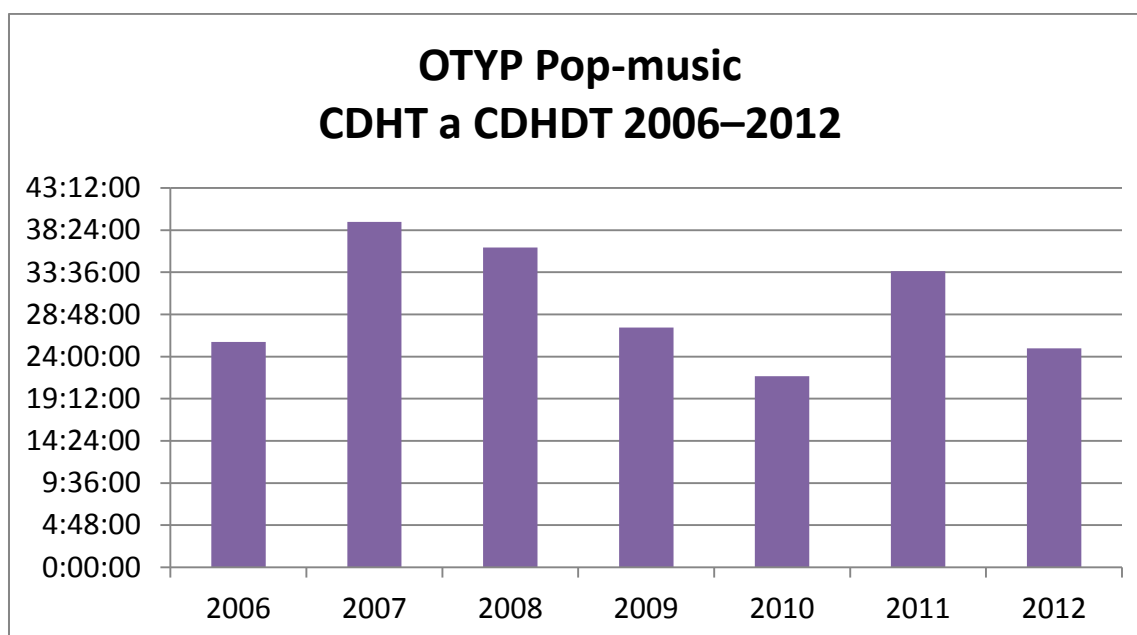
Graf č. 86: Počty vyrobených hodin populární hudby HRHV v letech 1980–1990

Pokud bych si měla vybrat z grafů, znázorňujících tři zde hodnocené časové úseky z hlediska počtu hodin vyrobených pořadů pop-music, zvolila bych ten z období let 2006–2012. Reflektuje vysokou oblibu tohoto žánru, ovšem „neutíká“ do podle mne přemrštěných počtů vyrobených hodin v letech 2004 a 2005.

Graf č. 87: Počty vyrobených hodin populární hudby CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

Ani vysoká obliba žánru nemůže být podnětem k tomu, aby na jeho úkor byly zanedbávány další formy. Jak to myslím? Podobně, jako jsem již uvažovala v oblasti dechové hudby, která se rovněž těší velké oblibě respondentů.

Tabulka č. 58: Postoje k popu podle kategorizovaného věku

Věk kategorizovaný	Pop					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
do 24 let	3,1%	11,2%	30,1%	23,5%	32,1%	100,0%
25 až 29	5,0%	3,8%	16,3%	32,5%	42,5%	100,0%
30 až 39	4,7%	11,7%	24,0%	22,8%	36,8%	100,0%
40 až 49	2,4%	10,1%	24,6%	35,3%	27,5%	100,0%
50 až 59	7,4%	14,4%	32,4%	26,1%	19,7%	100,0%
60 a více	15,3%	20,9%	23,9%	23,3%	16,6%	100,0%
Celkem	6,2%	12,6%	26,3%	27,0%	28,0%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁹⁴

⁹⁴ Bek, M., *op. cit.*, s. 119, tabulka č. 76.

Populární hudba. Dokáže zpříjemnit chvíle, není náročná na poslech a nevyžaduje od nás plné soustředění. U jejího poslechu se odreagujeme, odpočineme si. To není málo. Kdo z nás nemá svoje oblíbené hity? Mnoho lidí má rádo Hanu Zagorovou, Václava Neckáře, Karla Gotta, Martu Kubišovou, Evu Pilarovou, Helenu Vondráčkovou, Annu K., Vojtu Dyka, Leonu Machálkovou, Petra Muka a další, nerada bych někoho opomněla a jména píšu samozřejmě z úcty k těmto interpretům a není cílem kompletní výčet, pouze ilustrativní.

Tabulka č. 59: Postoje k popu podle pohlaví

Pohlaví	Pop					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
muž	6,0%	12,2%	29,3%	30,3%	22,1%	100,0%
žena	6,1%	13,0%	23,3%	23,7%	33,8%	100,0%
Celkem	6,1%	12,6%	26,3%	27,0%	28,0%	100,0%

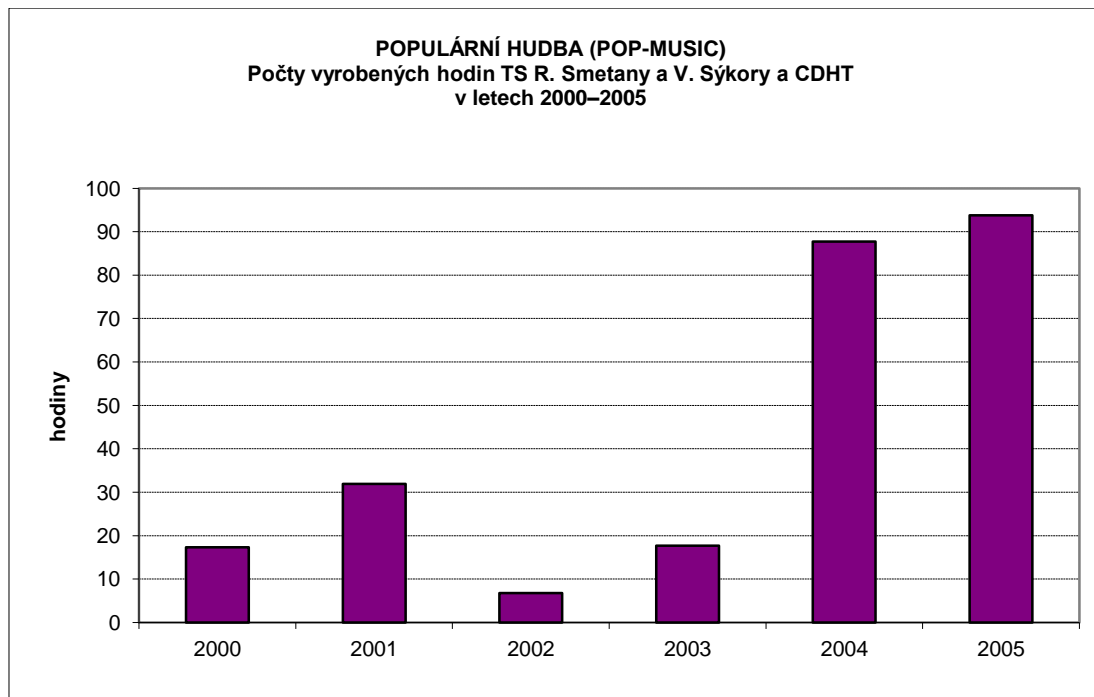
Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁹⁵

Kdo z nás nikdy nezažil situaci, kdy mu třeba celý den „zněla v hlavě“ populární písnička? Jednou mne takto „ničil“ hit s názvem *Pátá*⁹⁶ z repertoáru Heleny Vondráčkové několik dní. Pak jsem jej „přebila“ něčím jiným. Ano, hity v pravém slova smyslu mají tuto moc nás pronásledovat v myšlenkách. To však nic nemění na tom, že se (většinou) nemají šanci stát symfoniemi, kantátami, operami, oratorii, složitějšími a z hlediska kvality hodnotnějšími formami. Zůstávají stále jen jakýmsi tématem. Jedním. Tedy, pokud se nepřikloníme ke konspirační teorii, že hlavní téma symfonické básně *Vltava*, z cyklu Bedřicha Smetany *Má vlast*, je v podstatě zhudebněním lidové písně *Kočka leze dírou*, tedy lidového hitu. A teď již dost humoru, psaní disertační práce je vážná věc.

⁹⁵ Bek, M., *op. cit.*, s. 118, tabulka č. 75.

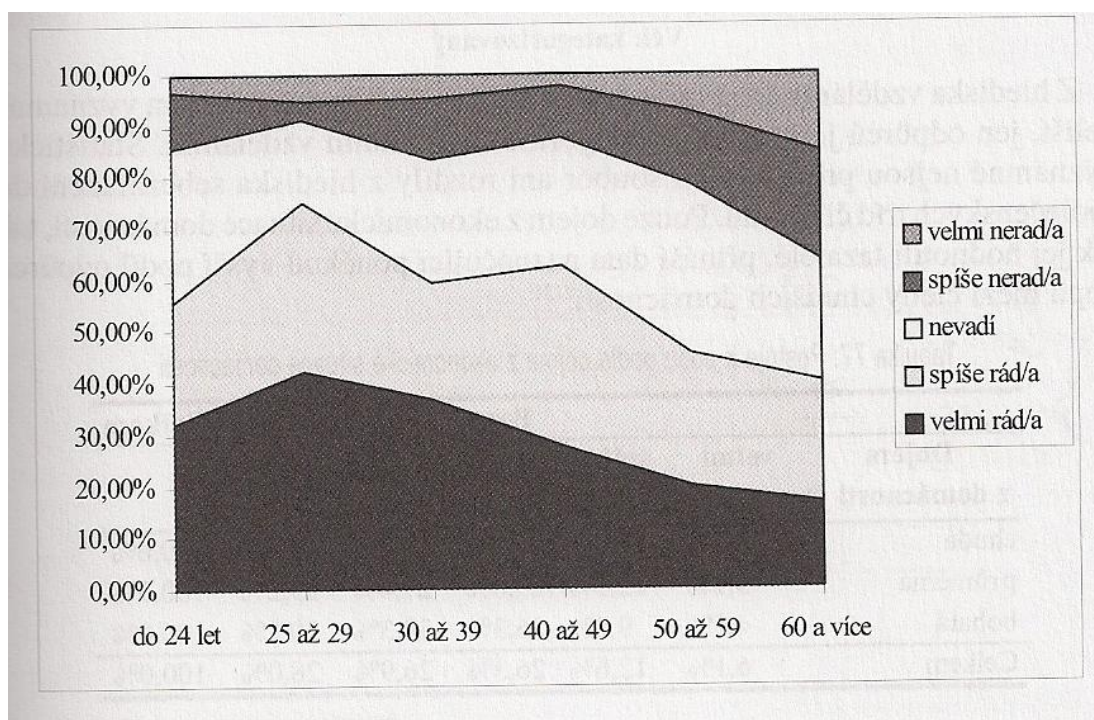
⁹⁶ V originále *Down Town*, *Tony Hatch*, český text Jiří Štáidl.

Graf č. 88: Počty vyrobených hodin populární hudby v období let 2000–2005
TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT

Populární hudba je více oblíbená ženami než muži. Její obliba je sympaticky rozložena napříč různými věkovými kategoriemi, nejvíce rezonuje s respondenty ve středním věku. Také relativně velmi malé procento respondentů nemá k populární hudbě dobrý vztah. Nevzbuzuje tolik negativních emocí jako např. rocková hudba nebo dechovka. I z hlediska „movitosti“ domácností se zde kromě menší (ale ne v pravém slova smyslu doopravdy nízké) obliby u nejméně movitých respondentů těší oblíbenosti kolem krásných 30 % u průměrně finančně situovaných a bohatých respondentů zároveň. Ostatně, lístky na koncerty populární hudby nebývají z nejlevnějších, a proto je také jedině správné, že ČT tyto koncerty zaznamenává, a těší tím tak širokou diváckou základnu.

Graf č. 89: Postoje k popu podle kategorizovaného věku

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁹⁷

Tabulka č. 60: Postoje k popu podle dojmu z ekonomické situace domácnosti

Dojem z domácnosti R	Pop					Celkem
	velmi nerad/a	spíše nerad/a	nevadí	spíše rád/a	velmi rád/a	
chudá	12,5%	16,0%	29,2%	22,2%	20,1%	100,0%
průměrná	5,1%	12,5%	25,8%	27,4%	29,2%	100,0%
bohatá	4,5%	9,8%	26,3%	29,3%	30,1%	100,0%
Celkem	6,1%	12,6%	26,3%	26,9%	28,0%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁹⁸

Nesmíme ale pro ně zapomínat na jistoty kvalitních žánrů typu koncertu vážné hudby atd., v dostatečně vypovídajícím množství, abychom pro samý populár nepřišli o kredit média, jež vyrábí pořady splňující nároky nejvyšších kvalitativních požadavků, co se týká jejich obsahu.

⁹⁷ Bek, M., *op. cit.*, s. 119, graf č. 61.

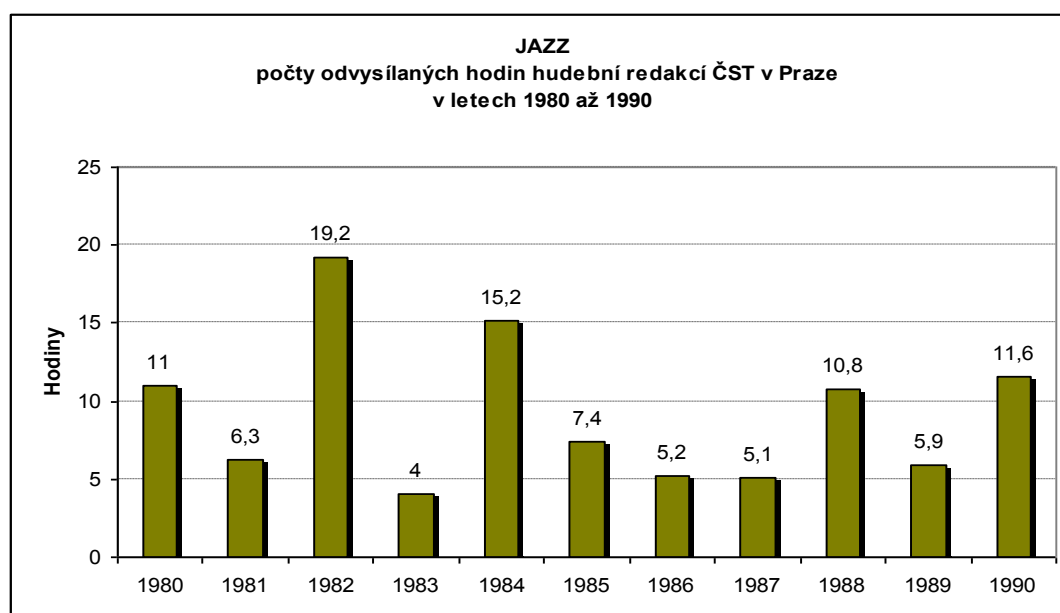
⁹⁸ *Tamtéž*, s. 120, tabulka č. 77.

XIV. Jazz

Krásná, náročná forma jazzu. Splňující jedna z nejvyšších kritérií kvality kladených na obsah vyráběných hudebních pořadů. Pokorně smekám před tvůrci vysílacího schématu HRHV, kteří dali jazzu tolik prostoru, a děkuji Radimu Smetanovi a Vítězslavu Sýkorovi, že získali nezanedbatelné místo pro tento žánr i v letech 2000–2004. Jak náročná je to disciplína, např. jazzová improvizace. Na to ji dokonale zvládnout musí být opravdu talent. Ale výsledek stojí za to.

Graf č. 90: Počty vyrobených hodin jazzu HRHV v letech 1980–1990

Tabulka č. 61: Postoje k jazzu (tradičnímu) v jednotlivých výzkumech

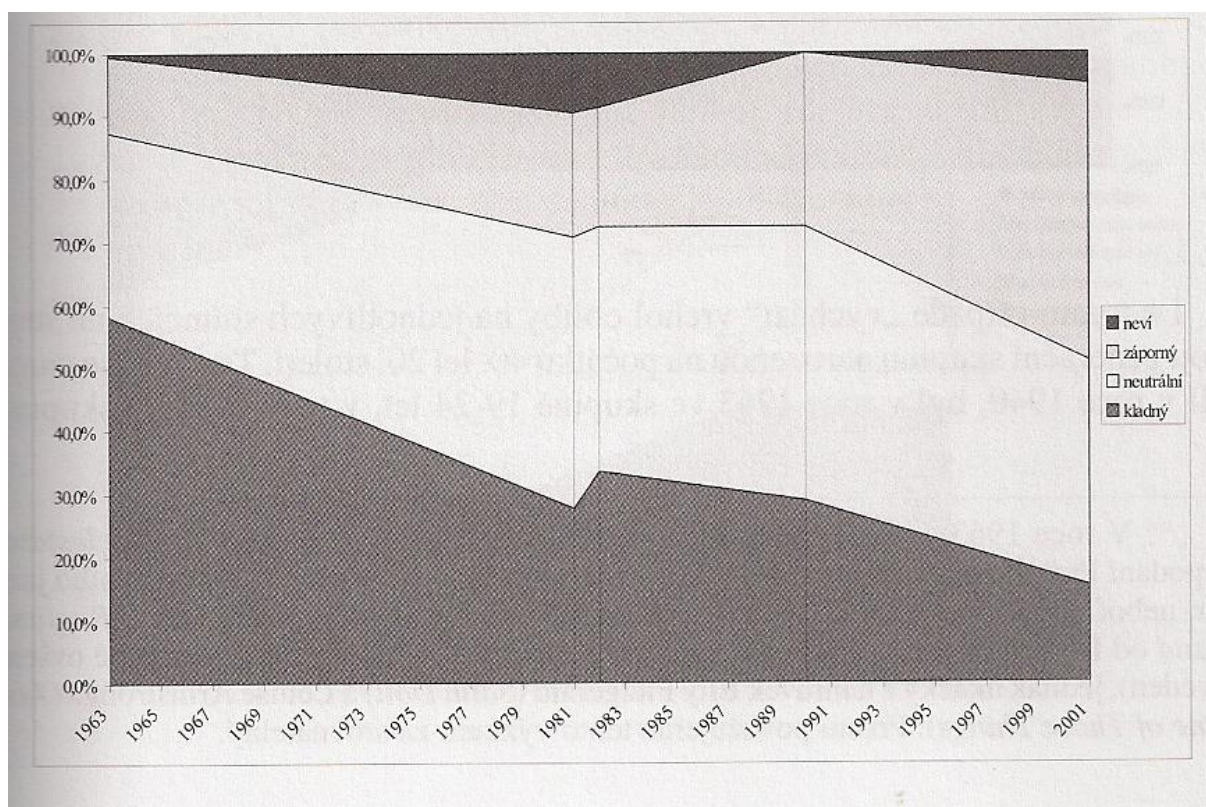
		Postoj k jazzu				
Rok výzkumu		kladný	neutrální	záporný	neví	Celkem
1947		16,0%	dává přednost			
1963	dixieland	58,2%	29,3%	12,1%	0,4%	100,0%
1981		27,7%	43,2%	19,6%	9,6%	100,0%
1982		33,7%	38,7%	18,9%	8,7%	100,0%
1990	dixieland	29,0%	43,4%	27,5%		100,1%
	swing	15,3%	42,2%	42,4%		100,0%
2001	tradiční	15,4%	35,6%	43,9%	5,1%	100,0%

Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*⁹⁹

⁹⁹ Bek, M., *op. cit.*, s. 171, tabulka č. 102.

Bohužel tím, jak je tato forma náročná, se tak trochu dostáváme do situace podobné vážné hudbě. Pro dokonalé porozumění žánru a vychutnání jeho obsahu potřebujeme většinou předchozí hudební průpravu. Dobrá zpráva je, že zpravidla postačí stejné vzdělání, které získáme aktivním studiem vážné hudby nebo jejím poslechem (tím si tříbíme svůj hudební vkus a připravujeme jej pro jazz). Relativně vyšší procento respondentů, kteří jazzovou hudbu nemusí, bych přisuzovala tomu, že jej potkali ve svém životě v nevhodný moment. Nepřipraveni. Pomohu si zde příkladem z vážné hudby. Jako velmi náročná na poslech bývá označována hudba Leoše Janáčka. Mohu potvrdit z vlastní zkušenosti. Jako relativně velmi mladá jsem navštívila, natěšená, klavírní recitál Igora Ardaševa. Hrál Janáčkův klavírní cyklus *V mlhách*. Bylo to krásné, ale velmi náročné. Nehrál Chopinovu *Revoluční etudu*, která si vás ihned získá. Nejvyšší kvalita. A s jazzovou hudbou je to něco podobného. Nikam nespěchat.

Graf č. 91: Postoje k jazzu v jednotlivých výzkumech

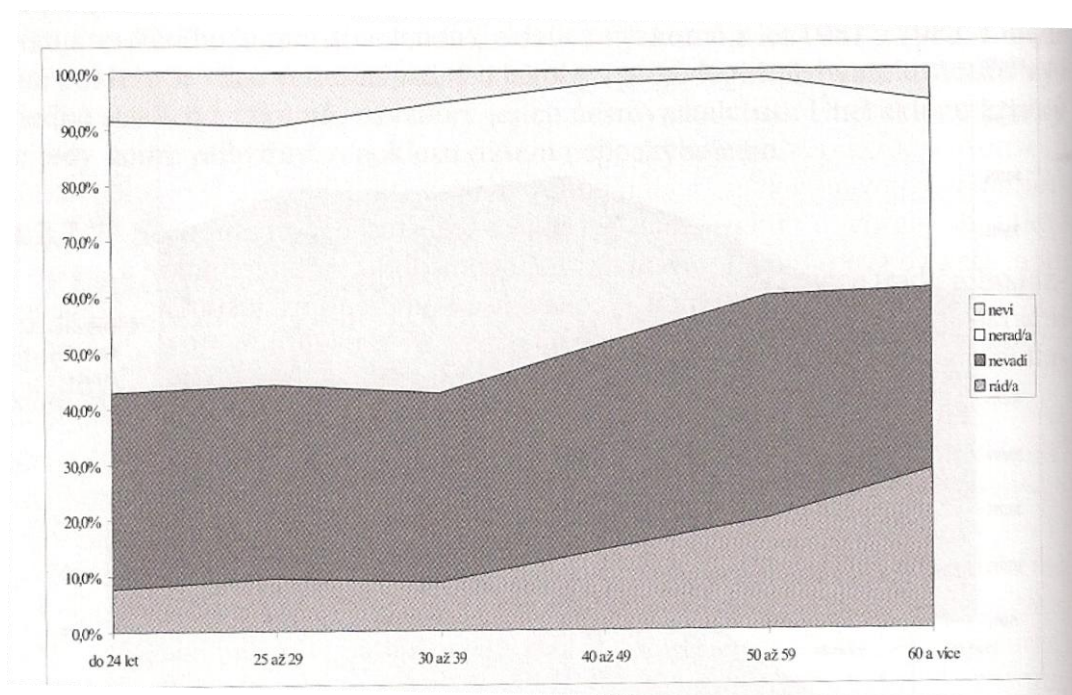
Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*¹⁰⁰

¹⁰⁰ Bek, M., *op. cit.*, s. 171, graf č. 91.

Jak můžeme pozorovat na uvedeném grafu, nejvyšší vlně popularity se těšil jazz zhruba v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století, po roce 1989 jeho obliba setrvale klesá. Možná je to tím, že v předchozích desetiletích byl jazz svým způsobem „módním intelektuálním žánrem“, a tak tedy vznikalo, a tím pádem se i provozovalo, více jazzových skladeb, než je běžné v dnešní době. Ale divácká (posluchačská) základna nezmizela. Je sice menší, zato slibující stabilitu. Opět nejvíce respondentů narůstá od 50 let věku výše.

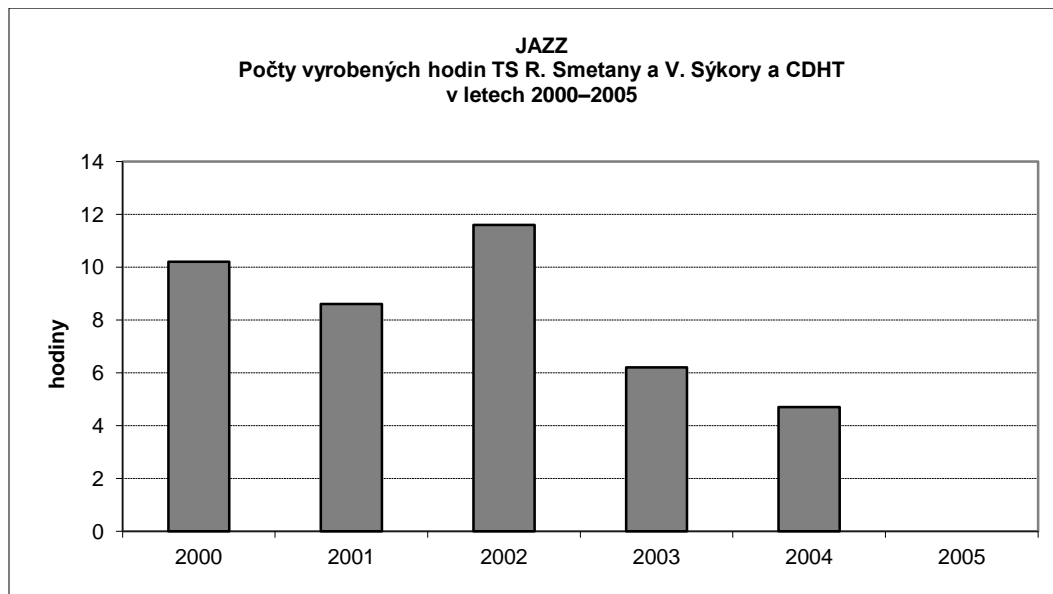
Graf č. 92: Postoje k tradičnímu jazzu podle věku (2001)

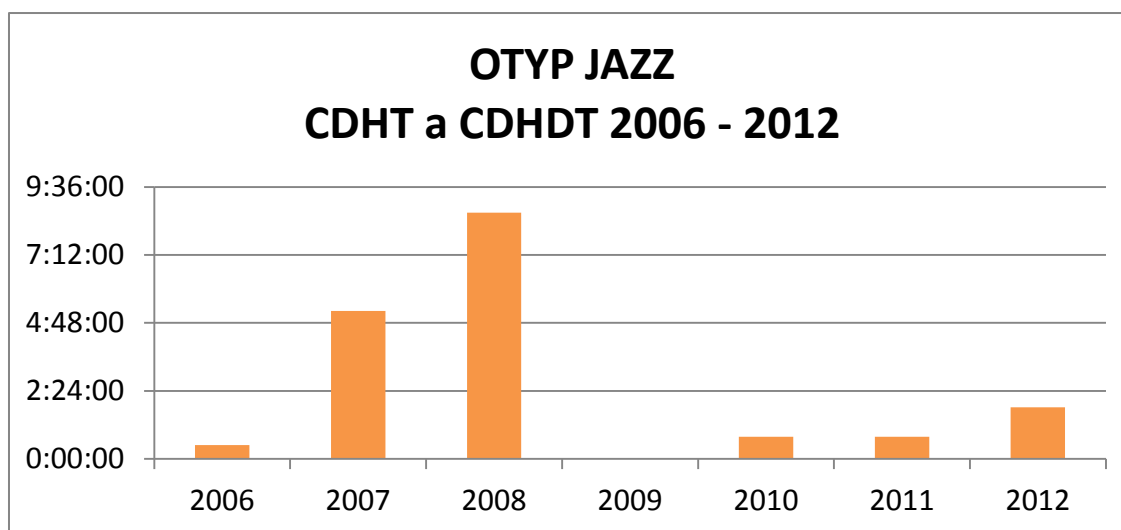
Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*¹⁰¹

¹⁰¹ Bek, M., *op. cit.*, s. 174, graf č. 95.

Graf č. 93: Počty vyrobených hodin jazzu v letech 2000–2005 TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT

Graf č. 94: Počty vyrobených hodin jazzu CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

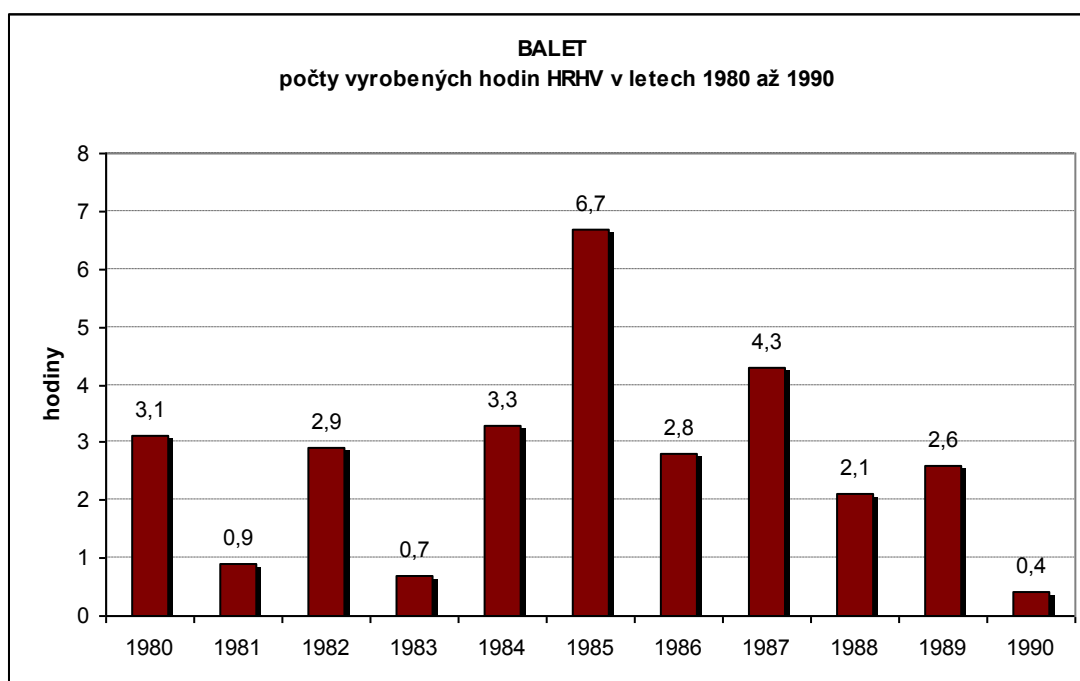

Ačkoli jazz nebyl vyráběn v posledních letech výše uvedeného zkoumaného vzorku nijak výrazně, potěšující je, že nevymizel z televizních obrazovek úplně jako opereta. Bohužel jsem neměla k dispozici žádný průzkum sledující rozdíly v preferenci tohoto druhu hudby mezi muži a ženami. Skoro bych se ale vsadila, že je to žánr preferovaný více muži. Prosím tedy o navýšení hodin na výrobu pořadů u těchto žánrů. Ve vysílacím schématu veřejnoprávní televize by z hlediska kvality měly mít svůj trvalý, čestně vymezený prostor, ne jen občasné místo nebo smutné prázdné okno u své kategorie.

XV. Tanec, balet

Aniž bych měla k dispozici jediný údaj o oblíbenosti tance a konkrétně jeho druhu – baletu – od M. Beka (ten tuto problematiku do svého výzkumu již nezařadil), dovolím si odhadnout, že to bude žánr oblíbený více ženami. Moji kolegové, hudební dramaturgové-muži, se tomuto žánru příliš nevěnovali, jak můžeme vidět na ukazatelích v grafech z let 2000–2005 a 2006–2012. Proč se tím ve své práci zabývám? Protože tančíme na hudbu, hudba balet doprovází, ideálně je společně dohromady s taneční složkou tak krásná a dokonalá, že vše vnímáme jako jednolitý celek.

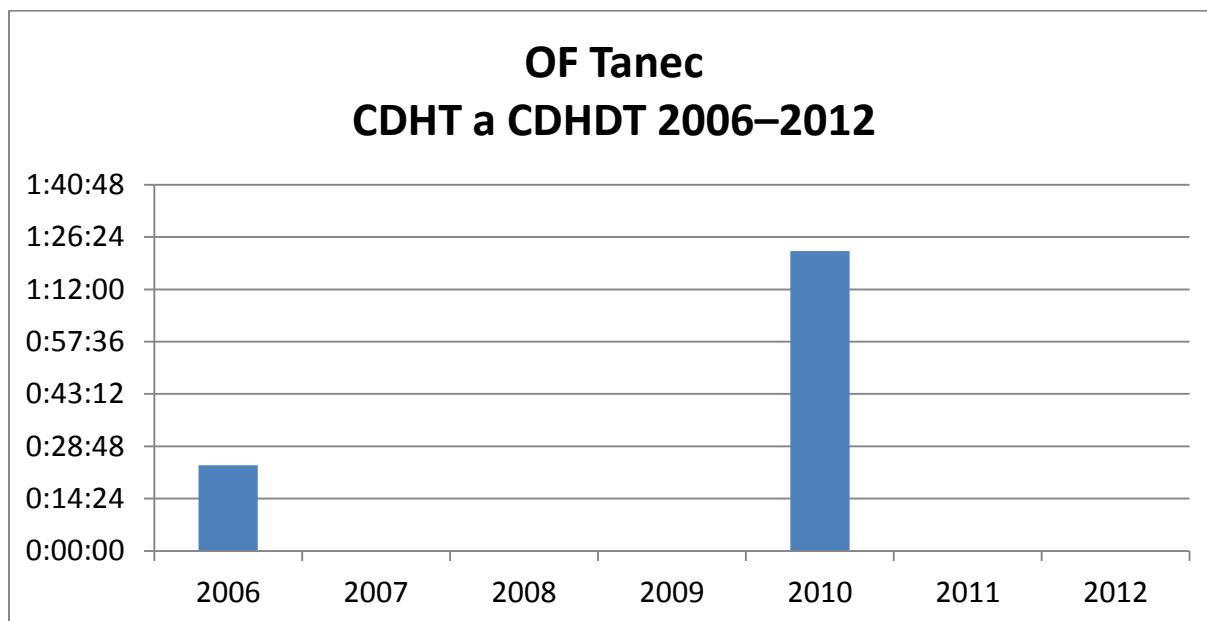
Graf č. 95: Počty vyrobených hodin baletu HRHV v letech 1980–1990

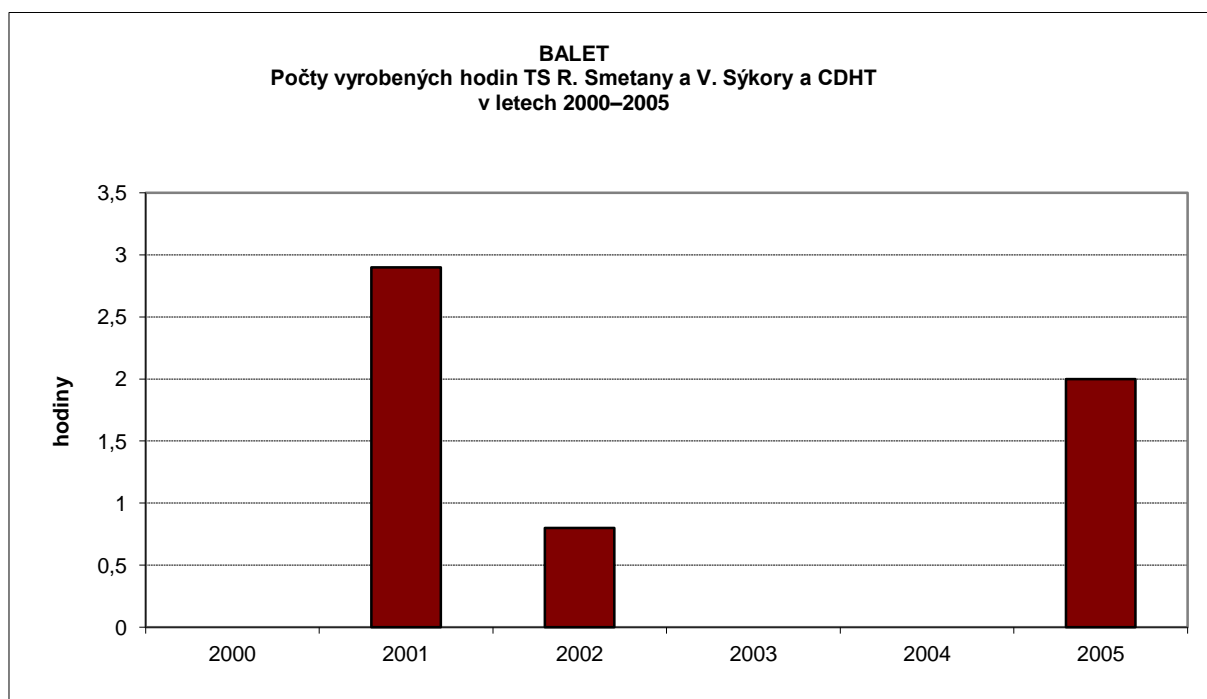
Nejvíce byl tento žánr ze zkoumaných tří časových úseků „opečován“ HRHV v letech 1980–1990. Považuji to za prozíravé a z hlediska pestrosti vyráběných druhů pořadů za velmi cenné. Nicméně tanec a jeho druh balet žijí navzdory ne úplně aktivnímu zájmu ze strany veřejnoprávní televize, který by se projevoval větším počtem vyrobených pořadů v následujících letech, dál. I když v této oblasti vznikly některé cenné pořady, mohlo jich být víc.

Je určitě skvělé, když se natočí pořad o významné primabaleríně. To je třeba hodnotit se vší úctou. Co mi ale nepřipadá úplně v pořádku, že zde podle mého názoru nejsou typy pořadů, ze kterých bychom si mohli udělat představu o tom, co se děje na české baletní scéně jako celku. Baletní soubory nejsou jen součástí pražských kulturních scén, ale i součástí mnoha regionálních divadel.

Graf č. 96: Počty vyrobených hodin tance CDHT a CDHDT v letech 2006–2012

Graf č. 97: Počty vyrobených hodin baletu v letech 2000–2005 TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT

A všude dochází k nastudování nového repertoáru, tak proč jsou v některých letech u výroby pořadů s touto tematikou nuly? HRHV v některých letech také nechrlila množství pořadů, co se týká odvysílaných hodin, ale nikdy tento žánr zcela neignorovala, což mi přijde zásadní. Když je kategorie *Balet* natolik vážená, že se za ni uděluje každý rok prestižní ocenění Thálie, měli bychom mít možnost nahlédnout o něco víc do tohoto oboru. Zjevně má co nabídnout a není mrtvou disciplínou. Z těchto důvodů mám pocit, že je tanec – a potažmo balet jako jedna z jeho nejkvalitnějších forem z hlediska počtu hodin vyrobených pořadů – poddimenzovaná disciplína. Rovněž s ohledem na pestrost nabízených žánrů a dalších výše uvedených důvodů, tj. zejména možného potenciálu cenné podpory české baletní scény, mi to přijde jako velká škoda.

XVI. Tres faciunt collegium

„Tres faciunt collegium je známé latinské přísloví, v doslovném překladu ‚tři tvoří spolek‘. Znamená, že k vytvoření plnohodnotného společenství, spolku či jiné korporace je potřeba, aby se sešli alespoň tři lidé. Byla to jedna z římskoprávních zásad (římský právník Neratius Priscus, Digesta 50,16,85, okolo roku 100 n. l.), podle níž bylo také možno veřejně vystupovat či přednášet za účasti nejméně tří osob.

V současnosti je slovní spojení ‚tres faciunt collegium‘ používáno jako rčení, zejména ve smyslu, že ‚v přítomnosti tří lze už jednat‘; dále ve spojitosti s výkladem o zakládání různých obchodních společností a družstev; s hodnocením mínění, zda se dvojice lidí může nebo nemůže vždy dohodnout.“

Zdroj: Wikipedie, otevřená encyklopedie¹⁰²

Tato disertační práce je teoretickou prací. Pojdme tedy rozvíjet dále teoretické úvahy. V ČT platí interní pravidlo, že programovou přihlášku k výrobě pořadu může podat každý. To je velmi demokratické a zároveň prozíravé opatření z hlediska důrazu na pestrost a vyváženost programové nabídky. Jen s ním mám v oblasti hudby – a zejména vážné – jeden problém. Vážná hudba je velmi specifická disciplína na rozdíl od např. hojně rozšířeného vzdělání humanitního, se kterým se můžeme ve velké míře setkat především na gymnáziích a dále pak u mnoha humanitních oborů na vysokých školách.

---

¹⁰² Dostupné [on-line] na: https://cs.wikipedia.org/wiki/Tres_faciunt_collegium [cit. 23. června 2016].

Tabulka č. 62: Hudební vzdělání podle pohlaví

Pohlaví	Hudební vzdělání				Celkem
	žádné	samouk	hudební školení (LŠU, ZUŠ..)	profesionální školení	
muž	69,8%	14,1%	14,3%	1,7%	100,0%
žena	70,5%	6,8%	21,0%	1,7%	100,0%
Celkem	70,2%	10,4%	17,7%	1,7%	100,0%

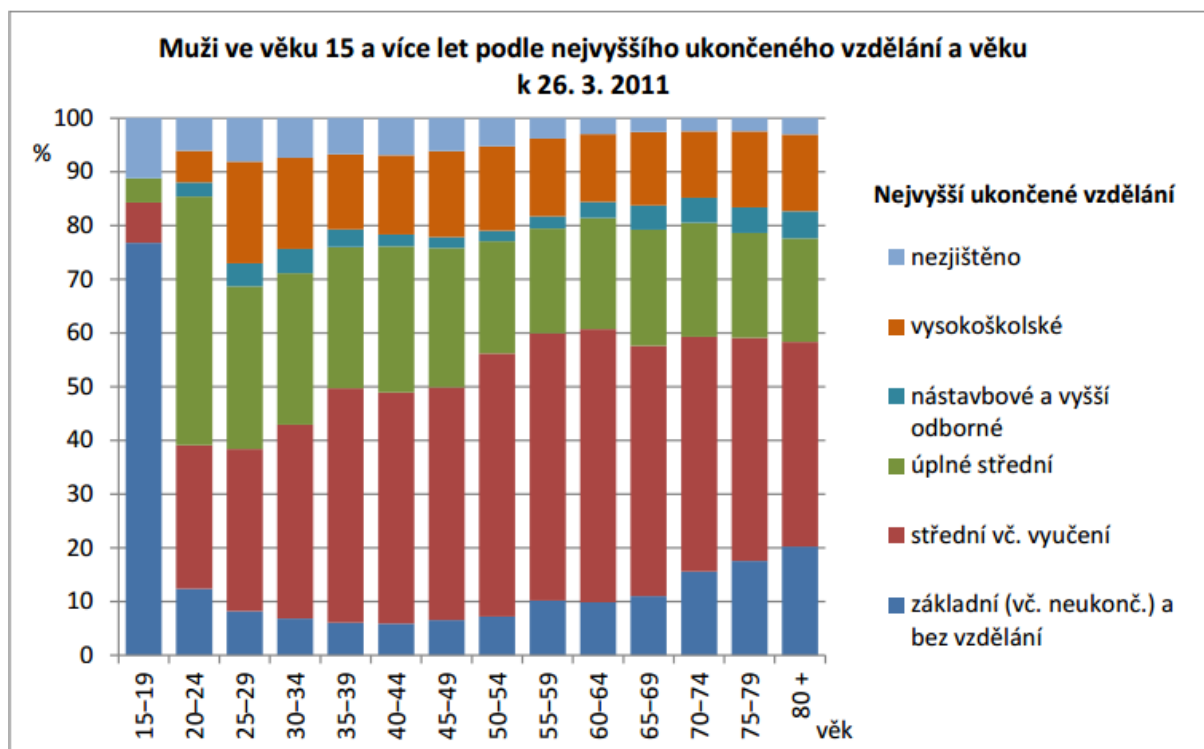
Zdroj: M. Bek, *Konzervatoř Evropy?*¹⁰³

Specifické hudební vzdělání v oblasti vážné hudby má ve výsledku, oproti jiným, velmi malá část populace. Jsem ovšem přesvědčena, že je pro vás nezbytností, pokud chcete vyrábět hudební pořady nejvyšší kvality. V opačném případě se budete za pochodu učit něco, co již máte znát a mnoho cenného času se vyplývá tzv. na pokusy. Je otázka, kolik jich kdo bude mít k dispozici. Tedy v tomto případě se vyplatí poskytnout prostor vzdělaným odborníkům, což se v podobě angažování dramaturga zabývajícího se vývojem hudebních pořadů děje.

A teď se vrátím k rčení „tres faciunt collegium“. Podle mého názoru je jedna osoba vyvíjející tyto pořady málo. Z mnoha důvodů. I se vším potřebným dosaženým hudebním vzděláním a snahou o objektivitu budete stále jen člověk, který má také vlastní hudební vkus a preference. Když nemáte k dispozici někoho dalšího se stejným vzděláním, abyste mohli věci společně diskutovat, nebo si navzájem konkurovat, hrozí vám, že se můžete ocitnout tak trochu v mrtvém bodě, protože oproti ostatním, s nimiž se setkáte, budete mít vždycky daleko větší vědomostní záběr ve vaší úzce specializované profesi.

¹⁰³ Bek, M., *op. cit.*, s. 66, tabulka č. 27.

Graf č. 98: Přehled nejvyššího ukončeného vzdělání k 26. březnu 2011, muži 15 a více let

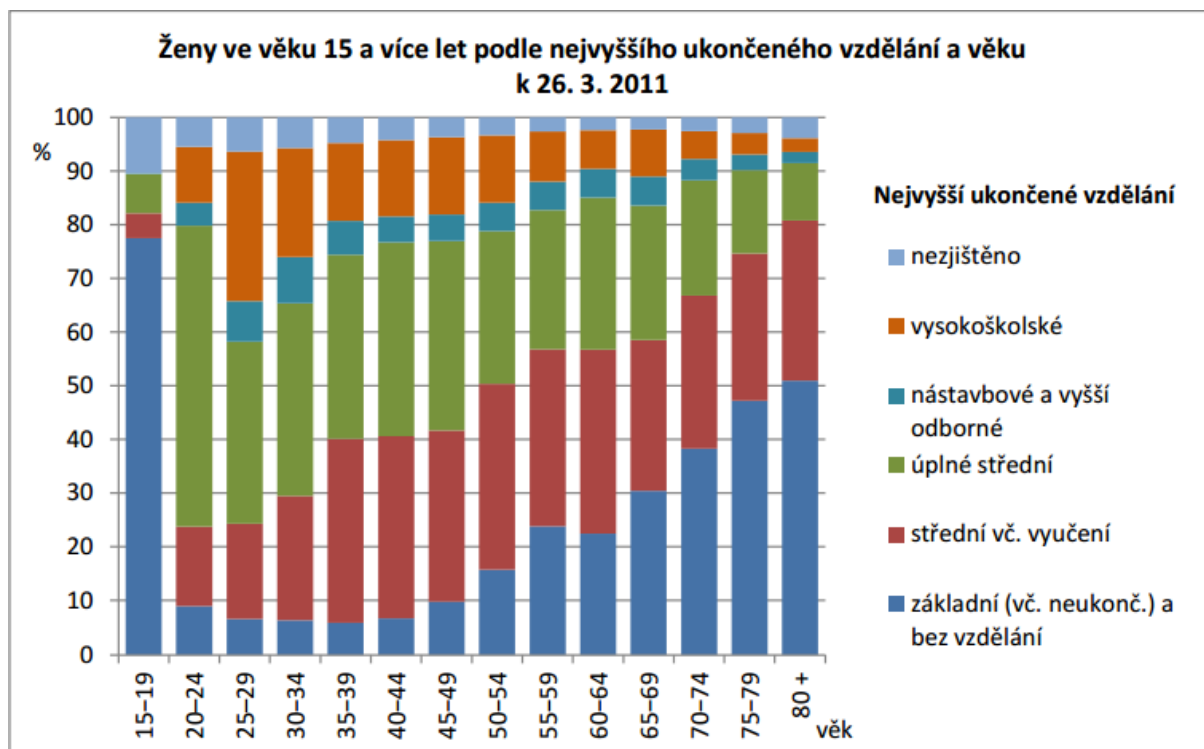
Zdroj: ČSÚ¹⁰⁴

Může to být ale záludné i z mnoha jiných důvodů, které nemáte šanci ovlivnit (tedy většinou ani nechcete). Třeba z hlediska pohlaví. Co tohle má znamenat? Jsem snad nějaká feministka, které vadí výběr hudebních pořadů mužem? Ne, nejsem feministka, a už v žádném případě mi nevadí vývoj hudebních pořadů mužem, který disponuje lety praxe a odpovídajícím vzděláním. Jen upozorňuji na to, že díky výzkumu hudebních preferencí obyvatel M. Beka *Konzervatoř Evropy?* je patrné, že v oblibě hudebních žánrů jsou mnohdy významné rozdíly mezi tím, které z nich jsou upřednostňovány muži a které upřednostňují ženy. Nevadí mi tedy, že po dlouhá léta vyvíjí kvalitně hudební a hudebnědramatické pořady muži, ale přijde mi nevyvážené, že ze dvou z celkového počtu tří zkoumaných vzorků v této práci se na vývoji hudebních pořadů, či lépe řečeno na jejich dramaturgii, podle mého názoru nepodílela žena (2000–2005 a 2006–2012). Nemyslím to, prosím, nijak osobně, jen jako další z úvah na téma „tres faciunt collegium“. Žena by podle mého názoru vývoj

¹⁰⁴ Český statistický úřad, web. Odbor statistiky obyvatelstva. Úroveň vzdělání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu. Dostupné [on-line] na: <https://www.czso.cz/documents/10180/20536250/1702-3214.pdf/7545a15a-8565-458b-b4e3-e8bf43255b12?version=1.1> [cit. 23. června 2016].

těchto pořadů mohla obohatit už jen prostým faktem svých odlišných hudebních preferencí (jak je doloženo v seriózním průzkumu), oproti svým mužským kolegům.

Graf č. 99: Přehled nejvyššího ukončeného vzdělání k 26. březnu 2011, ženy 15 a více let

Zdroj: ČSÚ¹⁰⁵

Nyní se podíváme na celou záležitost z hlediska věku. Myslím, že zásluhou uvedeného průzkumu můžeme sledovat jasně viditelné rozdíly v oblíbě jednotlivých žánrů respondenty z hlediska kategorie – jejich věku. Během třibení názorů, které druhy pořadů je třeba vyrábět a v jakém množství, může být odlišný věk jednotlivých dramaturgů a z něj plynoucí názorová odlišnost přínosné kritérium. Někdo si myslí to a druhý zase něco jiného. Proč? Jaký k tomu má důvod? A už je zde prostor pro diskusi, která by mohla mít mnoho zajímavých podnětů a případných přínosných výsledků. Navíc, neznám nikoho, kdo by se narodil, vystudoval a hned všechno věděl a uměl. Tedy starší kolega může usměrnit toho mladšího z hlediska svých dlouholetých zkušeností a ten mladší může občas přijít s nápadem, který – ač se staršímu kolegovi na první pohled jeví zvláštní či nevšední – se může stát oproti

¹⁰⁵ Český statistický úřad, web. Odbor statistiky obyvatelstva. Úroveň vzdělání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu. Dostupné [on-line] na: <https://www.czso.cz/documents/10180/20536250/1702-3214.pdf/7545a15a-8565-458b-b4e3-e8bf43255b12?version=1.1> [cit. 23. června 2016].

očekávání velmi zajímavým. Starší kolega možná nebude vždy úplně nadšen. Ale rozhodně nemám obavy, že by vázla konverzace, pokud mají poté např. povinnost, vyplývající z jejich pracovního úvazku, představit společný výsledek své práce.

Tím, že je oblast vývoje/dramaturgie hudebních pořadů (zejména) vážné hudby a vlastně i celá jejich výroba (a zde se dostávám do hry i já jako zaměstnanec výrobního úseku) specifickou oblastí, tito lidé dostanou ještě návdavkem bonus navíc, o který musí být schopni pečovat. Vysvětlit všem ostatním, proč je třeba tyto pořady vyrábět v dostatečné míře a pestré škále. Ostatní o tom nemají utvořenu tak dokonalou představu jako oni, mnohdy si tuto představu teprve tvoří.

Všechny argumenty, které jsem byla schopná doložit za účelem podpory žánru klasické/vážné hudby, jsem umístila do této disertační práce. Čím více jiných dalších bude, tím lépe. To rovněž podporuje myšlenku většího počtu lidí, kteří budou o rozvoj žánru vážné hudby na obrazovce veřejnoprávní televize pečovat. Kde skončí jeden, může začít další, ne, že se bude někdo např. cítit osamoceně. Z toho mohou někdy po delší době vznikat i poráženecké nálady, a není ostatně divu.

Je to tak trochu nevděčné, muset kromě vlastní práce ještě její důležitost zdůvodňovat. O co jednodušší má pozici např. ekonomka centra, která žádné elaboráty na podporu své činnosti vypracovávat nemusí. Ale je to něco za něco. Její práce je podle mého názoru, a tím se nechci nikoho dotknout, psychicky daleko náročnější než dramaturga. Nemusíme zde, myslím, ani předkládat žádný průzkum. Mnozí z nás jistě ekonomy, kteří trpí pravidelnými žaludečními potížemi nebo jinými zdravotními komplikacemi vyplývajícími z trvalého stresu, znají osobně. Jde totiž o množstevně daleko rozšířenější druh zaměstnání, než je dramaturgie hudebních pořadů.

XVII. Neřestný úl Bernarda Mandevilla aneb Úvahy o veřejnoprávnosti média z úhlu pohledu, který by asi mnoho lidí neočekávalo

„I ten nejhorší z celého zástupu pomáhá ekonomickému vzestupu.“¹⁰⁶

Bernard Mandeville

Pokud se zamyslíme nad pojmem veřejnoprávní ve spojitosti s televizí, (nejen) základní význam a cíl tohoto označení získáme ze studia dvou již uvedených základních dokumentů ČT a to *Statutu ČT* a *Kodexu ČT*. Přesto jsem měla několik let problém opravdu neprůstřelně argumentovat oproti údajnému výroku bývalé programové ředitelky ČT Kateřiny Fričové ve smyslu, že *„vážná hudba na televizní obrazovku nepatří, kdo chce vidět koncert, ať si na něj zajde“*. To jsem, myslím, důkladně vyřešila v první kapitole této práce. Do takových podrobností výše uvedené dokumenty nezacházejí a ani to není jejich účelem. Jsou to dokumenty základní.

Co mi ale dále „vrtalo hlavou“, byla otázka, co vlastně vede člověka vykonávajícího post programové ředitelky ve veřejnoprávní televizi, aby toto prohlásil. Výsledek? *Způsob myšlení*. Vše mi dokonale došlo, když se mi náhodou dostala do ruky kniha Tomáše Sedláčka *Ekonomie dobra a zla*. Jedna z kapitol této knihy, podle mého názoru, totiž dokonale „uhodila hřebík na hlavičku“. Následující citace není z nejkratších, přesto stojí za to:

„Neřestný úl Bernarda Mandevilla¹⁰⁷“

Není to tak dávno, kdy se mezi ekonomy o etice jednoduše nehovořilo. Etika byla považována za jakousi luxusní třešničku na dortu ziskovosti a bohatství. Pro ekonomy byla nezajímavá a irelevantní. O etice nebylo třeba mluvit – stačilo se spolehnout na neviditelnou ruku trhu, která automaticky transformuje soukromé neřesti (např. sobectví) v obecné blaho (např. nárůst efektivity). Opět se nám nabízí

---

¹⁰⁶ Sedláček, Tomáš. *Ekonomie dobra a zla: po stopách lidského tázání od Gilgameše po finanční krizi*. Praha: 65. pole, 2012. Neřestný úl Bernarda Mandevilla, s 153.

¹⁰⁷ , Sedláček, *dtto*, s. 153nn.

pohled na historickou ironii: jak záhy uvidíme, myšlenka neviditelné ruky trhu se ve skutečnosti zrodila z morálního tázání, ale zhruba sto let poté se morální otázka vytrácí a ekonomie se od etiky zcela emancipovala. Dochází ke zvláštnímu obratu. Adam Smith, Thomas Malthus, John S. Mill, John Locke – velcí otcové klasické liberální ekonomie – působili především jako morální učitelé. O století později se ekonomie stala matematizující a alokativní vědou, plnou grafů, rovnic a tabulek, kde pro etiku není místo.“

Chtěla bych v této souvislosti dodat, že – podle mého názoru – pro mnoho lidí má ekonomie (a tudíž tím ovlivněný i jejich pohled na svět) tento „osekaný“ význam dodnes. Pokračujme ale dále.

„Jak je to možné? Významnou část odpovědi musíme hledat u Bernarda Mandevilla, který je sice méně známým, ale skutečným otcem myšlenky neviditelné ruky trhu v podobě, jak ji známe dnes.

Teorie neviditelné ruky trhu, dnes mylně přisuzovaná Adamu Smithovi, zanechala v morálce ekonomie hlubokou rýhu; na soukromé etice nezáleží, cokoli se děje, ať morálně či amorálně, přispívá k obecnému blahu. Není obtížné nabýt podezření, že právě v momentu trivializace principu neviditelné ruky trhu se ekonomie s etikou nadobro vypořádala a odmítla ji jako irelevantní. Původní obecná představa o vztahu etiky a ekonomie [...] narazili již ve Starém zákoně, byla postavena na hlavu. Odvážně se spolu s Mandvillem začalo tvrdit, čím více neřesti, tím více materie pro generování obecného dobra. Je jistou ironií dějin, že se Adam Smith od myšlenky neviditelné ruky trhu, jak ji představil Bernard Mandeville, ostře a zcela kriticky distancoval.

Dnes se pozornost ekonomů začíná opět obracet k hájemství etiky a internalizace norem se stává lákavou oblastí, v níž se hledají odpovědi na mnohé základní ekonomické otázky. Začíná se obecně uznávat, že ekonomice se daří lépe v etickém prostředí, kde aktéři dodržují pravidla hry. K výzkumům vlivů etiky na hospodářství se začínají pod různými rouškami (kvalita podnikatelského prostředí, corporate governance, transparence, zkoumání neformálních institucí atd.) věnovat respektované světové instituce. Pozornost se vrací zpět k počátku. A na tomto počátku figuroval provokativní básník Bernard Mandeville.“

V mysli tohoto člověka byly ve vztahu k výrobě pořadů na prvním místě peníze. Podle mého názoru tedy to, co by se skvěle osvědčilo v komerční televizi. Ale ČT je veřejnoprávním médiem. Při veškeré optimalizaci výrobních procesů, kterou naprosto schvaluji, zde nejsou peníze na prvním místě, rozhoduje kvalita jednotlivých žánrů a další parametry uvedené v základních dokumentech ČT (již zmíněné *Statut ČT a Kodex ČT*).

Ne, že by ČT nemohla vyrábět pořady, které budou mít vysokou sledovanost. Vždyť i selským rozumem dovodíme fakt, když většina z nás televizními poplatky na její provoz přispívá, měli bychom tam pořady těšící se velké oblibě mít. Ale, a to je třeba zdůraznit, nejen tyto. Pak ve velké míře mnoho dalších žánrově kvalitních typu klasické/vážné hudby, divadla apod., se kterými se na obrazovce komerční televize nesečkáte, protože se jim tyto pořady nevyplatí vyrábět z hlediska kritéria prodeje reklamního času.

Ve veřejnoprávním médiu obecně by podle mého názoru mělo platit jednoduché pravidlo: žádný ekonomický graf či ukazatel sledovanosti se nesmí stát imperativem vašeho myšlení, pokud pracujete ve vývoji pořadů či rozhodujete o tom, jak bude z hlediska vyváženosti jednotlivých žánrů vypadat vysílací schéma. Že to není v dnešní době jednoduché, doložím ještě jednou citátem ekonoma Jana Lamsera:

„Celá společnost podléhá dojmu, že peníze jsou to jediné, oč v životě jde. Stačí si otevřít libovolné noviny. I v neekonomických rubrikách se řeší, jak ekonomika roste či neroste a úspěch se poměřuje přímo či nepřímo v penězích.“

Neboli, mnoho lidí si výše uvedené v citátu myslí a přijímá jej za své. Pokud si to tak úplně nemyslíte a máte jiná kritéria, už vás čeká lopotná práce tyto lidi získat na svoji stranu.

Když se na věc podíváme z ještě širších souvislostí, v celospolečenském měřítku, dva ze tří „polistopadových“ hlav státu jsou ekonomové, chcete-li, bývalí prognostikové. Tedy akcent na ekonomii jako nikdy dříve. A pokud si např. vezmeme vyjádření bývalé hlavy státu Václava Klause o autorovi, řekněme, „nestandardních“ finančních transakcí – polistopadovém byznysmenu Pavlu Tykačovi, kterého označil za „štiku v českém rybníce“, myslím, že to nadvládu ekonomie a jejího diktátu tržního

hospodářství i se vším eventuálně špatným, co také může přinést, jen ilustruje. Před „honbou“ za neustále se zvyšujícím HDP rovněž varuje ekonom Tomáš Sedláček.

Výsledkem se může stát, že kromě stále se zvyšující životní úrovně roste také počet lidí, kteří sice netrpí nějakým evidentním materiálním nedostatkem, ale jaksi se z jejich života vytratil pocit pohody a štěstí. Schopnost si nabyté statky též v klidu užít a být schopný relaxovat. Následkem vysokého pracovního nasazení trpí rovněž mnoho lidí tzv. syndromem vyhoření.

To, že se věnujete právě vývoji druhu pořadu, který nezajistí vysokou sledovanost (např. z žánru vážné hudby), ještě neznamená, že vyvíjíte pořad špatný a jeho existenci byste měl mít a priori povinnost obhajovat. Na obrazovkách veřejnoprávní televize jistě ne, protože tam patří. Ale vzhledem k aktuálnímu evidentnímu diktátu trhu bych ho pro jistotu hájit doporučovala (abychom se v oblasti pořadů vážné hudby nedostali do pozice „drobní akcionáři plačte“), rozhodně se tím nic nezkazí, a je to také jeden z hlavních důvodů, proč píšu tuto disertační práci. Než se vše, dejme tomu „usadí“, aby se nepřišlo o to cenné z hlediska kvality.

Závěr

Jakožto studentku nižších ročníků oboru hudebního managementu na HAMU mne udivovalo, kolik ryze odborně hudebních předmětů jsme museli absolvovat bez ohledu na manažerské zaměření našeho studijního oboru. Dnes jsem za to vděčná. Někdy až s odstupem času si člověk uvědomí promyšlenost studijních plánů, které jej komplexně vybaví do následné hudební praxe a díky kterým je poté následně schopen se v této problematice (přiměřeně) zorientovat. Jedná se vlastně o takový „barometr kvality“, který v nás, posluchačích HAMU mnoho vzdělaných lidí, pedagogů HAMU, trpělivě pěstovalo. Můžete pracovat ve veřejnoprávní televizi na úplně jiné pozici, než je hudební dramaturg a přesto vám to díky kvalitnímu hudebnímu vzdělání může umožnit propojit věci tak, aby dávaly smysl z oboru hudební produkce, ale především z obsahové stránky jednotlivých vyráběných (hudebních) pořadů.

V této disertační práci jsem se snažila rozvinout myšlenky uvedené ve Statutu ČT a Kodexu, vztahující se k existenci kultury a tedy i vážné hudby na obrazovce veřejnoprávní televize. Podložila jsem je následně uvedenými fakty tak, aby bylo zřejmé, z jakých důvodů a pro jaké skupiny diváků především má vážná hudba ve vysílání veřejnoprávní televize své místo.

S ohledem na potřebu tvorby dostatečně široké divácké základny pořadů vážné hudby jsem si dovolila poukázat na nezbytnost výroby kvalitních hudebních vzdělávacích pořadů pro rozmanité věkové skupiny diváků (tedy i pořady pro žáky mateřských škol a prvního stupně základních škol).

Jelikož se nikde nedočteme, kolik přesně hodin jakých žánrů je správné vyrábět, vyřešila jsem tuto otázku reflexí nejkvalitnějšího a nejpodrobněji zpracovaného výzkumu hudebních preferencí obyvatel, který jsem byla schopna získat s počty vyrobených hodin jednotlivých žánrů hudebních pořadů v ČT v různých časových obdobích (1980 – 1990, 2000 – 2005, 2006 – 2012). Vážnou hudbu považuji za nejcennější ze všech hudebních žánrů a sdělila jsem, proč je třeba ji ve vysílání veřejnoprávní televize dlouhodobě a cíleně podporovat.

Poděkování

Ráda bych poděkovala všem, kteří přispěli ke vzniku této práce. Velmi oceňuji trpělivost mých pedagogů z HAMU, zejména vstřícnost školitelky prof. Noemi Zárubové-Pfeffermannové.

Dovolte mi rovněž poděkovat MgA. Václavu Myslíkovi a Mgr. Viktoru Průšovi z ČT za profesionální přístup a za to, že ode mne vždy vyžadovali kvalitní práci, čímž jsem měla možnost se mnohé cenné věci naučit. Děkuji také Mgr. Vítězslavu Sýkorovi za cenné rady a kontakty.

V neposlední řadě děkuji mému manželovi, dětem a ostatním členům rodiny, kteří trpělivě vydrželi vše, co napsání disertační práce vyžaduje.

Prameny a literatura

Bek Mikuláš, „Konzervatoř Evropy? K sociologii české hudebnosti“ -, 2003, Koniasch Latin Press, 278 stran. ISBN 80-85917-99-8

Bělohlávek Jiří. Zvuk stříbra [rozhovor; autor Petr Šimůnek]. *Forbes*, roč. 2016, č. 1, s. 108.

Brettlová Barbora (dříve Nováková), Česká televize v letech 1992 – 2005 se zaměřením na tvorbu hudebních pořadů, bakalářská práce, 2006

Brettlová Barbora (dtto), K otázkám hudebních pořadů v ČT, magisterská práce, 2008

Český statistický úřad. *Statistika & my* [měsíčník], roč. 2014, č. 4. Dostupné [on-line] na: <http://www.statistikaamy.cz/> [cit. 23. června 2016].

Český statistický úřad, web. Odbor statistiky obyvatelstva. Úroveň vzdělání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu. Dostupné [on-line] na: <https://www.czso.cz/documents/10180/20536250/1702-3214.pdf/7545a15a-8565-458b-b4e3-e8bf43255b12?version=1.1> [cit. 23. června 2016].

Český statistický úřad, web. Dostupné [on-line] na: www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace [cit. 23. června 2016].

Hranice ohrožení příjmovou chudobou dle složení domácnosti za rok 2010, potřebný čistý měsíční příjem domácnosti – jednotlivce v roce 2010 činil 9329 Kč. Šustová, Šárka. Roste podíl osob pod hranicí příjmové chudoby. Český statistický úřad. *Statistika & my* [měsíčník], roč. 2012, č. 6. Dostupné [on-line] na: https://www.czso.cz/documents/10180/20555411/1804120620_21.pdf/926df11d-05ba-456a-9b84-63368874bfc7?version=1.0 [cit. 23. června 2016].

Česká televize, web. Zákonná úprava televizního poplatku [zák. ke stažení; pdf]. Dostupné [on-line] na: <https://karty.ceskatelevize.cz/custom/doc/zakon.pdf>, s. 3 [cit. 23. června 2016].

Česká televize, web. Poznejte nás / Organizační struktura: výroba; vývoj pořadů a programových formátů. Dostupné [on-line] na: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/organizacni-struktura/vyroba/>; <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/organizacni-struktura/vyvoj-poradu-a-programovych-formatu/> [cit. 23. června 2016].

Etický kodex ČT, Česká televize, web. Dostupné [on-line] na: <http://www.ceskatelevize.cz/> [cit. 23. června 2016]

Památky snad najdou ve státním rozpočtu zakopaný poklad. ČT24, 7. listopadu 2015. Dostupné [on-line] na: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1615222-pamatky-snad-najdou-ve-statnim-rozpocetu-zakopany-poklad> [cit. 23. června 2016].

Franěk Marek, Hudební psychologie, Nakladatelství Karolinum, 2007, 1. Vydání, 240 stran, ISBN: 978-80-246-0965-2

Hasmanová Marhánková, Jaroslava. Matky samoživitelky a jejich situace v České republice. „Sandwichová generace“ – kombinování práce a péče o závislé členy rodiny (děti a seniory). *Gender studies*, web.

Dostupné [on-line] na: http://genderstudies.cz/download/samozivitelky_sendwicho-va.pdf, s. 3nn [cit. 23. června 2016].

Interní materiály poskytnuté ČT pouze prezenčně a zpracované autorkou

Ideově tematický plán Čs. televize 1980-1981

Ideově tematický plán Čs. televize 1981-1982

Ideově tematický plán Čs. televize 1984-1985

Ideově tematický plán Čs. televize 1988-1989

Informace dodané útvarem plánování a mezd, útvarem výzkumu programu a auditoria ČT

Kroupa, Mikuláš. Konec hudebníků v Čechách? *BBC*, 5. října 2005. Dostupné [on-line] na: http://www.bbc.co.uk/czech/domesticnews/story/2005/10/051005_cz_philharmonic_unions_pckg.shtml [cit. 23. června 2016].

Lamser Jan. Vzít hrábě a jít pomáhat [rozhovor; autorka: Tereza Radváková]. *Umění darovat: čtvrtletník pro obnovu české filantropie*, roč. 2014, č. 8, jaro, s. 14.

Rodičovskou si loni vzalo jen 5200 mužů. 50krát méně než žen. *Právo*, 27. srpna 2013. MPSV, web. Dostupné [on-line] na: <http://www.mpsv.cz/cs/16093> [cit. 23. června 2016].

Sovová, Eva. Z padesáti tisíc na sedm. Podívejte se, jak vám invalidita srazí příjem. *iDnes* 5. června 2014. Dostupné [on-line] na: http://finance.idnes.cz/invalidita-prijem-0my-/penze.aspx?c=A140604_103123_poj_sov [cit. 23. června 2016].

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, web. Výkonová data o školách a školských zařízeních – 2003/04–2013/14. Dostupné [on-line] na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vykonova-data-o-skolach-a-skolskych-zarizenich-2003-04-2013> [cit. 23. června 2016].

Šimek Dušan, Kubátová Helena, *Od abstraktu do závěrečné práce*, Univerzita Palackého v Olomouci 2007, 4. přeprac. Vyd., 90 s. ISBN: 9788024415895

Organizační schéma ČT/ RGR č. 26/2000

Organizační řád České televize/RGR č. 8 ze dne 24. 2. 2005

Organizační schéma ČT/ RGR č.16/2006

Pravidla vnitřní ekonomiky/ RGR č. 56 12/2004

Programová směrnice Čs. televize 1986-1990

Sazebník interních výkonů ČT 2002 a jeho dodatky

Sedláček Tomáš, *Ekonomie dobra a zla (Po stopách lidského tázání od Gilgameše po finanční krizi)*, Nakladatelství 65. Pole, 2009, 1 vydání, 368 stran, ISBN: 978-80-87506-10-3

Sedláček, Tomáš. *Ekonomie dobra a zla: po stopách lidského tázání od Gilgameše po finanční krizi*. Praha: 65. pole, 2012. Neřestný úl Bernarda Mandevilla, s. 153nn.

Údaje získané z interních databází ČT Provys a Sap

VÚ ČT Praha PCUP/CDHT 2000 – 2005

Výklad latinského rčení Tres faciunt collegium z internetové encyklopedie Wikipedia:
Dostupné [on-line] na: https://cs.wikipedia.org/wiki/Tres_faciunt_collegium [cit. 23. června 2016].

Příloha č.1 Seznam grafů

Graf č. 1: Věková struktura osob se zdravotním postižením v roce 2012 (v %)	(7)
Graf č. 2: Míra zdravotního postižení podle pohlaví, věku a typu postižení v roce 2012	(7)
Graf č. 3: Návštěva koncertů vážné hudby podle hry na nástroj	(17)
Graf č. 4: Počty vyrobených hodin pořadů ČT celkem v letech 2006 - 2012	(31)
Graf č. 5: Počty vyrobených hodin CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012	(32)
Graf č. 6: Poměr zastoupení hudební a divadelní tvorby a dětské tvorby v období let 2011 a 2012 (CDHDT)	(32)
Graf č. 7: Hudební pořady vyrobené HRHV v letech 1980 – 1990	(33)
Graf č. 8: Vývoj Výrobního úkolu ČT v letech 2006 – 2012	(35)
Graf č. 9: Vývoj interních a externích nákladů na výrobu pořadů v CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012	(36)
Graf č. 10: Názory na podíl české hudby v médiích	(38)
Graf č. 11: Názory na podíl české hudby v médiích podle věkových kategorií	(42)
Graf č. 12: Počty vyrobených hodin CDHT za rok 2006 – členění dle Obsahové formy	(45)
Graf č. 13: Počty vyrobených hodin CDHT za rok 2007 – členění dle Obsahové formy	(48)
Graf č. 14: Počty vyrobených hodin CDHT za rok 2008 – členění dle Obsahové formy	(49)
Graf č. 15: Počty vyrobených hodin CDHT za rok 2009 – členění dle Obsahové formy	(50)
Graf č. 16: Počty vyrobených hodin CDHT za rok 2010 – členění dle Obsahové formy	(51)
Graf č. 17: Počty vyrobených hodin CDHDT za rok 2011 – členění dle Obsahové formy	(52)
Graf č. 18: Počty vyrobených hodin CDHDT za rok 2012 – členění dle Obsahové formy	(54)
Graf č. 19: Počty vyrobených hodin CDHT za rok 2006 – členění dle Obsahové typologie	(55)
Graf č. 20: Počty vyrobených hodin rockové hudby v letech 2000 – 2005 TS V. Sýkory a R. Smetany	(56)
Graf č. 21: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1980 rozčleněné dle Obsahové typologie	(60)

Graf č. 22: Počty vyrobených hodin CDHT v roce 2007 rozčleněné dle Obsahové typologie	(62)
Graf č. 23: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1981 rozčleněné dle Obsahové typologie	(64)
Graf č. 24: Počty vyrobených hodin CDHT v roce 2008 rozčleněné dle Obsahové typologie	(66)
Graf č. 25: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1982 rozčleněné dle Obsahové typologie	(68)
Graf č. 26: Počty vyrobených hodin CDHT v roce 2009 rozčleněné dle Obsahové typologie	(69)
Graf č. 27: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1983 rozčleněné dle Obsahové typologie	(72)
Graf č. 28: Počty vyrobených hodin CDHT v roce 2010 rozčleněné dle Obsahové typologie	(73)
Graf č. 29: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1984 rozčleněné dle Obsahové typologie	(76)
Graf č. 30: Počty vyrobených hodin CDHDT v roce 2011 rozčleněné dle Obsahové typologie	(78)
Graf č. 31: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1985 rozčleněné dle Obsahové typologie	(81)
Graf č. 32: Počty vyrobených hodin CDHDT v roce 2012 rozčleněné dle Obsahové typologie	(81)
Graf č. 33: Počty vyrobených hodin HRHV v roce 1986 rozčleněné dle Obsahové typologie	(82)
Graf č. 34: Koncerty, návštěvníci koncertů (v tisících) a průměrná návštěva na jeden koncert v ČR v letech 1959 – 2001	(85)
Graf č. 35: Návštěva koncertů vážné hudby podle věku (2001)	(87)
Graf č. 36: Hra na hudební nástroj	(88)
Graf č. 37: Hudební vzdělání podle kategorií vzdělání	(89)
Graf č. 38: Hudební vzdělání	(90)
Graf č. 39: Členství v hudebním souboru	(91)
Graf č. 40: Hráči na hudební nástroj a osoby s hudebním vzděláním podle věku (2001)	(92)
Graf č. 41: Hudební vzdělání podle sebezaražení do společenských tříd	(93)
Graf č. 42: Počty vyrobených hodin populárně naučného pořadu v letech 2000 – 2005 TS R. Smetany a V. Sýkory	(94)

Graf č. 43: Počty vyrobených hodin symfonické hudby v letech 2000 – 2005 TS R. Smetany a V. Sýkory	(96)
Graf č. 44: Počty vyrobených hodin opery v letech 2000 – 2005 TS R. Smetany a V. Sýkory	(97)
Graf č. 45: Počty vyrobených hodin operní a operetní hudby v letech 2006 – 2012 CDHT a CDHDT	(97)
Graf č. 46: Počty vyrobených hodin opery HRHV v letech 1980 – 1990	(98)
Graf č. 47: Počty vyrobených hodin opery CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012	(98)
Graf č. 48: Preference opery podle pohlaví (2001)	(99)
Graf č. 49: Střední délka života při narození v zemích EU 27 v roce 2011	(100)
Graf č. 50: Postoje k opeře podle věku (2001)	(100)
Graf č. 51: Počty vyrobených hodin operety TS R. Smetany a V. Sýkory v letech 2000 – 2005	(103)
Graf č. 52: Počet vyrobených hodin operety HRHV v letech 1980 – 1990	(103)
Graf č. 53: Postoje k operetě v letech 1973 – 2001	(104)
Graf č. 54: Postoje k operetě podle pohlaví	(104)
Graf č. 55: Postoje k operetě podle věku (2001)	(105)
Graf č. 56: Nákup hudebních nosičů	(113)
Graf č. 57: Nákup hudebních nosičů dle dojmu z ekonomické situace domácnosti	(115)
Graf č. 58: Nákup nosičů podle sebezařazení do tříd	(116)
Graf č. 59: Počty vyrobených hodin magazínu HRHV v letech 1980 – 1990	(119)
Graf č. 60: Počty vyrobených hodin symfonické hudby HRHV v letech 1980 – 1990	(121)
Graf č. 61: Počty vyrobených hodin komorní hudby HRHV v letech 1980 – 1990	(121)
Graf č. 62: Počty vyrobených hodin magazínu TS. Radima Smetany a V. Sýkory v letech 2000 – 2005	(122)
Graf č. 63: Počty vyrobených hodin magazínu CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012	(122)
Graf č. 64: Počty vyrobených hodin reportáží CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012	(123)

- Graf č. 65: Počty vyrobených hodin zpráv CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012 (124)
- Graf č. 66: Počty vyrobených hodin komorní hudby TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT v letech 2000 – 2005 (124)
- Graf č. 67: Počty vyrobených hodin komorní hudby CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012 (125)
- Graf č. 68: Počty vyrobených hodin koncertu HRHV v letech 1980 – 1990 (127)
- Graf č. 69: Počty vyrobených hodin koncertu TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT v letech 2000 – 2005 (130)
- Graf č. 70: Počty vyrobených hodin koncertu CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012 (132)
- Graf č. 71: Počty vyrobených hodin dechové hudby HRHV v letech 1980 – 1990 (133)
- Graf č. 72: Počty vyrobených hodin dechové hudby TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT v letech 2000 – 2005 (135)
- Graf č. 73: Počty vyrobených hodin dechové hudby CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012 (137)
- Graf č. 74: Postoje k dechovce podle kategorizovaného věku (138)
- Graf č. 75: Postoje ke country music podle kategorizovaného věku (142)
- Graf č. 76: Počty vyrobených hodin folkové hudby HRHV v letech 1980 – 1990 (145)
- Graf č. 77: Počty vyrobených hodin folkové hudby TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT v letech 2000 – 2005 (146)
- Graf č. 78: Počty vyrobených hodin folkové hudby CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012 (148)
- Graf č. 79: Postoje k folku podle věku (2001) (149)
- Graf č. 80: Počty vyrobených hodin lidové hudby (lidové písně) HRHV v letech 1980 – 1990 (151)
- Graf č. 81: Postoje k lidové hudbě podle pohlaví (2001) (151)
- Graf č. 82: Postoje k lidové hudbě podle věku (2001) (152)
- Graf č. 83: Postoje k lidové hudbě podle vzdělání (2001) (153)
- Graf č. 84: Počty vyrobených hodin lidové písně TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT v letech 2000 – 2005 (154)
- Graf č. 85: Počty vyrobených hodin lidové hudby CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012 (154)

- Graf č. 86: Počty vyrobených hodin populární hudby HRHV v letech 1980 – 1990 (156)
- Graf č. 87: Počty vyrobených hodin populární hudby CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012 (157)
- Graf č. 88: Počty vyrobených hodin populární hudby TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT v letech 2000 – 2005 (159)
- Graf č. 89: Postoje k popu podle kategorizovaného věku (160)
- Graf č. 90: Počty vyrobených hodin jazzu HRHV v letech 1980 – 1990 (161)
- Graf č. 91: Postoje k jazzu v jednotlivých výzkumech (162)
- Graf č. 92: Postoje k tradičnímu jazzu podle věku (2001) (163)
- Graf č. 93: Počty vyrobených hodin jazzu TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT v letech 2000 - 2005 (164)
- Graf č. 94: Počty vyrobených hodin jazzu CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012(164)
- Graf č. 95: Počty vyrobených hodin baletu HRHV v letech 1980 – 1990 (165)
- Graf č. 96: Počty vyrobených hodin tance CDHT a CDHDT v letech 2006 – 2012 (166)
- Graf č. 97: Počty vyrobených hodin baletu TS R. Smetany a V. Sýkory a CDHT v letech 2000 – 2005 (166)
- Graf č. 98: Přehled nejvyššího ukončeného vzdělání muži 15 a více let k 26. 3. 2011 (170)
- Graf č. 99: Přehled nejvyššího ukončeného vzdělání ženy 15 a více let k 26. 3. 2011 (170)

Příloha č. 2 Seznam tabulek a schémat

Tabulka č. 1: Počty invalidních důchodců v ČR rozčleněných dle stupně invalidity a jejich průměrný důchod	(8)
Tabulka č. 2: Průměrná výše starobního důchodu v ČR, počet vyplácených důchodů v ČR, počet důchodců a výdaje na důchody v ČR	(8)
Tabulka č. 3: Návštěvnost vážné hudby podle věku	(9)
Tabulka č. 4: Návštěvnost koncertů vážné hudby v populaci ekonomicky aktivních podle příjmu	(11)
Tabulka č. 5: Návštěvnost koncertů vážné hudby podle dojmu z ekonomické situace domácnosti	(12)
Tabulka č. 6: Počet dětí a žáků mateřských, základních a středních škol (údaje v tisících, roky 2010/2014 jde o odhad)	(29)
Tabulka č. 7: Procentuální poměry HRHV na celkové produkci ČST v letech 1980 – 1989	(33)
Tabulka č. 8: Náklady na výrobu pořadů ČT 2006 – 2012 celkem, uvedeno v mil. Kč	(34)
Tabulka č. 9: Náklady do výroby pořadů CDHT a CDHDT 2006 – 2012, uvedeno v tis. Kč	(35)
Tabulka č. 10: Názory na podíl české hudby v médiích podle vzdělání	(40)
Tabulka č. 11: Názory na podíl české hudby v médiích podle věkových kategorií	(41)
Tabulka č. 12: Názory na podíl české hudby v médiích podle pohlaví	(41)
Tabulka č. 13: Názory na podíl české hudby v médiích v populaci ekonomicky aktivních podle příjmu	(42)
Tabulka č. 14: Nejvýše hodnocené žánry podle věkových kategorií	(56)
Tabulka č. 15: Postoje k hudebním žánrům na třibodové škále	(57)
Tabulka č. 16: Nejoblíbenější hudební žánry respondentů z hlediska kritéria jejich nejvyššího dosaženého vzdělání	(58)
Tabulka č. 17: Postoje k rocku podle pohlaví	(58)
Schéma č. 1: Organizační schéma Vývoje pořadů a programových formátů v ČT	(74)
Schéma č. 2: Organizační schéma úseku Výroby v ČT	(74)
Tabulka č. 18: Návštěva koncertů vážné hudby podle jednotlivých výzkumů	(86)
Tabulka č. 19: Hudební vzdělání podle věku (2001)	(89)

Tabulka č. 20: Hudební vzdělání podle pohlaví	(90)
Tabulka č. 21: Hra na nástroj v jednotlivých průzkumech	(91)
Tabulka č. 22: Preference symfonické hudby v jednotlivých výzkumech	(94)
Tabulka č. 23: Preference opery podle jednotlivých výzkumů	(95)
Tabulka č. 24: Preference muzikálu podle profese	(101)
Tabulka č. 25: Postoje k operetě v jednotlivých výzkumech	(102)
Tabulka č. 26: Věkové kategorie s maximem preferencí v jednotlivých výzkumech	(105)
Tabulka č. 27: Postoje k operetě podle vzdělání (2001)	(106)
Tabulka č. 28: Postoje ke klasické vážné hudbě podle pohlaví	(107)
Tabulka č. 29: Postoje ke klasické vážné hudbě podle kategorizovaného věku	(108)
Tabulka č. 30: Postoje ke klasické vážné hudbě podle věku a pohlaví	(109)
Tabulka č. 31: Postoje ke klasické vážné hudbě podle vzdělání	(110)
Tabulka č. 32: Postoje ke klasické vážné hudbě podle hudebního vzdělání	(111)
Tabulka č. 33: Postoje ke klasické vážné hudbě podle sebezařazení do společenských tříd	(112)
Tabulka č. 34: Postoje ke klasické vážné hudbě podle velikosti bydliště	(112)
Tabulka č. 35: Nákup nosičů podle kategorizovaného věku	(114)
Tabulka č. 36: Přístup k hudbě na internetu podle sebezařazení do společenských tříd	(116)
Tabulka č. 37: Přístup k hudbě na internetu podle kategorizovaného věku	(117)
Tabulka č. 38: Přístup k hudbě na internetu podle vzdělání	(117)
Tabulka č. 39: Přístup k hudbě na internetu podle sebezařazení do ekonomických tříd	(118)
Tabulka č. 40: Počty záznamů koncertů z MHF Pražské jaro v letech 1980 – 1990	(120)
Tabulka č. 41: Počty záznamů koncertů z MJF Praha v letech 1980 – 1990	(120)
Tabulka č. 42: Počty záznamů pořadu Hudba z respira v letech 1980 – 1990	(120)
Tabulka č. 43: Postoje k dechovce v jednotlivých výzkumech	(134)
Tabulka č. 44: Postoje k dechovce v jednotlivých výzkumech	(134)
Tabulka č. 45: Postoje k dechovce podle kategorizovaného věku	(136)

Tabulka č. 46: Postoje k dechovce podle názoru na podíl české hudby v médiích	(137)
Tabulka č. 47: Postoje k dechovce podle sebezařazení do společenských tříd	(138)
Tabulka č. 48: Postoje k dechovce podle dojmu z ekonomické situace domácnosti	(139)
Tabulka č. 49: Postoje k dechovce podle velikosti bydliště	(139)
Tabulka č. 50: Postoje ke country music podle názorů na podíl české hudby v médiích	(141)
Tabulka č. 51: Postoje ke country music podle kategorizovaného věku	(142)
Tabulka č. 52: Postoje ke country music podle vzdělání	(143)
Tabulka č. 53: Postoje ke country music podle velikosti bydliště	(144)
Tabulka č. 54: Postoje ke country music podle sebezařazení do společenských tříd	(144)
Tabulka č. 55: Postoje k folku podle vzdělání	(146)
Tabulka č. 56: Postoje k folku v jednotlivých výzkumech	(148)
Tabulka č. 57: Postoje k lidové hudbě podle velikosti místa bydliště (2001)	(153)
Tabulka č. 58: Postoje k popu podle kategorizovaného věku	(157)
Tabulka č. 59: Postoje k popu podle pohlaví	(158)
Tabulka č. 60: Postoje k popu podle dojmu z ekonomické situace domácnosti	(160)
Tabulka č. 61: Postoje k jazzu (tradičnímu) v jednotlivých výzkumech	(161)
Tabulka č. 62: Hudební vzdělání podle pohlaví	(169)